YAHUDİ KADİM MİSTİK ÖĞRETİSİ

KABALA

A. Ekrem Ülkü

Yahudi Kadim Mistik Öğretisi

Kabala

A. Ekrem Ülkü

YENİ İNSAN
yayınevi

Yahudi Kadim Mistik Öğretisi Kabala

A. Ekrem Ülkü

Tarih Serisi-3

Yahudi Kadim Mistik Öğretisi Kabala

Ekrem Ülkü

Genel Yayın Yönetmeni: Aytaç Timur

Yayınevi Editörü: Akif Pamuk

Dizgi: Gül Dönmez

Yeni İnsan Yayınevi

Tohum Yayıncılık Turizm Reklam ve Sağlık Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi

Caferağa Mah Sakız Sok No: 20 / 6 Kadıköy İstanbul Türkiye

Tel: (0 216) 330 30 64 Fax: (0 216) 345 85 43

yeniinsanyayinevi@gmail.com

newhumanpublisher@yahoo.com

www.yeniinsanyayinevi.com

ÖNSÖZ

Türkçemizde “Müslüman mahallesinde salyangoz satılmaz” diye bir deyim vardır. Benimkisi de öyle oldu. İnsanlık tarihinde baştan beri kavşak noktası olmuş, bütün kültürlerin ya doğduğu ya da gelip geçtiği bu topraklarda yani Anadoluda 10000 yılı aşkın bir süredir oluşmuş öyle bir sentez ya da daha doğrusu kaynayıp durmakta olan bir “Aşure” varken, özellikle yine bu topraklarda olgunlaşmış, gelişmiş birçok insancıl felsefeye kaynaklık etmiş “Tasavvuf” gibi bir zenginlik varken KABALA da ne ola ki?

Bizim bu Kabala serüvenimiz şöyle başladı; Adını duyduğum her tür maneviyat okul kapısının ipini çekip suyunu içmeye çalışırken, yine yeni bir maneviyat okulu ile ilk tanıştığımız dönemlerde (1989), öğretmenimiz elime, hiç tanışmadığım, Shimon ben Halevi’nin İngiltereden getirilmiş bir eserini verdi ve İnsanlık kültürünün önemli köşe taşlarından olan Kabala hakkında bir ön çalışma yapmamı istedi. Bu işi sadece bir görev olarak kabul edip bu çalışmayı (o zamanlar hayli yetersiz olan) maneviyat bilgim nedeni ile, hiç yorumsuz, hatta yeterince güven duymadığım bazı İngilizce sözcüklerin ikili üçlü anlamlarını parantez içinde vererek çalışma arkadaşlarımın hizmetine sundum ve benim için o iş bitmiş oldu (sandım!). Oysa o günden sonra, felsefe ve maneviyat konuşulan her toplantıda, ucundan Kabala’ya dokunan bir konu olduğunda (sanki Kabala uzmanı imişim gibi!) fikrim soruldu ya da benden açıklama istendi. Bu durum

merakımı daha da körükledi. Baktım ki olacak gibi değil, yanıtlarım bazen beni bile tatmin etmiyor o zaman “biraz daha derinine ineyim” diye araştırmaya başladım. Oysa Kabala konusunda Türkçe dilinde yayınlanmış (olasılıkla çevirmenin konu ile ilgisizliği nedeni ile) çok yetersiz ve anlaşılmaz bir tek kitap dışında hiçbir kaynak yoktu. Yahudi dostlarım aracılığıyla Kabalistlerle temas kurmaya çalıştım. Yurt dışından kitaplar ısmarladım. Almanca ve Fransızca kitaplar için bu dilleri bilen dostlarımın yardımlarını aldım notlar çıkardım, İngilizce olanları ise çevirmeye çalıştım. 1998 yılında elimde bir hayli kaynak birikti. Bu bilgileri paylaşmak amacıyla kitap haline getirmeye niyetlendim ve gerçek serüvenim başladı. Kitap planımı yaptım ve yazmaya başladım ama meraklı yapım, karşılaştığım her yeni sözcüğün derinine inmeye zorluyor, her derinleşme yeni derinleşmeler gerektiriyordu tâ ki 2002 yılı ortalarında, bu derinleşmelerin hiç bitmeyeceği kanısına vardığımda, en azından bir başlangıç kitabını tamamlamaya karar verdim. Bundan sonra elinizdeki kitap oluşmaya başladı. Şimdiki planıma göre bu kitabı en az 3 kitap daha izleyecek ve bu kitapta kısa geçilen konular ileriki kitaplarda daha derinlemesine irdelenecek.

Bu kitap KABALA’nın tarihselliğini, kaynaklarını ve genel olarak kapsadığı konuları, hiç bilmeyenlerin de anlayabilecekleri sadelikte olabildiğince yalın olarak anlatıyor ve fikir sahibi olmalarına yardımda bulunuyor. Yine bu kitabın, mâneviyat ile ilgilenmiş, mâneviyat terminolojisine âşina olanlara ise; Uzak doğu ve Orta

doğu gibi farklı görünen öğretiler arasındaki etkileşimleri görme, ilişkiler kurma ve kendi düşüncelerinde yeni açılımlara kapı açmak gibi bir amacı hatta iddiası var. Kabala'nın teknik konuları olan YARATILIŞ-SEFİROT-HARFLER ve SAYILAR sembolizması-DEVŞİRİMLER-DİN, DÜŞÜNCE VE BİLİMLER ile ilişkileri ve Kabala içi ve dışı TAROT olarak bilinen konular, ayrıntılı ve derinlemesine, diğer kitaplarda incelenecek.

Kitabı yazma amacımın, biriktirdiğim kaynak ve bilgileri, ilgilenen meraklılarla paylaşmak olduğunu açıklamıştım. Bu amacı aşmamak için kişisel yorumlarıma neredeyse hiç yer vermemeye ve olabildiğince nesnel bir şekilde kaynakları serimlemeye çalıştım. Doğal olarak, insan aklının özgür düşündükçe, düşüncesinin sınırsızlığına koşut olarak, özellikle bir bağlamda sembol ve simgeleri yorumlama üstüne kurulan KABALA öğretisinin de sonsuz olduğu söylenebilir. Bu kitabı okuyan okuyucu, kendi bilgi ve düşünceleri ışığında çok değişik ve farklı yorumlara ulaşabilir, hiç bilinmeyen yepyeni düşünce dünyalarına yolculuğa çıkabilir. Umarım ki bu yolculuklarda insanlığın bilinçlenme ve özgürleşme sürecine bu kitabın az da olsa bir katkısı olabilir.

İnsan yapısı her şeyde olduğu gibi bu Kitap da, tüm eksiklerine karşın kendi koridorunda önemli bir boşluğu dolduracak, maneviyat meraklısı ve öğrencisine yansız bir başvuru kaynağı olacaktır.

Biriktirdiklerimi paylaşma ve kendimi geliştirme amacı da taşıyan bu ve bundan sonraki kitaplarla ilgili

eleştirilere, aydın sorumluluğum gereği açık olmamın ötesinde, gereksinmem de bulunduğunun bilincindeyim. Bu bağlamda özellikle aykırı hatta marjinal eleştiri ve katkıları paylaşmak bana ancak mutluluk verecektir. Hatta hazırlayacağım diğer kitapların daha zengin ve doyurucu olması için bu tür yorumlardan (yorumcunun adını da vererek) yararlanabileceğimin de bilinmesini isterim.

Gerek bu kitabın hazırlanmasında ve gerekse Kabala yolculuğumda yapıcı eleştirileri ile beni yönlendiren, sevgili dostum Metin Bobaroğlu'na, çevirilerde en büyük desteği veren oğlum Onur Ülkü'ye, Hakan Kaplan'a, beni sürekli yüreklendiren ve rahat çalışma ortamı hazırlayan eşim Neşe Ülkü'ye ve kızım Nilüfer Kaplan'a, sonsuz şükranlarımı belirtmeliyim. Almanca çevirilerinden yararlandığım dostum Dr. Ümit Emre ve sevgili eşi Brigitte'ye sonsuz teşekkür ediyorum. Bu arada en zorlandığım zamanlarda güvenli bilgiye ulaşmama yardım eden muhterem Yitzak Bilman, Samuel Mordechai ve adını yazmamı gereksiz bulan alçakgönüllülük örneği Rabbi C.D'yi de sevgi, saygı ve şükranla anmalıyım.

Erenköy-Temmuz 2007

1. BÖLÜM: GİRİŞ “EHYEH ASHER EHYEH”

“Ve Allah Musaya dedi BEN, BEN OLANIM;...” [Çıkış 3:14]

Horeb dağında, tükenmeden yanan çalı ateşinin ortasından kendisine seslenen ve ona görevini bildiren Rab’ba (Tanrı), Musa “Senin adını sorarlarsa onlara ne söyleyeceğim?” diye sorduğunda Allah Musaya; “BEN, BEN OLANIM; İsrail oğullarına böyle diyeceksin; Beni size BEN’im gönderdi.” diye yanıt verir ve yapması gerekenleri anlatır. Bu yanıtta çok ilgi çekici bir yan vardır. Tanrı, Musa’nın beklediği gibi kendisini tanıtacak ama aynı zamanda da sınırlayacak belirli bir ad vermemiş, her türlü belirlemeyi aşan ancak buna karşın kendisinden başka hiçbir şeyi belirlemeyen ve anlatmayan dolayısı ile kendisi ile karşılaştıracak hiç bir şeye de yer vermeyen, benzersizliğini ve sonsuzluğunu anlatmıştır.

Tek tanrılı ve kitaplı dinlerden ilki olan Yahudiliğin kutsal kitabı Tevrat, sıradan bir gözle okunduğunda, okuyana verdiği tarihsel bilginin ve seslendiği topluma getirdiği bir takım yaptırımların dışında, çelişkili, mantık hatalarıyla dolu bir metin gibi gelir. Yahudi tarihinin en eski zamanlarından beri, bir çok din bilgini, bu çelişki ve mantık hataları ile dolu metnin, ardında ya da altında saklı, gizemli bir mesaj olması gerektiğini düşünerek üzerinde çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmaların bir kısmı akılsal olurken daha çok kısmı, mistik dediğimiz, içe dönük, özel ritüeller içeren içrek çalışmalar olmuştur.

Tevrat üzerine çalışmaların çoğunluğunun içrek olmasının en önemli nedeni, X. Yüzyıla kadar, hiçbir İbrani eserinde sesli harf kullanımının olmayışıdır.

[1]

Bu, Yahudi yazı dilinin, Intention (Niyet-Amaç dili) olması, dolayısı ile sadece sessiz harflerden oluşan sözcüklerin, kendisinden önce ve sonra gelen sözcükler bağlamında yoruma açık anlamlar kazanması demektir. Yani aynı harflerle yazılmış sözcüklerin, cümlenin gelişine bağlı olarak farklı anlamlarla yorumlanması olanaklıdır. Örneğin; HRM harflerinden hem Haram, Harem, Hiram, Harîm, Hurma ve hem de İhram, v.s anlamları çıkarılabilir.

Abram (Hz. İbrahim)'in "Doğruluk Kralı" olarak bilinen Salem (Kudüs)
Kralı Melkisedek tarafından kutsanması (inisiye edilmesi)

Tevrat ile ilgili içsel çalışmalar sonucunda, önceleri ağızdan kulağa söylenen ve daha sonraları yazıya geçen bilgileri toplayan ve oldukça doyurucu

açıklamalar içeren metinlerin toplamı, KABALA dediğimiz çalışmanın özünü oluşturmaktadır. Kitabın ilerleyen bölümlerinde, Kabala'ya kaynak oluşturan metinler hakkında daha ayrıntılı bilgiler verilmeye çalışılacaktır.

Geleneğe göre, Kabala İ.Ö. 1800'lerde Kudüs'de, Abram (Hz. İbrahim)'in "Doğruluk Kralı" olarak bilinen Salem (Kudüs) Kralı Melkisedek tarafından kutsanması (inisiye edilmesi) ile başlamıştır. [Tekvin14.18]. Bu durumda mistisizmin, anılan tarihten çok daha önceleri, M.Ö. 12. yy.da Sina dağında Tevrat'ın verilmesinden de önce başlamış olduğu anlaşılıyor.

Bazı Kabalistler, Kabala'nın ilk insana, ilk günahından sonra, yaratılıştaki soyluluğuna ve mutluluğuna yeniden kavuşmasına yardımcı olması için melekler aracılığıyla cennetten indirildiğini kabul ederler. Diğer ibrani yasa koyucuları ise, gizli Kabala bilgilerinin, 40 gün boyunca Sina dağında kalan Musa'ya, doğrudan dogruya, Tanrı tarafından verildiğini öne sürerler. Bu kurama göre; Musa da kutsal ruhun bu ödülünü, paylaşmak üzere 70 yaşlı bilgeye iletir. Onlar da kelime kelime ve ağızdan kulağa kendilerinden sonrakilere geçirirler. Peygamber Ezra'ya kadar böyle gelen gelenek, Ezra başkanlığında, yasa (Tevrat) ile birlikte yazıya geçirilir.

Bazı Kabalistler de bu görüşten biraz daha farklı olan bir görüşü benimserler, şöyle ki; Kabala, Tevrat ile aynı zamanda verilmiş, Tevrat topluma yönelik olduğu halde, Kabala birkaç seçilmiş azize açıklanmıştır. Bunlar da onu, geleneğe göre, küçük bir mistik gruba

aktarmışlardır. Abraham ile süren (sözel) geleneğe Mısırlı bir rahip olan Musa eski Mısırın tüm eski ve gizli sırlarını eklemiştir.

Kabala, İkinci Tapınak da yıkıldıktan sonra (M.S 66), sadece hahamlar ve Yahudi mistikler tarafından sürdürülürken 8. yy.da Güney İtalya'da Biçimlerin-Oluşmanın-Kurulmanın kitabı (Sefer Yezirah) ile ilk kez, bu dar ve kapalı çevre dışında da duyulmaya başlanmıştır. Bu kitapta, Tanrıya vecd yoluyla ulaşılabileceği ve bunun yöntemleri, Tanrısal dünyanın mistik yapısı ve bu yapının içsel ilişkileri incelenmekteydi. Daha sonra 13. yy.da İspanyada İhtişamın- Parlaklığın-Aydınlığın Kitabı (Sefer ha Zohar) [ki aynı zamanda "Merkava" olarak da bilinir] adı ile bir kitap yayılmaya başladı. Bu kitap, M.S. 136 yılında ölen Rabbi Akiba

[2]

, Shimon ben Yoahi, Rabbi Simeon ve öğrencileri arasındaki, gizli bilimlerin, Tanrı-Evren ve bilim üzerine metafizik teorilerin incelendiği konuşmaları içermekteydi. Kitapta önerilen yöntemler bazı Kabalist gruplar tarafından, değişik biçimlerde günümüzde de halen uygulanmaktadır.

Her şeye karşın, Kabalanın kaynağı ve ilk uygulayıcılarının kimler olduğu, kesin olarak bilinmemektedir. Ağırlıklı ve en çok kabul gören görüş, ilk uygulamalarının, II. Mabet (M.Ö 515) dönemindeki hahamlara kadar indirilebileceğidir.

Kabala’nın kökeni ile ilgili bir başka görüş, bu uygulamanın M.S. I. yüz yılda Filistin’de ortaya çıkan “Merkava” (ya da Merkabah) gizemciliği ile başladığı hakkındadır. Merkava gizemciliğinin belli başlı metodu, Eski Ahit’te peygamber Ezekiel’in rüyette gördüğü ve RABBİN oradan kendisi ile söyleştiği “ilâhî taht” ya da “araba” (merkava) ile ilgili derin düşüncelere dalmak ve bu düşüncelerin yoğunlaşmasıyla çoşku içinde kendinden geçmektir. VII. ve XII. yüz yıllar arasında çalışma alanı Filistin’den Babilonya’ya kayan ve başka Gnostik akımların da etkisi altında kalan Merkava gizemciliğinde ilk aşama, Tanrı’nın tahtını ve Tanrısal düzeni düşleyebilmektir. Öğretmenler tarafından öğretilen ve çok uzun çalışmalarla başarılabilen bu ilk aşama aşılabildiğinde, çoşku içindeki ruhun yükselişi başlar. Bu ruhsal yükseliş boyunca yapılan tehlikeli yolculukta, farklı yeteneklerle donanmış düşman meleklerle dolu “yedi küre” ya da “yedi gök katının” aşılması beklenmektedir. Ruhun bu yolculuktaki amacı, aşılan “yedi küre”den sonra, merkava’nın üzerinde bulunan ilâhî tahta ulaşmaktır. “Tzenu’im” adı verilen Merkava uygulayıcıları, geleneğe kabul edilmeden önce istekliler arasından özenle seçilirlerdi ve bunların özel ahlâk niteliklerine sahip olmaları istenirdi. Bu seçkin kişilerin eğitim boyunca sürekli olarak egolarını kontrol etmeleri ve sürekli oruç tutarak kendilerini gizemci deneyimlere hazır tutmaları gerekliydi. Bu seçkinlerin yapacağı başarılı bir düşsel yolculuk için her şeyden çok “mühür” olarak tanımlanan bazı sihirli sözlerin ve formüllerin bilinmesi gerekiyordu ki bu sözler, yapılan uzun ve yorucu çalışmalar sonrasında kazanılıyordu. Bu

sihirli sözler, her bir gök katının kapısında bekçilik yapan meleklerden geçiş izni için gerekliydi. Hatalı bir “mühür” kullanımı, çok tehlikeli yaralanmalara, hattâ korkunç ölümlere yol açabilirdi. Talmud’da yazılan öykülerden birine göre, Merkava uygulamasına kalkışan dört kişi arasından biri ölmüş, diğeri delirmiş, öteki dinden çıkmış ve yalnızca Rabbi Akiba ben Joseph gerçek bir düşsel deneyimi sonuçlandırabilmiştir.

Merkava uygulayıcıları kimi zaman “Doğaüstü Dünyanın Gezginleri” olarak da adlandırılırlardı. Bu gizemci akımın en eski iki yazılı kaynağı; Rabbi Akiba’ya ait olduğu sanılan “Küçük” ve Rabbi Ishmael ben Elisha’ya ait olduğu sanılan “Büyük” metinlerdir. Ayrıca, “Enoch’un Kitabı” ve Tanrı’nın oldukça abartılı antropomorfik (insan biçimli) betimlemelerini içeren “Shi’ur Qoma” (İlâhî Boyutlar) adındaki metinler de Merkava geleneğine aittirler.

Kabala öğretisinde, bir çok kez mantığın kabul edemeyeceği veya batıl inanç olarak yadsınacak görüşler, savlar ve açıklamalar da sunulur. Oysa başlangıçta kabul edilemeyen bu görüşler, yaşamın ileri evrelerinde, değişen ve gelişen anlayışla pek güzel benimsenebilir ve uygulanabilir. İşte bu görüşler, sadece kişisel gelişme ve evrimle elde edilebildiğinden, gerektiğinde öğreti dışından olanlara da anlatılabilir ama ne yazıkki gerekli alt yapıya sahip olmayanlar tarafından anlaşılamazlar.

Kadim Kabalanın yazılı kaynakları, ilk bakışta uçuk, çelişkili ve anlamsız gelebilecek bir öğreti içermektedir.

Ancak bunlar yüksek düzeyde ruhsal öğretilerdir. Öğretinin amacına ulaşabilmek için, bu kaynakları sadece okumak yeterli değildir. Ruhsal değişimleri görebilmek, algılayabilmek için, ruh gözünün açık olması (içtenlikle istekli olmak) gerekmektedir. Eski büyük Kabala bilgeleri, cahil, ham ve tutarsız insanların önüne bilgelik incilerini sermediler, temiz olmayanları, temizlenmeye niyetli olmayanları bilgelik mabedine sokup, kirletmediler. Çünkü, ciddî ve içten istekli öğrencinin, Okultizm'in yüksek yaşam biçimine ulaşabilmesi için azimli bir çaba göstermesi gerekmektedir.

Yaşamı boyunca Tevrat üzerine çok kapsamlı bir çalışma yapan ve geleneksel Kabala metinlerini geliştirerek bir Evren Yaratılış Teorisi haline getiren Rabi İsaac Luria

[3]

, Tevrat hakkında şunları söylemektedir:

"Tevrat'ın gövdesi, Tanrı'nın bize buyruklarını, Tevrat'ın ruhu ise, Tanrı'nın evreni nasıl yarattığını açıklar. Tanrı bize, birçok derin yollarla bazı kavrama güçleri vermiştir. O'nun dünyayı yaratma sürecinde hem O'ndan ayrı bir parça olmamızı hem de O'nunla ortak olmamızı ister. Biz davranışlarımızı Tevrat'ın emirleri ile uyumlu bir şekilde yapmalıyız, oysa yaratılış sürecinde, dünyaya ışığını gönderirken, O sadece kendisi ile ortaktır. O ışık, Dünyanın yaratılış yasasındaki normal ışıklardan çok üstündür. O aşkın bir ışıktır, yaratılışın

üstünde ve sonsuzdur. Biz o ışığı ancak Tevrat'ın verdiği bilgi ile ama çok az anlayabiliriz."

Kabala'nın Tevrattan sonra en önemli kaynağı olan Sefer ha Zohar (Görkem kitabı), Tevrata nasıl bakmamız gerektiğini şu şekilde anlatmakta ve bazı örneklerle de bu bilgiyi pekiştirmektedir.

[4]

Rabbi Shim'on dedi ki

"kim Tevrat'ın birçok öykü ve sıradan sözcüklerden ibaret olduğunu söylemişse

o insanoğluna yazık!

Eğer öyle olsaydı, biz şimdi de sıradan sözcüklerle onların hepsinden daha iyi bir Tevrat oluşturabilirdik.

(Tanrı) Yücelikler yerine (sadece) Dünya işlerinden mi söz etmektedir?

Oysa Dünya yasalarının bile daha yüce sözcükleri vardır.

Eğer öyleyse, haydi o sözcüklersiz bir Tevrat yapalım.

Ah, ama (ne yazıkki)Tevrat'ın bütün sözcükleri yücedir, yüce gizlerdir.

Gel ve gör:

Üstteki dünyalar ve alttaki dünyalar mükemmel dengededir:

İsrail altta, melekler üsttedir.

Meleklerin yazdığı:

‘O ki ruhları, melekleri yapar’

[Mezmurlar 104:4]

Ama melekler dünyaya indiğinde, bu dünyanın giysilerini giydiler.

Onlar bu dünyaya uygun giysileri giymediklerinde,

Bu dünyaya dayanamazlardı,

Ve dünya da onlara dayanamazdı,

Bu nedenle bu Tevrat öyküsü (de)Tevrat’ın giysisidir.

Her kim düşünürse ki gerçek Tevrat giysidir

Ve başka bir şey değildir,

(Tevrat) O’nun ruhunu söndürür!

(Bu düşünceyle) gelen, (Tevrat'ın) başka bir parçasına sahip olamayacaktır.

Davud şu sözleri niçin söyledi:

'Gözlerimi aç ki Tevrat'ındaki şaşılacak şeyleri göreyim!

[Mezmurlar 119:18]

Tevrat'ın giysilerinin (dış görünüşü) altında ne vardır!

Gel ve gör:

Orada da tümüyle giysi görülebilir.

Bazı ahmaklar güzel görünüşlü bazı giysileri gördüğünde.

Daha dikkatle bakarlar.

Ama giysinin özü beden;

Bedenin özü ise ruh'tur.

Bu yüzden (onlar) Tevratta beraberdirler.

O'nun bir bedeni vardır:

(o da)Tevrat'ın emirleri(dir),

'Tevratın somut hali' olarak adlandırılır.

Bu beden, giysiler giyinmiştir:

(o giysiler ise) Bu dünyanın öyküleridir.

Dünyanın budalaları, Tevrat öykülerinde sadece giysiye bakarlar;

Daha fazlasını bilemezler.

Giysilerin altında ne olduğuna bakmazlar.

Ama giysiye bakmak yerine,

giysinin altındaki bedene bakanlar daha çok bilirler.

Yüksekteki Kralın hizmetçilerinden bilge birileri,

Ki onlar Sina dağında oturuyorlardı,

Sadece ruha, bütünün köküne, gerçek Tevrata bakıyorlardı!

Onların yazgısı,

Zamanı geldiğinde,Tevrat rulosunun ruhuna bakmaktı!

Gel ve gör:

Bu yüzden O üsttedir.

Giysi ve beden ve ruh ve ruhun ruhu vardır.

Cennetler ve onların ev sahipleri giysilerdir.

İsrailin komünyonu (katılımı) ise bedendir.

Ruhu kim aldıysa, İsrailin Güzelliğidir.

Bu yüzden o ruhun bedenidir.

Ve bu ruh, İsrailin Güzelliğidir,

Ki o gerçek Tevrattır.

Ruhun ruhu, Kutsal Kadim Bir'dir.

Bütün hepsi, bu bir olan bir'e bağlanmıştır.

Kim Tevrat sadece bir öyküdür derse,

O kötü ruhlu olana ızdırap vardır.

Onlar daha ötesine bakmazlar da giysiye bakarlar.

Mutluluk ise, Tevrat'a gerektiği gibi bakana,

Dürüst olanadır.

Şarap nasıl kavanozda durursa,

Tevrat da giyside öyle durmalıdır.

Giysinin altında ne olduğuna, bunu düşünerek bak!

—-Bütün sözcüklere ve öykülere—-

Onlar giysilerdir!"

[5]

[3:152a]

Kral, bir buyruk tasarlamıştı ve

Onu yüksekteki parlaklığa kazıyarak yazmıştı.

Saklının saklısının içinde

Sonsuz gizemden,

Göz kamaştıran bir kıvılcım çakmıştı.

(O kıvılcım) Tanımsız olanın içindeki buhar salkımından

Bir çembere yerleşti

Beyaz değildi, siyah değildi, kırmızı değildi, yeşil değildi,

Hiçbir renkte değildi.

Bir şerit haline geldiğinde, ışıyan bir renk kazandı,

Kıvılcımın derinliğinden, fışkırarak aktı

Altına renkleri aşılayarak,

Sonsuz gizemin, saklı olanın saklısı,

Bu Akış boydan boya yarıldı ama onun halesi bozulmadı.

Bütün bunlar asla bilinemedi.

Boydan boya yarılmanın etkisiyle,

Yüce ve saklı bir nokta, parladı.

İşte O noktanın ötesinde hiçbir şey bilinemez.

Böylece ona Başlangıç adı verildi,

Bütün bunlar ilk buyrukdu.

“Aydınlanan, gökyüzünün zohar”ı gibi parlayacak,

ve onlar ki doğru yolda olanlar

sonsuza kadar ve her zaman parlayacaklar”

[Daniel 12:3]

Zohar, Saklının saklısı, onun aurası yayıldı.

Ve O aura bu noktaya dokunur dokunmaz.

Yaratılış başladı

Ve kendine, şanı ve övgüsü için bir saray yaptı.

İşte orada da kutsallığın tohumu ekildi.

[6]

Doğum, Evrenin hayrı için verildi.

Bu bir sırdır:

“Onun bağ kütüğü kutsal tohumdur”

[İşaya 6:13]

Zohar, tohumu onun şanı için ekti

İnce mor ipek tohumu gibi.

İpekböceğinin kendi çevresine koza örmesi gibi kendi sarayını yaptı.

Bu saray övgü ve herşeyin yararınadır.

Başlangıçla,

Saklı olan Bir ki bilinmeyen sarayı yapandır.

Bu Saray Elohim diye adlandırılır.

İşte bu da sırdır:

“Başlangıçta gökleri ve yeri Elohim yarattı.”

[Genesis 1:1]

[7]

[1:15a]

Yukarıdaki Zohar alıntılarından da anlaşılacağı gibi Kabala, her şeyden önce bir simge bilimdir, bir yaşam biçimidir, bir anlayıştır, Tanrıya ulaşmanın bitmeyen yoludur ve en önemlisi de bir Evren yaratılış teorisidir.

Kabala, aynı zamanda Tanrı ve hakikatin dünyasını akılla anlamanın ve deneyimlemenin dünyasıdır. Bu nedenle Kabalacılar çağlar boyunca, dâima hakikatin içsel boyutuyla ilgilenmişlerdir.

[8]

Bilindiği gibi iç deney ile kazanılan bilgiler, sözcüklerle yeterince anlatılamayacağı için bütün ezoterik okullar, semboller ve alegorilerle çalışırlar. Kabala eğitiminde de bu böyledir. Örneğin; Kitabı mukaddeste anlatılan, Jakop (Yakup) ailesinin Mısır’a inişi öz’ün insan haline dönüşünü anlatır. Musa’nın mısırlıyı öldürüşü, onun bitki ve hayvan evrelerindeki durumunu anlatır. Musa’nın Jethro (kayınpederi ve ruhsal öğretmeni) ile

karşılaşması, yere saplanmış safir çubuğu çıkartması, Jethro'nun kızıyla evlenmesi gibi aşamalar da sembolik olarak öğretiye kabulünü (initiatory) ve ruhsal öğretideki ilerlemelerini anlatmaktadır. Musa, Jethro'nun yanında gördüğü uzun eğitim sürecinde içgüdü ve dürtülerine egemen olmayı öğrenmiştir, Yanan çalı hikayesi de eğitimdeki başarısının sonucunda kazandığı lütuf'dur.

Kabalistik gruplar, genellikle disiplinli bir düzen içinde ve sözel geleneklere uygun olarak çalışırlar. Bu gruplar, dünyanın çeşitli yerlerinde halen çalışmalarını sürdürmektedirler. Onları bulmak kolay ama aralarına katılmak çok zordur. Kabala, kapılarını sadece onu almaya hazırlananlara açar. Kabala klâsiğinden uyarlanmış bir efsane olan Zohar, bu noktayı sembolik olarak şöyle açıklar;

"Genç bir adam, önünden geçmekte olduğu Saray'ın bir penceresinde peçeli bir genç kız figürü görür. Önceleri sadece merak ettiği için, her gün aynı saatlerde aynı pencereye bakarak genç kızı daha iyi görmeye çalışır. Bir süre sonra, umduğu gibi onun dikkatini çekmeyi başarabildiğini ve onun da kendisine bakmaya başladığını fark eder. Daha sonra onunla ilişki kurmak ister, bu arada kız peçesini indirir ve yüzünü açar. Bu işaret, genç adamın daha da ilgisini çeker ve onun güzelliğini görmek için zamanının büyük bir bölümünü sarayın önünde geçirmeye başlar. Artık kıza aşık olmuştur ve sarayın önünden ayrılamamaktadır. Bir süre sonra kız, ona karşı olan ilgisini daha çok açık eder ve bir gün konuşmaya başlarlar. Kız ona sarayın

sırlarını ve babası olan Kral'ın özelliklerini anlatır. Günler geçtikçe genç adam bu özleme daha fazla dayanamayacağını anlar, genç kızla evlenmek ve onun anlattıklarını yaşamak ister."

Bu efsanede sözü edilen genç adam, öz'dür, prenses ruh, saray varoluş (yaşam) ve kral da kralların kralıdır.

Buna karşın, Kabala'nın gerek yüzyıllardır gelen tarihsel gücü ve gerekse sadece adının çağrıştırdığı büyük ve etkileyici gizem, onun isteyen (parayı veren) her kes tarafından çabucak öğrenilecek, uygulanacak ve evrenin sırlarını çözecek bir şifre olarak görülmesine de neden olmaktadır. Dünya üzerinde Kabala konusunda çalıştığını iddia eden bir çok düzenbaz, bu yolla insanları kandırmakta ve büyük paralar kazanmaktadır. Oysa aşağıda kısaca değindiğimiz gibi, Kabala çok zahmetli, tehlikeli ve uzun bir yoldur.

Kabalistler tarafından kullanılan teknikler çok çeşitlidir. Bunların hepsi genel olarak üç ego durumunun uygulanmasına dayanır. Günlük fiziksel yaşamdaki bazı davranışlar, dinsel ritüellerin tanıklığına dönüştürülür. Örneğin; Dua kitabının kola veya başa bağlanması; Bağlılık egzersizleri, Tanrı korkusu ve aşkına dayandırılır. Yaşanan herşey Tanrının takdiridir ve şikâyet edilmemelidir. Derin düşünme (Contemplation) ise bilgi edinmenin bir yolu olarak kabul edilmiştir. Örneğin; Birçok inanan insan Tanrı korkusunu duyabilir veya aşkını içinde hissedebilir ama Kabaliste bu yetmez, o Tanrıyı bulmak da ister. Bunun için de kendi mikro kozmosunu ve evrenin makro kozmosunu inceler,

derin düşünceye dalar ve böylece Tanrıya ulaşma yollarını deneyimler.

Uzun emekler sırasında, Kabalistin hem içinde ve hem de dışında dönüşümler meydana gelir. Başlangıçta her şey heyecan vericidir, her keşif bir sorunun yanıtıdır. Bu evrede, çoğunlukla bireyin yaşamı temelden değişir. Bunun ardından bir durgunluk dönemi başlar, burada olay ve olguları çözen anahtarların rolü değişir. Bu durgun devre ruhun dünyasından iç olaylara geçişin, insan ruhunun (Psyche) derin katmanlarından, olağan bilinçliliğe, eş deyişle farkındalığa geçiştir. Böylece yeni bir yönelme başlar. Bu yönelmede kişinin 4 dünya ile ilgili bütün görgüsü değişir. Sıradan insanlarda olmayan, duyma ve görme yetenekleri gelişir. Bu yetenekleri başkalarının yararı için kullanılabilir, çünkü bunlar iç evrimle gelen armağanlar olarak kabul edilir. Örneğin; Bir doktor, kendi profesyonel rolünü uygularken yaptığı işi, kabalistik olarak tıbbi iç iyileştirmeyle ilişkilendirir ve o noktada iç eğitiminin farkına varır. Bu iç eğitimler birtakım ritüellerle pekiştirilir. Çoğunlukla oruç, inziva (yalnızlık), cinsellikten uzaklaşma gibi.

Eski çağlarda, Kabalistler Tanrı yolculuğunda ritüel, meditasyon ve contemplation sırasında kendi iç derinliğine dalmaya “Chariot’a girmek” derlerdi ve bu Sephirotik üçlemeler bir yolculuğu imlerdi. Bedenli olarak yapılan bu iç seyahat, olgunlaşmamış, dengesiz ve yanlış yönlendirilmiş biri için tehlikeli ve korkutucudur. Cennet krallığına hazırlıksız yolculuk yapanları uyarmak için, saf ruhun dünyasına yolculuk etmek isteyen 4

Rabbinin öyküsünü biraz yukarda okudunuz. Bunlardan birincisi ölür, ikincisi delirir, üçüncüsü inkârcı olur. Sadece dördüncüsü, Rabbi Akiba bu yolculuğu başarıyla tamamlayıp geriye dönebilir ve gördüklerini anlatabilir. Bunu da önceki deneylerine borçludur.

Kabala, evrenin yaratıcısı olan Tanrı ile ilk yakınlaşmadır. Tanrıya yakınlaşma amacıyla, sürekliliği olan yeniden yaratılış, ilk aşamada entelektüel olarak kavranır. Hakikat, Tanrıda her an yeniden yaratılmaktadır. (Fiziksel yaratılış akılla kavranılamaz ancak Akıl, Tanrıya yaklaşmak için şimdilik bir alettir). Yaratılış sürecini anlama çabası, sonuçta Yaratıcı ile buluşma şansını verir (MİRAÇ).

“Kabala”nın sözcük anlamı bile tartışmalıdır. Biz burada, bu konuda ileri sürülen ağırlıklı görüşleri serimleyecek, benimsediğimiz anlam ile devam edeceğiz. Kabala sözcüğü genelde aktarma olarak kabul edilmektedir. Eski Mısır dilinde “kep” – “kop”, İbranice ise “gop”, saklamak, kapmak anlamlarına gelmektedir. Yine Mısır dilinde “al” – “ol” ise olmak anlamına gelir, buradan hareketle Kabala sözcüğü de, “sır”ları saklamak ve geleceğe aktarmak olarak kabul edilebilir. Bir başka görüş ise; Erken dönemlerde, tamamen sözlü olarak aktarılan öğretinin, İbranice yazılışı QBLH sözcüğünün, QBL kabul etmek kökünden “almak – kabul etmek – aktarmak” olarak kullanıldığını ileri sürmektedir.

Kabala sözcüğünün, İbranice Kabeil kökünden, almak, gelenek, vahiy veya açıklama sözleriyle ilintili olduğunu

varsayarsak, bu sözcük, “Tanrısal sözleri” iletme-ulaştırma olarak da açıklanabilir. Bir anlamı da, ağızdan ulaşan gelenektir. Başka bir anlamı ise, mistik kişinin Tanrı katında kabulünü içeren Kabul, Razı olma’dır. Kabala’nın bir başka anlamı da, Gizli Hikmet (HOKMA NİSTARA) olmaktadır ki, bu sadece sırrı bilenlerce anlaşılabilir demektir. Kabalacılar da, Tevrat’ın herkes tarafından anlaşılan düz anlamından başka içrek anlamının da bulunduğu, bu anlamın semboller ve alegorilerde gizlendiği, bu sırların da inisiyasyonla girilen bir eğitim yolu ile öğrenileceğinden hareket etmişlerdir.

Bizim benimsediğimiz sözcük anlamı, XI. yy’dan beri Yahudi kültürü ve hayatı içinde ortaya çıkan mistik akımların – her dönemde değişmeleri ile birlikte - neredeyse tümünü kapsayan ve anlatan bir anlam olarak “gelenek”dir. Birçok söyleniş seçenegi olmasına karşın, en yaygın iki şekli Kabalah ve Qabalah’dır ancak Cabala, Qabala, Kaballa vesaire olarak da kullanılmaktadır. Biz bu kitapta sözcügü türkçe okunuşu ile Kabala olarak kullanacagız.

Kabala’nın anlamını “gelenek” olarak alırsak, bu gelenegin çekirdeği, Tanrı sözcügünün son derece gizlendigi, Kutsal kitab’ın (Tevrat) içsel anlamını, başka bir deyişle Tanrı’yı anlamaya çalışmaktır. Kabalistler, bu sözcügün hakiki anlamını açıklamak için özel teknikler kullanırlar.

Kabalada, çeşitli gruplar temelde bir (Tevrat) ancak yorumda farklı anlayış ve ideolojiler geliştirmişlerdir.

Bazı gruplar, sadece evren ve madde yaratılışı ile ilgilenirken, bazı gruplar ruhiyat temelli çalışmalar, bazı gruplar sayısal semboller geliştirmişler ve bazı gruplar ise sadece içsel gelişmeyi sağlayarak hakikata eş deyişle Tanrı'ya ulaşmayı amaçlamışlardır. Kabala'nın konularını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

1. Tanrı kavramı,

2. Evrenin yaratılış teorisi ve Kozmogoni (Evrenbilim),

3. Yaratılanların zorunluluk ve özgürlük alanları,

4. İbrani harf ve sayılarının yaratılanlar üzerindeki mutlak etkisi,

5. Kabala içrek bilgisi ve uygulaması ile hakikate (Tanrıya) ulaşma.

Kabala, aynı zamanda Yahudiliğin içsel ve mistik görünümü olup, aynı zamanda Tevratta geçen kutsal simgeleri, evrenin doğasını ve doğanın bir parçası olan insanın kaderini açıklayan bir öğretidir.

Vahiy (İlham – içe doğuş) yoluyla tebliğ edildiğine inanılan Kabala bilgileri, ketumiyet (sır saklama) geleneğine bağlı olarak, yüzyıllarca dışarıya sızdırılmadan gelmektedir. Bu bilgiler, değişik yörelerde ve değişen çağların spritüel ve kültürel gereksinmelerine ve anlayışlarına göre, mitolojik ve metafizik formlar halinde periyodik değişimlere uğramıştır.

Sembollere (ezoterik yazılara) üçlü ve dörtlü anlamlar verilmiştir. Bunların en basiti “Pasut“dur ki kelime ne anlatıyorsa o’dur. İkincisi “Remes”dir, burada anlam yazılı metindeki alegoriler içinde gizlenmiştir. Üçüncüsü “Devech“dir ve daha yüksek bir sembolizme dayanır ancak kesin sır saklama yeminiyle verilir. Dördüncüsü ise “Sod“dur, analoji ve sır anlamına gelir. Bu ne tanımlanabilir ne de söylenmesi olanağı vardır sadece doğrudan sezilebilir.

Zohar’da bu konu sembolik olarak önceki sahifelerde söz ettiğimiz bir öykü ile anlatılır. Bu öyküde; Kutsal Yasa (Tora) sevgilisine kendini açan aşık bir kadına benzetilir. Âşık kadın’ın sarayın penceresinden kendini göstermesi (Pasut)’dur, aşkını İlk kez işaretlerle (remes), sonra fısıltılarla (devech), sonra yüzü peçeli konuşarak (hagadah) ve sonunda, sevgilisinden emin olduktan sonra yüzünü açarak açıklaması da (sod)’dur.

[9]

Kabala, XII. yüz yıldan başlayarak Yahudi gizemciliğini tümüyle etkisi altına almış olan ezoterik bir akımdır. Her zaman temelde sözlü bir gelenek olan Kabala, İbranice’de sözcük anlamı olarak da “gelenek” karşılığını taşımaktadır. Gizemci deneyimlerin içerdiği olası kişisel tehlikelerden kaçınabilmek amacıyla, Kabala öğretisine ve uygulamalarına inisiyasyon (kabul töreni), mutlaka bir önderin, bir yol göstericinin gözetim ve denetiminde gerçekleştirilmelidir. Her yönüyle gizemci bir öğreti olan Kabala’nın, özünde Tanrı’nın Musa’ya aktardığı “ilâhî vahiy” olan Tevrat’ın (Tevrat)

yazılı olmayan gizli bilgilerini içerdiği ileri sürülmüştür. Yahudiliğin temel ilkesinin Musa yasalarına uyum olmasına karşın, Kabala'nın insana doğrudan Tanrı'ya ulaşma yollarını da sağladığı varsayılmıştır. Bu nitelikleri bağlamında Kabalacılar'ın, Yahudiliğin Panteist (Kamutanrıcı) görünümünü sergiledikleri ve bu nedenle de sapkın sayılmalarını ileri süren tutucu çevreler de olmuştur.

Tevrat'ın tüm harf ve yazılarının Tanrı tarafından verildiğine inanıldığı için, hiç bir harfinin değişmesine izin verilemezdi ancak ilerleyen zaman içinde Tora yasalarına uyumun zorlaşması nedeniyle, ibranice Shana (öğrenmek) kökünden türetilen MİŞNA ortaya çıkmıştır. En güvenilir tarihçilerin görüşüne göre, mişna'nın yazılışı, yaratılıştan 3949 yıl sonra yani İsa'nın dogumundan 189 yıl öncedir

[10]

. Mişna'nın temelini oluşturan iki geleneği vardır. Birincisi Tora'dır ki, inanışa göre Tanrı onu Musa'ya Sina dağında vermiştir, yazılı kanun (Tora Sebihtab) olarak adlandırılan bu metin İbranicedir. Diğeri, ağızdan ağıza öğreti (Tora şe baal pe) olarak adlandırılır ki o da Musa'ya Tanrı tarafından Sina dağında verilmiştir. Bu bilgilerin, Musa tarafından yaşlı İsraillilere ve onlar tarafından da kendi öğrencilerine öğretildiği kabul edilir. Bu bilgiler üzerine çalışan öğretmenlere Tannaim adı verildi.

Mişna öğretisi, hristiyanlık'tan önceki III. yüzyılda ve genel adı "geleneğin öğretmeni" anlamına gelen tannaim adı ile başlayan bir öğretiydi. Tannaim, İsraildeki en yaşlı ve en çok saygı duyulan bütün öğretmenler zincirinin son halkası olan Rabbilerin editörlüğü ile mişna'da toplanarak, kendi özel okunuşu ile sonraki kuşaklara iletilmiştir. M.Ö 135 de rabbi Yehuda ha Nasi, Rabbi Akiba ve Simeon ben Yohai, oğlu ve arkadaşları ile birlikte Kabalanın en eski yapıtlarının yaratıcıları arasında kabul edilmişlerdir.

Judah'ın ölümünden sonra, Hrıstiyanlık döneminin ikinci yüzyılı sonuna dogru yeni bir ögretmen kuşağı başladı. (Amor = gösteren, teşhir eden) Amoraim adı verilen bu öğretmenler, üzerlerinde onları yönlendirecek hiçbir otorite olmadıgı iddiasındaydılar, sadece onlara ögretilmiş olan tannaim'i tekrarlıyor ve açıklıyorlardı. Bu yüzden, onlara göre, metinlerde herhangi bir değişiklik veya yanlışlık olamazdı, metinler saf metinlerdi.

Üçyüz yıldan daha uzun bir sürede toplanan bu yorum ve yeni gelenekler, şaşılacak kadar çogalmıştı. Sonuçta bunlar Gemara – gelenegin tamamlanıp bitirilmesi denebilir - adı altında birleştirildi. Bu iki grup metin de daha sonra, Talmud adı altında birleştirildi ve bugüne kadar dinsel metin olarak korundu.

Kabala ile ilgili ilk belgeler (100-1000 M.S) Tanrının Merkabah'ına (Taht-araba) ve yaratılışın yedi hol'üne mistik girişi açıklamaya çalışır. Bu mistikler, trans durumuna geçmeyi sağlayan, mistiklerce bilinen metodlarını (oruç, tekrarlanan monoton sözler ve

şarkılar, dua, dalınç) kullanarak “Tanrıyı görme”ye çalıştılar.

Erken ortaçagda dinsel gelişmeler sürerken, III. yüzyılda, Tanrının açılması sürecini bir yayılma serisi olarak anlatan ve yaratılış hakkında son derece ezoterik açıklamalar ileri süren “Sepher Yetzirah” (Yaratılış Kitabı) ortaya çıktı. Büyük yankılar yapan bu görüş, “Yetzirah”da temel form olarak bulunan “sefirot” doktrini idi. 12. yüzyılda yayımlanan “Bahir” kitabında da yer alan bu doktrin bugün bilinen durumundan çok farklı degildi. Bu dönemin çok ilginç ve ünlü bir karakteri olan Abram Abulafia, Tanrı’nın kullandıgımız günlük sembollerle açıklanamayacagına ve kavranılamayacagına inanıyordu. Saatler süren güçlü meditasyonlarında İbrani alfabesinin harflerini kullanarak esriklige ulaşıyordu. Soyut harf kombinasyonları, farklı bilinc aşamalarına giriş noktaları için anahtar oluyordu.

[11]

Bir İspanyol Yahudisi olan Moses de Leon’un Onüçüncü yüzyılın son yarısında yayınladıgı “Sepher ha Zohar” (Görkem’in Kitabı) en etkili Kabalistik belgedir. “Zohar”, Pentateuch (Beş Kitap – Tevrat)’un ayet ayet ayrıntılı, ezoterik yorumlarını içeren, birbirinden bagımsız belgeler serisidir ve Tanrısal sürecin çok yüksek dinsel açıklamalarını içerir. “Zohar” çok ilgi gören ve Kabala’nın olduğu kadar, Yahudiligin ana görüşünde de son derece etkili bir kitap oldu. *Sefer Ha Zohar*,

kitabımızın ilerleyen bölümlerinde geniş bir şekilde incelenecektir.

Kabalada bundan sonraki gelişme, Moses Cordovero ve İsaac Luria tarafından temsil edilen mistik Safed okuluyla gerçekleşti. Luria, çok karizmatik bir liderdi, bu okulda, gerek kendi üzerinde uyguladığı ve gerekse öğrencileri üzerinde uygulattığı ilginç deneylerle bir aziz gibi tarihe geçti. Onun en çarpıcı önemi, henüz dünyada yaşamaktayken yani ölmeden önce de, Tanrı bilincininin pratik yoldan deneyimlenebileceğini önermesidir. Önerdigi pratikler çogunlukla ibadet şeklindeydi. Bu konu da kitabın ilerideki bölümlerinde geniş bir şekilde incelenmektedir.

Onaltıncı ve Onyedinci yüzyıllarda Yahudilik, Kabala'dan fazlasıyla etkilendi ve bu konuda birçok kitap yazıldı. Yahudi Kabalasıyla ortaya çıkan gelişme, hemen hemen eşzamanlı olarak, birçok Hristiyan mistikleri, büyücüler ve filozoflar tarafından da benimsendi. Rönesans filozoflarından Pico della Mirandola gibileri, Kabalayı gnostsizm, pitagoryanizm, neo-platonizm ve hermetizm ile ilişkilendirdiler. Bu gelenek, yuvarlanan kartopu gibi giderek büyüyerek yüzyıllarca devam etti. Rönesanstan itibaren, Avrupalı okült filozofların ve büyücülerin hemen hemen hepsinin az veya çok Kabala ile ugraştıklarını söylemek yanlış olmaz.

Ortaçagda "Süleyman'ın anahtarı" (Clavicula) adıyla bilinen çok önemli bir metin ortaya çıktı. Bu metin, eski büyü ritüeli elemanlarının adını, sihirli teker, törensel

aletler, kutsama, ruhsal anımsama (ekminezi) gibi birçok kavramı gündeme getiriyordu. Kimse bu metnin ne zamandan geldigini bilmiyordu ama bazı ipuçları ileri sürerek bu teknikleri Süleyman dönemine kadar dayandıranlar vardı.

Zaman zaman, hermetizm, gnostisizm, neo-platonizm, pitagoryanizm, rosekrusianizm, hristiyanlık, tantra v.s. ile Yahudi olmayan Kabala ve büyü törenlerinin karıştırılmasından söz etmiştik. Kabala'nın çagdaş etkilerini ise; Fransız büyücü Eliphas Levi ve İngiliz "Altın Şafak Tarikatı"nda görmekteyiz. En azından bu tarikatın çok bilinen 3 üyesi Aleister Crowley, İsrail Regardie ve Dion Fortune, Kabala'nın yaygınlaşmasına katkıda bulunmuşlardır.

[12]

Buna karşın, çağdaş Kabalistler arasında, Kabala'nın gizemci, mistik bir uğraş olmayıp neredeyse bir tür bilim olduğu görüşünde olanlar da bulunmaktadır.

[13]

Abram, Sefer Yezirah ve bilgeliğin 32 yolu

İlk yahudi olan Abram, yaşamı boyunca Tanrı'ya bağlı kalmış ve bunun gereği olarak da kendini bu büyük bağlılığa adamıştı. Tanrı da bu yakınlığı nedeniyle, ona yaratılışın derin sırlarını ilham etmiş ve uygun gördüğü kadarını da açıklamasına izin vermişti. Sefer Yezirah (Yaratılış Kitabı) ilk Kabala çalışmasıdır ve Abram'a

maledilir. Kabalanın temel aldığı bu ilk metin, Yaratılışın işlevsel ve geçerli sürecinde, bilgeliğin 32 yolunu açıklar. Bu 32 yol, 10 sefirot veya kutsal ışık ile yaratmanın yasası ve bilinçli kanalları olan İbrani alfabesinin 22 harfinden oluşur. Kaplar olarak adlandırılan ve yaratılışın temel yapı taşları olan bu 22 harf, Tanrının dünyayı yarattığı kelimelerin harflerinin bütün kombinasyonlarını (birleşimlerini) ve permütasyonlarını (devşirimlerini) içerir. Kabala, kaplar boyunca yaratılış sürecinde yer alan sözcükleri açıklar. Bu sözcükler harflerin permütasyon ve kombinasyonlarından oluşur. Sefer Yezirah'da yaratıcı sürecin ilk baştaki anlayışı da açıklanmaktadır.

Abram, bilgisini oğlu İshak'a, o oğlu Yakuba ve o da 12 kabileye aktarmıştır. Abramdan sonraki 7 kuşak da Tanrı ile bir olmak isteyen atalarının erdemlerine lâyık oldular. Musa ve sonraki yahudiler de bu erdemleri, Tevrat aracılığıyla Sina dağında hakkettiler. Yahudiler, Tevrat'ı iki boyutta aldılar birincisi, Tanrı buyruğu ve yasaları olan beden boyutu ki bu Kabalada dış boyuttur. Bu yasalar, yahudiler için açıkça belirtilen bu dünya ve tüm dünyalardaki en büyük ve mutlak iyiliklerdir. Diğer boyutu da yaratılışın sırlarını içeren, Tevrat'ın ruhudur ki bu da Kabalanın iç boyutudur ve yaratılış sırlarının anlayışıdır. Kabalanın birçok boyutu vardır, iç boyut da bunlardan biridir. Sırlar, gizemler, gizemlerin gizemleri ve ruh içindeki ruhun birçok boyutları gibi.

Kabala öğretisi, hem antik felsefeye hem de çağdaş felsefeye zengin anlayışlar kazandırmıştır. Felsefe,

psikoloji ve din’e Kabala sembollerinin merceği ile bakılması, daha derin anlamlar taşır. Antik mistik hazine bu yolla ve hatta çağdaş ve postmodern felsefe yaklaşımı ile psikoloji ve tanrıbilim içine girebilir. Ayrıca Kabalanın altyapısı akılsal bir yaklaşımla günümüze de uyarlanabilir.

Son zamanlarda Kabala ile ilgilenenler, yahudiler arasında olduğu kadar yahudi olmayanlar arasında da hızla çoğalmaktadır. Kabala, evrensel ve çok kültürlülük öneren bir mesajdır. Ancak Kabala’nın Yahudi kökleri ve kimliği ihmal edilerek incelenmesi önemini azaltır, anlaşılmasını zorlaştırır.

Buraya kadar verilen önsel bilgiler, dogaldır ki Kabala’nın ne oldugu hakkında oldukça yüzeysel bir fikir vermektedir ve yine dogal olarak meraklı okuyucuda yeni sorular oluşmaktadır. İlerleyen bölümlerde bu soruların geniş açıklamalarını bulacaksınız ancak Kabala’nın özünü ve yüzyıllarca varlıgını sürdürmesinin nedenlerini anlamak için temel bir bilgiye gereksinme vardır, bu da Yahudi tarihi bilgisidir. Yahudilik bütünsel bir yaşamdır. Yahudi düşüncesini, anlayışını, yaşam ilkelerini tam anlamıyla bilmeden, Kabala’nın gerçek özünü ve varlık nedenini anlamak olanaksızdır. Bu nedenle, bundan sonraki bölümde, Yahudi insanının, Tevratta sözü edilen tarihsel serüvenine, ayrıntılara girmeden, tanıklık edecegiz.

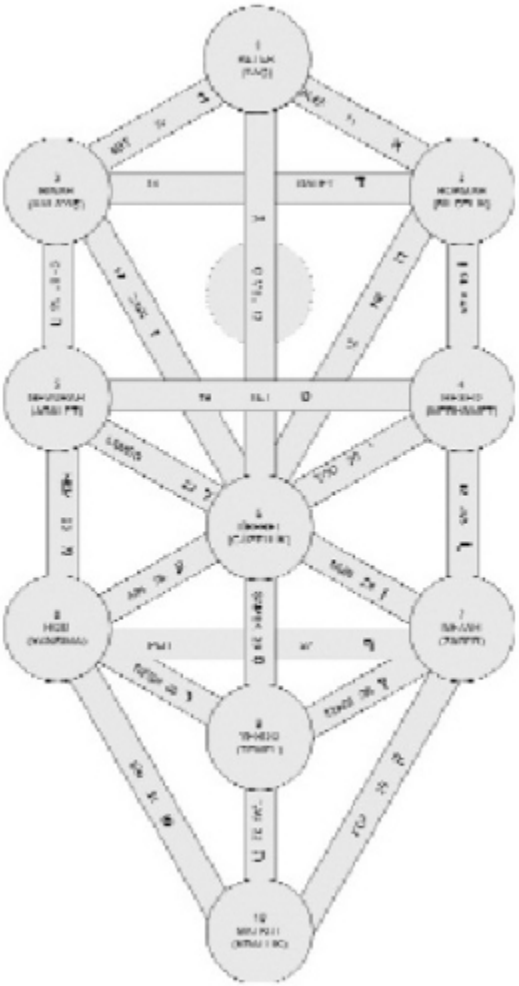

Tablo 1

2. BÖLÜM YAHUDİ TARİHİ

Yahudi Tarihi, tarihin babası olarak bilinen Halikarnaslı (Bodrum) Herodot'tan yaklaşık 1.300 yıl önce M.Ö. 18. yüzyılda ya da bugünden yaklaşık 3.700 yıl önce yaşadığı varsayılan Abram'ın (İbrahim'in) öyküsü ile başlar. Abram Bereşit'te (Tevrat'ın I. bölümü) ortaya çıktığında 75 yaşındadır ve sadece Yahudi tarihinin değil, diğer Ortadoğu dinleri olan Hrıstiyanlık ve Müslümanlığın da, en önemli kişiliklerinden biridir.

İbrahim'in dini ve kökeni konusunda farklı bir görüş B. Ömer Büyüka tarafından ileri sürülmektedir. Bu görüşe göre; "Bilginlerin çoğuna göre İbrahim ya Kalde'li veya İran'lıdır... İbrahim dini Abhazcanın yansıttığı inancın tıpkısıdır. İbrahimin vatanı olan Harran, Kokazik bir ortamın ortasında ve adı da çevresindekiler gibi Abhazca olup Har-yurdu demektir... İbrahimin soyunu zamanımızda alışılmış bir isimle belirtirsek Hurri, Subar, Asuva, Tabal adlarından birini kullanacağız ki hepsi de aynı yola çıkar ve Kokaziktir. Zaten İbrahimin sarışın olduğunu yazanlar da var ki ayrıca buna göre de onun Kokazikliği belirmektedir. Sonsuz güzelliği ile ünlü bulunan karısı Sara'nın bu adı da Kafkas ulus adlarındandır ve bu kadının aslını gösterir".

[14]

İbrahimin soyunun 'Kaf dağı ardından Mezopotamya'ya gelen Usa=Uşa=Aşu=Kuşa=Kasu'lar olduğu belgelerle sabittir.

[15]

Ulusların tarihini, çevrelerinden bağımsız değerlendiremeyiz bu nedenle de öncelikle Abram'ın yaşadığı dönemin coğrafyasını bilmemiz gerekir.

Verimli Hilal olarak adlandırılan bölge, Mısır'da Nil nehrinin suladığı alanı, Levant'ı (İsrail'in bulunduğu orta bölüm) ve Fırat'la Dicle nehirlerinin suladıkları alanı kapsar. Bu gün de olduğu gibi, üç büyük nehirin suladığı bu toprakların verimliliği, her dönemde, toplumlar için bir çekim alanı oluşturmuştur.

Günümüzde, Irak ve Türkiye topraklarını sulayan, Fırat ve Dicle de Nil gibi görkemli nehirlerdi ve bereketli sularıyla, geçmişte tarihçilerin, Yunanca "iki nehrin arası" anlamına gelen Mezopotamya diye adlandırdıkları, bu bölgeyi suluyorlardı.

Uygarlık tarihinde, gelişen ilk uygarlıklar oldukları varsayılan, Mezopotamya ile Mısır'ın, konumuzla yakın ilgisi bağlamında, kısa bir karşılaştırılması yerinde olacaktır; Mısır, çöllerle çevrili olduğu ve ulaşım güçlüğü nedeni ile işgal edilemedigi için, Yunanlılar -özellikle Büyük İskender- Mısır'ı işgal ederek bir Yunan sömürgesi yapana kadar, Mısır uygarlıgı 3.000 yıla yakın bir süre neredeyse hiç değişmeden ayakta kalabilmiştir.

Oysa, Mezopotamya, dağlar ve çöller gibi doğal savunma sınırlarına sahip olmadıgı gibi ustelik çok iştah çeken bereketli topraklara da sahipti. Tüm eski ulusların

büyük göç yolunun ortasında duran dev bir sel ovasıydı. Asya ya da Avrupa'dan gelen her fâtih buradan geçiyordu. Dünyanın bu yöresinde, toprakların sık sık el değiştirdiğini ve sırasıyla Asurlular, Babilliler, Persler, Yunanlılar, Romalılar ve son olarak da Müslümanlar olmak üzere çok sayıda uygarlıklar kurulduğunu görüyoruz. Yahudi tarihi bu kargaşalı yerde- Uygarlıgın beşiği olan Fırat ve Dicle Nehirleri vadisinde- başladı.

Abram Mezopotamya'da (bugünkü Irak) Ur Kasdim'de doğduktan sonra babasıyla göç ettiği Haran'da (bugünkü kuzey Irak/Mezopotamya) Tanrı'dan ileride İsrail toprağı olacak olan Kenaan'a, Vaad Edilmiş toprağa gitme talimatı almıştı. Tanrı Abram'a "Toprağından... sana göstereceğim toprağa git." demişti [Başlangıç-Genesis-Tekvin-Bereşit 12:1]

Yahudi tarihi, (Bkz.10) Bereşit Kitabının 12. bölümünde yazılan, Tanrı'nın Abram'a ilk konuşması ile başlar "Ve RAB Abram'a görünüp dedi; Bu memleketi senin zürriyetine vereceğim; ve kendisine görünmüş olan RABBE orada bir mezbah yaptı" [Başlangıç-Genesis-Tekvin-Bereşit 12:7]

Ancak, Abram'ın hiç çocuğu yoktu, kendisinin ve eşi Saray'ın yaşı da çocuk sahibi olmak için çok geçmişti, bu duruma çözüm olarak, Sara'nın istegi üzerine Abram ikinci eş olarak Hacar'ı alır; ilişkilerinden İsmail (Yişmael) adında bir çocukları olur. Birazdan göreceğimiz gibi, daha sonra İsmail, aileden ayrılacak ve kendi soyunu kuracaktır. Yahudi ve Arap geleneğine

göre Arapların İsmail'in soyundan geldigi kabul edilmektedir.

Tanrı o zaman 99 yaşında olan Abram'a 90 yaşındaki Sara'nın hamile kalacağını söyler. İshak işte böyle doğmuştur. Sara hamile kalmadan önce Tanrı Abram'a şöyle der: "*Ve Allah dedi; Gerçek senin karın Sara sana bir oğul doğuracak; ve onun adını İshak koyacaksın; ve onunla ve ondan sonra zürriyetiyle ahdimi ebedi olarak sabit kılacağım. Ve İsmaile gelince, seni işittim; işte onu mubarek kıldım, ve onu semereli edeceğim, ve onu ziyadesiyle çoğaltacağım; on iki beyin babası olacak, ve onu büyük millet edeceğim ..... Ancak antlaşmamı gelecek yıl bu zaman Sar'nın doğuracağı İshak'la sürdüreceğim*" [Tekvin-Genesis-Bereşit 17:19-21] Yani İshak, Abram'ın yani Yahudilerin misyonunu sürdürecek olan kişidir.

Bu arada, Kabalistlerin birçok sembolik olayın açımlanmasında en önemli örnek ve dayanak olarak gösterdiği çok önemli bir olay gerçekleşir. Tevrat'ın Tekvin bölümünden devam edelim. "*Ve Abram doksan dokuz yaşında iken, RAB Abrama göründü; ve ona dedi: Ben Kadir Allahım; benim önümde yürü, ve kamil ol. Ve ahdimi seninle benim aramda edeceğim, ve seni ziyadesiyle çoğaltacağım. Ve Abram yüz üstü düştü, ve Allah onunla söyleşip dedi: Ben ise, işte ahdım seninledir, ve bir çok milletlerin babası olacaksın. Ve artık adın Abram çağrılmayacak, fakat adın İbrahim (Abraham) olacak; çünkü seni bir çok milletlerin babası ettim.*" [Tekvin – Genesis - Bereşit 17:1-5] Abram adı,

arasına bir (h) harfi alarak Abraham olmuştur. Abraham'ı Aba-Ra-Ham olarak hecelere böldüğümüzde sözcük anlamı olarak Cumhur'un Babası anlamı çıkmakla beraber, (h) harfinin bir çok sade sözcüğe katılarak o sözcüğe kutsallık kazandırdığını, ilerde (İkinci kitabımız GEMATRİA/TAROT) harfler, harflerin devşirimleri ile ilgili bölümlerde örneklerle göreceğiz. Allah, Abrahamın adını değiştirmekle kalmamış, Sara'nın da adını değiştirmiştir. "*Ve Allah Abrahama dedi; Senin karın Saraya gelince, onun adını Saray çağırmayacaksın, fakat onun adı Sarah (Prenses) olacaktır. Ve onu mübarek kılacağım, ve ondan da sana bir oğul vereceğim; evet onu mübarek kılacağım, ve milletlerin anası olacaktır; kavmların kıralları ondan olacaklardır.*" [Tekvin-Genesis-Bereşit 17:15-16]

Rabbin Abraham ve ondan gelenlerle ahdi sadece onun ve karısının adlarına kutsallık katmakla bitmemiştir;

"*Ve Allah İbrahime dedi: Ve sen ise, sen ve senden sonra zürriyetin, nesillerince, ahdimi tutacaksınız. Sizinle ve senden sonra zürriyetinle benim aramda tutacağınız ahdim budur; aranızda her erkek sünnet olunacakır. Ve gulfe etinizde sünnet olunacaksınız; ve sizinle benim aramdaki ahdin alameti olacaktır*." [Tekvin-Genesis-Bereşit 17:9-11] Evet, Tanrı'nın Abraham ve ailesi ile Ahdi, sünnet ile mühürlenecektir.

Tanrı'nın söz verdiği gibi Sara gebe kalır ve bir oğul doğurur. 100 yaşına gelmiş olan İbrahim, doğan çocuğun adını İshak koyar. Bir oğul doğurduğu için

statüsü güçlenen Sara'nın isteği üzerine, İbrahim ona bir oğul doğurmuş olan cariye Hacar'ı ve oğlu İsmaili, İshak'ın sütten kesildiği gün düzenlenen bir şenlik sonrası, kabileden uzaklaştırarak çöle gönderir.

İSHAK

60 yaşına gelen İshak'ın eşi Rebeka'dan Yakub ve Esav adları verilen ikiz oğulları olur. Çocuklar ergenlik dönemine geldiklerinde, Yakub Esav'dan sonra doğduğu halde, annesi Rebeka'nın da yönlendirmesi ile artık gözleri görmeyen babası İshak'ı kandırarak ondan ilk erkek çocuğa verilen ve veliahtlık anlamına gelen Behorluk duasını alır. Ağabeyi Esav'ın kendisini öldürmesinden korkan Yakub hemen Haran'a kaçar. Yakub Haran'da 4 kez evlenir ve 12 oğlu ile bir kızı olur.

"*Yakub, bir süre sonra babasının memleketine dönmesi gerektiğini anlar, çünkü bir misyonu vardır "Ve RAB Yakuba dedi; Babalarının memleketine ve akrabanın yanına dön, ve ben seninle beraber olacağım*" [Başlangıç-Genesis-Tekvin-Bereşit 31:3].

Eve dönüş yolunda Yakubun başından bir olay geçer, Tevrattan olduğu gibi aktaralım. "*Ve Yakub yalnız başına kaldı; ve seher sökünceye kadar, bir adam onunla güreşti. Ve onu yenemediğini görünce, uyluğunun başına dokundu, ve onunla güreşirken Yakubun uyluk başı incidi. Ve (adam) dedi: Bırak gideyim, çünkü seher vakti oluyor. Ve (Yakub) dedi; Beni mubarek kılmadıkça seni bırakmam. Ve ona dedi; Adın nedir? Ve o dedi: Yakub. Ve dedi: Artık sana Yakub değil, ancak İsrail*

(Allahla uğraşan) denilecek; çünkü Allah ile ve insanlarla uğraşıp yendin” [Başlangıç-Genesis-Tekvin-Bereşit 31:3]. Yine isim değiştirme yoluyla bir kutsama gerçekleşmiştir.

YUSUF

Yakubun 11. oğlu olan Yusuf’a, diğer çocuklarından daha fazla sevgisi vardır. Bu durum, diğer kardeşlerini kıskandırdığından sürüleri güttükleri bir gün Yusufu kuyuya atarak ondan kurtulurlar. Yusuf rastlantı sonucu Mısırlı tüccarlar tarafından kuyudan kurtarılır ve Mısırda, firavunun yüksek bir memuru olan Potifar’a satılır. Mısırda bir çok serüvenden sonra Yusuf, Firavunun baş danışmanı olur ve ailesini Mısır’a getirtir.

EXODUS (ÇIKIŞ)

Exodus hikayesinin başladığı noktada, Yusuf zamanında Mısır’a 70 kişilik bir grup olarak gelen Yahudi ulusu 3 milyon kişi olmuştu. Yahudiler’in hızla çoğalması Mısırlılar’ı tedirgin etmişti. “Yahudiler çok fazla çoğaldılar, gelecekte bizlere karşı ayaklanacaklar” diye düşünmeye başlamışlardı. Bunun üzerine firavun da Yahudilerin daha fazla çoğalmamaları için bir karar alır: Bundan böyle dogan tüm yahudi erkek çocukları öldürülecektir. Bu sırada Levi evinde bir erkek çocuk, (Musa) doğar.

Musa, bilinen sepet içinde Nil Nehrine bırakılma öyküsünden sonra sarayda firavunun torunu olarak yetişir. Bir gün, bir Mısır’lının kardeşlerinden bir İbraniyi

dövdüğünü gördüğünde, buna dayanamayıp, Mısırlı'yı öldürmesi kulaktan kulağa yayılınca, Musa canını kurtarmak için Midyan'a kaçmak zorunda kalır.

Bir gün Musa, dagda koyunlarını otlatırken, yanan bir çalı görür. Oradaki çalılar yanmaktadır fakat yanan çalılar bir türlü kül olup bitmemektedir. Musa ve Yahudi tarihinin bu en önemli olayını Tevrattan izleyelim. "*Ve Musa, kaynatası Midyan kahini Yetronun sürüsünü güdüyordu; ve sürüyü çölün arkasına götürdü, ve Allahın dağına, Horebe geldi. Ve RABBİN meleği bir çalı ortasında ateş alevinde ona göründü; ve gördü, ve işte, çalı ateşle yanıyor, ve çalı tükenmiyordu... Ve görmek için döndüğünü RAB görünce, Allah ona çalının ortasından çağırıp dedi: Musa, Musa! ve o: işte ben, dedi. Ve dedi: Buraya yaklaşma: çarıklarını ayaklarından çıkar, çünkü üzerinde durduğun yer mukaddes topraktır. Ve dedi: Ben babanın Allahı, İbrahimin Allahı, İshakın Allahı, ve Yakubun Allahıyım. Ve Musa yüzünü örttü; çünkü Allaha bakmağa korkuyordu ve RAB dedi: Gerçekten Mısırda olan kavmımın sıkıntısını gördüm... ve onları Mısırlıların elinden kurtarmak için, ve onları o diyardan iyi ve geniş bir diyara, süt ve bal akan diyara... çıkarmak için indim ... Ve şimdi gel, ve benim kavmımı, İsrail oğullarını, Mısırdan çıkarmak için seni Firavuna göndereyim... Ve Musa Allaha dedi; işte ben İsrail oğullarına geldiğim zaman, onlara: Atalarımızın Allahı beni size gönderdi, dersem ve onlar bana: Onun ismi nedir? derlerse, onlara ne diyeyim? Ve Allah Musaya dedi; Ben, BEN OLANIM; ve dedi: İsrailoğullarına böyle diyeceksin:*

Atalarınızın Allahı, İbrahimin Allahı, İshakın Allahı, Yakubun Allahı Yehova beni size gönderdi; ebediyen ismim bu, ve devirden devre anılmam budur." [Çıkış-Exodus-Şemot 3:1-15]

Yehova, Musa'ya bunları söyledikten sonra onu, diğer İsrail oğullarını esaretten kurtarmak için Firavundan izin istemekle görevlendirir. Musa'nın sergilediği bir çok mucizeye (ırmak sularının kana dönüşmesi, tatarcıklar, at sinekleri, Mısırı kurbağaların kaplaması,vs.) karşın Firavun Musa'nın Tanrının elçisi olduğuna inanmaz ve Yahudilerin Mısır'dan çıkmalarına izin vermez. En sonunda, Mısırlıların Firavununki de dahil olmak üzere ilk doğan erkek çocuklarının ölmeye başlaması üzerine, Firavun Yahudilerin Mısır'dan çıkmalarına izin verir. Rabbin emri ile Mısırdan çıkış gününü Yahudiler yedi günlük Fısıh (Hamursuz) bayramı olarak kutlarlar.

Yahudilerin çöllerdeki uzun serüveni böyle başlar. İsrail oğulları, Mısır'dan çıkışlarının üçüncü ayında, Sina çölüne geldiler ve Sina dağının karşısında konakladılar. Musa, dağa Allahın huzuruna çıktı. Bundan sonrasını yine Tevrattan izleyelim. "Ve RAB Musaya dedi; Kavma git, ve onları bugün ve yarın takdis et, ve esvaplarını yıkasınlar, ve üçüncü gün için hazır olsunlar; çünkü üçüncü günde bütün kavmın gözü önünde RAB Sina dağı üzerine inecek" [Çıkış-Exodus-Şemot 19:10-11]

"*... Ve vaki oldu ki, üçüncü günde sabah olunca gök gürlemeleri ve şimşekler, ve dağ üzerinde koyu bir bulut, ve çok kuvvetli boru sesi oldu; ve ordugâhta olan bütün kavm titredi. Ve Allahı karşılamak için Musa kavmı*

ordugâhtan çıkardı, ve dağın eteğinde durdular. Ve Sina dağı, hep tütüyordu, çünkü RAB onun üzerine ateş içinde inmişti; ve onun dumanı ocak dumanı gibi çıkıyordu, ve bütün dağ çok titredi. Ve boru sesi git gide kuvvetlenince, Musa söyledi, ve Allah ona sesle cevap verdi. Ve RAB Sina dağı üzerine, dağın tepesine indi, ve RAB Musayı dağın tepesine çağırdı; Musa da çıktı." [Çıkış-Exodus-Şemot 19:16-20]. Allah Musa'ya kavmine iletmesi için, Bin yıllardır Yahudilerin amentüsü olan emirlerini iletti.

On Emir

"Ve Allah bütün bu sözleri söyleyip dedi:

(1)Seni Mısır diyarından, esirlik evinden çıkaran Allahın Yehova ben'im. Karşımda başka ilahların olmayacaktır.

(2)Kendin için oyma put, yukarda göklerde olanın, yahut aşağıda yerde olanın, yahut yerin altında sularda olanın hiç suretini yapmayacaksın; onlara eğilmeyeceksin; ve onlara ibadet etmeyeceksin; çünkü ben senin Allahın RAB, benden nefret edenlerden, babalar günahını çocuklar üzerinde, üçüncü nesil üzerinde, ve dördüncü nesil üzerinde arayan, ve beni seven ve emirlerimi tutanların binlercesine inayet eden, kıskanç bir Allahım.

(3)Allahın RABBİN ismini boş yere ağıza almayacaksın; çünkü RAB kendi ismini boş yere ağza alanı suçsuz tutmayacaktır.

(4)Sebt gününü takdis etmek için onu hatırında tut. Altı gün işleyeceksin, ve bütün işini yapacaksın; fakat yedinci gün Allahın RABBE Sebttir; sen ve oğlun ve kızın, kölen ve cariyen ve hayvanların ve kapılarında olan garibin, hiç bir iş yapmayacaksın; çünkü RAB gökleri, yeri ve denizi ve onlarda olan bütün şeyleri altı günde yarattı, ve yedinci günde istirahat etti; bunun için RAB Sebt gününü mubarek kıldı, ve onu takdis etti.

(5)Babana ve anana hürmet et, ta ki Allahın RABBİN sana vermekte olduğu toprakta ömrün uzun olsun.

(6)Katletmeyeceksin.

(7)Zina etmeyeceksin.

(8)Çalmayacaksın

(9)Komşuna karşı yalan şehadet etmeyeceksin.

(10)Komşunun evine tamah etmeyeceksin; komşunun karısına, yahut kölesine, yahut cariyesine, yahut öküzüne, yahut eşeğine, yahut komşunun hiç bir şeyine tamah etmeyeceksin." [Çıkış-Exodus-Şemot 20:1-17]

RAB, bundan sonra, gönderdiği emirleri içinde saklamak için Musa'ya uzun uzun tarifini ve ölçülerini verdiği bir Ahid Sandığı yapmasını söyler. Ayrıca Ahid Sandığının saklandığı ve gerektiğinde Musa ile içinde görüşmelerini yapacağı toplantı çadırını nasıl yapması gerektiğini anlatır. Bu çadır, bundan böyle Yahudilerin gezici tapınağı olacaktır.

Tevrat’ın bundan sonraki bölümlerinde, İsrailoğullarının uyması gereken kurallar, eş deyişle Yahudi şeriati, en ince ayrıntılarına kadar bildirilmektedir. Bu ayrıntılar içinde kardeşlere faiz yasağından, ahid sandığının ölçülerine, örtüsünün rengine kadar, kesilecek kurbanın şeklinden, etinin nasıl pişirilip yeneceğine kadar, tütsüye hangi baharat ve otların ne kadar konulacağına kadar, gusul abdestinden, tartıda hile yapılmamasına kadar çok ince ayrıntılar anlatılmaktadır. [3. Kitap Levililer-4. Kitap Sayılar-5.Kitap Tesniye]

40 yıl sürdüğü söylenen bu uzun yolculuk sırasında, acı tatlı bir çok olay yaşanır ancak bunlardan bir tanesi Musa için çok acı bir şekilde sonuçlanacaktır. RAB Musa’ya, kaya’dan diliyle konuşarak su istemesini söylediği halde Musa’nın kaya’ya değnekle vurmasını, kendisine karşı güvensizlik olarak görüp, Musa’nın, uğruna tüm yaşamını verdiği ve neredeyse varmak üzere oldukları, Kutsal topraklara girmesini yasaklamıştır.

Vaad edilmiş topraklar

“Ve Musa Moab ovalarından, Eriha karşısında olan Nebo dağına, Pisga tepesine çıktı. Ve RAB ona diyarı, Dan’a kadar bütün Gileadı, ve bütün Naftaliyi, ve Efraim ve Manasse diyarını, ve garp denizine kadar bütün Yahuda diyarını, ve Cenubu, ve Tsoara kadar hurmalık şehri olan Eriha deresinin havasını gösterdi. Ve RAB ona dedi; İbrahime, İshaka, ve Yakuba; senin zürriyetine vereceğim, diye and ettiğim diyar budur; ben onu

gözlerinle sana gösterdim, fakat oraya geçmeyeceksin. Ve RABBİN sözüne göre, RABBİN kulu Musa orada, Moab diyarında öldü. Ve Moab diyarında Beyt-Peor karşısındaki derede onu gömdü; fakat bugüne kadar kimse onun kabrini bilmedi. Ve Musa öldüğü zaman yüz yirmi yaşında idi; gözü zayıflamadı, ve kuvveti eksilmedi"
[Tesniye-Deuteronomy- Devarim 34:1-7]

Musa'nın Beş kitabı burada bitmektedir.

Yeoşua'nın kitabı şöyle başlar: "Tanrı'nın kulu Musa'nin ölümünden sonra, Tanrı, Musa'nin yardımcısı Nun'un oğlu Yeoşua'ya şöyle der: "*Kulum Musa ölmüştür ve şimdi kalk ve Ürdün Nehrini geç. Sen ve tüm halkın, İsrailoğulları'na verdiğim topraklara gideceksiniz. Musa'ya söylediğim gibi, ayağınızın bastığı her karış toprağı, size verdim. Yaşamın boyunca hiç kimse senden yetkili olmayacak. Ben de Musa'da olduğum gibi, senin yanında olacağım.* [Yeşu-Joshua 1:1-5]

Yeoşua'nın kitabı, Yahudi tarihinin çok önemli bir bölümünde, İsrail topraklarının alınışını ve İsrailoğullarının oraya nasıl yerleştiklerini anlatır.

Yahudiler, kendilerine vaat edilen topraklara girmek ve yerleşmek için birbirinden çetin bir çok kanlı savaşlar yaparlar. Zaptettikleri yerlerde, tüm halkı hatta hayvanlarını bile kılıçtan geçirirler.

Birçok zorluklarla karşılaşmış olmalarına karşın, İsrailoğulları, Vaadedilmiş topraklara yerleşirler fakat bundan sonra da yaşamları sakin geçmez, özellikle de Yeşua öldükten sonra... Tevrat, bu durumun suçlusunun sadece Yahudilerin kendileri olduğunu açıklar: "*Ve İsrail oğulları RABBİN gözünde kötü olanı yaptılar, ve Baallara kulluk ettiler; ve kendilerini Mısır diyarından çıkaran atalarının Allahı RABBİ bıraktılar, ve etraflarında olan milletlerin ilahlarından olan başka ilahların ardınca yürüdüler, ve onlara eğildiler; ve RABBİ öfkelendirdiler Ve RABBİ bırakıp Baala ve Astartilere kulluk ettiler. Ve RABBİN öfkesi İsraile karşı alevlendi, ve onları yağmacıların eline verdi, ve onları yağma ettiler; ve onları etraftaki düşmanlarına sattı, ve artık düşmanlarının önünde duramadılar.*" [Hakimler 2:11-14]

Gerçekten de, Musa döneminde altın buzağı ile başlayan Tanrı emirlerini dinlememe, Tanrıya verilen ahidden dönme gibi sapmalar, Yahudilerin her başları sıkıştıklarında sayısız kez ortaya çıkmış, başları bu yüzden derde girmiş ve her seferinde yeniden Tanrıdan af dileyerek, onun bağışlamasına sığınarak, başlarını kurtarmışlardır.

Hâkimler dönemi

Bundan sonra M.Ö 1244'den M.Ö 879'a kadar süren Hâkimler dönemi başlar. "*Ve RAB onları yağma edenlerin elinden kurtaran hâkimler çıkardı...*" [Hâkimler, 2:16] Hâkimler, bu zamanlarda sivrilerek insanları birleştiren, onları pişmanlığa yönelten, ulusun ruhâni sorunlarıyla ilgilenen ve aynı zamanda fiziksel tehditlerle

de uğraşan,Yahudi liderlerdi. Hâkimler, aynı zamanda düşmanlara karşı halkı nasıl örgütleyeceğini bilen askerî liderlerdi de, fakat onların gerçek güçleri Tevrat bilgilerinde ve Yahudi yasalarını uygulamalarında yatıyordu. Kutsal Kitap'ta 16 hakimin adı geçmektedir.

Saul

Saul'un Samuel tarafından kırallığa meshedildiği dönem, Yahudi toplumunda çok sayıda peygamberin ortalıkta dolaştığı bir dönemdir. Talmud, Musa'nın zamanından 1.Bet -Amikdaş'ın (Tapınak) yıkılışına kadar -insanların her konuda akıl danıştığı- bir milyonun üzerinde peygamber olduğunu söyler. Yahudi kanunu konusunda olsun, evlilik konusunda, kayıp koyun konusunda olsun, hemen bir peygambere danışıp onun fikri alınabilirdi.

Davud

Kıral Saul öldüğünde, İsrailin bütün kabileleri, Hebronda oturmakta olan Davuda geldiler. "*Ve İsrailin bütün ihtiyarları Hebrona, kırala geldiler; ve kıral Davud, Hebronda, RABBİN önünde onlarla ahit kesti; ve Davudu İsrail üzerine kıral olarak meshettiler. Davud kıral olduğu zaman otuz yaşında idi, ve kırk yıl kırallık etti.*" [II. Samuel 5:3]

Kral Davud Yahudi tarihinin en önemli kişilerinden biridir. 40 yıl boyunca İsrail kralı olarak hükmetmiş, 70 yaşında ölmüştür.

Davud Kudüs'ü başkent yapar yapmaz şehrin kuzey sınırındaki küçük bir tepeyi, o toprakların sahibi olan Yebusi Aravna'dan satın alır. [ll. Samuel 24:18-25]. Bu tepe Moriah Dağı'dır. RABBİN, toplantı çadırında olan gezici tapınak yerine artık, kendisine kalıcı bir tapınak yapması emrini hatırlayan Davud [II.Samuel 7:11-13], bu emri yerine getirmek için buraya büyük bir tapınak yaptırmayı planlamaktadır ancak bu tapınağın inşaasını, Kral Davud yerine oğlu Süleyman tamamlayacaktır. Burası, Tevratta yazıldığına göre, Abram'ın İshak'ı kurban etmeye gittiği yerdir.

Süleyman

Davud ölmeden önce o sıralarda 12 yaşında olan oğlu Süleyman'ı şu sözlerle kral atar: "*Ve Davudun öleceği günler yaklaştı; ve oğlu Süleymana emredip dedi; Ben bütün dünyanın gittiği yola gidiyorum; sen kuvvetli ol, ve erkek ol; yaptığın her işte, ve yöneldiğin her tarafta hikmetli olasın diye, Musa'nın şeriatinde yazılmış olana göre Allahın RABBİN yollarında yürümek, ve kanunlarını, ve emirlerini, ve hükümlerini, ve şehadetlerini tutmak için onun bekçiliğini tut ki, RAB: Eğer çocukların bütün yürekleriyle ve bütün canları ile önümde sadakatle yürümek için yollarına dikkat ederlerse, İsrail tahtında senden bir erkek eksik olmayacaktır, diye hakkında söylediği sözü sabit kılsın*" [1. Krallar- 1. Kings- 1. Melahim 2:2-3] Bu klasik kutsama günümüzde de her Yahudi oğlan çocuğa Bar Mitsva'sında (Erginlik töreni) yapılan kutsamadır.

Süleyman, babası Davudun Tanrı adına bir Mâbet yapmak istediğini, hatta bunun Tanrı emri olduğunu biliyordu, şimdi sıra ona gelmişti.

Başlarında Adoniram'ın bulunduğu binlerce kâhya (Kalfa) ve yüzbinlerce işçi ile, Kral Süleyman'ın krallığının dördüncü yılında, İsrailoğullarının Mısır diyarından çıkışlarının 480. yılında, Mabedin yapımına başlandı. Tevrat, mâbedin yapım aşamalarını, kullanılan malzemelerden, en ince ölçülerine kadar bütün ayrıntıları ile anlatır.

Mabedin inşası yedi yıl sürer. Ortaya muhteşem bir yapı çıkar. Mâbet tamamlandıktan sonra, Ahit sandığı onun için ayrılan yere konur ve Süleyman uzun bir söylev ile Mabedi Tanrı'ya adar.

İsrail krallığı, dünyanın en büyük krallığı olmuştur. "*Ve kıral Süleyman zenginlikçe ve hikmetçe dünyanın bütün kırallarından daha büyüktü*" [1. Krallar/1. Kings/1 Melahim 10:26]

Kral Süleyman, altın, gümüş ve ziynete doymuş ancak güzel kadınlara doymamıştır.

Her çıkışın bir inişi vardır. Süleyman da kendisini ve Yahudi ulusunu zirveye taşımış ama insanî zayıflıkları nedeni ile orada tutamamıştır. Üstelik Tanrıya verdiği sözde de sebat edemediği için Tanrıyı da kızdırmıştır. Tanrı da "başka ilahların ardınca gitme" diye emrettiği halde buna uymayan Süleymandan kırallığı çekip alacağını, ama bunu, Davud'un hatırı için oğlunun

kırallığı zamanında yapacağını bildirir. [1. Krallar/1. Kings/1 Melahim 11:9]. Süleymanın emri altına aldığı kabileler isyan etmeye başlarlar, İsrailin 12 kabilesinden kuzeyde yerleşik olan 10 kabile kırallıktan çekilir güneydeki 2 kabile ile gerginlikler yaşanır. İşler kötüye giderken, kıral Süleyman 40 yıllık kırallıktan sonra 52 yaşında ölür.

Yahudi Krallığının bölünüşü

Süleymanın ölümünden sonra, oğlu Rehoboam, Şekem'e gelerek krallık tahtına oturdu.

Bunun üzerine kuzeydeki 10 kabile Rehoboam'ın kırallığını tanımadığını bildirdi ve "İsrail" adı ile yeni bir krallık kurdular.

Rehoboam'ın kırallığı, sadece güneydeki Yahuda ve Benyamin kabileleri tarafından benimsendi ve onların ülkesinin adı da "Yahuda" oldu.

Bundan sonra Yeroboam'ın ve ailesinin başına gelmeyen kalmadı, Tanrı lanetlerinin ardı arkası kesilmedi ve Kral Yeroboam 22 yıl krallık ettikten sonra öldü.

Bundan sonra, Yahudi tarihinde korkunç bir dönem başladı. Sonraki 240 yıl içinde kuzeydeki İsrail ülkesinin birbirinden kötü 19 kralı olacaktır.

En sonunda, Asur imparatoru Sargan II, Kuzeydeki İsrail Krallığını zapteder. Ülkenin kuzeyinin tümü artık

Asur imparatorluğunun kontrolu altındadır.

Kuzeydeki Yahudi kabileleri Asur imparatorluğunun tümüne dağıldılar. Bu 10 kabileye ne olmuştu? Dünyanın birçok yerinde, özellikle uzakdoğu'da bu kayıp 10 kabileden geldiklerini iddia eden birçok insan bulunmaktadır.

Yahuda denilen Güney İsrail Krallığı, kuzey krallığından yaklaşık 134 yıl fazla yaşamıştır. Bunun nedeni, coğrafi konumunun daha uygun bir yerde bulunması ve Tanrı emirlerine karşı çıkmayıp yabancı Tanrılara tapınmamış olmalarıydı.

Yahuda Kralı Elyakim (Mısır Firavunu adını değiştirip Yehoyakim koymuştur)'in kırallığının son 3 yılında, Babil kıralı Nebukadnezar, Yahuda kırallığını vergiye bağlar.

Babilliler, İsrail'den geri kalan bölgeleri kendilerine bağlı eyaletler haline getirmek amacı ile İsrail'e doğru yürüyüşe geçtiler. Bu sırada ölen Yehoyakim'in yerine, oğlu Yehoyakin kıral oldu ama kırallığının 3. ayında, Nebukadnetsar Kudüs'e girdi, Tapınağı yıktı, şehri yağmaladı, seçme yahudi sanatkârları, bilge kişileri, en zeki ve parlak, toplam 10.000 kişiyi Babile sürgüne yolladı. Dünyadaki en eski Diaspora toplumu Babil cemaatidir.

Babil Sürgünü

Tapınak'ın yıkılışıyla, M.Ö. 586 yılının 9 Av'ında

[16]

, Yahudiler’le, Allah arasındaki çok özel bir bağ yok edilmiş oldu.

Babil’de yaşam hiç de kötü değildi. Yahudi cemaatini Babil otoritelerinde temsil edecek bir lider bile atanmıştı. İlk lider sürgün edilen Yahuda kralı Yehoyakin oldu. Ona Aramice Reş Galusa sıfatı verildi. (Aramice eski Yakındoğuda uluslararası kullanılan bir dildi. Bir Sami dili olup, İbranice’yle benzerlikleri vardır. Talmud’un büyük bir kısmının yazıldığı dildir. Babildeki Yahudiler Aramice konuşurlardı ve Israil’e döndüklerinden sonra bile bu dilde konuşmaya devam ettiler.) Reş Galusa, İbranice Roş Galut, türkçede “Diasporanın başı” anlamındadır. (Diaspora Yunanca bir sözcüktür ve dağılma anlamındadır.) Reş Galusa, Kral Davud’in soyundan gelen bir kişidir. Israil’de kral olmasa da, Babil‘de hem Yahudi cemaatinin temsilcisidir hem de asil bir statüsü olduğu kabul edilir. İlerdeki 1500 yıl içinde yaklaşık 40 kişi bu sıfatı taşıyacaktır. Hepsinin de kökleri Kral Davud’a kadar dayanır. Bu Yahudi tarihinde hep korunan asil bir soydur.

M.Ö. 541 yılında Darius yönetimindeki Med ordularıyla, Sirüs yönetimindeki Pers orduları, Babil’e girmiş ve imparatorluğu ele geçirmişlerdir. Babil İmparatorluğu yok olup Pers yönetimi altına girmiştir.

MÖ.540’ta Pers kralı Sirüs, yok olan Babil İmparatorluğu zamanında ana vatanlarından sürülen insanların tekrardan eski topraklarına geri

dönebilmelerine izin veren bir yasa çıkartmıştı. Burada özellikle Yahudiler'in adı geçmese de, Ezra'nın kitabından öğrendiğimize göre bu yasadan Yahudiler de yararlanmışıtır.

MÖ 535 yılında Kudüs'e dönen 42,000 Yahudi, hemen Kudüs'ü yeniden inşa etmeye başladılar.Tapınağın (Bet-Amikdaş'ın) yeniden inşaası, Ester'in oğlu olma olasılığı oldukça kuvvetli olan Pers Kralı II. Darius'un kutsanmasından sonra yeniden başladı. Çalışmalar M.Ö. 515 yılında tamamlandı ve Bet-Amikdaş yeniden Tanrıya adandı.

Pers kıralı Artahşaşta

[17]

, yazıcı Ezra'yı Yahudi toplumunun lideri olarak görevlendirdi. İran Yahudi toplumunun bir lideri, bir sofer (Tevrat yazıcısı), bilgin ve koen olan Ezra, Kutsal Toprak'lardaki Yahudi toplumunun başlarında bir kral ya da peygamber olmadan zorlandığını bilmekteydi. Bu yüzden Ezra, Yahudi ulusunun ruhâniliğini yeniden oluşturmuş ve Tevrat kanununu ülkeye yeniden yerleştirmiştir. Bu arada, Yahudi toplumunun mânevî olarak zayıf düştüğünü fark eden bir grup bilge Yahudi lideri bir araya gelerek bir takım reformlara girişirler. Öncelikle 'Büyük Yahudi Mahkemesi'

[18]

olan Sanhedrin'deki üye sayısını, 70 kişiden 120 kişiye yükseltirler. (Günümüzde 'Knesset' diye adlandırılan İsrail Parlamentosunda da, Büyük Meclis'teki gibi 120 sandalye bulunmaktadır.) Bu dönemde Talmud henüz yazıya geçirilmediğinden, İnsanlar, şeriata uyan bir Yahudi olarak nasıl yaşayacaklarını ancak Tevrat'daki emirlerin kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarılmış yorumlarını öğrenerek bilebiliyorlardı.

Sözlü Tevrat'ın tutarlı ve değişmeden aktarımının sağlanması dışında, Büyük Meclis'teki kişiler, Tanah'da Yahudiliğin kutsal yazılarından hangilerinin bulunması gerektiğine de karar vermişlerdi. Büyük Meclis üyeleri, bu kararları verirler ve Yahudilerin Tanah olarak adlandırdığı kitabı oluştururlar. (Tanah, İbranice'de, Tora, Nebiim (Peygamberler) ve Ketubim (Yazılar) sözcüklerinin ilk harflerinden oluşmuş bir sözcüktür.) Tenah, Yahudi olmayanların 'Eski Ahit' diye isimlendirdikleri kitap olup, Tevrat'ın beş kitabını, Peygamberlerin 8 kitabını (en sonuncusu 12 küçük kitabı içerir) ve çoğu Kral Davud tarafından yazılan pasukları

[19]

, Kral Süleyman tarafından yazılan (Şarkıların Şarkısı, Atasözleri, Ecclesiastes), ve Eyub, Rut, Ester, Daniel'in kitaplarını da içeren çeşitli yazılardan oluşmuş 11 kitabı içerir.

Yunanlı Büyük İskender, M.Ö. 333 yılında Pers İmparatorluğu'nu fethettiğinde, doğal olarak Pers hakimiyetinde bir eyalet sayılan İsrail'i de işgal eder.

Bu sırada Yahudi tarihindeki ilk Tevrat çevirisi de yapılır ve Tevrat kısa zamanda Yunanca'ya çevrilir (M.Ö. 3. yy). Bu Tevrat çevirisi, çeviriyi yapan 70 rabi'den esinlenerek "Septagent" diye adlandırılmıştır. Yahudiler, Yunan yönetiminde, 165 yıl boyunca ayrı ve özel bir toplum olarak gelişmeye devam ettiler.

Büyük İskender'in ölümünden sonra büyük Yunan İmparatorluğu üçe ayrıldı: "Selevki ya da Asur Yunanistan'ı" "Ptolemya ya da Mısır Yunanistan'ı ve "Makedonya ya da Atina, Sparta vb. bağımsız şehir devletlerini içeren asıl Yunanistan".

Selevki İmparatoru Antiohos Epifanes M.Ö. 169 ile M.Ö. 167 yılları arasında Yahudiliği yok etmek ve İsrail Yahudilerini Helenleştirmek için katı önlemler almaya başlayınca ilk çatışmalar başlar.

Sadusiler-Ferisiler

Yahudiler önce, Helenleşenler ve geleneği savunanlar olmak üzere ikiye ayrılmışlardı. Ayrıca buna paralel olarak, dindar Yahudiler arasında başka bir ayrılma daha olmaktadır. Bu ayrılma Zadok ile Bysos adlı iki öğretmenin Sözlü Tevrat'ın ilâhî özelliğinden yoksun olan yeni bir Yahudilik şeklini vaaz etmesiyle başlar. Zadok yandaşlarına Sadusiler ve Bysos yandaşlarına da Bysosimler denir ama tarihte devamlılıklarını

sürdürenler Sadusilerdir. Ana görüşü savunan ve Yahudi kanununu her zaman uygulandığı şekliyle koruyan Yahudiler de, “Farisiler” yani “ayrımcılar” diye adlandırılır. Sadusiler, Rabi Berel Wein’in

[20]

açıkladığı gibi, Helenleşmiş Yahudiler arasında doğal müttefikler bulur: Sadusiler Sözlü Tevrat’ın Tanrı’dan geldiğine inanmadıklarından, sadece Yazılı Tevrat’ın kanunlarına uymak zorunda olduklarını savunurlar, Yazılı Tevrat’ı da harfi harfine okurlar. Farisiler ise, her şeyi kadere ve Tanrı’ya atfeder, kader her eyleme eşlik ettiği halde yine de doğru olanı ya da aksini yapmanın insanın elinde olduğunu kabul ederler. Bütün ruhların ölümsüz olduğunu ama sadece iyi insanların ruhunun başka bedenlere geçtiğini, kötü insanların ruhununsa ebedi cezaya tabi tutulduğunu söylerler. İkinci örgütü meydana getiren Sadusiler ise kaderi tamamıyla devre dışı bırakır ve Tanrı’nın bizim kötü olanı yapıp yapmamamızla ilgilenmediği görüşünü benimserler. İyi ve kötü olanı yapmanın insanın seçimi olduğunu ve bu seçimin, istediği gibi hareket etmekte özgür olan her bir insana ait olduğunu söylerler. Ruhun ölümsüzlüğüne ve öbür dünyada verileceği söylenen cezaya ve ödüle inanmazlar.

Tapınağın bozulması, zorunlu Helenleştirme ve zulüm, en sonunda ana görüşü savunan Yahudilerin sabrını taşırır. Yunanlılara karşı ayaklandıkları gibi Yahudiler arasındaki işbirlikçilere de saldırırlar. Makabilerin başkaldırısı –Günümüzde Hanuka olarak kutlanan

önemli bir gündür- Yunanlılara karşı bir savaş olduğu kadar Yahudiler arasında da bir iç savaştır. Bir ulusal özgürlük savaşı değil, bir ideolojik çarpışmadır.

Makabi sözcüğü, aynı zamanda Yahudi halkının savaş çığlığı mi kamoha baalim Aşem (Tanrı'nın güçleri arasında senin gibi olan) sözcüklerinin baş harfleridir.

25 yıl süren savaşta her iki taraf da büyük kayıplar verirler ve sonuçta, savaşı Yahudiler kazanır ve Yunanlılar da evlerine dönerler.

Antiohos'un yasaklarına ve vahşetine dayanamayan Yahudilerin isyanı, dünyadaki ilk ideolojik/dînî savaştır. Yunanlılar 25 yıl süren bu özgürlük savaşından ancak M.Ö. 142 yılında Selevki hükümdarı Demitrius zamanında bıkarlar ve Matatya'nın beş oğlundan tek hayatta kalanı Şimon'la barış anlaşması imzalarlar.

Son iki Hoşmanay hükümdar (Makabilerin soyundan) iki erkek kardeşti: Hyrcanus ve Aristobolus. Birbirleriyle kimin kral olacağı konusunda kavga ederken, Roma'nın aracılık yapması'nın uygun olacağı konusunda anlaştılar. Böylece M.Ö. 63 yılında Romalı general Pompei orduları ile birlikte İsrail'e davet edildi. Romalılar bu fırsatı değerlendirerek İsraile gelir, yine bir katliam sonunda iki kardeşten daha zayıf olan Hyrcanus'u kukla hükümdar olarak ülkenin başına atarlar.

Roma'nın İsrail'e müdahalesi Yahudi bağımsızlığına yeniden son verdi ve Yahudi tarihinin en karanlık

dönemlerinin birini başlattı. Bağımsız İsrail devleti artık yoktu ve İsrail, Roma'nın Judea eyaleti olmuştu.

Herod, Romalılar tarafından atanan Yehuda kralı olarak M.Ö. 37 yılından M.Ö. 4 yılında ölümüne kadar 33 yıl süren çok uzun bir süre boyunca iktidarda kaldı.

Yetkileri ciddi bir şekilde kısıtlanmış olsa da hâlâ bir Sanhedrin (Yahudi Yüce Mahkemesi) vardı. Daha da önemlisi, rabi'lerin öğretileri ve "aktarma" zinciri bozulmamıştı.

Yahudilerin kutsal toprağa hakim olan ve putlara tapan Romalılara karşı tepkisi çok yönlüydü. Helenleşmiş ve asimile olmuş Yahudiler ile Sadusiler, Roma varlığını memnuniyetle kabul ediyor, ondan yararlanıyorlardı. Roma hakimiyetine direnen Yahudilere kızıyorlardı. Bunların çoğu, Sözlü Kanun'un tanrısal kökenini inkar eden, varlıklı Yahudilerdi. Tapınak hiyerarşisine hakimdiler, gücü ellerinde tutabilmek için Romalılarla işbirliğine istekliydiler. Diğer Yahudi fraksiyonlarını sorun çıkarıcılar olarak görüyorlardı. Farisîler, Romalılarla hiçbir ilişki kurmak istemeyen, ana görüşü savunan Yahudilerdi ama Yahudiliğin ayakta kalmasını istiyorlar ve dini ilkelerinden sapmamak şartıyla Roma hakimiyetini kabulleniyorlardı. Romalılara yaranmak isteyen ya da başkaldırıyı açıkça destekleyen diğer Yahudi fraksiyonlara ise hoşnutsuzlukla bakıyorlardı. Zilotlar. birçok farklı milliyetçi, ekstrem gruplardan oluşmuşlardı. Roma varlığına içerliyor, Romalılarla aktif bir şekilde ya da sessizce işbirliği yaptıklarını düşündükleri diğer Yahudilere kızıyorlardı. Sicariiler

(anlamı “hançer”) Çoğu zaman milliyetçilik maskesi arkasında gizlenen bir suç örgütüydü ve Zilotların yanında yer alıyorlardı. Mezhepleri oluşturan bazı dini gruplar ise (Essenler gibi) uç görüşlere sahip olan hem Sadusilerin, hem de Farisilerin karşısındaydılar. Örneğin Ölüdeniz Mezhebi (Ölüdeniz rulolarıyla ünlü), dünyanın kısa zamanda sona ermesini bekliyordu. Bu yüzden kent yaşamının ahlaksızlığından ve bozulmasından uzaklaşmak ve Günlerin Sonu’na hazırlanmak için çölde yaşamayı seçmişlerdi. Yahudi kaynakları bu dönemde 24 ayrı fraksiyon sıralamaktadır.

Bar Kohba ayaklanması

Yahudilerin zulümlere karşı tepkisi Roma dönemindeki en büyük başkaldırıyla sonuçlandı. Şimon Bar Kohba M.S. 132 yılında başlayan ayaklanmanın lideriydi.

Liderlik yeteneği çok güçlü olan Bar Kohba bütün Yahudi halkını etrafında birleştirmeyi başardı. Romalıları yendi ve İsrail toprağından kovdu, bağımsızlık ilan etti, hattâ para bastırdı. Böyle bir olay Roma İmparatorluğu tarihinde ilk kez yer alıyordu.

Roma İmparatoru Adrianus, Bar Kohba isyanını bastırmak üzere İsrail’e general Julius Severus komutasında on iki lejyon asker gönderdi. Severus, asker ve subaylarının sayısı sayesinde ve düşmanlarını yiyeceksiz bırakıp kıstırarak, yavaş ama emin adımlarla isyancıların hepsini yok etmeyi başardı.

O dönemde ortaya çıkan İsa, Tevrat'ı bilen, "Musa'nın Kanunlarına" uyan, emirlerinden birçoğunu öğreten ama bazılarından sapan bir Yahudidir. Vaaz ve öğretilerinin kaynağı, Yahudiliğin ürünü olan ve Tevrat'da da yer alan Tanrı buyruklarıdır ve döneminin rabinik öğretilerini yansıtır. İsa'nın öğretilerinin kaydedildiği söylenen İnciller, ölümünden (ki Hıristiyan kaynaklar M.S. 35 yılını, ya da Bet-Amikdaş'ın yıkılmasından 35 yıl öncesi olarak vermektedir) uzun yıllar sonra Yunanca yazılmıştır.

Beşinci yüzyılın ortasında Pers rahiplerin, saldırgan Hıristiyan misyonerlere karşı sert mücadeleleri sırasında Hıristiyanlara karşı zulümler başlattığında Yahudiler de bu zulûmlerden nasiplerini almaya başladılar. Yaklaşık bin yıl huzurla yaşadıkları topraklarda, huzurları kaçmış, geleceklerinden endişe etmeye başlamışlardı. Bizanslılar Persler üzerine saldırılarını sürdürürken Babil bir iç savaşla çalkalanmaya başladı; Reş Galusa'nın öldürülmesiyle durum daha da kötüleşti. Tam da bu kargaşanın ortasında, Müslümanların 7. yüzyılda Ortadoğu'yu fethetmesi, Babil'deki Yahudi cemaatinin umutlarının yeniden yeşermesine neden oldu.

İslam orduları Avrupa'da giderek daha geniş toprak parçaları fethederken Ortadoğu Yahudileri, Müslüman Avrupa'da kendileri için yeni fırsat kapılarının açıldığını gördü. En iyi fırsatlardan biri de, 711 yılındaki Müslüman fethinden itibaren İspanya oldu. Gerçekten de orada koşullar Yahudiler için o kadar iyiydi ki günümüzde Yahudi aleminin yarısı Sefarad, yani "İspanyol" olarak

bilinir. (Diğer yarısı daha sonra Aşkenaz, yani “Alman” olarak bilinecektir.)

Haçlı seferleri

Haçlı seferlerinin ilkini, Papa II. Urban, 1095 yılında, kısmen Müslümanlar tarafından kuşatılmış olan Konstantinopolis’teki Hıristiyanların yardım çağrısına cevaben başlattı. Amacı “kâfirleri” (Hıristiyanların diğer tektanrılıları adlandırdığı gibi) püskürtmek ve Kutsal Toprakları geri almaktı.

11. ile 13. yüzyıllar arasında toplam on Haçlı Seferi yapıldı: Birinci Haçlı Seferi, (1095-1099) sırasında Kudüs Müslümanlardan alındı, şehirdeki Müslüman ve Yahudi halk kılıçtan geçirildi ve Haçlı yönetimi altındaki Kudüs Lâtin Krallığı kuruldu. İkinci Haçlı Seferi, 1147-1149 tarihleri arasında, Hıristiyanlar Türklerin eline geçen topraklarını geri almak için örgütlendi ama başarısızlıkla sonuçlandı. Üçüncü Haçlı Seferi, 1189-1192 yılları arasında, Mısır Sultanı Selahaddin Eyyubi Kudüs’ü yeniden ele geçirdikten sonra örgütlendi. Kral Aslan Yürekli Richard’ın katıldığı bu sefer de başarısızlıkla sonuçlandı. Dördüncü Haçlı Seferi (1202-1204) sırasında Romalı Papa’nın hakîmiyetini kabul etmeyen, Yunanca konuşan Doğu Ortodoks Hıristiyanların yaşadığı Konstantinopolis fethedildi. Çocukların Haçlı Seferi; 1212 yılında Kutsal Topraklara binlerce çocuk gönderildi. Bu çocuklar Müslümanlar tarafından esir alındı, köle olarak satıldılar ya da açlık ve hastalıktan öldüler. Beşinci Haçlı Seferi, 1217-1221 yılları arasında yapıldı, Mısır’a yönelikti ama

başarısızlıkla sonuçlandı. 13. yüzyılda gerçekleştirilen sonraki dört Haçlı Seferinde de Müslümanların kazandıkları geri alınamadığı gibi Acco'daki (Akka) son Haçlı kalesi de düştü.

İspanyol engizisyonu

Burada ele alacağımız konu, resmî olarak 1 Kasım 1478 yılında Papa IV. Sixtus tarafından çıkarılan kararname ile başlayan İspanyol Engizisyonudur.

İspanyol Engizisyonu, Hıristiyanlığı seçmiş görünen ama bunda gerçekten "samîmi" olmayan Yahudileri cezalandırmanın peşindeydi.

Hıristiyanlar, din değiştiren Yahudileri "Eski Hıristiyanlar"dan, yani kendilerinden ayırt etmek için "Yeni Hıristiyanlar" diye adlandırmaya başladı. Hıristiyanlığı seçen Yahudiler küçültücü bir şekilde converses, yani "dönme", ya da daha kötüsü marranos, yani "domuz" diye adlandırılıyordu. Bu Yahudilere karşı yöneltilen ana suçlama, Hıristiyanlığı gerçekten ve gerektiği kadar benimsememeleri idi. Bunlar, gizlice Yahudiliği uygulamaya devam ediyorlardı. Aslında bu gerçekten de böyleydi. Görünürde Hıristiyan olan ama gizlice Yahudiliği uygulayan Yahudilerin sayısı pek çoktu.

1264 yılında Polonya Kralı Boleslav, Yahudileri Polonyaya davet eden bir berat çıkarmıştı. Yahudiler'in küçük bir kısmı ortamı yoklamak için oraya yerleşti.

İberya Yarımadası'ndaki son Müslüman kalesi olan Granada'nın düştüğü 1492 yılında, İspanya'daki yaklaşık 800 yıl süren Müslüman hâkimiyeti sona erdi ve İspanya, tamamıyla Hıristiyan bir ülke oldu. Kısa zaman sonra İspanya kıralı Ferdinand, Yahudileri İspanya'dan kovmaya karar verdi. Bu kez kararnameleri, Hıristiyanlığı seçen Yahudileri değil, hiçbir zaman din değiştirmeyenleri hedef alıyordu.

Kristof Kolomb, sonunda Amerika'yı keşfettiği seyahatine çıktığı tarihlerde, İspanya'dan kovulan Yahudilerden birçoğu sınırı geçerek Portekiz'e gittiler ama burada kalışları kısa süreli oldu. Beş yıl sonra Portekiz de İspanya gibi Yahudilerin önüne aynı seçenekleri koydu: "din değiştir, git ya da öl." Bunun üzerine Yahudilerin binlercesi, tarihî olarak Yahudilere her zaman çok iyi davranmış olan Osmanlı İmparatorluğu'na göç ettiler. Osmanlı İmparatorluğu'nun Sultânı II. Bayezid onlara kapılarını açarken şöyle dediği söylenir: "İspanya Kralı Ferdinand'ın akıllı bir adam olduğunu söylüyorlar ama aslında aptal. Hazinesini bana gönderiyor."

Türkler, ilişkide oldukları her dönemde Yahudilere karşı geleneksel olarak iyi davranmışlardır. Osmanlı İmparatorluğu giderek büyür ve genişlerken, Türkler İsrail'e geldi ve "Muhteşem Süleyman" olarak bilinen Osmanlı sultanlarının en büyüğü Kanûnî Sultan Süleyman, Kudüs'ün bugün bile ayakta duran şehir duvarlarını yeniden inşa ettirdi. İlginç olan şudur ki Süleyman, Salomon'un Türkçe'sidir ve günümüzdeki

Eski Kudüs Şehri'ni belirleyen duvarlar onun tarafından yaptırılmıştır. Bu dönemde çok sayıda Yahudi, İsrail toprağına, özellikle de Tsfat (Safed) şehrine geri dönmeye başladı. 100 yıldan kısa bir sürede Tsfat'ın nüfusu 300 aileden 10.000 kişiye çıktı. Bu dönem zarfında Tsfat, Yahudi bilginliğine şaşırtıcı katkılarda bulundu.

Sabetay Sevi

1626 Yılında İzmir'de dünyaya gelen Sabetay Sevi, genç yaşlardan başlayarak Yahudi mistisizmi Kabala'ya büyük ilgi duyuyor ve bilincini yitirdiği, coşkulu dönemler yaşıyordu. Güçlü kişiliği ile çevresine bir çok mürid toplamayı başarmıştı. Henüz 20 yaşında iken kendisine cemaatinin üyeleri tarafından haham "bilge kişi" unvanı verildi, yirmi iki yaşında da, Kabalacı yorumlara dayanarak, kendisinin Kutsal kitapta yazan ve beklenen mesih olduğunu ilân etti.

Bir kaç yıllık süre içinde, Sabetaycılık akımı hızla güçlenerek Venedik, Amsterdam, Hamburg, Londra ve bazı Kuzey Afrika kentlerine kadar yayıldı. 1666 Yılı başlarında, kendi mesihlik öyküsüne iyice inanan ve güvenen Sabetay Sevi Osmanlı Sultanı IV Mehmet'i İstanbulda ziyaret etti ve Mesih olarak tanınmasını talep ederek Sultan'ın İsrail toprağını ona vermesini istedi. Bu istek ve iddiaları ciddiye almayan IV. Mehmet onu hemen hapse attırdı ve İslâm'ı kabul etmezse onu işkence ve ölüm cezasıyla tehdit etti. Sabetay Sevi bu durumda din değiştirerek Müslüman oldu. İşbirliği nedeniyle ona bir müslüman adı, Aziz Mehmet Efendi

ve “Sultan’ın Kapısında Kapıcı” unvanı verildi. Ancak bu din değiştirme olayı, doğal olarak müritlerinin çoğunu hayâl kırıklığına sürükledi. Mesih olduğu iddiasını sürdüren ama din değiştirdiği için, zamanla itibarını yitiren Sevi, sonunda Sultan’ın sürgün olarak gönderdiği Arnavutluk’ta 1676 yılında öldü. Sevi’yi din değiştirmesine karşın terk etmeyen ve ona sadık kalanlar Sabetaycılık adı verilen bir akım başlattılar. Sadık Sabetaycılar, Kabalacı bir yaklaşımla, Sevi’nin din değiştirmesinin derîn bir anlam taşıdığı ve mesihliğinin gerçekleşmesi için atılması gereken son adım olduğu, şeklinde yorumladılar ve bu nedenle, onlar da önderlerini izleyerek Müslümanlığa geçtiler. Bu dönmeler (din değiştirenler) için, kişinin kendini kalpten Yahudi hissetmesi yeterlidir ve görünürde uygulanan Müslümanlığın ve biçimsel eylemlerin değeri yoktur. Zohar’ın Luriacı yorumundan yola çıkarak, bir çeşit “Kutsal Günah” kuramına ulaşan Sabetaycılar, ancak içsel olmayan dışsal eylemlerle, görünüşte Tevrat’ın ortadan kaldırılması yolu ile Tevrat amaçlarının tam olarak gerçekleşeceğini, ileri sürerler. Bu grup –Dönmeler- Türkiye’de özel bir Müslüman mezhebi olarak I. Dünya Savaşı’na ve Cumhuriyetin kuruluşuna kadar ayakta kaldı.

Hasidizm

Hasidik hareket “dindarların” hareketi ya da İbranice adıyla Hasidut, 18. yüzyılda, “İyi İsimli Usta” anlamına gelen Baal Şem Tov olarak bilinen Rabi İsrael ben Eliezer tarafından Doğu Avrupa’da başlatıldı. Baal Şem

Tov (Beşt olarak da tanınıyordu) 1698 yılında Dinyester Nehri yakınında Podolya eyaletinde (şimdi Ukrayna) Okup'da doğmuştu. Yaşamın her ânında Tanrı'yı yaşamak olarak özetlenecek bir öğreti başlattı. Baal Şem Tov 1760 yılında ölünce, bâzı öğrencileri Hasidik hareketin içinden özel akımlar geliştirdi ve kendi okullarını kurdular. Bunlardan, Liadili Rabi Shneur Zalman (1745-1812) Ünlü eseri Tanya'yı yazdı ve Hasidizm'in Lubaviç mezhebini kurdu. Lubaviç Hasidleri, hohma ("bilgelik), bina ("anlayış") ve da'at ("bilgi") sözcüklerinin baş harflerinden oluşan Habad olarak bilinir. Kabala'ya göre bunlar on sefirot'un –Tanrısal enerji kanalları- entelektüel olan üçüdür.

Yakın Tarihte Yahudiler

Yahudiler, zamanla Avrupa'daki her ülkede, vatandaşlık hakkı kazandılar ve 19. yüzyılın sonunda artık Avrupa toplumunun her aşamasına kabûl edilmekteydiler.

1881 ile 1914 yılları arasında, her yıl ortalama 50.000 kadar ve toplamda da 2.5 milyon Yahudi Doğu Avrupa'yı terk etti ve bunların çoğu Amerika'ya gitti.

19. yüzyıl sonlarında, Avrupanın değişik ülkelerinde yaşayan ve eskiye oranla toplum tarafından daha fazla kabul gören Yahudi ırkının şansı, gördükleri dışlanma, zulüm ve hatta kıyımlara karşın artık düzelme dönemine girmişken bu kez de başlayan l. Dünya savaşı ile yeniden tersine döndü. Yerleştikleri ülkelerin ordularında Yahudi Yahudi'ye karşı savaştı ve savaş sonunda

140.000 Yahudi öldü. Avusturya ordusunda, Alman ordusunda, Rus ordusunda, Fransız ordusunda olmak üzere toplam 1.5 milyon Yahudinin I. Dünya Savaşı'nda savaştığı bilinmektedir. I. Dünya Savaşı Yahudiler için felaket niteliğinde olan bir tepki zincirini de tetikledi. Bu tepki zincirinin iki önemli halkası Rus Devrimi ve Almanya'da Nazi Partisi'nin yükselişi oldu.

1942 yılı başlarken, Avrupa ve Sovyetler Birliği'nde yaşayan toplam Yahudi sayısı 11 milyondu. Bunlardan yaklaşık 9 milyona yakını Almanların kontrolunda yaşıyordu. Tahminlere göre 1938 ile 1945 yılları arasında yaklaşık 6.000.000 Yahudi'nin katledildiği hesaplanmaktadır. Bu rakam Avrupa'daki tüm Yahudi nüfusunun neredeyse yarısını oluşturuyordu. Batı Avrupa Yahudiliği hemen hemen tamamıyla ortadan kaldırılmıştı. Ancak bu büyük kıyım Doğu Avrupa Yahudi cemaatinin sonunu getirdiyse de, dolaylı olarak 2.000 yıldan sonra ilk Yahudi devleti olan İsrail Devleti'nin yeniden doğuşuna da neden olmuştur.

Bundan sonraki durgunluk döneminin ardından patlayan 1. Dünya savaşı sonunda dünya haritası değişti. Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içinde kalan bütün Ortadoğu iki büyük parçaya bölündü. Bir yarısı Fransa'nın (Fransız Mandası), diğer yarısı da İngiltere'nin (Britanya Mandası) kontrolü altına girdi. Fransız Mandası kuzey kısmını, Britanya Mandası ise güney ve doğu kısımlarını kapsıyordu. Bu bölgelerde, merkeze bağlı, organize olmamış kavimsel cemaatler halinde, Osmanlı İmparatorluğu'nun tebaaları olan

Araplar yaşıyorlardı. Britanya Mandası Şeria Nehri'nin batı kıyısından Akdeniz'e kadar olan kısım ile Şeria Nehri'nin doğu kıyısında Mevera-ı Ürdün olarak bilinen bölgeyi kapsıyordu. Britanyalılar bu alana "Filistin" adını verdiler. İngiltere'nin, Filistin topraklarında kurulacak bir İsrail devletini destekleyeceği sözü üzerine, Yahudiler ülkeye göç etmeyi sürdürdü.

Britanya mandası altındaki bölgede yaşayan Yahudiler ile Araplar arasında anlaşmazlıklar, çatışmalara dönmüş, Arap ayaklanmaları artmıştı. Bölgede güvenlik iyice bozulmuştu. Yetersiz güvenlik gücü ile bölgeyi kontrol edemiyeceğini anlayan İngiltere, sorunu Birleşmiş Milletlere devretti, BM de (Ürdün adlı ülkenin oluşturulmasından sonra) 15 Mayıs 1948 tarihinde, "Filistin'den" geri kalanlar üzerindeki Britanya Mandası'nı sona erdirmeye ve toprağı Araplar ile Yahudiler arasında bölüştürmeye karar verdi.

Böylece, İngiltere Mandasının son günü olan 14 Mayıs 1948, saat 16:00'da, Yahudi tarihine göre "Hay İyar", 5 İyar 5708 günü İsrail devletinin kuruluşu ilân edildi. 2.000 yıl sonra Yahudiler, yeniden Vaadedilmiş topraklardaydı.

İsrail devleti kurulduktan sonra, bütün dünyadan anayurda dönüşler artarak devam etmiştir. İsrail Yahudileri, günümüzde bölgenin güçlü devletlerinden biri olmasına karşın, komşuları Araplarla bir türlü düzelmeyen ilişkileri ve özellikle Filistin Arapları ile düşmanlıkları sonucunda ortaya çıkan terör olayları

nedeniyle, neredeyse kaderleri olan huzursuzluktan bir türlü kurtulamamışlardır.

Bu gün dünyada 5 milyon ABD ve 6 milyon İsrail'de ve diğer ülkelerde yerleşmiş, yaklaşık 13-14 milyon Yahudi yaşamaktadır. Yaklaşık 2 milyon Avrupada diğerleri de Latin Amerika, Kanada başta olmak üzere, Afrika, Avusralya ve Asya'ya yayılmışlardır.

Yahudiler, her koşulda Tanrıya bağlılıklarını kaybetmemişler, emirlerini uygulamışlardır. Günümüzde Dünyamızın yönetimi için gerekli olan Finans, Medya ve Enerji güçlerinin bazen görünen bazen de görünmeyen sahipleri olarak, Tanrının onlara verdiği misyonu yerine getirmektedirler.

3. BÖLÜM KABALA'NIN KAYNAKLARI

Binlerce yıllık geçmişte, sözel ve yazılı olarak, çok dağınık ve fazlası ile öznel yorumları yapılan Kabala'nın ulaşabildiğimiz kaynaklarını incelerken, tarihsel sıralaması, içerik ve kapsamı, ilişki ve yapısallığı gibi ayırdedici özellikleri bağlamında aşağıdaki gibi bir sıralama ve düzenleme yapmayı uygun gördük. İncelememizi bu sıra doğrultusunda sürdürüyoruz.

Ana kaynak, TORA

I.1. Ana kaynağın maddesel yapısı ile ilgili çalışmalar

I.1.1 Harf, sözcük, okuma, yazma ve metin ile ilgili çalışmalar

I.2. Ana kaynağın ruhsallığı ile ilgili açıklamalar

I.2.1 Yasa ve ritüellerin açıklanmaları (Ekzoterik)

I.2.1.1 Peygamberlerden gelen bilgilerin açıklanması

MİŞNA

MİDRAŞ

I.2.1.2 Gelenek ile ilgili yasa yorumları

TALMUD

Kudüs Talmudu

Babil Talmudu (GEMARA)

I.2.2. Kapalı ve ruhsal anlamlandırmalar (Ezoterik)

I.2.2.1 Yaratılış ve evrenin gizeminin açıklanması

SEFER YEZİRA

I.2.2.2 Tanrısal dünyanın yapısının mistik açıklaması

SEFER HA ZOHAR

I.2.2.3 Harflerin ve dizilişlerinin mistik çözümlemeleri

TAROT

I.2.2.4 Sihir ve büyü çalışmaları.

CLAVİCULA

ŞEMON FORAS

SEFER TORA (Tevrat)

Kitâb-ı Mukaddes, bilindiği gibi Yahudilerin Kutsal kitabı olan Eski Ahid (Old Testament) ile Hırıstiyanların Kutsal Kitabı olan Yeni Ahid (New Testament) kitaplarından oluşmaktadır. Yahudilerin Kutsal kitabı olan Eski Ahid'e Yahudiler TENAH adını vermişlerdir. Tenah, 3 parça'dan oluşmuştur:

1. Tora: İbranice, öğretme anlamına gelmektedir,

2. Nebiim: İbranice Peygamberler anlamına gelmektedir,

3. Ketubim: İbranice yazılar anlamına gelmektedir.

Bu 3 sözcük'ün ilk harfleri, T + N + K, Kutsal kitabın TENAH adını oluşturur.

Kabala'nın ilk ve en önemli kaynağı Musa'nın beş kitabı (Pentateuch) Tora, Musa'ya M.Ö. 445 yılında Sion dağında taş levhalara yazılı olarak Tanrı tarafından verildiği söylenen yasalardır. Tora (Tevrat) Ezra peygamberden günümüze kadar Yahudi Anayasası sayılmıştır. Tora ile ilgili mistik bilgileri, Kabala'nın diğer önemli kaynaklarından olan Zohar'dan izleyelim. Zoharda; Tora'nın bütününün Tanrı'nın adını oluşturduğu, Tora'yı Tanrı'dan başka hiç bir şey düşünmeden, kendinden geçerek okunması gerektiği önerilir. Tora'nın önerildiği şekilde okunması halinde, o'nun harflerinin içine girilebilir ve Tanrı ismi tamamlanır. Harflerin kombinasyonu ile kitabın şifreleri çözülür ve sonuçta, ölülerin diriltilebilmesi, dünyanın hareket ettirilmesi gibi mucizeler ortaya çıkabilir. Tora, siyah ateşle beyaz ateş üzerine yazılmıştır. Beyaz ateş sessiz harf, siyah ateş sesli harftir. Beyaz ateşle okuma ve eylem yapma gücü ve yetkisi sadece Musa'ya verilmiştir. Bu yüzden Yahudi alfabesinde sesli harfler bulunmamaktadır. Tora'yı bilen, yaşam ağacını bilir, özgürleşir ve ölümsüzleşir. Tanrı "insan yaratalım" dedi. Tora, "insan günah işleyecek, buna dayanamazsın" dedi. Tanrı, "Dünya ancak insanla varolabilir, sen ve ben onu yerleştireceğiz" dedi ve suretin (erkek) ve

benzerliğin (dişi) ikizi ile onu yaptılar. Bu nedenle Tora, ikiliğin harfi (Beth = 2) ile (Bereşit) başlar.

Musa'nın kitabı Tora, 5 bölümdür;

BERESHIT (Başlangıçta)-Yaratılış-Tekvin-Genesis.

Evrenin yaratılışı ile başlar. İlk insan, insan soyunun üremesi ve Hz. İbrahim ile devam eder. Yusuf peygamberle sona erer.

SHEMOT (İsimler)-Çıkış-Exodus.

Musa peygamberin doğuşu ile başlar, Mısır'dan çıkış, Tanrı tarafından, Sina dağında İsrailoğullarına yasaların verilmesi, vaadedilmiş topraklara yolculuk serüveni ve yasaların uygulama yöntemleri ile devam eder.

VAYIKRA (Ve O çağırdı)-Levililer-Levitus.

Kurban ve diğer yasaların ayrıntılı biçimde anlatıldığı bölümdür.

DEMİDBAR (Çölde)-Sayılar-Numeri-Numbers.

İsrail oğullarının çöldeki yolculukları, örgütlenme biçimi ve düşman kabilelerle yaptıkları savaşları anlatılır.

DEBARIM (Sözcükler)-Tekrar-Tesniye-Deuteronium.

Bu bölümde, Tanrı yasaları ayrıntılı biçimde yinelenir ve pekiştirilir.

Mişna

Tora’nın içeriğini oluşturan tüm sözlerin, Tanrıdan aracısız olarak geldiğine inanıldığı için, tek bir harfinin bile değiştirilmesi olanaksızdı. Ancak Tora’nın geldiği zaman, günün koşullarına göre uygulanması oldukça kolay olan yasalara, ilerleyen zaman içinde uyum sağlamak oldukça zorlaşmış hattâ bazı emirlerin uygulanması olanaksızlaşmıştı. Bu durumda, Tora emirlerinin yeniden yorumlanması gündeme geldi ve Rabbilerin (Öğretmenler) öğrencilere, günün koşullarına uygun olarak ilettikleri öğretileri, bir araya toplanarak, ortak bir metin elde edildi. İşte bu metine MİŞNA (Öğreti) adı verildi. Mişna sözcüğü, “şna” tekrar ve öğrenme anlamına gelir.

Mişna’nın iki kaynağı vardır. Mişna’nın birinci kaynağı; Tanrı’nın Musa’ya Sina dağında verdiği, ibranice yazılı yasa, “Tora Sebihtab”. Mişna’nın ikinci kaynağı ise yine Tanrı’nın Musa’ya Sina dağında ağızdan verdiği, “Tora Şe Beal Pe”. Musa, bu sözlü Tora’yı İsrailoğullarının yaşlılarına, yine sözlü olarak verdi ve yazılması yasak olan bu bilgiler, ondan sonra da sözlü olarak kuşaktan kuşağa devredildi.

Mişna okulları, daha sonra iki gelenekçi görüşe ayrıldı ve bu görüşler de Ferisîler ve Sadukiler guruplarının ortaya çıkmasına neden oldular.

Mişna metni yaklaşık M.Ö. 100 ile M.S. 200 yılları arasında yaşamış olan din bilginlerinin yorumlarını içermektedir. Bu bilginlere Tanaim, “öğretmenler” denir.

Bunların içinde Rabi Şimon Ben Zakay, Şimon Bar Yohay, Rabi Akiva ve Rabi Yuda HaNasi gibi büyükler bulunmaktdır.

En çok bilinen Mişna, Rabbi Yuda HaNasi'nin (M.S.135-) 6 bölümden oluşan kolleksiyonudur.

Rabbi Yuda HaNasi'nin Mişna içeriği:

Zeraim: Tarım üzerine kuralları içerir. Bu kurallar içinde; Fakirlere verilecek sadakalar, Rabbilere ve Levililere verilecek paylar da bulunmaktadır.

Moed: Yıl içindeki bayramlar ve önemli günlerle ilgili bilgileri içerir.

Naschim: Kadınlar, evlilik ve boşanma ile ilgili kuralları içerir.

Nesikin: Bu bölümde, yapılmaması gerekenler ve karşılıkları olan cezalar belirtilmiştir.

Kodashim: Kutsallar, kutsal olmayanlar ve kurbanlar ile ilgili kuralları içerir.

Teharat: Temizlik ile ilgili kurallar ve temizlik ritüelleri anlatılmaktadır.

Talmud

Talmud, Yahudilerin din yasalarını açıklayan ve bu yasalara göre ortaya çıkabilecek yeni sorunlara çözüm

getiren ve Tora'dan sonra en önemli olarak kabul edilen, derleme bir kitaptır. Bu kitapta tüm din yasaları, gerekçeleri ile açıklanır. İbranice "Lilmod" (Öğrenmek, öğretmek) kökünden alınmış bir kelimedir, kurallar ve temellerin toplamı anlamına gelir. Talmud iki ayrı bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümü Mişna'dır, İkinci bölüm ise Gemara (Gelenek) olarak adlandırılır. Mişna, yukarıda açıklandığı gibi, daha çok sözlü dînsel gelenekleri içerir. Gemara ise bir tür Mişna'nın açıklanmasıdır. Gemara, M.S. 200 ile M.S. 500 yılları arasında yaşamış olan din bilginlerinin yorumlarını içerir. Bu bilginlere Amoraim, "açıklayıcılar, ya da "yorumcular" denir. Rav Aşi ve Rav Yohanan bu gurup içinde yer alır. Genellikle din tarihçileri her iki yorumun da M.S. II. yy da yaşamış olan Yuda Ha Nasi adındaki bir haham tarafından yazıldığı görüşündedirler. Yazılış yerine göre adlandırılan İki Talmud vardır. Kudüs (Filistin) Talmudu ve Babil Talmudu. Kudüs Talmudu, İbranice ve Batı Aramice yazılmıştır. Babil Talmudu ise, İbranice ve Doğu Aramice yazılmıştır. Mişna ve Babil Gemara'sı birlikte Babil Talmud'u olarak adlandırılır. Mişna ve Kudüs Gemarası ise birlikte Kudüs Talmud'u olarak adlandırılır.

Talmud'un yoğun tempolu metinlerini anlamanın ve uygulamanın güç olduğunu fark eden Rabiler, kitabı mitolojik öyküler ile süsleyerek öğretinin okunmasını ve uygulamasını kolaylaştırmak için, kitabın üçte birini kaplayan bir bölüm eklemişlerdir ki buna da "Agada" adı verilir.

M.Ö. 586'da Tapınağın yıkılışından sonra Babil sürgününe gönderilen Yahudilerin, beraberlerinde götürdikleri Tora, Yahudilerin anayasasını oluşturuyordu. "Tora şe Beal pe" yani "sözlü kanun" zamanla yazıya geçirilerek Talmud ortaya çıktı. Kudüs Talmudu da Babil Talmudu da eşdeğerdedir ancak Talmuddan söz edildiğinde, ilk akla gelen Babil Talmududur ve genellikle onun hükümlerine gönderme yapılır.

Talmud'da noktalama yoktur. Bir kelime tüm bir cümleyi ifade edebilir. Tüm Mişna, Gemara ve bu kitaplardaki yorumlar bugün bilinen Talmud'u oluşturur. 2.500.000 kelimeyi içeren Babil Talmud'u Yahudi kültürünün yarattığı en büyük eserlerden biridir. 6.000 sahifelik bu eser Yahudi kültürünü kapsayan bir ansiklopedi konumundadır. Talmud, Yahudiler tarafından Tora kadar saygı görür, Talmud'un ilkeleri de değiştirilemez ve tartışılmaz.

[21]

Sefer Yetzirah

Kabala geleneğinde III. yüz yılda ortaya çıkan "Sefer Yetzirah" (Yaratılış Kitabı), evrenbilim (kozmoloji) konusunda bilinen en eski İbranice eserdir

[22]

. Evrenin, İbrani alfabesinin 22 harfi ile "Sefirot" adı verilen 10 ilâhî rakamdan yaratıldığını anlatmaktadır. Harfler ve rakamlar birlikte Tanrı'nın evreni yaratırken

kullandığı “gizli bilgeliğin 32 yolu”nu oluştururlar. Sefer Yetzirah’nın, Hz. İbrahim’e ait olduğu da ileri sürülmüştür. Bu nedenle kimi zaman kitabın adı “Otiyyot de Avraham Avinu” (İbrahim Babamızın Alfabesi) olarak geçer. Yahudi bilgelere göre; İbrahim, Tanrı’nın kendisine öğrettiği bilgeliği (Hikmeti) önce anlamış, kıyaslamış ve irdelemiş (Analiz), sonra araştırmış ve incelemiş, ondan sonra da birleştirdiği bu bilgiyi içselleştirdiğinde, Yaratan ile yaratılanın bir olduğu bilincine vardığı, ileri sürülür. Yine Sefer Yetzirah’da anlatıldığına göre; İbrahim son bilgiye ulaştığında, evrenin sahibi ona kendini göstererek onu arkadaş olarak adlandırmıştır. Bundan sonra, onunla ve onun soyu ile sonsuza kadar geçerli olacak bir ahid (sözleşme) yapılmıştır. İbrahimin 10 ayak parmağı ile yaptığı birliğin adı sünnettir, 10 el parmağı ile yaptığı birliğin adı dil birliğidir. O, 22 Harfi diline bağladı ve yüce sırrı keşfetti. İbrahim, bilgeliği, azar azar ve zaman aralıkları ile oğullarına sözlü olarak iletti. Daha sonra, bu bilgiler, ulaştığı İsrail bilgeleri tarafından, semboller ile ve harflere gizli anlamlar verilerek yazıya alındı. Yetzirah, sonraki dönemlerde Yahudiliği derinden etkileyecek olan “sefirot” kavramını ilk kez ortaya atmıştır.

Otiyot Yesod (Harflerin temeli)

Erken proto-Kabalistlerin, Sefer Yetzirah’daki ilk tanımı olan Otiyod Yesod veya “Harflerin temeli” kavramı, bütün kozmosun, on Sefirot kompozisyonunun yanında

İbrani alfabesinin 22 sessiz harfinin söylenmesinden yaratılmış olduğuna ilişkindir.

“Yaratılışın Otuz mükemmel yolu”, harfler ve Sefirotun birlikte telaffuzundan ortaya çıkar [Sefer Yetzirah 1:1]. Sefer Yetzirah yazarına göre, Tanrı, Otiyot Yesod yani harflerin temeli aracılığıyla, “kaos’un dışındaki cevheri biçimlendirdi ve yokluktan varlığı getirdi” (2:6) Sefer Yetzirah, dünyanın yaratılışında Otiyot Yesod’un rolünün kesin olduğunu anlatır.

22 temel harf: O Onları kazıdı, onları oydu, onları tarttı, onları devşirdi, onları değiştirdi ve onlarla oluşturdu, O oluşturulan ve oluşacak bütün biçimleri tanımladı.

Çok erken kabalistik kaynak olan Sefer ha Bahir’de sözel mistisizm çok açıktır, açıklayıcı yorumların yazıldığı büyük bölümlerde İbrani alfabesinin mistik önemi ortaya çıkar.

Dilin gizemciliği, Kabalistler ve Hasidim arasında sürekli olarak olumlu yankı vermiştir. Örneğin Zoharda, şunları okuruz.

“sözün tam anlamıyla, dünya doğaüstü harflerle yaratıldığında aşağı dünyanın bütün çalışmalarındaki modele göre oluşmuştu.” [Zohar I:159a]

Otiyot Yesod, Sefirotu alternatif ve övücü sembollerle açıklar. Scholem’e göre Sefirotun ve harflerin ikili sembolizmi, yaratılış ve açığa çıkma arasındaki

paralelliği ortaya koyar. Kabalistlere göre ise bu iki düşünce birbirinin içinde erir. Yaratma, açığa çıkma veya tersidir. Kitabı Mukaddeste de bu görüşe gönderme yapılmaktadır, Tanrı dünyayı yaratırken, kullandığı araç kesinlikle açığa çıkma (dil)'dır.

Bu şaşırtıcı doktrinin ne anlama geldiği sorusuna, filozofik perspektiften şunu söyleyebiliriz, dünyanın yaratılışı ve devamı dil ile olmuştur, oluş içindeki varoluş ve yaratılış düşüncesi de dil ile olmuştur. Schneur Zalman'a göre ise, Tanrının "harfleri" ilk kaynağına dönerse cennetler, yeryüzü ve bütün yaratılanlar asla varolamaz çünkü bir çok düşünce yokluktan olmuştur.

Genellikle "dünyanın sonu"nu düşündüğümüzde yeryüzü, cennetler ve şu anda varolan bütün şeylerin mahvolacağını veya kaybolacağını düşleriz fakat Zalman bize birçok şeyin kendiliğinden olduğunu olumsuzlamaktansa son'u düşünmemizi önerir. Tanrı sözleri (kelâm) birçok varoluş olasılığını beraberinde getirir. Gerçekten yaratma budur *vesh min ayin* (hiçbirşeyden birşey).

Sefer Yetzirah metinlerinin bir kısmının ilk Fransızca çevirisi Papus

[23]

tarafından yapılmış ve bu çeviriye, metnin irdelenmesi de eklenmiştir. Birkaç yıl sonra bu kez M. Mayer Lambert

tarafından İbranice ve Arapçadan metnin tamamının çevirisi yapılmıştır. Daha sonra metinler metodik bir plana göre bir araya getirilerek son şeklini almıştır. Bu plana göre; 10 sefirot, 22 harf ve harflerin kullanımı, Evren – zaman – insan üçlemesinin birliği anlatılmaktadır.

Sefer Yetzirah'ın konusu olan teorik kabala aşağıda, orijinal metne sadık kalınarak 7 bölüm halinde özetlenmektedir.

Bölüm I

Tablo 1'de, Batı geleneğine göre adlandırılan, 10 Sefirah ve 22 Harf'den oluşan Bilgeliğin 32 yolu görülmektedir. Yahudi geleneğinde Sefirah'lar aynı olmakla birlikte 22 Harfden bazıları farklı yolları işaret eder.

1. Sırlarla dolu, Hikmet'in (Bilgeliğin) harika otuziki yolu, Yah, Yahovah Tzabaoth, İsrail'in Tanrısı, yaşam'ın Elohim'i, çağların Kralı, bağışlayıcı ve verici Tanrı, Yüce olan, sonsuza kadar sakin olan O kutsal'ın adı, üç sepharim-sayı (Sefer-Sefar-Sipur / Sayı-Sayan-Sayılan) Harf ve Ses ile en yükseğe, kutsallıkla kazınmıştır.

2. Bütün şeylerin temelinde, üç ana, yedi çift ve 12 basit harf olmak üzere yirmiiki harf vardır. Kutsal sefirot on tanedir.

3. Kutsal Sefirot on’dur bu yüzden sayılar da on’dur. İnsanın beş el parmağına karşılık beş de ayak parmağı olduğu gibi. Ağızdan çıkan söz ve etin sünneti ile de böyle bir sözleşme kurulmuştur.

4. On, Kutsal Sefitorun sayısıdır, “ON, DOKUZ DEĞİL, ON, ONBİR DEĞİL”. Bu bilgeliği anla ve bu anlayışla bilge ol. Onunla ilgili olanı aklınla araştır, incele ve uygula. Yaratıcının sözünü yerine getir ve tıpkı onun kendi tahtında oturduğu gibi her şeyi bulunduğu yerde rahat bırak.

5. On Kutsal sefirot, sınırları anlatılamayacak kadar engin on tabakaya sahiptir; sınırsızlığı Doğudan Batıya, Kuzeyden Güneye ilksiz ve sonsuzdur; iyiliğin ve kötülüğün dipsiz uçurumudur; yüksekliği ve derinliği ölçüsüzdür; ve Efendidir ve sadece Tanrıdır, Sadık Kral O her şeyi, yükseklerdeki tahtı üzerinden, sonsuzluktan sonsuzluğa hükmederek yönetmektedir. Her şey, O’nun kutsal makâmından gelen sonsuz kurallarıdır. Bu on, sözde, dilde ve ağızda, her sınırın ötesine yayılır: Yer’in hâkimi ve Gök’ün Kralı, başlangıcın derinliklerini, son’un derinliklerini, iyi’nin derinliklerini, kötü’nün derinliklerini, üst’ün ve alt’ın derinliklerini, doğu’nun ve batı’nın derinliklerini, kuzey’in ve güney’in derinliklerini, bütün bunların hepsini, kutsal makâmından, her zaman ve sonsuza kadar, güvenle yönetir.

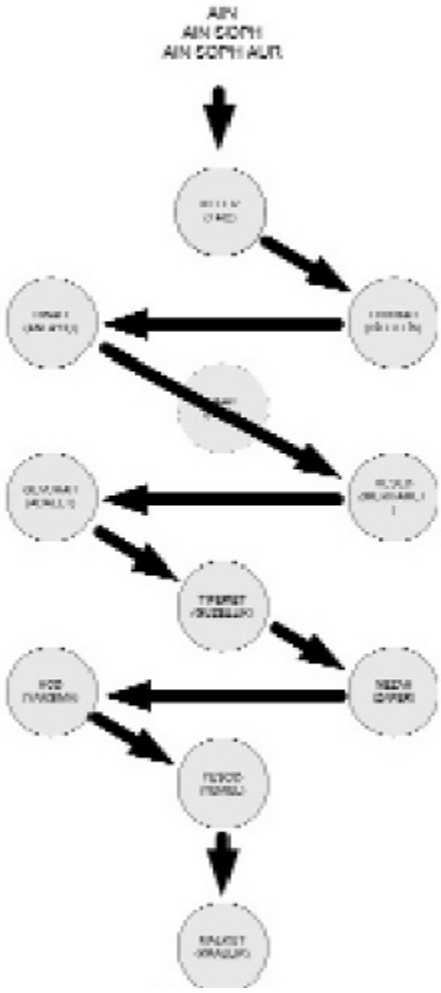

Tablo 2

6. On Kutsal Sefirot, parlayan şimşek görünümündedir, onların kaynağı gizlidir ve anlaşılamaz. Tanrının sözü (Kelâm) onun içinde hiç ara vermeden yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya bir girdap gibi döner durur. O sözcük, onları hızla ileriye ve geriye götürür, onlar fırtınadaki rüzgar gibi ses verir ve Taht'a ulaşana kadar tapınmakdan bitkin düşerler.

7. On Kutsal Sefirot; onların so-nu aynı zamanda kaynağıdır da, yanmakta olan kömürün parlayan alevi gibidirler. Tanrı için en mükemmel olan onların birliğidir, orada hiçbiri bir diğerine eşit değildir: Bir'den önce sayı olabilirmi?

8. On kutsal Sefirot; Büyük gizi söylememen ve onlarla konuşmaman için dudaklarını mühürler ve onları düşünmemen için de kalbini sakındırır; eğer aklın bu yüzden karışırsa, aklını yeniden toplamanı sağlar;

9. On kutsal Sefirot, On sayıyı verir. İlk ve birinciolarak; yaşayan Tanrının Ruhu; çağların Yaşayan Tanrısından daha çok kutsanmış ve yine Kutsanmıştır. Ses, Ruh ve Söz, bunlar Kutsal Ruhtandır.

10 İkinci olarak; O'ndan çıkan Hava (Nefes) Ruhundandır ve yirmiiki ses ve harf biçimindedirler; Bunların üçü anadır, Alef, Mim ve Şın, bunlar sevap ve günah ölçeği olarak yasanın terazisine karşılık gelirler ve dil bunları dengeye getirmeye çalışır. Yedisi çifttir, Beth, Gimel, Dalet, Kaf, Peh, Resh, Tav, bunlar da yaşam, barış, bilgelik, zenginlik, soy (evlat), iyilik (lütuf)

ve egemenliğe karşılık gelir ve onikisi ise tektir; He, Vav, Zayin, Het, Tet, Yod, Lamed, Nun, Sameh, Hayin, Sad, Kof, bunlar da Yüz (Surat) ifadesi (mimik), işitme, koku, dil (Lisan), beslenme, çoğalma (üreme), hareket, yürüyüş, hiddet, gülme, düşünce ve uyku'nun temelidirler. Ancak Ruh ilktir ve diğer hepsinin üstündedir. Üçüncü olarak; O'nun biçim verdiği Su, Havadan oluşmuştur, kilden ve çamurdan arınmıştır, şekilsizdir, ve diğerlerinin üstünü kaplamak üzere tasarlandığı için içi oyuktur ve özü güçlü bir madde gibidir. O, dünyanın çevresini çeviren kuşağı yaptı ki adı "Tohu"'dur

[25]

. O suların arasında çok derinlere gömülü taşları yaptı ki bunun da adı "Bohu"'dur

[26]

. Ruh'un suyu, Tohu'nun [Tav-He-Vav] ve Bohu'nun [Bet-He-Vav] çamur ve kilini deldi ve kesti. Onları bir bahçe haline getirdi, güçlendirmek için koruyucu duvar şekline getirdi, üstlerine su akıttı ve O, yaptığı toz'a kar dedi: ve yeryüzü oldu. (suyu) Tohu çizgisi dışına ve Bohu kayalarına yaydı.

Dördüncü olarak; O'nun oluşturduğu Su'dan gelen Ateş'tir, göksel tekeri "Ofarim"

[27]

, kutsal hayvanı “Serafim”

[28]

ve yardımcı melekleri “Kerubim”

[29]

ile onların üzerinde de kendisi için yaptığı İhtişamlı Tahtı, Su’dandır; ve O’nun mekânı bu üçü ile tamamlanır. Şöyle yazılmıştır, “Ki O, melekler, ruhlar ve yardımcıları ile ateşi alevlendirdi”.

11 O basit harfler içinden üç harf seçti, onları mühürledi ve onlardan Büyük Ad’ı oluşturdu; I H V, ve bununla evrenin altı talimatını onayladı.

(1) Beşinci olarak; O yukarıya baktı ve Yüksekliği I H V (Yev) ile mühürledi.

(2) Altıncı olarak; O aşağı baktı ve Derinliği IVH (İve) ile mühürledi.

(3) Yedinci olarak; O ileriye baktı ve Doğu’yu HIV (Eiv) ile mühürledi.

(4) Sekizinci olarak; O geriye baktı ve Batı’yı HVI (Evi) ile mühürledi.

(5) Dokuzuncu olarak; O sağ’a baktı ve Güney’i VIH (Vei)ile mühürledi.

(6) Onuncu olarak; O sol'a baktı ve Kuzey'i VHI (Vei) ile mühürledi.

12 Dikkat et! Yaşayan Tanrı'nın Bir Ruh'u, Hava, Su, Ateş; ve aynı zamanda Yükseklik, Derinlik, Doğu, Batı, Kuzey ve Güney, On Kutsal Sefirot'tan kaynaklanmaktadır.

Bölüm II

1. Yirmiiki ses ve harf herşeyin Temelidir. Üç ana, yedi çift ve oniki basit harf. Üç Ana Alef, Mem ve Şin, Hava, Su ve Ateş'tir. Su sessizdir (M), Ateş ıslıklı ünsüzdür (Ş) ve Ruh'tan türemiş olan Hava (A) arada uzlaşmayı ve dengeyi sağlar.

2. O biçimlendirdi, tarttı ve her ruhu bu yirmiiki harfle oluşturduktan sonra, artık herşeyin ruhu da böyle oluştu.

3. Bu yirmiiki ses veya harf ses olarak biçimlendirildi, hava (nefes) etkisi ile beş yerde; boğazda, ağızda, dilde, dişler boyunca ve dudak yoluyla düzenlenerek kulak tarafından duyulur ses haline geldi. Alef, He, Het, Ayin, Bunlar, dilin sonunda yutakta güçlendirilirler; Bet, Vav, Mem, Feh, dişler ve dil ucunda; Gimel, Yod, Khaf, Qof, damakta; Dalet, Tet, Lamed, Nun, Tav, dilin ortasında ve sesle güçlendirilirler: Zayin, Samech, Tsadeh, Resh, Shin, dişler ile dilin arkası arasında şekillendirilir.

4. Bu yirmiiki harf ki bütün herşeyin temelidir, O bunları bir küre üstünde, ikiyüzotuzbir kapı ile

düzenlemiştir ve bu küre, iyilik için veya günah için bazan ileri veya bazen da geriye doğru döndürülmektedir: iyilikten zevk, kötülükten ise işkence gerçekleşir.

5. Yirmi-iki harf: O onları oydu, kesti, arıttı, tarttı ve birleştirdi ve bütün yaratılışı ve gelecekte yaratılacak her şeyi onlardan yaptı. O onları nasıl denedi? Alef ile hepsini ve hepsi ile Alef'i, Bet ile hepsini ve hepsi ile Bet'i, Gimel ile hepsini ve hepsini Gimel'le ve hepsini yeniden ve yeniden geri çevirdi ve onları ikiyüzotuzbir kapı içinden geçirerek oluşturdu. Bütün dünyalar ve bütün yaratılış Bir Ad'dan oluştu.

6. Ve O, var-olmayandan Bir-Şey yaptı; ve böylece konuşulan bütün biçimler ve herşey yapıldı; O, boşluktan madde dünyasını yaptı ve O, hareketsiz dünyadan canlı yaşamı çıkardı. O'nun Adının gücü ile elle tutulamaz havanın, geniş sütunlar gibi yontulması sürecinde 'yaratılan herşey' ortaya çıktı; Herşeyin bir bedenin parçaları olması, herşeyin yirmi-iki harften üretilmesinin kanıtıdır.

Bölüm III – A M C -

1. Bütün diğerlerinin temeli Üç Ana, Alef (A), Mem (M) ve Şin'in (C) birleşmeleriyle oluşur; Bunlar bir terazi gibidir, Şöyle ki; bir tarafta suçlu ve diğer tarafta suçsuz ve aralarında Hava (boşluğu) olduğu gibi Alef de Mem ve Şin arasında dengenin dili olarak durur.

2. Üç Ana, Alef, Mem ve Şin çok güzel ve çok derin büyük Sırlardır ve üç halka ile mühürlenmişlerdir; erkek ve dişi güçlerin bölünmesi gibi Hava, Ateş ve Su'dan ilerlerler. Üç Ana, Alef, Mem ve Şin, üç Baba'dan

[30]

gelir ve dünyada üretilmiş ve üretilecek herşeyin temelidir.

3. Alef, Mem ve Şin, dünyada Üç Ana'dır

[31]

; Cennetler Ateşten üretildiler, yeryüzü Su'dan ve Hava ise, Ateş ve Su arasında uzlaştırıcı olarak Ruh'tan üretildi.

4. Üç Ana Alef, Mem ve Şin, Ateş Su ve Hava, yıl boyunca iklimler olarak da görülürler; sıcak, Ateşten yapılmıştır, soğuk ise Su'dan ve ikisi arasındaki ılıman hava da Hava'dan. Üç Ana Alef, Mem ve Şin; Ateş, Su ve Hava aynı zamanda, Adam'ın da temelidir: Ateş baş'ı biçimlendirir; Su karın bölgesini, Hava ise yine diğerleri arasında uzlaştırıcı olarak göğüs bölgesinde yer alır.

5. O, bu Üç Ana'yı tasarladı, üretti ve birbiriyle birleştirdi; ve üç ana'yı Evrende (Uzayda), Yıl'da (Zamanda), erkek ve dişi olmak üzere de İnsanda mühürledi. Alef harfi taç'dır ve Hava'ya egemen olma nedenidir. O, diğerleri ile birleştirip onu mühürledi. Dünyanın Havası, Yıl'ın iklimi gibidir hem de nefes alan

insanın akciğerleri gibi: Alef-Mim-Şın, 6 mühürle mühürlenmiş olup, dişi Ş.M.A. ile ve erkek A. M. Ş ile mühürlendi. O Mem harfini Su'ya egemen olması için mühürlediği için taç olup dünyadaki diğer yer biçimleriyle birleşir, yıl'ın soğuğudur, insanda karın bölgesidir, hem erkek hem dişidir. Şin Ateş'in egemeni ve nedenidir ve o da taç'dır, diğerleriyle birleşir, evren cennetleriyle mühürlenmiştir, yıl'ın sıcağıdır ve insan'ın baş'ıdır, hem erkek hem dişidir.

Bölüm IV – (B G D K P R T)

1. Yedi çift harf, Beth (B), Gimel (G), Daleth (D), Kaph (K), Pe (P), Resh (R) ve Tau (T), yedi ama sekiz değil, herbiri iki sese sahiptir. Bunlar sırası ile, yaşam, barış, bilgelik, zenginlik, zerafet, verimlilik ve güç olarak anılırlar. Herbir harf, sert ve yumuşak - h sesiyle yumuşatılmış- iki ses olarak seslendirilir. Bunlar çift yönlü olarak adlandırılır çünkü her harf bir diğerinin tersi (contrast) veya değişimini (permutasyon) bildirir. Örn; Yaşam ve ölüm; Barış ve Savaş (Kötülük); Bilgelik ve Budalalık; Zenginlik ve Yoksulluk; Lütuf (Bağışlayıcılık) ve Bağışlamazlık; Bereket (Verimlilik) ve yalnızlık (kimsesizlik); Efendilik ve kölelik gibi.

2. Bu yedi çift harf yedi yönü de gösterir; Yukarı, Aşağı, Doğu, Batı, Kuzey, Güney ve bunların ortasında bütün herşeyi tutan Kutsallık Sarayı.

3. Bu yedi çift harf'i O tasarladı, üretti, birleştirdi ve onlarla Evrenin gezegenlerini (planetleri), Haftanın Günlerini ve İnsan ruhunun Kapılarını (algı noktaları)

biçimlendirdi. O, Yedi sayısını Cennetin (Tahtının) altında yer alan herşeyden daha çok sevdiği ve kutsadığı için, Bu Yediden Yedi Cenneti, Yedi Yeryüzünü ve Yedi Shabatı üretti.

4. İki Harf, iki ev üretti; üç taş altı; dört taş yirmidört; beş taş yüzyirmi; yedi taş beşbinkırk. Bu sayıların ötesindekileri söylemek için ağız, duymak içinse kulak zorlanır. Bu yüzden şimdi dikkatle bak Evren yıldızları (Planetler) Yedi tanedir; Güneş, Venüs, Merkür, Ay, Saturn, Jüpiter ve Mars. Aynı şekilde Yaratılış günleri de yedidir; ve İnsan Ruhunun da yedi geçiş kapısı vardır, iki göz, iki kulak, ağız ve iki burun deliği. Bu yüzden Yedi ile yedi cennet biçimlendirilmiştir, yedi yeryüzü ve zamanın yedi dilimi; bu yüzden O, Yedi sayısını, Cennetin altındaki bütün herşeye tercih eder.

NOT: Yukarıdaki bilgilerden, enerji kalıpları veya ilkörneklerin, temel sayıların, sayıların faktöryellerinin permutasyonu (değişim) ve kombinasyonları (birleşim) sonucunda oluştuğu görülebilir. Örneğin; 5 faktöryel (veya 5!) = 5x4x3x2x1 = 120. Buna göre, İbrani alfabesinin 22 harfi gözönüne alınırsa, bu, yaratılış düzeninin ilk enerjisidir (Ve onlar bir Ana Kalıbın projeksiyonunu gösterir), 22! = 22x21x20x...x1 = 1,124,000,728,000,000,000,000. Bu sayıların permütasyon ve kombinasyonlarını da düşünmeye çalışırsak, görünen dünya (ve diğer görünmeyen ilkörnek) formlarının olağanüstü çokyönlülüğünün önemli bir kanıtı olduğunu ancak sezebiliriz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜME EK.

NOT: Bu not, Yedi Harf bölümü'nün çağdaş örneğidir. Sefer Yezirah'ın orijinal kopyalarında bulunmamaktadır. Bu nedenle yorumlarda farklılıklar olmaktadır. Normal yazılar W.W.Wescott versiyonudur, parantez içinde ve italikle yazılı olanlar ise Saadia ben Joseph (al-Fayyumi) yorumudur.

O, Bilgeliğe karşılık olmak üzere Beth'i yaptı; O, Evrende onu Ay (*Satürn*) ile birleştirdi ve biçimlendirdi, onu haftanın ilk günü (*sabbath*) ve insanın sağ gözü (*ağzı*) olarak da taçlandırdı.

O, Sağlığa karşılık olmak üzere Gimel'i yaptı; onu Evrende Mars (*Jüpiter*) ile birleştirdi ve onu, haftanın ikinci günü (*Pazar*) ve insanın sağ kulağı (*sağ göz*) olarak da taçlandırdı.

O, Bereket'e (*Verimliliğe*) karşılık olmak üzere Dalet'i yaptı; Güneş (*Mars*) ile birleştirip biçimlendirdi, haftanın üçüncü günü (*P.tesi*) ve insanın sağ burun deliği (*sol göz*) olarak taçlandırdı.

O, Yaşam'a karşılık olmak üzere Kaf'ı yaptı; Venüs (*Güneş*) ile birleştirip biçimlendirdi haftanın dördüncü günü (*Salı*) ve insanın sol gözü (*sağ burun deliği*) olarak taçlandırdı.

O, Güç'e karşılık olmak üzere Pe'yi yaptı; Merkür (*Venüs*) ile birleştirip biçimlendirdi, haftanın beşinci günü (*Çarşamba*) ve insanın sol kulağı (*sol burun deliği*) ile taçlandırdı.

O, Barış'a (*Sükunet-Huzur*) karşılık olmak üzere Reş'i yaptı; Satürn (*Merkür*) ile birleştirip biçimlendirdi, haftanın altıncı günü (*Perşembe*) ve insanın sol burun deliği (*sağ kulak*) olarak taçlandırdı.

O, güzelliğe karşılık olmak üzere Tav'ı yaptı; Jüpiter (*Ay*) ile birleştirip biçimlendirdi, haftanın yedinci günü (*Cuma*) ve insanın ağzı (*sol kulak*) olarak taçlandırdı.

Bu yedi harf tarafından aynı zamanda yedi dünya, yedi cennet, yedi yeryüzü, yedi deniz, yedi nehir, yedi çöl, yedi gün, Hamsin yortusunu geçmek üzere yedi hafta ve her yedi yılda bir kutlanan yedinci yıl Jübilesi de yapıldı.

Bölüm V – (H V Z J F Y L N S U X Q)

1. He, Vav, Zayn, Chet, Teth, Yod, Lamed, Nun, Samek, Ain, Tzaddi, ve Koph Oniki basit harftir. O bunları tasarladı, oydu, kesti, denedi, tarttı, birleştirdi ve yaptı. Bunlar insanın oniki özelliğinin altyapılarıdır; Görme, Duyma, Koklama, Konuşma, Tadalma, Cinsel zevk (çiftleşme), Çalışma, Yürüme, Öfke (kızma), Sevinç (gülme), Hayalgücü (Düşünme) ve Uyku. Bu oniki, aynı zamanda uzay'da yönleri de tanımlar: Kuzey-doğu, güney-doğu,]st doğu, alt doğu, üst kuzey, alt kuzey, güney-batı, kuzey-batı, üst batı, alt batı, üst güney, alt güney; bunlar Evrenin kolları olarak sonsuzluğa doğru birbirlerinden ayrılarak yayılırlar.

2. Bu oniki basit harfi O tasarladı, birleştirdi ve Zodyak'ın oniki kutsal takımyıldızı ile biçimlendirdi,

bunların işaretleri, Tet, Şin, Tav, Samek, Alef, Bet, Mem, Ain, Koph, Gimel, Dalet ve Dalet‘dir. Bu oniki aynı zamanda (Yıl’ın) aylarıdır; Nisan, Yiar, Sivan, Tamuz, Ab, Elul, Tişri, Hesvan, Kislev, Tebet, Şevat ve Adar. Bu oniki aynı zamanda, yaşayan yaratıkların organlarıdır da, iki el, iki ayak, iki böbrek, dalak, karaciğer, safrakesesi, özel parçalar, mide ve bağırsaklar.

3. Yah, Sonsuz Ordular, İsrael’in Tanrısı, Yaşayan Elohim, Her şeye kâdir Efendi, Yüce ve övülen, Sonsuzlukta oturan, Kutsal Olan, Tüm bunlar aracılığı ile O’nun evrenine O’nun Adının izleri kazınmıştır. Yah [Yod-He] iki harften oluşur: YHVH [Yod-He-Vav-He] dört harften oluşur: Ordular[Tsvaot]: onun ordusunun işareti gibidir; İsrael’in Tanrısı: İsrael, Tanrının [El] önünde onun Prensidir[Sar]; Yaşayan Elohim: Yaşadığını üç şey söyler, Yaşayan Elohim, yaşam suyu ve Yaşam Ağacı; El [Alef-Lamed]: Güç, Shaddai [Şin-Dalet-Yod]: O bu noktada etkindir; Yüce [Ram]: çünkü O evrenin en üstünde oturur ve tüm oluşu yukarı yükseltir. O bütün yaratılışı sürdürür ve taşır; Sonsuzlukta oturur çünkü O, sonsuzluğa ve sürekliliğe hükmeder; Kutsal oluş O’nun Adıdır [Quadosh Shmo]: çünkü O ve O’nun görevlileri kutsaldır ve onlar onu her gün anarlar: Kutsal, Kutsal, Kutsal diyerek.

BEŞİNCİ BÖLÜME EK

NOT: Bu not, Oniki Harf bölümü’nün çağdaş örneğidir. Sefer Yezirah’ın orijinal kopyalarında bulunmamaktadır. Bu nedenle yorumlarda farklılıklar olmaktadır. Aşağıdaki, normal yazılar W.W.Wescott versiyonu,

parantez içinde ve italikle yazılı olanlar Saadia ben Joseph (al-Fayyumi) yorumudur.

1. Tanrı konuşmada etkili olarak He‘yi yaptı, Koç burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Nisan ayı ve İnsan’ın sağ ayağıyla (*karaciğer ile*) taçlandırdı.

2. O döllemede etkili olarak Vav‘ı yaptı, Boğa burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Aiar ayı’ı ve insanın sağ böbreğiyle (*safra kesesi ile*) taçlandırdı.

3. O harekette etkili olarak Zain‘i yaptı, ikizler burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Sivan ay’ı ve İnsan’ın sol ayağıyla (*dalak ile*) taçlandırdı.

4. O, görmede etkili olarak Cheth‘i yaptı, yengeç burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Temmuz ay’ı ve İnsan’ın sağ eliyle (*bağırsak ile*) taçlandırdı.

5. O, duymada etkili olarak Teth‘i yaptı, Aslan burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Ab ay’ı ve İnsan’ın sol böbreğiyle (*sağ böbrek ile*) taçlandırdı.

6. O, çalışmada etkili olarak Yod’u yaptı, Başak burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Eylül ay’ı ve İnsan’ın sol eli (*sol böbrek ile*) taçlandırdı.

7. O, cinsel arzuda etkili olarak Lamed‘i yaptı, Terazi burcu ile birleştirdi ve biçimlendirdi, Tişri ay’ı ve İnsan’ın özel parçaları (*bağırsak ile*) taçlandırdı.

8. O, koku almada etkili olarak Nun‘u yaptı, Akrep burcu ile birleştirdi ve biçimlendirdi, Heshvan ay’ı ve İnsan’ın bağırsaklarıyla (*mide ile*) taçlandırdı.

9. O, uyumada etkili olarak Samek‘i yaptı, Yay burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Kislev ay’ı ve İnsan’ın midesi (*sağ yanı ile*) taçlandırdı.

10. O, Öfkede etkili olarak Ain‘i yaptı, Oğlak burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Tebet ay’ı ve İnsan’ın karaciğeri (*sol yanı ile*) taçlandırdı.

11. O, Tad almada etkili olarak Tzaddi‘yi yaptı, Kova burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Şevat ay’ı ve İnsanın gırtlağıyla (*sağ ayağı ile*) taçlandırdı.

12. O, sevinçde etkili olarak Qoph‘u yaptı, Balık burcuyla birleştirdi ve biçimlendirdi, Adar ay’ı ve İnsan’ın dalağıyla (*sol ayağı ile*) taçlandırdı.

Bölüm VI

1. Üç baba ve sonraki kuşakları, yedi fatih ve orduları ve evrenin oniki sırrı. Şimdi bu kelimelere bak, Evren’in, Yıl’ın ve İnsanın sadık tanığıdır. Onikilik, yedilik ve üçlük, bunlar ülkelerdir; Kutsal Ejder üstte, Dünya altta ve son olarak da İnsanın kalbi. Üç; Su, Hava ve Ateş’tir; Ateş üstte, Su altta ve aralarında uzlaştırıcı Hava; Bunlar şuna işaret eder: Ateş suyu buharlaştırarak sürekliliğini sağlar; Mem sessizdir, Şin ise ıslıklıdır ve Alef ise onların arasındaki uzlaştırıcıdır.

2. Kutsal Ejder, tahtının üstünde oturan Kral gibi evrenin üstüne yerleşmiştir; Yılın devri, kral'ın egemenliği gibidir; insanın kalbi ise savaştaki kral gibidir. Bundan başka, O bütün herşeyi bir diğerinden türetmiştir; ve Elohim kötülüğün yerine iyiliği koymuştur ve iyiden iyi şeyler kötüden kötü şeyler yapmıştır; İyi ile test edilen kötü ve kötü ile denenen iyi. Mutluluk, iyi için beklemektedir ve mutsuzluk kötü için saklanır.

3. Üç Bir'dir ve Bir üstte oturur. Yedi şöyle bölünür; Üç diğer üç'ün yerindedir ve bir, üçlemenin arasında oturur. Oniki; üç düşman, üç dost, üç yaşam veren ve üç de yok edici olmak üzere savaşta olduğu gibidir. Üç dost; kalp, kulaklar ve ağız'dır; üç düşman, karaciğer, safra kesesi ve dil'dir; Tanrıya bağlı iken hepsinin üstünde kral'ın kuralları geçerlidir. Bir, Üç'ün üstünde, Üç, Yedinin üstünde, Yedi, Onikinin üstünde ve hepsi birbiriyle ve bir diğeriyle bağlantılıdır.

4. Ve bundan sonra Abram babamız farketti, anladı ve boşlukta kazınmış olan bütün bu bilgiye sahip oldu, ve Lord (Efendi) onu çağırarak kendisini ona açıkladı ve onunla ve onun tohumundan gelenlerle ahid yaptı; ve Abram O'na ve O'nun doğrulukla ilgili verdiği emirlere inandı. Ve sünnetin de aralarında olduğu on buyruk için aralarında ahid yapıldı. Ve O konuşmasını yirmiiki harfin gizemi ile sınırladı. O üçünü, Sular boyunca çekti; Ateşte yaktı; Havada titretti; Yediyi, en yüksek cennetlere koydu, ve Onikiyi de Zodyak takımyıldızına yerleştirdi.

OLUŞUMUN KİTABININ SONU

Sefer ha-Zohar

[32]

Aşağıdaki, Sefer ha-Zohar ile ilgili oldukça geniş kapsamlı açıklamaya başlamadan önce, okuma kolaylığı için bir öneride bulunacağız. Aşağıda okuyacağınız Zohar kitabı ile ilgili açıklamalarda, ileride ilgili bölümlerinde ayrıntılı olarak incelenecek bazı kavramlardan, akıcılığın engellenmemesi amacıyla, yeterli açıklama yapılmadan söz edilecektir. Bu (şimdilik) yabancı kavramlara takılmadan okunup geçilmesi ve ileride ilgili bölümlerde, sözkonusu kavramlarla tanıştıktan sonra, yeniden dönüp bu bölümün okunması konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

İbranice'de ZHR olarak yazılan "Zohar", "İhtişam Kitabı" veya "Işık Kitabı", Tanrı, Melekler, Ruhlar ve Gökbilim ile ilgili farklı konuları içeren bir derleme olup Kabala'nın temel kitabı sayılır. İlk kez, M.S. yaklaşık 150 yılında Rabi Şimon bar Yohai tarafından yazıldığı, yahudilere zulüm yapan Romalılar-dan kaçarak uzun yıllar saklandığı bir mağarada bulunduğu söylenmiştir. Kitabın kaynağı konusundaki bir çok araştırmada ise, Zohar'ın Rabi Moşe de Leon (1240-1305) tarafından yazıldığı belirtilmektedir. Oysa Rabi Moşe de Leon, sözkonusu kitabı ilk kez kendisinin yayınladığını kabul etmekle birlikte, yazarını kendisinin de bilmediğini ileri sürmüştür.

Zohar, ilk kez yayınlanıp tarih sahnesine çıktıktan sonra 1558 yılında Mantua'da, 1560 yılında Cremona'da ve 1623 yılında Lublin'de yayınlanmış ve bu kitaplar, İbrani dilinde yazılmış 3 büyük derleme olarak ünlenmişlerdir.

Zohar

Tanrı yaratılışı, altı günde, ışık ile gerçekleştirdi,
bundan böyle Adem artık Dünyayı baştan sona görebilirdi.
Ancak bundan sonra Tanrı, düzenin gereği olarak, ışığı gizledi.
Nereye gizledi?
Tevrata gizledi.
İşte bu yüzden, "Zohar Kitabı"'nı açtığımda, baştan sona bütün dünyayı görürüm.
-İsrael ben Eli'ezer Ba'al Shem Tov-

[33]

Yedi yüzyıl önce, İspanyol yahudilerince mistik adı Moses de Leon olan birisinin ve onun kabalist arkadaşlarının arasında bir kitapçık dolaşmaya başladı. Bu kitapçık, o güne kadar görülmemiş ve duyulmamış öğreti ve öyküleri içeriyordu. Moses kendisinin, Bilgeliğin kadîm kitabını kopyalayan bir yazar olduğunu, orijinalinin İsrail topraklarında ikinci yüzyılda yaşamış ünlü öğretmen, Yohainin oğlu Rabbi Sim'on'un grubu tarafından, geleneğe uygun olarak 12 yıl bir mağarada inzivaya çekilerek yazıldığını, Rabbi Shim'on'un ölümünden sonra öykünün kaybolduğunu, kitabın

saklandığını veya üstad tarafından kendi belirlediği mirasçılarına saklanmak üzere verildiğini iddia ediyordu.

Moses de Leon, sistematik bir düşünürden daha çok, parlak bir vaizdi. Zohar'ın tutarlı metafizik sistemini açıklamak yerine, Tevrattan alınmış olan yazı ve dizelerdeki örtük ve belirsiz, mistik alegorileri, detaylandırmak ve yorumlamakla ilgilendi. Eseri, ardından gelen Kabalistlere, Zohar'ın kapsadığı imge ve alegorilerden ilham almaları için zengin bir kaynak oldu.

1291'de Memlûklar İsrail'in Acre kentini fethetti ve oradaki Hrıstiyan ve Yahudilerin çoğunu katlettiler. Bundan sonra, Moses de Leon'un adı uzunca bir süre unutuldu ve Zohar, Onaltıncı yüzyıla kadar, Rabbi Shim'on'un ve grubunun kadîm bilgeliği olarak kabul edildi. Ancak XVI. yüzyıl ortalarında, bu kez kutsal metin olarak Kitab-ı Mukaddes ve Talmud ile beraber anılır oldu.

Kimdi Moses de Leon? Sadık bir yazıcı mı yoksa hilekâr bir yazar mı? Birçok mistiğin olduğu gibi Moses'in yaşamı hakkında da bilinenler çok azdır. Kitabında, kendisinden "Leon kentinden Shem Tov'un oğlu Moses" olarak söz eder. Doğum tarihi bilinmemektedir fakat 1264 de Maimonides'in (1135-1204)

[34]

"Aklı karışanlara rehber" kitabını İbraniceye çeviren âlim Rabbi Moses de Leon olarak filozofi çalışmalarıyla

uğraştığını biliyoruz. [Mısırda 1200 yılında tamamlanan bu rehber, Yahudi inançları ile Aristo felsefesinin sentezini yapan muhteşem bir çalışmadır]

Moses de Leon'un, felsefeyi yadsımadığı anlaşılmaktadır. Kafası Karışıklara Rehber kitabı üzerinde çalışan birçok kabalistik yandaşı, Maimonides'in sistemi ile Kabala arasında paralellikler ve bağlar olduğunu görmüşlerdir. Her ikisi de Neoplatonik sistemi kabul ederler; Her ikisi de yüksek küreler ile, dalınç halindeki birliği amaçlarlar; Her ikisi de, Tevrat'ın anlamını aramada ve ruhsal öğretiyi araştırmada doyumsuzdurlar.

Kabala, daha önce de belirttiğimiz gibi "kabul" aracıdır ve gelenek yoluyla gelen kalıtı (mirası) referans alır. Bu sözcük yüzyıllarca, genellikle bu anlamda kullanıldı fakat Moses de Leon zamanında Kabala terimi, ezoterik öğretiyi, meditasyon tekniklerini ve mistik literatürde bedeni geliştiren bir terim olarak kullanılmaktaydı. Ezoterik olan Kabalistik hareket, XII. yüzyıl sonları ve XIII. yüzyıl başlarında Provence ve Katalonya'da ilk kez günyüzüne çıkmıştı. Geronalı ünlü rabbi Nahmanides

[35]

, Kabala öğretisinin yararlarından söz ediyordu. Artık hareket güneyden Leon'dan, batıya Kastil'e (Merkezî İspanya) doğru yayılıyordu. Moses çıktığı bir gezide, bazı Kabalistlere Provens Kabalasının asıl metni ile Gerona okulunun öğretisi ve daha çok bunun Kastil formülasyonu olan Bahir'i (Parlaklık/Aydınlık) sundu.

Moses, konuşmalarında Kabala bilgisini ve deneyimini ortaya koymasına karşın, özgüvenden kaynaklanan, kendini beğenmiş bir tavır sergilemesi, gelenek yanlılarını hem tatmin etmedi hem de onları kızdırdı. O nedenle de beklediği ilgiyi göremedi. Bu durum okumak, öğrenmek ve kendini geliştirmek isteğini daha çok kamçıladı ve kısa bir sürede Or Zaru'a (Ekilmiş Işık) kitabını yazdı, amacını ve bunun karşılığında gördüğü davranışları şöyle dile getirdi;

""Bilge" diye adlandırılan bazı kişiler gördüm fakat uykularından uyanmıyorlardı, oldukları yerde duruyorlardı... Gerçekte, kendi muhteşem hakikatlerini aramaktan çok uzaktılar. Kendi ihtişamlarını ot yiyen bir öküz görüntüsü ile değiştiriyorlardı [Mezmurlar 106:20] *içlerinden biri onları taşlamak için geldiğinde [çünkü o gelen boynuzlanmıştı; bak.* Çıkış 21:28-32*] hiç yerlerinden kımıldamadılar. O zaman, o büyük bilgenin başka birinin yapamadığı bir işi başardığını düşündü. Şimdi gerçekten, rabbi'nin bütün sözleri, onların belleklerinde gerçek ve mükemmel bir kutsama yapabilir, bütün bu sözcükler yaşayan Tanrının sözleridir. Ancak acaba neden bulundukları yerden bu yüksek hâle ulaşabilmek için, hikmetten hikmete, dereceden dereceye yükselmek için çaba göstermiyorlar?*

Eski zaman bilgelerinden biri, adamın birinin kendi varoluş nedenini anlamak için bütün yaşamı boyunca insanlardan uzaklaşıp, Mişna ve Talmud çalıştığını söyledi. Yeniden insanlar arasına döndüğünde çok

yaşlanmıştı ve halk ona, büyük bilge diyordu. Birisi ona "Kendini biliyormusun, bedenin, bütün organların ne için vardır?" diye sordu, O "Bilmiyorum" diye cevap verdi. "Küçük parmağın ne içindir?", O yine "Bilmiyorum" diye cevap verdi. "O halde, senin dışındakileri biliyormusun, niçin varlar, nasıl varlar?" Bilge herkese haykırmaya başladı "Kendimi bilmiyorum, kendimin dışındakileri nasıl bilebilirim?" ve devam etti "Seksen yaşındayım, bütün hayatım boyunca Tevrat çalıştım fakat son yılımda ulaştığım hiçbir bilgi, ilk yılımdaki bilgilerden daha fazla değildi." Halk "O zaman bunca yıl ne yaptın?" diye sordu. "Başlangıçta öğrendiğimi öğrendim" dedi adam. "Bu bilge adam, hiçbir bilgisi olmayan bir hayvandan başka hiçbirşey değil. Bütün çalışması sırasında amacını bilmiyordu, tıpkı sırtındaki yükün elenmiş tanemi yoksa samanmı olduğunu bilmeden taşıyan hayvan gibi!"... Şimdi, bu baldan bir lokma tattığım için benim gözlerimin nasıl parladığını görün! Oh Yakubun evi! Gelin YHVN'nin ışığında yürüyelim!"

Moses 1275 ve 1280 yılları arasında, Guadalajara kentine yerleşerek, mistik midrash'ı oluşturmaya başladı. Midrash'ın anlamı "araştırma" kökünden gelmektedir. Midrash metin parçalarının, deyimlerin ve Kutsal Kitaptaki özel sözcüklerin anlamlarının araştırılması anlamına gelen kadîm bir tekniktir. Dilbilim, etimoloji, hermeneutik, vaaz ve imajinasyonları içerir. Erken Midraş, dördüncü ve beşinci yüzyıllar arasında yayınlandı. Moses, kendi zamanına kadar ortada çok fazla görülmeyen bu bilgileri ve yaratılışı Midrash ha-

Ne’elam, (gizlenen midrash-esoterik midrash-eski zamandan kalma düzen) olarak adlandırdı.

Mıdrash ha-ne’elam, Zohar’ın en erken katmanıdır. Tevrat ve Ruth kitabından bazı parçaların açıklamasını içerir. Aynı zamanda bu kitapta, Yeremya’nın mersiyeleri’nin başlangıcı ve Neşîdeler Neşîdesi de yer almaktadır. Moses de Leon, pasajların düzeninde, felsefenin etkisini ortaya koyar, felsefî terminoloji ve allegori tekniğini kullanır. Örneğin: Abram’ın Kenan diyârına seyahati, ruhun dünyaya seyahati olarak sunulur.

Moses de Leon, 1280 ve 1286 yılları arasında, Tevrat’ın, pek çok farklı edebî kompozisyonlarla mistik açıklamalarını içeren Zohar’ın ana gövdesini meydana getirdi. Kitabın dili Galile’nin kabalistik anlayışı değiştiren arayışlarında olduğu gibi Rabbi Shimon ve öğrencilerinin kullandığı Arâmi benzeri bir dildir. Zohar, mistik roman içindeki Tevrat öykülerinin yeniden biçimlendirilmesidir. Bir düzeyde, Kitâbı Mukaddes kahramanları öncüdürler ve rabbiler onların kimliklerini ve kutsal veya şeytâni güçlerle karşılaşmalarını sözcüklerle yorumlar. Bu açıklamalar, sık sık Kitâbı Mukaddes metinlerin edebî anlamlarından uzaklaşır. Tevrat sözcükleri, hayal gücü için başlama noktası veya atlama tahtasıdır. O noktada, açıklamacı esas karakterin yerini alır ve Rabbi Shimon veya diğer rabbilerin yoldaki seyahatleri ve dramatik çalışmaları ile ilgili maceralarını okuruz.

Zohar’ın standart baskısında, Genesis-Başlangıç, Exodus-Çıkış ve Tevrattan olduğu gibi alınan üç kitabı; Levililer, Sayılar ve Tesniye-İkileme olmak üzere Musanın beş kitabı bulunur. Tesniye bölümü Zoharda sadece birkaç pasajda yer alır. Önemli bölümleri kayıptır. Nasıl olduysa, esas noktada Moses de Leon’un yaratıcı gücü tükenmiş veya yeterince yorulmuş ve dikkati başka tarafa dönmüştür.

Zohar’ın eski çağlardan kaldığı, Kabalistler tarafından yavaş yavaş kabul edildi. Ancak yine de küçük gruplar dışında pek fazla konuşulmadı ve okunmadı. XV. yüzyılın ortalarında Marrano Pedro de la Caballeria

[36]

, Zoharın bir kısmını kabul ettiğini bildirdi. Zohar, Yahudilerin İspanyadan atıldığı 1492 yılına kadar, Kabalanın Kitâb-ı Mukaddesi olamadı. 1530’da İsrail Safedde toplanan Kabalistlerden biri olan Moses Cordovero, Zohar ve onun uzun yorumunu temel alan Kabala’nın iki sistematik kitabını yazdı. Cordovero’nun öğrencisi İsaac Luria da, Zohar’ın ağırlıklı bazı önemli bölümlerinden Kabalanın yeni sistemini geliştirdi. Bu çevrenin ilgisiyle oluşan mistik-etik edebiyat, Zohar öğretimini popüler hale getirirken, gizlilikten yayılan cesaret mesianik bir ısınma oluşturdu. Erken Kabalistler, Kabalanın yayılması ve İsrailin kurtarılması arasında bir ilişki kurdular ve bu defa da Zoharı ilâhi emirler düzeyine yükseltme çalışması yoğunlaştı.

Zohar pasajları, Tanrı oğlunun efsanevî açıklamalarını kapsar. Zohar, ruhun yükselişi ile ilgili olarak bir çok açıklamayı içermesine karşın yine de yeterince açık değildir. Kabalada ritüel duaları sırasında meditasyon, sıklıkla yer alır; bu yüzden Zohar, kutsama ve âyinin özel sözcükleri ile belirli sefirahlar arasında ilişki kurar. Amaç, farkındalık ve görüntüye odaklanma sırasında Tanrının çeşitli görünüşlerini birleştirmektir. Tanrısal kutsamanın dışarıya akışı ancak dua ile başarılır. Sefirotik dalınç esrimesi ise ancak bu dünyadan kopan veya kefaret gününde (Yom Kippur) görevli yüksek din adamı için olanaklıdır. Duayı başaran yaşayan ruhlar, Shekhinah altındaki sarayların zevkini tadarlar. Özellikle dindarlar, Yesod aşamasına veya sefirotik vizyona ulaşabilirler ama daha yüksek sefirota ulaşılamaz. Aslında Zohar, Binah dalıncını ve onun ötesindeki yerleri yasaklar. "*Ana'yı mutlaka bırakmalısın; çocukları kendin için alabilirsin*" Deuteronomy (Tesniye) 22:7. Tanrısal anne kozmik bir sorudur; Onun çocukları yedi alt sefirottur onlara daha çok ulaşılabilir gibi görünür. Hatta meditasyon basamakları bununla daha çok ilgili gibidir, Zohar bu konuda yeterince yol göstermez. Açıklamalarda, atalar ve diğer Kutsal Kitap kahramanları, kişisel sefirot Arketipler gibi hizmet ederler ancak onlara alışılamamıştır, ilişki kurmak ve bütünleşmek zordur ve korku vericidir. Zoharda Sefirotik imajinasyonlar oldukça fazladır ancak okuyucu, anıştırmaları çözmeli, sembolün gücüne açık olmalı ve aramaya içtenlikle katılmalıdır.

Zohar, bilincin normal işleyişine meydan okuyan bir serüvendir. Sizin, gelenekle ilgili tahminlerinizi, Tanrıyı, kendinizi, duyularınızın normal yollarıyla sorgulamaya cesaret eder. Metin analizi esastır ama Zoharla içli dışlı olmalı ve aile şemasının sembollerinin tadını alabilmek için onunla yakınlık kurmalısınız: psikolojik, tarihsel, edebî veya dinsel olarak ama merakınızın bedelini kötü bir şekilde ödemeden.

Şimdi Moses de Leon'un kitabı Zoharda yer alan bazı pasajlara, o'nun ağzından ve orijinalliğine fazla dokunmadan göz gezdirebiliriz.

Kitabın gizlediği nedir?

Kutsanmış kutsal Bir, dünyanın bir yanından diğer yanına kadar aydınlatan bir oğula sahiptir. O büyük ve güçlü bir ağaçtır, onun başı göklerdeki cennettedir ve kökleri, kutsal temele doğru uzanır [Zohar 2:105a]

Burada sözü edilen Oğul, evrensel ağaçtır, yaşam ağacıdır ve ağacın gövdesi de sefırotun bedenidir.

Başka bir pasajda:

Sözcüğün gizemi, yüksekteki gizem olarak yazılmışır: "O'nun adı nedir? O'nun oğlunun adı nedir, bir bilseniz? [Süleymanın meselleri 30:4]*. O ad bilinebilir: O'nun adı YHVH Zeva'ot'dur. O'nun oğlunun adı? O'nun oğlunun adı İsrail'dir, şöyle yazılır: "İlk doğan oğlum İsrail. İnancın bütün anahtarları İsrailde asılı durur. O hamdeder ve der ki: "YHVH bana dedi ki: Sen benim*

oğlumsun” [Mezmurlar 2:7]*. Sayısız taçla kutsadığı ve taçlandırdığı Baba ve Anne için gerçekten de öyledir; Herkesi,“Oğulu öpün”* [Mezmurlar 2:12] (diye) *zorladılar: “Oğulun elini öpün”, ona* (Tanrısallığın) *bütün gücünü verdiği için bu olanaklıydı ve* (bu yüzden) *hepsi ona taptılar ”Hiddetlenmesin diye”* [Mezmurlar 2:12]*. Bu yüzden o (İsrail) adalet ve şefkatle taçlandırıldı. Adalet hakedene adalet, şefkat hakedene şefkat. Alttaki ve üsttekinin bütün kutsamaları bu oğula aittir.*

[37]

Oğul, dünyevi İsrail değil,kutsal ilkörnektir, merkezdeki sefirah da İsrailin güzelliği olarak adlandırılır. Bu yüzden buradaki, Tanrının oğlu konusu Hristiyanî bir tema değil, iyi bilinen eski bir mitolojiden kaynaklanmaktadır.

[38]

Kabala üstadları, Sefirot’u birleştiren ad olarak birkaç üç’lük form plânladılar ancak sonuçta on sayısında karar kıldılar. Ancak musevi olmayanların “O üçtür ve üç birdir” söylemleri üzerine bazı kabalistler de kendi inançlarını şöyle dile getiriyorlardı; Tanrısallık on sefirottur ve on ise bir’dir.

Sefirot terimi, ilk olarak, III. ve VI. yüzyıllar arasında yazılan, erken kozmogonik (Evrenbilim) metin olan ve önceki bölümde örnekler gördüğümüz Sefer Yazirah (“Yaratılışın kitabı”) da görünür. Bu metinde, sözcüğün anlamı “sayılar, şifre” olarak kullanılır ve yaratılışın metafizik güç aşamasına gönderme yapar. Gnostik

öğeler giderek, XII. yy.da yayına hazırlanan ilk kabalistik metin olan Sefer Ha-Bahir'deki şekli almıştır ve Sefirot bir efsanevî şema oluşturmuştur. İspanyol kabalistler de bu şemayı benimsemiş ve geliştirmişlerdir.

[39]

On sefirot, bazan üçlü triadlar olarak gruplandırılır. Son sefirah Shekinah, hepsini içeren Tanrısal varlık'dır. Sefirot'un yayılmasındaki gizin deşifresi, Zohar'ın başlarında (1:32b) ortaya çıkar.

Üç bir'den çıkar; bir üç'de durur;

İki aralarına girer; iki bir'i emzirir;

Bir birçok yanı emzirir,

Böylece hepsi bir'dir.

Tanrının birliği yaşamsal bir konuydu ve geleneksel yahudilere göre Tanrının birliği, Deuteronomy (Tesniye) 6:4'de "*Dinle ey İsrail: Allahımız YHVH bir olan YHVH'dır*;" olarak tanımlanmıştır. Zohar'da bu konuda söylenenler:

Kitab-ı Mukaddes ayetinde; "Dinle ey İsrail! YHVH, Tanrımızdır, YHVH bir'dir" yazar. O bir olarak adlandırıldığı için; bütün varolanlar bir'dir. Fakat üç ad vardır! Buna karşın biz nasıl "Bir" diyebiliriz, Onlar nasıl bir'dir? Sorusunun yanıtı; Üç gibi anlaşılan, aslında göz kapandığında, Bir olarak açığa çıkar, işte Kutsal Ruh'un

önsezisi budur... “YHVH Tanrımızdır, YHVH” bir’dir. Üç renk ve on’lar da bir’dir.(2:43b)

Bu pasaj şifrelidir. Zohar tekniğine göre, gözler kapatılıp, göz küresi döndürüldüğünde sefirot renkleri önseziyle belirir. “YHVH, Tanrımızdır, YHVH”, cümlesinde, sefirot’un orta üçlüsünün birleşik olarak, Tanrı’nın birliğini kanıtladığı anlatılmaktadır.

Başka bir Zohar pasajında [Zohar 3:162a], iki rabbi Cennet Bahçesine yaptıkları mistik seyahatte bir ses duyarlar: “Onlar iki’dir; onlara bir katılır ve üç olurlar. Üç olduklarında bir’dirler” diye bir ses duyulur, Rabbiler şaşırırlar ancak Cennet Bahçesinin bekçisi, duyduklarını onlara şöyle açıklar “Bunlar, iki Sami ismidir: “YHVH, YHVH” bunlara “Tanrımız” adı da katılır... Birleştiklerinde, onlar bir olurlar, birlikte bir’dirler.

[40]

Maimonides’in Tanrı kavramından önce kabalistler, Moses’in Tanrı’sına ibadet ediyorlardı. Tanrısallık, sadece cennetteki Baba değil aynı zamanda en büyük ve ilk devindiriciydi. Zohar bu ikiliği Sibbeta de-Sibbatin, “Sebeplerin sebebi” ve Saba de-Sabin, “Yaşlıların yaşlısı” gibi, tanrısal adlarla birleştirmeye çalışır.

Konu, teorik aşamada inanç olarak görülürken, pratik düzeyde, dinsel kurallar öne çıkar. Çoğunlukla kurallar gevşer, tembellik ve cehalet sonucu, herşeyde olduğu gibi bu konuda da akılcılık ve sapkınlık yaygınlaşır. Zamanla, mizvot’ların (buyruklar) sıraladığı ahlâki

değerler örneğin, tefillin (başbağı), mezuzah (kapı üstü işareti), sukkah (Sukkot bayramında kurulan çadır), ritüelik el yıkama ve cinsel ahlâk kuralları ihmal edilir. Oysa Zohar, bütün bunların vazgeçilmez önemini vurgulamaktadır.

Zohar, mistik deneyimden söz eder ama, çoğunlukla Tevrat ve mizvot'un mistik önemine daha çok ağırlık verir. Zohar'a göre, çalışılan ve yaşanan Tevratta her zaman Tanrı ile birebir karşılaşma olanağı vardır.

"Tevrat ile kim meşgul olursa mutlu olur, herkes Tevrat çalışmalıdır, Tevrat çalışanlar, Kutsal Bir tarafından kutsanır" (Zohar 3:9b)*. "İnsanoğlu Tevrat buyruklarını yerine getirirse, Shekinah (Tanrısal varoluş) onunla birlikte olur ve asla ondan ayrılmaz* (1:230a)

[41]

Zohar yazarı, çoğu zaman bir mistik ahlâkçı tutkusu ile konuşur. Eğer biri kendi sukkah'ı içine bir fakiri davet ederse, Kutsal kitapta adı geçen yedi kahraman da orada onunla birlikte olur. Eğer biri sinagoga erkenden giderse, Shekinah da ona katılır. Hergün Tevrata uygun olarak yaşayan'ın ruhu Görkem elbisesi gibi dokunur. "aşağı ve yukarı bir devinimle uyandırılır" [Zohar 3:31b]. Hatta Tanrısal iç dinamikler insanlık âlemine bağlanır. Tanrısal çift'in birliği, Tif'eret ve Shekinah, doğru yolda olanı da günahtan mahvolmuş olanı da etkiler.

"Bu ad bana Todros ha-Levi'nin oğlu bilge Rabbi Josef ha-Levi tarafından verilmiştir, anısı kutsanmalıdır. O

bana Kabalada (i.e. gizli gelenek etkisi ile) o adı yazmıştı ve onun eli kendiliğinden hareket ederek yazmıştı. O kitapçığı yazmış ve bana vermişti, dediğine göre o O'nun (adının) gücüyle (onu) yazmıştı."

Todros ha-Levi'nin oğlu Josef, Moses de Leon'un arkadaşıydı ve ona maddî destek sağlıyordu, bu nedenle de Moses, İbranice yazılarından birkaçını ona adamıştı. Akre'li İshak'ın günlüğünden anlaşıldığına göre Josef, Zohar'ın ilk bölümlerinden birini Moses'den almıştı. Yine İshak'ın yazdığına göre, Josef'in düşüncesine göre, "bu kitap (Zohar) Yohai'nin oğlu Rabbi Shim'on tarafından yazılmamış fakat bilinen yazılı ismiyle Rabbi Moses, bu mükemmel metinleri, Rabbi Shim'ondan aldığı güçle yazmaktaydı. "Bu sözcükleri, Yohai'nin oğlu Rabbi Shim'on ve onun oğlu, Rabbi El'azar ve yoldaşlarının yazdığı kitaptan, sizin için kopyalıyorum" demektedir.

İshak, daha sonra da Zohar'ın gerçek kaynağını aramayı sürdürür ve Josef Abulafia'yla yakınlaşır. Josef Abulafia, kitabın oluşumunda hiçbir parçanın otomatik yazı tekniği ile ortaya çıkmadığını söyler. İshak, ona inanmak ister ama kanıtlarından kuşkuludur.

Bana (Josef) dedi ki: "Bil ve inan ki, Rabbi Moses'in kendi malı olan Sefer ha-Zohar, Yohai'nin oğlu Rabbi Shim'on tarafından yazılmıştır: O ondan kopyalayarak bana verdiği için çok memnunum. Şimdi şu büyük denemeye bak, ben Rabbi Moses'in eski bir kitaptan veya yazılı adın gücüyle kopya edip etmediğine bakarak test ettim. Test şuydu: Bir gün, bana yazdığı birkaç

Zohar sahifesi vermişti, ben onlardan birini sakladım ve ona kaybettim diyerek yeniden o parçayı kopyalamasını rica ettim. "Bana kaybettiğin parçadan önceki parçanın sonunu ve sonrakinin başını göster, kaybettiğin parçayı senin için yeniden kopyalayayım" dedi. Dediği gibi yaptım, birkaç gün sonra kopyayı verdi. Verdiği kopyayı öncekiyle karşılaştırdım ve arasında hiçbir fark olmadığını gördüm, fazla veya eksik hiçbir şey yoktu, hiçbir değişiklik yoktu, içerik ve biçim de aynıydı "aynı dil ve aynı kelimeler" [Başlangıç 11:1] *diğerinin aynısı kopya edilmişti. Bundan daha büyük test veya daha zor deneme olabilirmi?"*

[42]

Kabalistler, öğretilerinin kaynağının kendileri olmadığını bilirler. Adları önemli değildir. Eşek üstünde yolda giden biri, iki yoldaşına bir mistik sırrı açıklayınca diğerleri onu eşekten indirip öperler ve "Bütün bilgelik senin elinde, niçin eşek sürüyorsun, sen kimsin" diye sorarlar. "Kim olduğumu sormayın, bırakın yolumuza gidelim ve Tevratla uğraşalım. Bırakın bilge sözcüklerle konuşalım da yolumuz aydınlansın" der.

Adsızlık o kişiyi erdeme yükseltir. "Kimdir ki, ne belirtilmiş ne de açığa çıkmıştır o hepsinin en iyisidir, herşey onun sözcüklerinde saklıdır" [Zohar 3:183b]. "Gözden saklanan her sözcük, yüce yararlar sağlar". Zoharın başarısının anahtarı gizliliktir. Moses de Leon kendi kimliğini açıklamamıştır fakat yer yer küçük ipuçları vermiştir. "Zoharda biri vardırki o, adını bilinmez ve örtük olmaktan kazanır." "Moses... onun örtülü

olduğu ve açıklanmadığı işte bu Zohar'dır". Her iki pasajda da teozofik gizler vardır ve bu gizlere göre açıklanabilirler ancak bu pasajlarda, aynı zamanda Moses'in gizli yanını, kendi rolünü ve kimliğini îma ettiği de söylenebilir.

Zoharda, kimlikler sıklıkla saklanırlar. Adsız bir Talmudcu bilge, eşek üstünde gitmektedir; adsız bir küçük çocuk önüne çıkarak zekâsı ile Rabbiyi şaşkınlığa düşürür. Rabbi Judah, Rabbi İshak'a "Bu çocuk insana benzemiyor" der, "çünkü kimse onu kolayca yanından uzaklaştıramaz", "bunlar bazan hoş şakalar gibi görünür ama arkasında altın çanlar keşfedebilirsin" diye yanıtlar Rabbi İshak

[43]

.

Zohar'a göre Tevrat'ın yapısı da böyledir: "*Tevrat, bir sözcüğün kılıfını soyar, kısa bir süre bakar ve ondan sonra onu hemen saklar...*" Zohar da aynen öyle yapar. Açıkladığından daha fazlasını saklar; Bunu sadece ona bağlı ve dikkatli bir okuyucu anlayabilir. Zohar'ın bütün pasajlarında yer alan ortak deneyimler okunduktan sonra mesajların ne kadar hayret verici olduğu görülebilir. Zohar'ın yöntemi gereği,çağlayan gibi akan betimlemeler öğretiyle iç içe geçmiştir ve asıl vurgulanmak istenen de budur: "*... parlayan renklerin bütün tayf'ı gözden kayboluyor. Bütün renklerin ışınları zaten görülmeyi beklemiyorlar; Onlar Zohar'ın içinde eriyip kaynaşıyorlar*"

[44]

Zoharda, görüntü ve sembollerle ifadeler, zengin ve akıcı olup sefirot kalıbını izlerler. Buna karşın Zohar, zaman zaman sefirot sistemi yerine, ışıklar, düzeyler, bağlantılar, kökler, Kral'ın elbiseleri, taçları gibi sefirot'un düzinelerce başka görüntüleri ile konuşmayı yeğler. Sembolleri yorumlamak ve hangi sembolün hangi sefirahla ilgili olduğunu tanımlama işi ise okuyucuya bırakılmıştır.

Sefirot teriminin başlangıçta en çok bilinen anlamı "sayılar" veya sayısal güçler olmasına karşın, Ortaçağ kabalasında, bu terim, kutsal kişiliği bakımından Tanrı oluşumunun aşamaları olarak kullanıldı. O kalıp ve ritimler, dünyaların yaratılışını açıklar. Sefirot'un yayılmasından önce Tanrı açığa çıkmamıştı, Ain Sof olarak sonsuzluk anlatılıyordu. Oysa Tanrı sonsuzluk olarak tanımlanamaz ve anlaşılamaz. Dördüncü yüzyıla ait bir kabalistik metinde, "Tevratta, bizim Rabbilerin sözleri, yazıları veya Ain Sof... hakkında îmalar yoktur, bunlar sadece kutsamalarda anımsanmalıdır; bu îmalara az da olsa ancak görev ustaları (kabalistler) sahiptir." denmektedir.

Zaman zaman Zohar'daki, Ain Sof ve sefirot dualitesi eleştirilmiştir, oysa bu durum Tanrısallığın aşamaları bağlamında tanımlanmıştır ve ikilik sözkonusu değildir bu bağlamda Kabala politeizm'e daha yakındır. Kabalistler, Ain Sof ve sefirot form'unun "kor'un alevi gibi" uyumlu olduğunu savunurlar. "O onlardır ve onlar O'dur" [Zohar 3:70a]. "Onlar O'nun adıdır ve O onlardır"

[Zohar 3:11b]. İnsanlığın bakış açısıyla sefirot, çokluğa ve bağımsız varlığa sahip olarak ortaya çıkar. Herşeye karşın eninde sonunda, bütün hepsi bir'dir; Hakiki gerçek sonsuzluktur. Bununla birlikte, sistemin mitolojik karakterleri yadsınmaz; bu da Zohar'ın önemli bir özelliğidir.

[45]

Genesis (Tekvin-Başlangıç) 1:27'ye göre Tanrı, "İnsanı kendi suretimizde, kendimize benzer yaratalım" dedi, "Denizdeki balıklara, gökteki kuşlara, evcil hayvanlara, sürüngenlere, yeryüzünün tümüne egemen olsun.", insan Tanrı görüntüsünde yaratıldı. Sefirot o görüntünün kutsal orijinalidir. Primordial (Başlangıçta varolan) Âdem, insanoğlunun mitolojik, mükemmel örneği ve doğamızın arketipidir (ilkörnek). Ancak İnsan ırkı bu doğayı daha yaratılışta kaybetti ama eğer bir insan kendisini arındırırsa, başlangıçtaki o doğasına sefirot yoluyla yeniden bağlanır ve bu herkes için de olanaklıdır. Kişinin bu yoldaki başarısı, Atalara (İbrahim, İshak ve Yakub) ve yüksek derecelere ne kadar ulaştığına bağlıdır.

Sefirot, yukarıdan aşağıya, Ain Sof'dan yaratılışa doğru, yayılma olayını yasalaştırır. Aynı zamanda onlar, aşağıdan yukarıya, bir'den geriye yükselişin de merdivenidirler.

Zohar'dan pasaj örnekleri;

Rabbi Shim'on dedi ki;

“Bütün dünyayı Büyük saraydaki beş bölüm; doldurur.”

Rabbi Judah dedi ki

“Eğer öyleyse, onlar bütün herşeyin en iyisidirler”

Rabbi Shim’on dedi ki

“Eğer, biri oraya girmiş ve onlar da meydana çıkmışsa öyledir,

Ama, biri oraya girmemiş ve onlar da ortaya çıkmamış ise öyle değildir.”

Bir kısa öykü.

Dağlarda yaşayan bir adam vardı.

Kentte yaşayanlar bu adam hakkında hiçbirşey bilmiyorlardı.

O buğday ekiyor ve tanelerini de çiğ olarak yiyordu.

Adam birgün kente indi.

Ona pişmiş taze ekmek ikram ettiler.

‘Bu ne içindir?’ diye sordu.

‘yemek için Ekmek tir’ dediler.

O da yedi ve tadını çok beğendi.

‘Bu neden yapılır?’ diye sordu,

“Buğdaydan yapılır’ dediler.

Sonra ona yağla yoğrulmuş kekler getirip verdiler.

Onların tadına baktı ve ‘Bunlar neden yapılmıştır?’ diye sordu

‘Buğdaydan’ dediler.

Son olarak yağ ve balla yoğrulmuş muhteşem bir pasta getirdiler.

‘Bu neden yapılmıştır?’ diye sordu adam.

Yine ‘Buğdaydan’ diye cevap verdiler.

Adam, ‘Sanıyorum ben bütün bunlara sahibim,

çünkü hepsinin özünü yiyorum: yani buğdayı!’ dedi.

Bu durumda, o dağ adamı dünya zevklerini hiç bilmiyordu;

Ama yine de kentlileri yenmişti.

Bu yüzden, ilke bir ile kavranır ama o ilkeden türeyen bütün hoş zevkler bilinmezse,

O ilkeden uzaklaşılır.”

Tevrata nasıl bakmalı?

Rabbi Shim’on dedi ki

“kim Tevrat’ın sadece birçok öykü ve sıradan sözcüklerden ibaret olduğunu söylemişse

yazık o insanoğluna!

Eğer öyle olsaydı, biz de şimdi sıradan sözcüklerle daha iyi bir Tevrat oluşturabilirdik.

(Tevrat) Acaba gerçekten Dünyevî konulardanmı söz etmektedir?

Oysa Dünyayı yönetenlerin bile daha yüce sözcükleri vardır.

Eğer öyleyse, hadi gelin de Tevrat sözcüklerini kullanmadan bir Tevrat yapalım.

Ah, oysa Tevrat'ın bütün sözcükleri yücedir ve yüce gizlerdir.

Gel ve gör:

Üstteki dünyalar ve alttaki dünyalar mükemmel bir dengededir:

İsrail altta, melekler üsttedir.

Melekler hakkında şöyle yazılmıştır:

'Meleklerinin ruhunu kim yapmıştır'

[Mezmurlar 104:4]

Ama melekler dünyaya indiğinde, bu dünyanın giysilerini giydiler.

Onlar bu dünyaya uygun giysiler giymeseydiler,

Bu dünyaya dayanamazlardı

Ve dünya da onlara dayanamazdı.

Eğer melekler için böyle ise, Tevrat için daha da fazladır

Onları ve tüm dünyayı kim yarattı

Ve butun bunlar kim için yaratıldı ve

Bu dünyaya gönderildi (indirildi)

Eger o bu dünya için giyinmeseydi

Dünya ona dayanamazdı.

Bu nedenle bu Tevrat öyküsü (de)Tevrat'ın giysisidir.

Her kim ki, gerçek Tevrat giysidir

Ve başka bir şey değildir,diye düşünürse,

(Tevrat) O'nun ruhunu söndürür!

(Bu düşünceyle) gelen, başka bir parçasına sahip olamayacaktır.

Davud şu sözleri niçin söyledi:

'Gözlerimi aç ki senin Tevrat'ının dışında şaşılacak şeyler göreyim!

[Mezmurlar 119:18]

Tevrat'ın giysilerinin (dış görünüşü) altında ne vardır?

Gel ve gör:

Orada da tümüyle giysi görülebilir.

Bazı ahmaklar güzel görünüşlü bazı giysileri gördüğünde.

Daha dikkatle bakarlar.

Ama giysinin özü beden;

Bedenin özü ise ruh'tur.

Bu yüzden (onlar) Tevratta beraberdirler.

O'nun bir bedeni vardır:

(o da)Tevrat'ın emirleri(dir),

'Tevratın somut hali' olarak adlandırılır.

Bu beden, giysiler giyinmiştir:

(o giysiler ise) Bu dünyanın öyküleridir.

Dünyanın budalaları, Tevrat öykülerinde sadece giysiye bakarlar;

Daha fazlasını bilmezler.

Giysilerin altında ne olduğuna bakmazlar.

Ama giysiye bakmak yerine,

giysinin altındaki bedene bakanlar daha çok bilirler.

Yüksekteki Kralın hizmetçilerinden bilge birileri,

Ki onlar Sina dağında oturuyorlardı,

Sadece ruha, bütünün köküne, gerçek Tevrata bakıyorlardı!

Onların yazgısı,

Zamanı geldiğinde,Tevrat rulosunun ruhuna bakmaktı!

Gel ve gör:

Bu yüzden O üsttedir.

Giysi ve beden, ruh ve ruhun ruhu vardır.

Cennetler ve onların ev sahipleri giysilerdir.

İsrailin komünyonu (katılımı) ise bedendir.

Ruhu kim aldıysa, İsrailin Güzelliğidir.

Bu yüzden o ruhun bedenidir.

Ve bu ruh, İsrailin Güzelliğidir,

Ki o gerçek Tevrattır.

Ruhun ruhu, Kutsal Kadim Bir'dir.

Bütün hepsi, bu bir olan bir'e bağlanmıştır.

Kim Tevrat sadece bir öyküdür derse,

O kötü ruhludur ve ona ızdırap vardır.

Onlar daha ötesine bakmazlar da giysiye bakarlar.

Mutluluk ise, Tevrat'a gerektiği gibi bakana,

Dürüst olanadır.

Şarap nasıl kavanozda durursa,

Tevratda giyside öyle durmalıdır.

Giysinin altında ne olduğuna, bunu düşünerek bak!

—-Bütün sözcüklere ve öykülere—-

Onlar giysilerdir!"54

Kral, bir buyruk tasarlayıp

Onu yüksekteki parlaklığa kazıyarak yazdığında,

Saklının saklısının içinde

Sonsuz gizemden,

Göz kamaştıran bir kıvılcım çakmıştı.

(O kıvılcım) Tanımsız olanın içindeki buhar salkımından

Bir çembere yerleşti

Beyaz değildi, siyah değildi, kırmızı değildi, yeşil değildi,

Hiçbir renkte değildi.

Bir şerit hâline geldiğinde, ışıyan bir renk kazandı,

Kıvılcımın derinliğinden, fışkırarak aktı

Altına renkleri aşıladı,

Sonsuz gizemin, saklı olanın saklısı

Akıntı boydan boya yarıldı ama onun hâlesi bozulmadı.

Bütün bunlar asla bilinemedi.

Boydan boya yarılmanın etkisiyle,

Yüce ve saklı bir nokta parladı.

O noktanın ötesinde hiçbir şey bilinemez.

Böylece ona Başlangıç adı verildi,

Bütün bunlar ilk buyrukdu.

“Aydınlanan, gökyüzünün zohar’ı gibi parlayacak,

ve onlar ki doğru yolda olanlar

sonsuza kadar ve her zaman parlayacaklar”

[Daniel 12:3]

Zohar, Saklının saklısı, onun aurası yayıldı.

O aura bu noktaya dokunur dokunmaz.

Yaratılış başladı

Ve kendine, şanı ve övgüsü için bir saray yaptı.

İşte orada da kutsallığın tohumu ekildi.

Evrenin yararı için doğum verildi.

Bu sırdır:

“Onun bağ kütüğü kutsal tohumdur”

[İşaya 6:13]

Zohar, tohumu onun şânı için ekti

İnce mo bir ipek tohumu gibi.

İpekböceğinin kendi çevresine koza örmesi gibi kendi sarayını yaptı.

Bu saray övgüdür ve herşeyin yararınadır.

Başlangıçla,

Saklı olan Bir ki bilinmeyen sarayı yapandır.

O Saray Elohim diye adlandırılır.

Bu sırdır:

“Başlangıçta ... Elohim yarattı.”

[Genesis 1:1]

Saklı Işık

Tanrı dedi “Işık olsun!” ve ışık oldu.

[Genesis 1:2]

Kutsanmış kutsal Bir, önce ışığı yarattı.

Bu, gözün ışığıdır.

Kutsanmış Kutsal Bir, ışığı önce Âdem’e gösterdi;

O ışıkla Âdem dünyayı baştan sona kadar gördü.

Kutsanmış Kutsal Bir, ışığı Davud’a gösterdi;

Davud mezmur okudu:

“Senin iyiliğin ne büyüktür! O’nu senden korkanlar için sakladın!”

[Mezmurlar-Psalms 31:19]

Kutsanmış Kutsal Bir, ışığı Musa’ya gösterdi;

O ışıkla Musa Gilead’dan Dan’a kadar olan bölgeyi gördü

Ama Kutsanmış Kutsal Bir, kötü olacak üç nesil doğacağını gördüğünde:

Enok'un nesli, Tufan nesli,

Ve Babil kulesinin nesli,

Onlar kullanamasınlar diye ışığı bir yere sakladı.

Kutsanmış Kutsal Bir, onu Musa'ya verdi

Ve o ışığı doğumunun ilk üç ayı için kullandı,

Şöyle dedi:

"O kadın onu üç ay gizledi"

[Çıkış 2:2]

Üç ay geçince, Firavundan önce (Musa'ya) getirdi

Ve Kutsanmış Kutsal Bir onu aldı.

Sonra, Tevrat'ı alması için onu Sina dağına çıkardı.

O da orada ışığı geri aldı;

O (Musa) ondan sonraki bütün yaşamı boyunca o ışığı kullandı.

Yüzünün üstüne bir örtü koyana kadar,

İsrailin çocukları onun yanına yaklaşamadılar.

Şöyle dedi:

“Ona yaklaşmaya korktular”

[Çıkış 34:30]

O onu (ışığı) bir tallit gibi giyindi,

Şöyle yazılmıştır:

“O ışığı giysi gibi giyindi”

[Mezmurlar 104:2]

“’Işık olsun!’ ve orada ışık oldu.”

Her ayetin konusu budur; “ve orada oldu”

Bu dünya varoldu ve dünyaya geldi.

Rabbi İsaac dedi,

“Işık, Kutsanmış Kutsal Bir’in Yaratılış eylemi olarak yaratıldı

dünyanın başından sonuna kadar parladı

ve bir yere saklandı.

Neden biryere saklandı?

Çünkü kötü ruhlu olanlar ondan hoşlanmayacaklardı

Ve bu yüzden dünya da ondan hoşlanmayacaktı.

Doğruluk için (O ışık) biryerde saklandı,

Doğru yolda olan biri için!

Şöyle yazılmıştır:

‘Işık (Nur), doğru olan için ekilmiştir,

Sevinç, kalbi dürüst olan içindir’

[Mezmurlar 97:11]

O zaman dünya mis kokulu olacaktır ve herşey bir olacaktır.

Fakat dünyada o gün gelinceye kadar,

O (ışık) bir yerde saklanacaktır...”

Rabbi Judah dedi:

“Eğer o tamamen saklansaydı

dünya, bir an bile olmayacaktı!

O bir tohum gibi ekilmek ve saklanmaktan daha ziyade

Bir doğum veya meyve tohumu olarak verildi.

Bu yüzden dünya başından sonuna kadar aynı güçle devam etmektedir.

Her gün o ışığın ışınları dünyada parlamaktadır.

Ve herşey canlı kalmaktadır,

Kutsanmış Kutsal Bir, dünyayı o ışınla beslediği için.

Ve heryerde geceleri Tevrat çalışılmaktadır.

Şöyle yazılmıştır;

‘Gün boyu YHVH, sevgisini buyurur,

Gece, (O’nun) ilâhisi benimledir’

[Mezmurlar 42:8]

(O nur) İlk günden beri hiçbir zaman tamamen açığa çıkmamıştır,

Ama Yaratılış eylemi’nin Dünyayı hergün yenilemesinde

yaşamsal bir rol oynar.!”

Âdem’in günahı

YHVH Elohim, onu Cennet Bahçesinden kovdu.....

O et Adamı kovdu. [Genesis 3:23-24]

Rabbi El'azar dedi:

"Bilmiyoruz, kim kimden ayrılmış,

Kutsanmış Kutsal Bir mi Adam'dan (insandan) yoksa Adam mı O'ndan.

Fakat sözcüğün yerini değiştirirsek:

'O Et'i kovdu.'

Kesinlikle Et!

Ve kim kovdu Et'i

'Adam'.

Adam Et'i kovdu!

Bundan dolayı şöyle yazılmıştır:

'YHVH Elohim onu Cennet Bahçesinden çıkardı.'

O onu niçin çıkardı?

Çünkü Adam Et'i kovdu,

Bize böyle söylenmişti."

Erkek ve Dişi

Adam kuşaklarının kitabı budur.

Tanrı, Adam'ı yarattığı günde,

Onu Tanrı benzeyişinde yarattı;

O Erkek ve dişi (olarak) onları yarattı.

O onları kutsadı ve onları yarattığı günde

onların adını Adam (İnsan) koydu.

[Genesis-Tekvin 5:1-2]

Rabbi Shim'on dedi ki;

"Yüksek sırlar şu iki ayette açığa vurulmuştur,

İnancın gizemi olan,

Yüce şanı bilinsin diye,

'O erkek ve dişiyi, onları yarattı'

Bu gizemden Adam yaratıldı.

Gel ve gör:

Cennet ve yeryüzünün yaratıldığı gizemle

Adam (da) yaratıldı.

Bu yüzden şöyle yazılmıştır:

‘Bunlar cennetin ve yeryüzü kuşaklarının öyküsüdür.’

[Genesis-Tekvin 2:4]

Adam’ın yazdığı:

‘Bu, Adam (insan) kuşaklarının kitabıdır.’

Onların yazdığı:

‘Onlar ne zaman yaratıldı.’

Adam’ın yazdığı:

‘Onlar o günde yaratıldı.’

‘Erkek ve dişi O onları yarattı’

Buradan biz şunu öğreniyoruz:

Erkek ve dişiyi kapsamayan hiçbir imge,

Yüce ve gerçek imge değildir.

Biz bunu, Mişna'nın gizemi olarak kabul ettik.

Gel ve gör:

Erkek ve dişi'nin birlikte bulunmadığı hiçbir yer,

Kutsanmış Kutsal Bir'in evi değildir.

Kutsama, sadece erkek ve dişinin birlikte bulunduğu yerde olur,

Bu yüzden şöyle yazılmıştır:

'O onları yarattığı günde,

onları kutsadı ve adlarını Adam koydu.'

işte bu yüzden,

Erkek ve dişi bir olarak yaratıldığında,

"İnsanoğlu Adam olarak adlandırılmıştır."

şeklinde yazılmamıştır'

Abram, Ruh-Nefes

YHVH Abram'a dedi:

"Vatanından, doğduğun yerden, babanın evinden çık,

sana göstereceğim yere git.

Seni büyük ulus yapacağım ve seni kutsayacağım,

Senin adını yücelteceğim ve sen kutsanmış olacaksın.

Kim seni kutsarsa, onları kutsayacağım;

Kim seni lanetlerse, onları lanetleyeceğim;

Yeryüzündeki bütün soylar senin tarafından kutsanacaklar."

Abram, YHVH'in buyruğuna uydu ve yola çıktı

Ve Lot da onunla beraber gitti.

[Genesis-Tekvin 12:1-4]

İdi said'in oğlu Rabbi Jacop dedi:

“Doğruların can-soluk’larının tümü,

bir babanın oğluna yol gösterdiği gibi,

bedene yol göstermek üzere

Şan tahtının taş yatağından oyulmuştur.

Can-soluğu olmadan, beden kendini yönetemez,

Gelecekten haberi olmaz,

Yaratıcı, geleceği gerçekleştiremez.

Bu yüzden Rabbi Abbahu dedi:

“can-soluğu, insanoğlunu yönetir ve eğitir

Ve her türlü doğru yola başlatır.’

Kutsanmış Kutsal Bir, onu Tanrısal yerden gönderdiğinde

Onu yedi kutsamayla kutsadı

Bu yüzden şöyle yazılmıştır:

‘YHVH Avram’a dedi,’

bu can-soluğudur

O yüksek ve yüce yerden geldiği içindir

ki av ‘baba’ bedeni öğretmektir,

ve ram ‘yüksek’ onun üstündedir.

O, ona ne demişti?

“’Vatanından, doğduğun yerden çık.”

Evinden, mutlu yuvandan.’”

Ve babanın evinden”

Rabbi Jacop dedi, “’Bu, ‘size göstereceğim yere’, cümlesi

‘ışık saçan aynadır.

Ttanrısal bir beden, dürüst bir beden gibi araçtır.

Bu yüzden,

Kim sana doğru ve erdemli davranırsa,

Kim Beni senin için ‘can-soluğu içimde oldukça

Senin varlığını överim: YHVH benim Tanrımdır.'

Diyerek kutsarsa,

'kim seni kutsarsa onları kutsayacağım.'"

Kim ki, seni lanetlerse, Ben de lanetleyeceğim.'

Kim seni aksi bir şekilde lanetlerse.

'Abram, YHVN'nin buyruğuna uyarak yola çıktı.'

Yedi Kutsamayla kutsanmış Abram, can-soluğu da,

Baba bedene ve en yüce yerden yükseğe doğru yola çıktı.

'YHVH ona buyurduğunda'

Yol göstermek ve eğitmek için bedene girdi.

Rabbi Jacop devam etti

"o ilk kez bedene girdiğinde, onun hakkında ne yazıldığına bak:

'Ve Lot onunla gitti.'

Bu da, Kötülük Düzenleyicisidir,

Amacı,

Can-soluğu ile birlikte,

İlk insana doğuşunda,girmekti.

Kötülük Düzenleyicisinin adını nasıl bilebiliriz?

Şöyle söylendi:

‘insan aklının eğilimi, gençliğinden itibaren kötüdür.’

[Genesis-Tekvin 8:21]

Bu, lanetli Lot’dur.

Rabbi İsaac’ın dediğine de uygundur:

‘Havva’yı baştan çıkaran yılan, Kötülüğün Düzenleyicisidir.’

Biliyoruz ki o lanetliydi,

şöyle söylenmiştir:

‘Hayvanlardan daha lanetlisin’

[Genesis 3:14]

Bu yüzden, Lot diye adlandırılır, Lanet.

Can-soluğu bedene girdiğinde,

hemen, ‘Lot da onunla gitti.’

Onun amacı onun içine girmek,

İnsanoğlunu yanıltmak ve can-soluğuna meydan okumaktı.”

Abram’ın Mısır’a inişi

Ve Abram Mısır’a indi.

[Genesis-Tekvin 12:10]

Rabbi Shim’on dedi

“Gel ve gör:

Herşey bilgelikte gizlidir.

Bu ayet, Abram’ın inişindeki derinliğini,

bilgeliğini ve aşağı dereceleri imâ eder.

O bunları biliyordu fakat ilgilenmedi.

O, yüzünü Efendisine döndü,

Adem gibi, baştan çıkmadı,

Noah gibi, baştan çıkmadı.

(oysa) Adem o dereceye ulaştığında,

Yılan tarafından ayartılmıştı,

(Bu yüzden) Dünyada Ölüme sürüklendi,

Noah bu dereceye indiğinde

Ne yazılmıştı?

‘O şarap içip sarhoş oldu

ve çadırında çırılçıplak soyundu’

[Genesis 9:21]

bu yazım ‘o kadının çadırı’nı ima eder.

Fakat Abram’ın yazdığı nedir?

‘Abram Mısır’dan çıktı’

[Genesis-Tekvin 13:1]

O yukarı çıktı ve aşağı inmedi,

Daha önce ondan alınmış olan yüksek yerine,

Kendi bölgesine geri döndü.

Bu öykü, Tevrat'da bilgeliği öne çıkarmak için yer alır.

Abram, kendisini tamamlamıştı,

Yoldan çıkmamıştı,

Bütün bedeniyle ayakta kalarak,

Bölgesine dönmüştü.

'Necef'e

*[*1]*

doğru'

Güneye,

Önce yüksek küre bağlandı

Şöyle yazılmıştı:

'Abram giderek Necef'e (Güneye) doğru yol alıyordu'

[Genesis 12:9]

Şimdi, 'Necef'e doğru,' sözü

Önceden bağlı olduğu bölgeyi anlatır.

Gel ve Acının sırrını gör:

Eğer Abram, Mısır'dan çıkmasaydı

Ve öncelikle arınmasaydı,

Kutsanmış Kutsal Bir'e katılamazdı.

Aynı şekilde çocukları da öyle.

Kutsanmış Kutsal Bir isteseydi onları eşsiz,

Mükemmel insanlar yapabilirdi,

Ve yanına çekebilirdi:

(Abram) Eğer Mısır'dan çıkmasaydı

Ve önceden arınmasalardı

Özel birileri olamazlardı.

Eğer o(d) önceden Kenanın kontrolunu teslim etmiş olmasaydı,

Kutsanmış Kutsal Bir'in Kutsal Diyarda da

(bir) Parçası olamıyacaktı

Bütün bunlar bir gizemdir”

Açılış (Kapı)

O (Abram) çadırın önünde oturuyordu...

Sarah çadırın kapısından dinliyordu,

[Genesis-Tekvin 18:1, 10]

Rabbi Judah söze başladı;

“‘Kocası ülkenin ihtiyarları arasında oturur,

Herkes onu iyi biri olarak tanır’

[Süleymanın meselleri-Proverbs 31:23]

Gel ve gör:

Kutsanmış Kutsal Bir’in şânı yücedir.

O saklıdır, gizlidir, ötelerin ötesindedir.

Orada O’nun bilgeliğini anlayacak veya O’nun gücüne dayanacak,

ne bir kimse vardır ve ne de olacaktır.

O saklıdır, gizlidir, aşkındır, ötesinde, daha ötesindedir.

Yaratılanlar yukarıda ve yaratıcı aşağıda—

Hiçbir şey onları kapsayamazdı.

Onların hepsi şunu söyleyebildiler:

‘YHVH’in huzuru, O’nun yerinde kutsansın’

[Hezekiel 3:12].

biri aşağıdan ilan etti ki O (aslında) üsttedir:

‘O’nun Varlığı cennetin üstündedir’

[Mezmurlar/Zebur-Psalms 113:4]

biri yukardan ilan etti ki O (aslında) alttadır:

‘Senin Varlığın bütün yeryüzünün üstündedir

[Mezmurlar/Zebur-Psalms 57:12]

Bütün bunların sonunda, yukarı ve aşağı ilan etti ki:

‘YHVH’in huzuru O’nun yerinde kutsansın!’

O bilinmeyen için.

Şimdiye kadar O'nu hiç kimse tanımlayamadı.

artık nasıl söyleyebilirsiniz:

'O'nun kocası kapılarda biliniyordu' diye?

O'nun kocası Kutsanmış Kutsal Bir'dir.

Aslında, O kapılarda bilinir.

O Açık bir kapı gibi imgelenebilir

Bilinir ve anlaşılabilir!

Bilgelik ruhunun gücü ile birinin kalbi (ile)– aklı arasında

İlişki kurma gücü vardır——

İşte bu Tanrının nasıl bilinir olacağını anlatır.

Bundan dolayı,

İmgelem gücünün kapıları yoluyla,

'O'nun kocası kapılarda bilinir'.

Ancak bilinen O, gerçekten O mudur?

Şimdiye kadar, O'nun hakkında böyle bir bilgiye hiçkimse ulaşamadı.

Rabbi Shim’on dedi ki:

“’O’nun kocası kapılarda bilinir.’

Kimdir bu kapılardaki?

O’nun adresi Mezmurlardadır:

‘Ey kapılar, başlarınızı kaldırın!

Sonsuzluğun açıklığı yukarda olsun,

Şan’ın Kralı girecek!’

[Mezmurlar/Zebur-Psalms 24:7]

Bu kapılar boyunca, küreler yüksektedir,

Kutsanmış Kutsal Bir (bundan böyle) bilinmeye başlar.

Kimsenin onunla söyleşemediği yerde ise böyle değildir.

Gel ve gör:

İnsanoğlunun Neshamah’ı,

özellikle bedenin organları bilinemez,

Neshamah'dan sonraki.

O'nun tasarladığının dışına taşan (da bilinemez)

Böylece O bilinir ve bilinmez.

Kutsanmış Kutsal Bir de bilinir ve bilinmez.

O Neshama'nın Neshama'sı, havalının havalısı olduğu için,

Oradan bütünüyle saklanmıştır;

Fakat, Neshamah'ın açık kapıları boyunca,

Kutsanmış Kutsal Bir bilinmeye başlar.

Gel ve gör:

Kapının içindeki kapı,

Düzey'in ötesindeki düzey, oradadır.

Bunların aracılığıyla, Tanrı'nın Şân'ı bilinmeye başlar.

'Çadırın kapısı' Doğruluğun kapısıdır,

Mezmurda şöyle söylenir:

‘Bana doğruluğun kapılarını açın...’

[Mezmurlar/Zebur-Psalms 118:19]

Bu, girişin ilk kapısıdır.

Bu kapı aracılığıyla, diğer bütün yüce kapılar görüş alanına girer.

Burada bağlı kalanların hepsi için

Bu kapının saflığı nedeni ile,

Diğer kapıların tümünün keşfedilmesi de olanaklı olur.

Şimdi İsrail sürgündedir, bu kapı bilinmemektedir;

O, Kapıların hepsini terketmiştir.

Bilmek, anlamak olanaksızdır.

Fakat İsrail sürgünden döndüğünde,

Yüksekte uçan bütün küreler

Birer birer

Bu kapının üstüne ineceklerdir.

O zaman insanoğlu, önceden hiç bilmediği,

Değerli bilgeliği, harikaları algılayacaktır.

Şöyle yazılmıştır:

“YHVH’in ruhu:

bilgelik ve anlayışın ruhu,

tasarı ve güc’ün ruhu,

anlayış ve YHVH’in korkusu

onun üzerinde kalacak.’

[İşaya 11:2]

Çadırın kapısı,

Bütün bunlar, aşağıdaki kapının üstüne konmak içindir.

Bütün bunlar, dünyada adaletin sağlanabilmesi için,

Kral Mesih’in üstüne konmak içindir.

Şöyle yazılmıştır:

‘Acizlere doğrulukla hükmedecektir...’

[İşaya 11:4]

Bu nedenle, Abram bu küre'nin ona teslim edildiği haberini aldığında,

Şöyle yazılmıştır:

'ona dediler, "gereken zamanda sana geri geleceğim'"

[Yaratılış-Genesis 18:10]

'biri dedi'

kim bunu açıklamazsa,

çadırın kapısı budur.

Şimdi aynı ayet der ki:

'Sarah duydu'

O küre'nin kocasıyla konuştuğunu duydu;

O daha önce böyle bir kimseyi duymamıştı.

Ve şöyle yazılmıştır:

'Sarah, çadırın açılışını duydu'

kim iyi haber vermişti:

'gereken zamanda sana geri geleceğim

ve karın Sarah'ın bir erkek çocuğu olacak'

Abram ve Ishak’ın bağlanması

Ve bunlar olduktan sonra, Elohim olan devarim Abram’ı denedi.

Ona, “Abram!” dedi.

Ve o “Buradayım.” diye yanıt verdi.

“biricik, sevdiğin oğlunu, İshak’ı al ve Moriah dağına git

Ve onu bir sunu olarak yukarıya sun.....”

[Genesis-Yaratılış 22:1-2]

Rabbi Shim’on dedi

“Biz bu anlatımdan , acının belirdiği günlerde yayıldığını’ öğrendik

oysa bu anlatım ,

daha henüz kederin başlamadığı ‘günde’ meydana gelmektedir.

Ve sonra meydana geldi.’

Sonra, bütün yüksekteki kürelerden en alttaki,

Hangisidir o?

Devarim.

Musanın ‘Ben devarim’in adamı değilim’ dediği gibi

[Exodus-Çıkış 4:10]

Ve kim bu küreden sonra geldi?

Elohim, Abram’ı denedi.’

Günah Düzenleyicisi

Kutsanmış Kutsal Bir’in huzuruna,

Onu suçlamak için geldi.

Burada iyi düşünmeliyiz:

‘Elohim, Abramı denedi’

burada şu ayet okunmalı: ‚İshak denendi.’

İshak o sırada otuz yedi yaşında olduğu için

Babası ondan çok fazla da sorumlu değildi.

Eğer İshak, ‚Ben reddediyorum’ deseydi,

babası onu cezalandıramazdı.

Niçin, ‘İshak’ı’ değil de ‚Elohim, Abramı denedi’ yazılmıştır

Hayır, o denenen Abram olmalıydı!

O bir zorlukla taçlandırılmalıydı.

Abram, o zamana kadar zorluk çekmemişti.

Şimdi, Su, Ateşle taçlandırılmıştı.

O zamana kadar Abram tam olgunlaşmamıştı,

Şimdi kendi alanında

doğru yargıda bulunabilmek için güç harcıyordu.

Yaşı oldukça ilerlemişti ama Su Ateşle ve Ateş Su ile taçlandırılana kadar

henüz tam olgunlaşmamıştı

Bu yüzden, niçin İshak’ı değil de ‘Elohim, Abramı denedi’

O Abram’ı zorlukla taçlandırmak üzere çağırdı.

Ateş Suyun içine girdiğinde,

Herbiri bir diğerini tamamladı.

Biri yargıladı, diğeri yargıyı uyguladı,

Herbiri bir diğerini tamamladı.

Günah Düzenleyici, Abramı suçlamak ve

yargıyı infaz etmek için ortaya çıktı.

O (Abram) İshak yüzünden bütünlüğe ulaşamayacaktı.

Günah Düzenleyici, her zaman şeylerin ve sözcüklerin arkasından;

Meydan okumak üzere ortaya çıkar.

Gel ve dünyanın gizini gör:

Buna karşın biz deriz ki

Ayette İshak değil Abram belirtilmektedir,

İshak gizlice ima edilmektedir.

Bu yüzden şöyle yazılmıştır:

-Elohim, et Abramı denemiştir-

Abram değil de ‚et Abram'.

Bu et, kesinlikle İshak'a göndermedir.

O zamana kadar, İshak düşük güçteki kürede oturuyordu.

Abram'ın yargısını görmek üzere,

Altara bağlandığında,

Kendi küresi de Abramın yanındaki yerini aldı.

Ateş, Su ile taçlandığı gibi gül de daha yüksekle taçlandı.

Böylece Su ile Ateş'in savaşı başlamış oldu.

zalime dönen şefkatli babayı kim görmüştür?

Bu sadece zıtlığı göstermek içindi: Su ile Ateş gibi,

Herbirinin küresi,

Jakob (Yakub) ortaya çıkana ve herşey uyum içinde olana kadar

böyle sıralanmıştı,

ataların üçlemesi, üstteki ve alttakinin simetrisi."

Yakubun seyahatı

"Yakub Be'er Shevadan çıktı ve Haran'a doğru yola koyuldu."

[Yaratılış-Genesis 28:10]

Mühürlü sırrın içindeki saklı ilişkilerden,

Zohar bir ayna gibi parladı

Birbirine karışmış ve harmanlanmış iki renk.

Bütün renklerden, önce birbirleriyle kaynaşmış iki renk belirdi:

Pembe, bütün renklerin spektrumu, parlıyor, kayboluyordu.

Renklerin ışınları görülmeyi beklemiyordu;

Onlar zohar'ın içinde eriyip birleşiyorlardı.

Kim otururs a zohar'da oturur.

Kim saklı ve tümüyle bilinmiyorsa ona bir ad sağlar.

O Yakup'un Sesi diye adlandırılır.

Buradan uzaktaki tümüyle bilinmeyen ve saklı olanın inancı tamamlanır.

Burada YHVH oturur,

İşte, üstteki ve alttaki bütün yönlerin mükemmelliği.

Burada Yakup bulunur,

Bütün yönlerin bağlantısı, ataların mükemmelliği.

Bu seçilmiş adıyla zohar diye adlandırılır:

“Seçtiğim Yakup’tur”

[İşaya 41:9]

o iki adla adlandırılır: Yakup ve İsrail.

Önce Yakup; sonra İsrail.

Bu gizin gizidir:

Yazılı Tevrat’ın açıklaması

önce Düşüncenin Sonuna ulaştı,

sözlü Tevrat, Be’er (Şeriat) diye adlandırılır,

şöyle söylenmiştir:

“Musa Tevrat’ın şeriatını açıklamaya başladı”

[Deuterenomy-Tesniye 1:5]

O (Dişi) be’er’dir,

Sheva (Rabbin evi), Yedi olarak adlandırılanın

bir kaynağı ve bir açıklamasıdır.

Şöyle yazılmıştır:

“O sheva’yı tuttu, yedi yılda inşa etti.”

[I.Krallar 6:38]

Sheva kudretli sesdir,

Be’er Sheva, Düşüncenin Sonu’dur.

Yakup inanca bu geçitten girmişti.

Denedikten sonra da bu inanca bağlı kalmıştı

Babası da aynı yerde denemiş,

barışa ve barışın meydana çıkışına girmişti.

Adem de girmişti ama o dikkatli olamamıştı.

Ilk yılan,

Onu bir fahişe ile ayartıp günaha sokmuştu.

Nuh da girmişti ama o da dikkatli olamamıştı.

O da aynı şekilde ayartılıp günaha girmişti.

Şöyle yazılmıştır:

“O şarap içip, şaraptan sarhoş oldu

ve çadırının içinde çıplak uzandı.”

[Genesis-Tekvin 9:21]

İbrahim girdi ve ortaya çıktı,

Şöyle yazılmıştır:

“İbrahim Mısır’a indi...

Ve İbrahim Mısır’dan çıktı”

[Genesis-Tekvin 12:10, 13:1]

İshak girdi ve ortaya çıktı,

Şöyle yazılmıştır:

“İshak, Gerar’daki Filistin kralı Abimelek’e gitti...

Oradan Be’er Sheva’ya çıktı”

[Genesis-Tekvin 26:1,23]

Yakup, inanca girdiğinde,

Diğer tarafa devam etmeli ve araştırmalıydı.

Oradan kurtarılan, sevilen,

Kutsanmış Kutsal Bir tarafından seçilen biri olup olmadığını.

Ne yazılmıştır?

“Yakup, Be’er Sheva’dan ayrıldı“

inancın anlaşılmazlığının sırrı,

“Ve haran’a doğru yola çıktı”

Zina yapan, fahişelik yapan kadının yönünden.

İshak, kavrulan öğle vakti,

Şarap içmiş bir halde,

Kadın ve erkekler birlikte bir araya toplandılar,

kırmızı yükselirken,

birçok yön ve yol genişliyordu.

Erkek Sama’el olarak adlandırılır,

Kadınını herzaman içinde kapsar.

Tam da kutsallık tarafındayken,

Bu yüzden o diğer tarafta kalır:

Erkek ve kadın birbirlerine sarılırlar.

Sama'el'in dişisi, Yılan adıyla çağrılır,

Fahişenin kadını

Bütün Etlerin Sonu, Günlerin Sonu.

İki günah ruhu birbiriyle birleşir:

Erkeğin ruhu saydamdır,

dişinin ruhu ise bir çok yola ve yöne dağılmıştır

ama erkeğin ruhuyla birleşir.

O (kadın), adamları ayartmak için, bir sürü mücevherle süslenerek,

Iğrenç bir fahişe gibi bir köşede durur.

Hangi ahmak ona yaklaşırsa,

Ona şarap doldurup onu öper,

Çöpten şarap, engerek yılanından zehir.

Içen hemen yolunu şaşırır

O adam artık hakikat yolundan ayrılmaya hazırdır,

Kadın, üzerinde sallanan bütün süslerini çıkartır,

Onun süsleri adamı aldatmak içindir:

Onun saçları gül gibi kırmızıdır,

Onun yüzü, beyaz ve kırmızıdır,

Altı değersiz süs kulaklarında sallanmaktadır,

Yatağını bir Mısır yapımı örtü örtmektedir,

Boynunda doğu mücevherleri vardır,

Güzel ağzı hafifce açılmıştır,

Ne kadar hoş bir tuzak!

Dili kılıç gibi sivri uçlu,

Sözleri yağ gibi kaygan,

Dudakları güzel, kırmızı bir gül gibi,

Dünyanın bütün tatlılığı ile tatlı.

Mor giyinmiş,

Süsleri, kırk süsten bir eksik.

Ahmaklar onu izlerler, şarap kupasından içerler,

Onunla zina eder sonra ayrılırlar.

O kadın ne yapar?

Yatağında uyuyan adamdan ayrılır.

Çıkar adamı ihbar eder izin alır ve bastırırlar.

Ahmak uyanır ve önceden olduğu gibi onunla oynamayı planlar.

Ama kadın süslerini çıkarmış,

Zırh veya parlayan ateş giyinmiştir,

Ve güçlü bir savaşçıya dönüşüp adamın üzerine gider

Kurbanın bedeni ve ruhu korkudan dehşetle titrer

Gözleri korkuyla dolar:

elindeki keskin kılıçtan acı damlalarıyla

O ahmağı öldürür ve cehenneme atar.

Yakup o kadından gelmektedir,

Onun evine gitmiştir,

Bu yüzden şöyle denmiştir:

“Ve Haran’a doğru yola çıktı.”

O kadının evinde bütün tuzakları görmüştür

Ve ondan kurtulmuştur

Onun eşi Sama'el, incinmişti

Ve savaşmak için üzerine çullandı

Ama üstesinden gelemedi,

şöyle yazılmıştır:

"Ve bir adam onunla boğuştu..."

[Genesis-Tekvin 32:25]

Şimdi o korundu ve mükemmelleşti,

Mükemmel küreye yükseldi ve İsrail diye çağrıldı.

Yüksek bir makam ve tam bir mükemmellik kazandı!

O orta sütuna yakıştı, ki şöyle yazılmıştır:

"Enli tahtaların ortasındaki orta direk baştan sona geçecektir"

[Exodus-Çıkış 26:28]

Yusuf'un rüyası

Yusuf bir düş gördü ve onu kardeşlerine anlattı

ve ondan, daha çok nefret ettiler.

[Genesis-Tekvin 37:5]

Rabbi Hiya açtı ve dedi ki

"'O dedi ki "sözlerimi dinleyin:

Eğer orada aranızda bir peygamber varsa,

Ben YHVH, kendimi ona vizyonda bildireceğim,

Onunla düşünde konuşacağım"'

[Sayılar 12:6]

Gel ve gör Kutsanmış Kutsal Bir'in kurdugu aşamaların içinde kaç

Aşama var,

Diğerlerinin tepesine bir tane yerleştirilmiştir, adım adım,

Biri diğerinden daha yüksektir,

bunlar onları içine çekmiştir, diğerlerinin yaptığı gibi,

bunlar sağdadır, onlar solda,

herbirinin kendine ait bir yeri vardır,

o da hepsi gibi olacaktır.

Gel ve gör:

Dünyanın bütün peygamberleri tek bir açıdan eğitildiler

Iyi bilinen iki düzey boyunca.

Bu düzeyler, parlamayan aynada belirirler,

bu yüzden yazılmıştır ki:

‚Ben kendimi ona vizyonda bildireceğim, ma'rah.'

Bu ma'rah nedir?

O açıklandı: bütün renklerin belirdiği bir aynadır,

öyle bir aynadır ki parlamaz.

Bu saptanmış olan altmışıncı kehanettir.

Altıncı aşama olan Kehanet aşamasından gelmektedir

Bu Gabriel'in (Cebrail) derecesidir ve düşte bildirilir.

Bu şimdiden söylenmiştir.

Gel ve gör:

Her özel düş bu düzeyden gelir;

Bu yüzden siz, bizim saptadığımız gibi,

sahte imgelerin karışmadıgı bir düş göremezsiniz,

Bundan dolayı düşte, gerçek bölümler de vardır, sahte bölümler de vardır.

Har iki yanı da yansıtmayan düş göremezsiniz

bundan dolayı herşey düşde kapsanır, dediğimiz gibi,

dünyanın bütün düşleri ağızla söylenen yorumu izler.

Onlar bunun temelini ayette saptadılar:

‘O benim için nasıl yorumladıysa, öyle oldu’

[Genesis-Tekvin 41:13].

Niçin?

Çünkü düş, hayali ve gerçeği içerir,

Ve sözlü kurallar herşeyin üstündedir.

Bu yüzden rüyanın iyi yoruma gereksinmesi vardır.”

Rabbi Judah dedi ki

“çünkü her düş aşağı düzeydendir,

ve konuşan buyruklar bu düzeydedir;

bunun için her düş yorumu izler.”

O açtı ve dedi ki

“‘düşde, gece vizyonda,

insanlar hafif uykuya geçerken,

onlar yataklarında uyurken,

O insanın kulaklarına seslenir,

onları şiddetli bir şekilde uyarır’

[Job-Eyub 33:15-16]

Bir kişi yatağa yattığında

Önce Cennetin Krallığını kabul etmeli ve onu tahta çıkarmalı,

ondan sonra şükran duasını okumalı,

Yoldaşların saptadıkları gibi.

Ruhu, kendi yatağında uyumak için,

ondan ayrılır ve yukarı uçar.

Herbiri kendi yolundadır.

Söylendiği gibi o da bu yolda yukarı çıkar

Ne yazılmıştır?

‘düşte gecenin vizyonunda,’

kişi yatağında uzanmış uyurken,

ruh onu bırakır,

yazıldığı gibi:

‘onlar yataklarında uyurken, O insanın kulaklarını açar.’

O zaman, düşlerin üstündeki yönetim düzeyi boyunca,

Kutsanmış Kutsal Bir, ruhda açığa çıkar,

Dünyaya gelmek isteyen şeyler

Veya zihin düşüncesiyle ilişkiye geçmek isteyen şeyler,

Bu nedenle düş gören uyarılara tepki verecektir.

Hiçbirşey ortaya konmadığı için

Kişi bedenin büyüsü altındadır,

Söylendiği gibi.

Bir melek ruha,

Ve ruh kişiye, söyledikçe

O düş ondan uzaklaşır,

Düşün gizemi içinde düzeyler onların üstünde de düzeyler vardır,

hepsi bilgeliğin gizemi içindedir.

Şimde gel ve gör:

Düş bir düzeydir,

vizyon bir düzeydir

kehanet bir düzeydir.

Bütün düzeyler düzeyler içindedir,

Biri diğerinin üstünde.

‘Yusuf düş gördü ve onu kardeşlerine anlattı..

ve onlar gördügü düşden dolayı ondan daha çok nefret ettiler’

[Genesis-Başlangıç 37:5,8]

buradan öğreniyoruz ki

kişi düşünü sadece sevdiği birine anlatmalı.

Aksi halde dinleyen müdahale eder,

ve düşün değişmesine neden olur.

Gel ve gör:

Yusuf düşünü kardeşlerine anlattı,

ve onlar düşü gözardı ettiler;

yirmiiki yıl geç kaldılar.”

Rabbi Yose söyledi, “biz bunu nasıl biliyoruz?

Çünkü “onlar ondan daha çok nefret ettiler’ yazılmıştır.

Bu, onların ona karşı suçlamaları kışkırttıklarını îma eder

Ne yazılmıştır?

‘O onlara dedi, “lütfen gördüğüm bu düşü dinleyin’”

[Genesis-Başlangıç 37:6]

O onlara dinlemeleri için yalvardı;

Sonra da onlara düşünü açıkladı.

Eğer onlar anlamını değiştirmeseydiler,

Olaylar sözlere uygun olarak gelişecekti,

Ama onlar yanıt verdiler:

‘Bizim üstümüze egemen mi olacaksın?

Bizim üstümüzde bizi yönetecekmisin?

[Genesis-Başlangıç 37:8]

birden bire düşün yorumunu açıklamışlardı

ve kendi yazgılarını onaylamışlardı!

Bu yüzden ‘onlar, ondan daha çok nefret etmişlerdi.’”

Baştan çıkarma

“Ve bunlardan sonra

Efendisinin karısı Yusuf’a bir göz attı

Ve “Benimle yat!” dedi

Ve reddedildi...

Buna karşın, Yusuf’a hergün ısrar etti, o (Yusuf) ona boyun eğmedi,

Onunla ne yattı ne de birlikte oldu.

[Genesis-Tekvin 39:7-8,10]

“Buna karşın kadın ona hergün ısrar etti”

Rabbi El’azar açtı ve dedi

“‘Seni günahkâr kadından,

yabancının baştan çıkarıcı dilinden korumak için.’

[Süleymanın Meselleri-Proverbs 6:24]

Doğrulukta mutlu ol.

Kutsanmış Kutsal Bir’in yolunu kim bilir,

O yolları nasıl izleyeceğini kim öğrenebilir?

Ancak gece gündüz Tevrat için çabalayanlar!

Gece gündüz Tevrat çalışan herkes,

yüksek dünyada ve aşağı dünyada olmak üzere iki dünyada oturanlar.

Eğer bencil bir güdüyle Tevrat çalışırlarsa

O(nlar) bu dünyayı elde ederler

Ama eğer onun içindeki Ad için Tevratla uğraşır(lar)sa

(O zaman) Öteki dünyayı da elde eder(ler)

Gel ve ne yazıldığını gör:

‘O (Tevrat) sağ eliyle uzun yaşam sunar,

sol eliyle zenginlik ve onur’

[Süleymanın meselleri-Proverbs 3:16]

kim Tevrat’ın sağ yanında yürürse,

geldiği dünyada yaşamı uzatılır.

O dünyada Tevrat’ın taç’ı için,

Orada Tevratın görkemini,

Üstün gücün değerli taç’ını elde eder.

‘sol eliyle zenginlik ve onur’

Tevrat’ın içindeki Ad için çalışmamasına karşın

Yine de bu dünyanın zenginlik ve onuru’unu kazanabilir.

Şimdi, Rabbi Hiya Babilonyadan İsrail toprağına geldiğinde,

Tevrattan ayetler okuduktan sonra

Ve herkesin ondan önce ayakta Tevrat çalıştığını görünce

onun yüzü güneş gibi parladı,

Demişti ki;

“Tevrat ile içindeki Ad için uğraşıyorsunuz;

öyle yapmayın.’

Her zaman olduğu gibi, önce bu dünyaya geldiği için dua etti,

Ve diğer dünyayı keşfetmek ve ölümsüz yaşamı elde etmek için

sonra da Tevrat’ın içindeki Ad uğruna nasıl çalışılacağı için dua etti.

Bir gün, Tevrat üzerinde çalışırken zorlanan bir öğrenci gördü,

Onun yüzü solmuştu.

‘Bu günahkar bir düşünce hayal ediyor’ dedi.

Öğrencinin yüzünü tuttu ve gözlerine baktı

Ve o sakinleşene kadar, Tevrattan sözcükler mırıldandı.

O günden sonra ögrenci günah hayallerini aklından kovdu

Ve Tevrat’ın içindeki Ad’ı çalışmaya gayret etti.

Rabbi Yose dedi;

“bir kişi, ona saldıran günah hayallerini görürse,

o zaman kendini Tevratla meşgul etmelidir,

o zaman o günah hayalleri hemen ortadan yok olurlar.”

Rabbi El’azar dedi;

“Günah insanoğlunu ayartmak için yaklaştığında,

o insanoğlu Tevrat’a doğru yaklaşmalı

ve günahı terketmeli.

Gel ve ne öğrendiğimizi gör:

O günah, Kutsanmış Kutsal Bir ile yüzyüze geldiğinde,

yaptıkları için günah dünyasını suçlar.

Kutsanmış Kutsal Bir, dünya için şefkat duyar,

Insanoğluna günahtan kendini koruması ve

Onun gücünü yok etmesi için,

Ona Gereken araçları verir.

Çünkü yazılmıştır ki;

‘mizvah

[46]

bir lambadır; Tevrat ışıktır;

şeriat kuralları, yaşamın rehberidir’

[Süleymanın meselleri-Proverbs 6:23]

sonraki ayette ne yazılmıştır?

‘seni günahkâr kadından,

tatlı dilli yabancıdan koruyan.’

temiz olmayan diğer taraftır,

onlar, insanın mayasındaki günahın baskıcı suçlamasıyla

sürekli olarak Kutsanmış Kutsal Bir'in karşısına çıkarlar

onlar,

Yoldan çıkan, yanlışa giden aşağıdakilerdir ve

sürekli olarak insanoğluyla uğraşırlar.

Insanın içinde, günahlarını ve yoldan çıkan davranışlarını kaydeden

Ve içlerinde onları her zaman yukarı çıkarmaya hazır olan

kurtarıcı Bir güç vardır.

Eyup bu nedenle olgunlaştı.

O güç aynı zamanda,

Insanın altındaki, onları kandıran, ve onların günahlarını hatırlatan

Herşeyin üstünde belirir.

Özellikle, Kutsanmış Kutsal Bir, yargılamak için onların üzerinde yerini aldığında,

Onları suçlamak ve günahlarını saymak için yükselir.

Ancak, Kutsanmış Kutsal Bir, İsrail için merhamet duyar

Ve onlara, kendilerini günahtan korumaları için gereken araçları verir.

Nedir bunlar?

Rosh ha – Shanah

[47]

üstünde bir shofar

[48]

Ve günah keçisi

[49]

üstünde Yom Kippur'u

[50]

verdi,

Bu yüzden o (günah) onları terketti

Ve kendisi o'nun (Tevrat'ın) bir parçasıyla doldu.

Böylece o varoldu.

Gel ve ne yazıldığını gör:

‘Onun ayakları ölüme iner,

Onun adımları altdünyaya ulaşır’

[S.Meselleri-Proverbs 5:5]

ama inancın gizeminde şöyle yazılmıştır:

‘Onun yolları zevk veren yollardır,

Onun bütün yolları huzurdur’

[S.Meselleri 3:17]

Bunlar Tevrat’ın yollarıdır,

Hepsi bir’dir, huzur ve ölüm,

biri diğerinin ters tarafıdır.

Mutlu olan, Israil kısmıdır!

Bunlar, kusursuz bir biçimde Kutsanmış Kutsal Bir'e bağlıdırlar.

O, insanları kutsadığı andan beri,

onlara, dünyadaki bütün (yanlış) eğilimlerden

nasıl korunacaklarına ilişkin yol gösterir.

Onlar bu dünyaya geldikleri için ve bu dünyada oldukları için mutlu olurlar!

Gel ve gör:

Bu günah, dünyaya düştüğünde ve dünya boyunca dolaştığında

Ve insanın nasıl hareket ettiğini,

Onların, dünyadaki yollarından nasıl saptıkarını gördüğünde

O, çıkar ve onları suçlar.

Eğer Kutsanmış Kutsal Bir,

onların elleriyle çalışmaları karşılığında

(onlara) bir acıma duymasa,

hiç kimse hayatta kalamaz!

Ne yazılmıştır?

‘buna karşın o (kadın) günler boyu Yusuf’a ısrar etti’

o (kadın) hergün inançsızlığını arttırdı

ve Kutsanmış Kutsal Bir için ortaya öyle çok günah konusu koydu ki

bu yüzden insanoğlunu yok etti.

Ne yazılmıştır?

‘O(erkek) o(kadın)a boyun eğmedi, onun yanında uzandı’

O(erkek) o(kadının) isteklerine boyun eğmedi.

Çünkü o(erkek) dünya için acıma duydu.

‘o(kadının) yanına uzanmak’

Niçin o(kadın) o(erkeğin)’nun yanına uzanmasını istedi?

İstediği olsaydı o(kadın) dünyayı kontrol altına alabilir ve dünyaya hükmedebilirdi.

O(kadına) güç verilene kadar, onun kontrolu üstün gelemezdi.

‘onunla uzanmak’ hakkında başka bir şey de

şöyle söylenmiştir:

‘ve o zaman kirli kadınla adam’

[Levililer-Leviticus 15:33]

‘O(kadın)’nunla olmak’

Ona (kadına) saygınlık, kutsama ve yardım vermek.

Eğer o (kadın) yukardan bir yardıma sahip olsaydı,

Tek bir kişi bile sağ kalamazdı.

Ama Kutsanmış Kutsal Bir dünya için acıma duydu;

Bu yüzden de dünya yok olmamıştır.

Rabbi Abba dedi

“bütün yollar birdir,

ama Günah Düzenleyen, insanoğlunu ayartmaya

ve yoldan çıkartmaya, gelir

(bu yüzden)onlar her gün (Tevrata) bağlı olmalıdırlar.

Zaman zaman o, birini hakikat yolundan saptırmak,

Hayatın yolundan çıkarmak ve yolunu cehenneme çevirmek için

Zor kullanır.

(Bu durumda)

Doğru yolda olan kişi ne yapmalıdır?

O kendi yolunu izlemelidir

Böylece Günah Düzenleyen onu saptıramaz,

Şöyle yazılmıştır:

“O(kadın) Yusuf’a sürekli ısrar ettiği halde,

hergün ne kadar teklifte bulunduysa da.

Yusuf o’na boyun eğmedi,’

Cehennemde ‘o(kadın)ın yanında olması için’,

orada ayıplanan olması için, ‘O(kadın)la olması’ için

o Günah Düzenleyen, ruhunu kirletmek için, adamı hergün ayartmaya çalıştı,

Gel ve gör:

Bir kişi o tarafa katılırsa

Giderek daha çok, kadına doğru çekilir;

Bu dünyada da öteki dünyada da,

Kendini onunla kirletir.

Gel ve bu kirli tarafı gör:

O çirkindir, o bir pisliktir.

‘“Defol!” ona böyle sesleneceksin’

[İşaya 30:22],

Murdar!

Biri Tevrattan dönerse, o pislikde cezalandırılır!

Dünyanın günahkârları, Kutsanmış Kutsal Bir’e inanmadıkları için

Onlar pislikde cezalandırılırlar.

Ne yazıldı?

‘Böyle birgün, o (Yusuf) işini yapmak için evine geldi.

İçerde ev halkından kimse yoktu’

[Genesis-Tekvin 39:11]

‘Böyle bir gün’

Günah Düzenleyicisinin dünyada rahatça dolaştığı o gün,

Yanlıştaki insanlara yol göstermek için geldi.

O gün ne zamandır?

Aynı gün bir kişi günahlarını anladı

Ve (pişmanlıkla) kendi çevresinde dönmeye başladı,

Veya o zaman Tevrat çalışmaya veya onun emirlerini çözmeye başladı.

Işte o anda o(erkek) yoldan çıkmış insana yol göstermek için iner.

‘O(erkek) işini yapmak için eve geldi,’

Tevrat çalışmak ve O(Tevrat)nun emirlerini çözmek için,

Bu yüzden, Bir kişinin bu dünyada yapacağı iş'dir.

Şimdi bir kişinin bu dünyada yapacağı gerçek iş,

Kutsanmış Kutsal Bir'in işidir,

O tam bir aslan gibi güçlü olmalıdır

Bu yüzden öte yandaki ondan daha güçlü olmayacak

Veya onu ayartamayacaktır.

Ne yazıldı?

'orada kimse yoktu,'

ayağa kalkıp, Günah Düzenleyicisiyle

savaşacak kimse yoktu.

Günah Düzenleyici nasıl çalışır?

Önce önünde kendisiyle savaşacak kimse olmadığını görür,

Hemen o(kadın), o(erkek)in ceketinden tutar ve “Benimle yat!” der.’

[Genesis-Tekvin 39:12]

O(kadın) O(erkek)in ceketinden tutar

Çünkü Günah Düzenleyici, kişinin denetimini ele geçirdiğinde

O(kadın)na güzel elbiseler giydirir.

Ve saçlarını bukle yapar

Ve ‘yat benimle! Katıl bana!’ der.

Oysa Kendisi saf çelikten olan biri (gibi) savaştı.

Ne yazılmıştı?

‘fakat o ceketini onun ellerine bıraktı ve odanın dışına kaçtı.’

Onu terketmeliydi, ona karşı kendini sertleştirmeliydi,

kendini güvene almak için ondan kaçmalıydı.

O zaman (Günah Düzenleyici) onun kontrolunu alamadı.”

Rabbi İshak dedi

“Doğru yolda olanlar, Günah Düzenleyiciyi,

dev bir dağ şeklinde görmeyi isterler.

Sonra da şaşırıp, şöyle derler:

‘O dev dağı nasıl da devirdik?’

kötü ruhlu olanlar ise

saç telinden daha ince görmek isterler,

sonra da şaşırıp şöyle derler:

‘o kadar ince saçların geçirilmesini nasıl beceremedik?’

Bunlar da, onlar da ağlayacaklar.

Kutsanmış Kutsal Bir, Günah Düzenleyiciyi yeryüzünden süpürüp atacak

Ve onun gücünün daha çok artmasına fırsat vermeden

önce gözlerini mahvedecek.

Bunu görünce, doğru yolda olanlar sevinçten uçacak,

şöyle diyecekler:

‘Mutlaka doğrular Senin Adına dua edecekler;

Senin Huzurunda dimdik duracaklar’”

[Mezmurlar/Zebur-Psalms 140:14}

O Günler, Yakub’un elbisesi

İsrail’in günlerinde, ölümün kenarına sürükleniyorlardı

O oğlu Yusuf’u yanına çağırdı ve ona dedi,

“Eğer benden râzı kaldıysan, lütfen elini uyluğumun altına koy;

bana karşı kalbindeki sevgiyle davranarak: lütfen beni Mısır’da gömme.

Ben babalarımın yanında yatmak isterim;

Bu yüzden beni Mısır‘dan gönder ve beni onların yattığı yere göm.

[Genesis-Yaratılış 47:29-30]

Rabbi Yudah açtı ve dedi

“‘Dinleyin, siz sağırlar!

Siz körler, bakın ve görün!’

[İşaya 42:18]

‘Dinleyin, siz sağırlar!’

Tevrat’ın konuşmasını duymayan,

Üstâdınızın emirleri için kulaklarını açmayan siz insanlar.

‘Siz körler!’

kendi köklerini gözden geçirmeyen,

nasıl diri olduklarını bilmek için araştırmayanlar!

Her bir gün bir haberci gelir ve ilân eder

Ama hiçkimse onun mesajını duymaz!

Şu öğrenilmişti ki;:

İnsanoğlu yaratıldığında,

Dünyaya geldiği zaman,

Eşzamanlı olarak, onun bütün yaşamı da yukarıda düzenlenmişti.

Insanoğlunu gün gün uyarmak için,

Onlar, (Üstadlar) birer birer aşağı dünyaya uçarlar.

Eğer, birisi o günki günahlarından önce

kendi üstâdının uyarısına uyarsa,

o gün utancından sıyrılır,

(sadece) tanıklık eder ve dış tarafta yalnız kalır.

Şu öğrenilmişti ki;:

Yalnız kaldıktan sonra

O insan, oturur ve günü yeniden canlandırmak için,

üstâdının dönmesini bekler,

eğer başarılı olabilirse, o gün oraya geri döner;

başaramazsa, o gün, yasadışı ruhlara katılmak üzere aşağı düşer.

Onun içindeki kendi biçimi, tam olarak o insanın görüntüsüdür

Ve içinde hareket ederek ona işkence eder.

Eğer birisi kendisini arındırırsa

Bazan o iyilik için kalabilir

Eğer öyle değilse, korkunç ziyaretlerle karşılaşabilir.

Her iki şekilde de, böyle günler, bütünlüğü olmayan, kayıp günlerdir.

Kim ki Kutsal Kral'ın huzurundaki günleri azalmıştır,

Kim yukarısı için günlerini ayıramazsa—

Yazık ona,

Kim dünyanın günlerini süsleyebilirse,

O, Kutsal Kral'ın huzurunda olmayı başlatabilir.

Gel ve gör:

O günlerde, Kutsal Kral'a yaklaşan,

arınmış bir şekilde dünyayı bırakan,

yükselir ve o günlere girer

ve ruh giysisi ışımalarla dolar!

Ama bu sadece erdemli günleri içindir,

yanlışta olduğu günleri için değil.

Yukarıda günleri azalana ne yazık!

O günler için giyinmiş olan

O günler, yitirilmekten mahvolmuştur,

ve giydikleri lime lime olmuştur

orada böyle günleri çoksa daha da kötü olur;

Sonra o dünyada giyecek hiçbirşeyi de kalmaz!

Yazık ona, yazık onun ruhuna!

O günler için o, cehennemde cezalandırılır,

günler üstüne günler,

boşa harcanmış her gün için iki gün olmak üzere!

bu dünyayı bıraktığı için, giyinmek için gün bulamaz,

örtünmek için bile hiçbir giysisi olmaz.

Ne mutlu doğru yolda olanlara!

onların bütün günleri Kutsal Kral'ın yanında korunmaktadır.

onlar, ışımayla dokunmuş giysilerle dünyaya gelmişlerdir.

Biz Mişna'mızın gizlerini öğrendik:

Niçin yazıldığını:

'Ve onlar kendilerinin çıplak olduklarını anladılar'

[Başlangıç-Tekvin 3:7]

Adem ve Havva çıplak gerçeği bildiler:

ışıkla dokunmuş giysileri günden güne yok oluyordu.

tamamen yok olmasına bir tek gün kalmıştı,

şöyle yazılmıştır:

'gözlerin beni gördüğünde, kollarım oluşmamıştı daha;

Kitabında bunlar yazılıdır.

'O biçimlenme günlerinde -

daha hiçbiri (organlar) yoktu'

[Mezmurlar/Zebur-Psalms 139:16].

Aynen!

O biçimlenme günlerinde hiçbiri yıpranmamıştı daha.

Ve bu yüzden öylece kaldı

tâ ki Adem'in yolunu düzeltmek için Tanrı'ya geri dönme çabasına kadar.

Kutsanmış Kutsal bir onu kabul etti

Ve ona farklı bir giysi yaptı ama ilki gibi değil,

Şöyle yazılmıştır:

'YHVH Elohim, Adem ve karısı için deriden giysiler yaptı

ve onları giydirdi'

[Genesis-Başlangıç-Tekvin 3:21]

Gel ve gör:

Abram, saf'dı, ona ne yazılmıştı?

'O yaşlılık günlerine girmişti'

[Genesis-Başlangıç-Tekvin 24:1]

bu dünyadan ayrıldığında,

kendi çok özel günlerine girmiş ve giyinmişti.

ama o ışıltılı giysiyi özlüyordu:

‘O günlere girmişti.’

Ama Eyub için ne yazılmıştı?

‘O dedi, “Anamın rahminden çıplak geldim

ve oraya çıplak döneceğim”

[Eyub-Job 1:21]

Ona giymesi için hiç giysi bırakmadı.

Onların geldikleri dünyadaki gibi

saf günleri devam ettiği için

doğru yolda mutlu olmayı öğrendiler.

Bu dünyayı bıraktıklarında,

bütün günleri birlikte dikildi,

giyinmeleri için ışıltılı giysiler yapıldı.

O giysileri giydiler,

ancak o zaman geldikleri dünyada

zevk aldılar ve mutlu oldular.

Onları giydikleri zaman,

yaşama geri dönme arzuları gerçekleşir.

Giysilere sahip olduklarında,

yaşama geri dönecekler.

Şöyle yazılmıştır:

‘Onlar, giysiler gibi yükselecekler’

[Eyub-Job 38:14]

Vah! dünyanın kötü ruhlularına,

ki günleri hatalar ve kötülüklerle doludur!

dünyayı terkettikleri zaman onların barınacakları yer yoktur.

Bütün doğru yolda olanlara öğretilmiştir:

o günlerin ışıltılı giysisini giyenler ayrıcalıklıdır

onlar, Atalarının emekleri ile taçlanmışlardır,

Cennet bahçesinden fışkırarak akanlarla da.

Şöyle yazılmıştır:

‘YHVH sana her zaman yol gösterecek

parlayan ışıklarla ruhunu hoşnut edecek’

[İşaya 58:11]

fakat dünyanın kötü ruhluları,

o günlerin giysilerini giymeye layık değillerdir,

onlar için şöyle yazılmıştır:

‘İyilik geldiğinde görmeyenler,

çöldeki çalı gibi olacaklar,

ıssız yerlerde kavrulacaklar’

[Yeremya 17:6]

Rabbi İshak dedi:

“Mutluluk Yakub’un yazgısıydı!

o böyle bir inanca sahipti ki şöyle dedi:

‘Ben babamla yatacağım.’

O, o dereceye erişmişti, daha aşağısına değil!

diğerlerini geçmiş, geride bırakmıştı, kendisi de onların günlerindeki gibi giyinmişti!”

Zohar çıkış bölümü

Musa’nın doğumu

Levi evinden bir adam,

gitti ve bir Levi kızı ile evlendi.

Kadın hâmile kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu;

onun ne kadar güzel olduğunu gördü ve onu üç ay sakladı.

[Çıkış-Exodus 2:1-2]

“Bir adam” Gabriel’dir (Cebrail),

dediği gibi:

“Düşümde gördüğüm adam Gabriel (Cebrail)...”

[Daniel 9:21]

“Levi Evi” sol taraftan çıkan

İsrail Toplumudur.

“Levi kızı ile evlendi”, kutsal ruh’a işaret eder,

öğrendiğimize göre:

Doğruyoldaki kahramanın bedeni bu dünyaya doğduğunda

Kutsanmış Kutsal Bir, Cennetten kutsal ruh taşıyan

Gabriel’i çağırdı

ve onu (kadın) bedenine yerleştirdi, dünyaya doğurdu.

Gabriel, kutsal ruh'un koruyucusu olarak bilinir...

"Bir adam" Amram'dır.

[51]

"Levi kızıyla evlendi" Yocheved'e işaret eder.

[52]

Kızın sesi, kutsal yansımadır,

indi ve onunla (kadınla) bir olacağını,

zamanı geldiğinde ve olgunlaştığında

İsrail için bir erkek çocuk doğuracağını, söyledi.

Kutsanmış Kutsal Bir Amram'a yardımcı oldu,

öğrendiğimize göre:

Şekinah

[53]

onların yatağındaydı

ve onların arzusu O'na (kadına) katılmaktı.

Bu yüzden Şekinah onların meydana getirdiği

erkek çocuğunu asla bırakmaz,

ne yazılmışsa onaylanmıştır:

“Kendinizi kutsayın ve kutsal olacaksınız”

[Levililer-Leviticus 11:44]

İnsanoğlu kendisini aşağıda kutsarsa

Kutsanmış Kutsal Bir tarafından yukarda da kutsanır.

Onlar Şekinah’a katılmaya odaklanmışlardır;

Bu yüzden onlar ne kadar çok uğraşırlarsa,

Şekinah’a o kadar çok katılırlar.

Rabbi İshak dedi:

“Doğru yolda olanlar mutludur!

onların arzusu, sürekli olarak Kutsanmış Kutsal Bir’le birleşmeye odaklanmıştır

herzaman O’na sadıktırlar,

bu yüzden O da onlara sadıktır, onları asla bırakmaz.

Vay kötülere!

onların arzuları ve bağlılıkları O'ndan uzak ve ayrı kalmaktır.

sadece kendilerini O'ndan uzaklaştırmakla kalmazlar;

Diğer Yana bağlı kalırlar!

Amram Kutsanmış Kutsal Bir'e sadık kaldı

ve Musa onun önüne geldi.

Musa!

Kutsanmış Kutsal Bir, asla ondan ayrılmadı.

Şekinah daima onunla oldu.

Onun payına düşen mutluluktur.

Kadın tasarladı ve bir erkek çocuk doğurdu;

onun ne kadar güzel olduğunu gördü...”

Bu adam ne yaptı: “o ne kadar güzeldi”?

Rabbi Hiya dedi

“onun anlamı şudur, o sünnetli doğdu,

onun için gizli antlaşmada “güzel” diye adlandırıldı

bu yüzden şöyle yazılmıştır:

“doğru yolda olan birine o güzeldir deyiniz’

[İşaya 3:10]

Rabbi Yose dedi;

“O (kadın) Şekinah’ın ışımalarının onun üstünde parladığını gördü,

onun için o doğduğunda evin heryeri ışıkla dolmuştu!

Ayet şöyledir: “O(kadın) onun ne kadar güzel olduğunu gördü!;

bir diğer ayette: “Tanrı ışığın ne kadar iyi olduğunu gördü”

[Genesis 1:4]

“O(kadın) onu üç ay sakladı.”

“üç ay” bunun önemi nedir?

Rabbi Yuda dedi:

“sırrı îma eder:

Musa’nın aydınlanması ‘üç ay’ dan önce anlaşılamadı.

şöyle yazılmıştır:

‘İsrail oğulları, Mısır diyarından çıkışlarından üç ay sonra

o gün, Sina çölüne girdiler’

[Exodus-Çıkış 19:1].

Tevrat sadece onun tarafından yayılmıştı;

Şekinah Onun (kadın) kendisinde açığa çıktı ve hepsinin gözünden önce

onun (erkek) üstünde dinlendi,

şöyle yazılmıştır:

‘Musa Elohim’e gitti ve YHVH onu çağırdı’

[Exodus-Çıkış 19:3].”

Musa ve alevlenen çalı

Musa, Midyan kâhini olan kayınpederi Jetro’nun sürülerini otlatıyordu.

sürüyü kimsenin bulunmadığı çok uzaklara götürdü

ve Elohim’in dağı olan Horev dağına geldi.

YHVH’in meleği bir çalıdan yükselen alev olarak ona göründü.

Ona dikkatle baktı: alev alev yanıyor

ama çalı tükenmiyordu!

[Exodus-Çıkış 3:1-2]

“YHVH’in meleği, ateşin alevinde ona göründü.”

Diğer peygamberlerden farklı olarak, Musa’ya ateşin alevi.

Neden?

Rabbi Judah dedi ki;

“Musa diğer peygamberler gibi değildi.

Biz öğrendik ki:

Ateşe çok yaklaşan yanar.

Musa ateşe çok yaklaştı ama yanmadı,

bu yüzden şöyle yazılmıştır:

‘Musa yoğun dumana yaklaştı, Elohim oradaydı’

[Exodus-Çıkış 20:18]

Bu yüzden burada

‘YHVH’in meleği yanan çalının alevinde ona göründü.”‘

Rabbi Abba dedi ki

“Musanın doğasını, bilgeliğin ışığında keşfetmeliyiz.

Neden şöyle yazılmıştır:

‘Firavunun kızı “onu sudan çıkardım” diyerek

Onun adını Musa koydu?’

[Exodus 2:10]

Sudan çıkarılan biri ateşten korkmaz.

Ve Rabbi Judah adına öğretilmişti ki:

‘Musa yerden kesilmişti, başka hiç kimse yerden kesilmemişti.”

Rabbi Yohanan dedi

“Musa, on kürenin hepsini dizmişti,

şöyle yazılmıştır:

‘Benim evimde O (Musa) güvenilir biridir’

[Sayılar-Numbers 12:7]

Evimin tam olarak bir üyesi değildir

ama (ona) herşey emanet edilmiştir!

bu Efendinin onayıyla,

insanoğluna mutluluk verilmiştir!”

Rav Dimi açıkca konuştu:

“Fakat şöyle yazılmıştı:

‘İsrailde asla Musa gibi bir peygamber meydana çıkmadı’

[Deuterenomy - Tesniye 34:10]

ve Levi oğlu Rabbi Joshua bunu şu anlamda yorumladı:

İsrailde değil ama, dünya ulusları arasında bir tane çıktı!

Kimdi o? Balaam

[54]

.

“Gerçekten, haklısınız” dedi Rabbi Yohanan

ve sustu.

Yohai’nin oğlu Rabbi Shim’on konuşmaya girerek,

onlara bu konuyu sordu

“Kara reçine mükemmel bir pelesenk’le

[55]

karışırmı?

Tanrı yasaklar!

Gerçekten, bu hakîki anlamıdır:

dünya ulusları arasında biri çıktı.

kimdi o? Balaam.

Musa’nın eylemleri yüceydi; Balaam’ınkiler ise alçak.

Musa, yukarıda en üstün Kral’ın kutsal taç’ı ile uğraşıyordu;

Balaam ise aşağıda, kutsal olmayan, aşağı taçların kara büyüleri ile.

Bu yüzden

‘İsrailliler, Beor’un oğlu büyücü Balaam’ı da kılıçla öldürdüler”

[Yeşu 13:22]

En yükseklerdeki birinin gidip bir eşeğe akıl danışacağını düşünebilirmisiniz!

Rabbi Yose geldi ve onun elini öptü;

dedi ki,”

“Ah! Şimdi burada yüce ve alçak, sağ ve sol,

merhamet ve yargı, İsrail ve putperestleri, görünce,

Kalbimin ortadan kaybolmasını istiyorum!

İsrail, yüce ve kutsal taçları kullanır;

putperestler ise, aşağılık ve kutsal olmayanları.

İsrail sağdadır, putperestler solda.

yüksek peygamberler ve alçak peygamberler,

kutsal peygamberler ve kutsal olmayan peygamberler

arasında ne fark vardır!”

Rabbi Yudah dedi ki

“Musa, yüksek ve kutsal peygamberler grubundandı,

Balaam ise kutsal olmayan aşağıdaki büyücüler grubundan.

her bağlamda Musa yukarıda ve Balaam aşağıdaydı.

bu yüzden bu ikisini birçok derece ayırır!”

Rabbi Yohanan, Rabbi İshak adına dedi ki

“Musa, Tanrının yasakladığı (Mısırlıların uyguladığı)

sert kölelik koşulları nedeni ile İsraillilerin

ortadan kalkacağından endişe ediyordu!

bu yüzden şöyle yazılmıştır:

‘O soydaşlarının yanına gitti ve onların sıkıntılarını gördü’

[Exodus-Çıkış 2:11]

Bu yüzden

‘YHVH’in meleği ona ateşin alevinde göründü...

O dikkatle baktı: çalı ateşte alev alev yanıyordu’.

bu İsrail’in köleliğini gösteriyor,

fakat ‘çalı tükenmiyordu!”‘

İsrail mutludur!

Kutsanmış Kutsal Bir, onları diğer uluslardan ayırmıştır

ve onları evlatlarım adıyla çağırmaktadır,

şöyle yazılmıştır:

“Siz, Tanrınız YHVH’in çocuklarısınız!”

[Deuteronomy-Tesniye-İkileme 14:1]

Musa ve kayınpederi

Musa YHVH’ a döndü.

“Efendi, bu halk’a neden kötü davrandın?

neden beni gönderdin?

Senin adınla Firavunla konuştuğumdan sonra

bu insanlara daha kötü davrandı;

Sen de buna göz yumdun!”...

Elohim Musa ile konuştı;

ona dedi ki, “Ben YHVH’ım!”

[Exodus-Çıkış 5:22-23, 6:2]

Rabbi Yose dedi ki

“Musa!

Eğer evin hâkimi, Elohim’in kocası değilse,

o söyledikleri yüzünden cezalandırılır.

(ama) o öyle olduğu için cezalandırılmadı.

O, karısına yakınmalarını sert bir dille söyleyen

bir adam gibi davrandı.

O (adam) kontrolunu kaybetmeye başlamıştır

ama sözcükler uçuşmaya başlayınca, kral ortaya çıkar ve sözcükleri yukarı çeker.

O zaman O (kadın) sessizliğe döner ve başka bir şey söylemez.

Kral ona, “Bilmiyormusun ki ben Kral’ım?

bu sözcükleri bana karşı mı söylüyorsun!”

Kahraman da, sanki olabilir gibi:

‘Musa YHVH’ya döndü.

“Efendi, bu halka neden yanlış yaptın? dedi”

Aynı anda ‘Elohim Musa ile konuştu’

Kadın kontrolunu kaybetmeye başlamıştı.

Aynı anda kral sözü yukarı çekti:

‘Ona dedi ki, “Ben YHVH’im!”

‘Bilmiyormusun ki Ben Kral’ım?

Bana karşı bu kelimeleri konuştun!’

‘Ben Abram’a, İshak’a ve Yakub’a El Shaddai (Kâdiri mutlak Tanrı) olarak göründüm’

[Exodus-Çıkış 6:3]

Bu ad neden yukardakilerden farklıdır?

Bu, henüz evlenmemiş kızı olan bir kral gibidir.

Onun aynı zamanda sevgilisi de olan bir arkadaşı vardır.

Kral, (kızın) arkadaşı ile konuşmak isterse

onunla konuşmak için kızını gönderir.

kral (kızının) arkadaşıyla kızı aracılığıyla konuşur.

kızının evleneceği zaman geldiğinde

kızının düğün günü kral,

‘benim kızımı Matronita Hanım

[56]

diye çağırın!’ der

Ve ona,

‘Şimdiye kadar başkalarıyla senin aracılığınla konuşuyordum,

Şimdiden sonra, kocanla konuşacağım

ve başkalarına verilmesi gereken mesajları o iletecek’

Bir gün kralın huzurunda kocası o kadınla sert konuştu.

kadın cevap vermeden önce, kral sözü yukarı çekti ve

‘Ben Kral değilmiyim?

Şimdiye kadar hiçkimse kızımın aracılığı olmadan benimle konuşmadı.

sana kızımı vereceğim ve seninle açıkça konuşacağım!

hiç kimseye böyle bir ayrıcalık tanımadım!” dedi.

Buna benzer şekilde Tanrı Musaya:

“‘Abram’a, İshak’a ve Yakub’a El Shaddai

[57]

boyunca göründüm,”

o kadın henüz evlenmeden benim evimdeyken.

Onlar, seninle konuştuğum gibi

benimle yüz yüze konuşamadılar.

Benim huzurumda, Benim kızımla,

bu sözcüklerle konuşmaya nasıl cesaret edersin!

“Ben Abram’a, İshak’a ve Yakub’a El Shaddai boyunca göründüm,

ama onlar, Benim adımı YHVH olarak bilmediler”‘.

Onlarla seninle konuştuğum düzeyden konuşmadım’”

Renkler ve aydınlanma

Bir gün Rabbi Shim’on oturuyordu.

Rabbi El’azar, onun oğlu ve Rabbi Abba onu dinliyorlardı.

Rabbi El’azar dedi ki

“Bu ayette yazılan:

Ben Abram’a, İshak’a ve Yakub’a göründüm...

Neden göründü?

Bu sözcük konuşulmalı.”

O cevap verdi

“El’azar, oğlum, bu yüksek sırdır!

Gel ve gör:

Bazı renkler görülebilir;

bazı renkler ise görülemezler.

Bunlar ve Onlar inancın yüksek sırlarıdır.

Fakat insanoğlu bilemez, çünkü onlar yansımazlar.

Hangisi açığa çıkarıldı? Evrensel prizmada el shaddaı, renklerin renkleri

Bunlar, görülebilirler.

Atalar gelip onlara iyice öğretene kadar

hiç kimse o renkleri görebilecek kadar yeterince saflaşmamıştı.

açığa çıkan o renkleri görünce

(işte) o zaman sözcük belirdi.

Hangileri açığa çıktı?

El Shaddai renkleri, evrensel prizmadaki renkler.

Bunlar görülebilirler.

Ama yukarıdaki renkler gizlidir ve görülemezler —

Musa'dan başka ve üstadlığa sahip olmayanlar tarafından (görülemezler).

Bu yüzden ayet şöyle biter:

'Ama Ben onlara YHVH adımı bildirmedim.'

Yüksek renkleri onlara açıklamadım.

Atalarımızın, Bütün bu renklerin farkında olmadığını düşünebilirmisiniz?

Bu durum onlara açıklandığından, (onlar) farkındaydılar.

Şöyle yazıldı:

‘Aydınlananlar, gökyüzünün Zohar’ı gibi parlayacaklar,

ve doğru iş işleyenler

yıldızlar gibi sonsuza dek parlayacaklar’

[Daniel 12:3]

‘Aydınlananlar parlayacaklar’

Kimdir aydınlananlar?

Bilge odur ki, sözcükler ağzında değildir,

(Bilge) kendi kendine derin düşüncededir.

‘Gökyüzünün Zohar’ı gibi parlayacak’

Hangi gökyüzü?

Merkezde durmakta olan Musa’nın gökyüzü;

bu zohar onun için gizli değildir, açıklanmıştır.

gökyüzünün üstündekiler görülebilen renkler gibi parlamazlar,

Onlar görülebilirler ama gizli renklerin parladığı gibi,

kor gibi parlamazlar.

Gel ve gör:

Dört ışık vardır.

Üçü gizlenir, biri açığa çıkar.

Parlak ışık.

Yanan ışık;

cennetin açık parlaklığı gibi parlar.

Mor ışık, bütün renkleri içine çeker.

Işık parlamaz

ama onu görürsün ve ona doğru çekilirsin.

Bu ışıklar, güneşin kristal yüzü gibi görülür.

İlk üçü saklıdır,

herbiri açığa çıktığında görülür.

Sır olan: göz'dür.

Gel ve gör:

Üç renk, gözle görülür,

ama, onlar parlamayanların gölgesinde kaldıkları için,

kor gibi parlamazlar.

Bunlar Atalara gösterildi,

bu yüzden onlar, kor gibi parlamayanlardan,

saklı olanı ve kor gibi parlayanı bilirler.

Kor gibi parlayan ve saklı olan

Musa'nın gökyüzünde açığa çıkarlar.

Bakılan bu renkler gözle görülürler.

Bu sır'dır: Gözünüzü kapatın ve göz kürenizi çevirin.

parlayan ve kor gibi parlayan renkler ortaya çıkacaktır.

Onlar yüksek ve saklı oldukları için,

sadece göze saklı olanın görülmesine izin verilecektir.

bakılan o renkler görülebilir ama kor gibi parlamazlar.

Ve bu nedenle okuruz;

‘Musa parlayan bir ayna kazandı,’

ki bakıldığında parlamıyordu.

o parlamayan ayna, uykudaki insanlıktır.

Atalar, açıklanan renklerden,

bakıldığında parlamayan, saklı olanı gördüler.

Bu yüzden şöyle yazılmıştır:

‘Ben El Shaddai aracılığıyla Abram’a, İshak’a ve Yakub’a göründüm,’

renkler aracılığıyla görülebilir.

‘Ama onlar Beni YHVH adımla bilmediler.’

Bunlar yüksek renklerdir, gizli ve kor gibi parlaktırlar.

Musa öyle saflaşmıştı ki onları seyredebildi!

Bu sır'dır: göz, kapalı ve açık.

Kapalı, o parlayan aynayı görür.

Açık, o parlamayan aynayı görür.

Bu yüzden, açık ve ortaya çıkmış,

o parlamayan aynada, 'Ben göründüm'.

Bu görme olarak tanımlanır.

Ama gizlenmiş olan ayna parlamaktadır,

bu biliş olarak açıklanır,

bu yüzden şöyle yazılmıştır:

'Ben bilinmedim."

Rabbi El’azar ve Rabbi Abba geldiler ve onun ellerini öptüler.

Rabbi Abba ağlayarak

“Siz bu dünyadan ayrıldığınız zaman ne kadar acı olacak,

Dünya sizsiz yetim kalacak!

o zaman bize Tevrat sözcüklerini kim açıklayacak?”

Ve Tanrı

YHVH Mısır kralı Firavunun kalbini katılaştırmıştı

ve İsrailoğullarının peşine düşmüştü.

İsrailoğulları cesaretle yola çıktığında,

Mısırlılar onları izlediler ve Firavunun at arabaları,

atlıları ve savaşçıları, Ba’al Zefon dan önce, Pi ha yakınlarında,

deniz kenarına ulaştıklarında yetiştiler.

Firavun yaklaştı.

İsrailoğulları gözlerini kaldırdılar

ve Mısırlılar üzerlerine geliyorlardı!

Çok korkmuşlardı;

İsrailoğulları YHVH'ya haykırdılar.

[Exodus-Çıkış 14:8-10]

"Firavun yaklaştı."

Rabbi Yose dedi ki

"İsraili Tanrıya dönüş noktasına getirmişti ki,

'Firavun [onlara] yaklaştı!"

Şöyle yazılmıştır:

'YHVH! tehlikedeyken onlar seni aradılar,

gizlice söyledikleri duayı dışa döktüler...'

[İşaya 26:16]

'Tehlikedeyken Seni aradılar'

İsrail, rahatı yerindeyken Kutsanmış Kutsal Bir'i aramadı;

sadece tehlikedeyken aradı.

Ondan sonra onların hepsi Seni anımsadı ve aradı.

'fısıldanan dua dışa dükküldü'

Onlar bütün dualarını ettiler ve yalvardılar.

O'na dualarını, dışa döktüler.

[58]

Ne zaman?

'Onları cezalandırdığın zaman.'

Kutsanmış Kutsal Bir'in eli onları şiddetle cezalandırdığında,

O, onların üzerinde şefkatle durdu.

Onların dua sesleri O'nu hoşnut etti

bu yüzden İsail'in düşmanlarını hesaba çekti.

Kendi halkına karşı lûtufla doldu,

kurulduğumuz zaman olduğu gibi.

Kısa bir öykü: güvercin ve şahin.

[Bir güvercin şahinden kaçıp bir kaya yarığına sığınmak istedi.

Orada bir yılan yuvası vardı.

girmeyi denedi ama giremedi, çünkü yılan oradaydı.

O geri dönebilirmi?

Dönemez, çünkü şahin saldırmaya hazırdı.

Ne yaptı o zaman?

Ağlamaya başladı ve kanatlarını çırptı

bu yüzden güvercinliğin sahibi onu duydu ve gelip kurtardı.]

Bu yüzden, İsrail deniz kenarına çekildi.

Denizin şiddetli dalgalarını gördüler.

Korktular.

Gözlerini kaldırdılar ve Firavunun ordusunu ve

taş atan mancınıklarını gördüler.

‘Onlar çok korktular.’

Ne yaptılar onlar?

‘İsrailoğulları feryat ettiler.’

Kim onları Babalarına yaklaştırmıştı?

Firavun!

Bunun için ne yazılmıştır:

‘Firavun [onlara] yaklaştı.’

Bu böyle söylenmiştir.”

[59]

(Manna) Kudret helvası ve Hikmet

YHVH Musaya dedi

“Sizin için cennetten ekmek yağdıracağım!”...

Musa Harun’a dedi

“Bütün İsrailoğullarını toplantıya çağır:

‘YHVH’ya yaklaşın, O sizin yakınmalarınızı duydu.’”

Harun, İsrailoğullarının tümüne konuştuğunda

onlar yüzlerini çöl'e çevirdiler,

bu sırada, YHVH'in görkemi buluttan belirdi...

O akşam, kampı gül ve bıldırcın kapladı.

Sabahleyin, kampın çevresini çiğ kaplamıştı.

Oraya çiğ, gül düşmesi

ve çöl'ün üstüne,

yeryüzünde ince, son derece ince bir tabaka kırağı.

İsrailoğulları bunu görünce, ne olduğunu bilmedikleri için

birbirlerine, "Bu nedir?" dediler.

Musa onlara dedi

"Bu ekmektir, YHVH onu size yemek için gönderdi."

[Exodus 16:4, 9-10, 13-15]

Gel ve gör:

Her gün, O sabırsızlara, Kutsal Kadim Bir'den

ve kutsanmış Kutsal elma ağacı Bahçesinden,

damla damla çiğ yağdı.

Kutsal melekler, aşağıya akan bazı damlalarla,

herbirinin beslenme biçimine göre

onları besledi,

bu yüzden şöyle yazıldı:

"İnsanlar, meleklerin ekmeğini yedi"

[Mezmurlar/Zebur-Psalms 78:25]

İsrail çölde yemek yedi.

[60]

Rabbi Şimon dedi

"Hatta şimdi bile bazıları aynı şekilde beslenir!

Kimdir onlar?

Yoldaşlar..., onlar gece gündüz Tevrat çalışanlardır.

Onların çok fazla beslendiğini düşünebilirmisiniz?

Hayır, bazı şeyler fazla gibidir;

(oysa) iki bir'i dengeler.

Gel ve gör:

Kutsal işaret açılıp da İsrail Kutsal Krallığa girip

ona katıldığında,

onlar ilk seferkinden daha yüksekte

ve başka bir ekmek çeşidini yemek için yeterince saflaşmışlardı.

İlk kez İsrail Mısırdan çıktığında,

ekmeği Mazzah adıyla biliyorlardı.

Şimdi onlar saflaşmışlardı;

yüksek küreden gelen yüksek ekmek yiyorlardı,

bu yüzden şöyle yazıldı:

'Ben sizin için cennetten ekmek yağdıracağım,'

tam olarak: cennetten!

İşte o zaman, İsrail o küre'nin tadını keşfetmişti.

Yoldaşlar, Tevrat çalışan, yüksek küreden beslenir.

Hangisidir o?

'Bilgelik, ona sahip olana yaşam verir'

[Ecclesiastes- Vaiz 7:12],

çok yüksek bir küre."

Rabbi El'azar, ona dedi

"Eğer öyleyse, neden onlar diğer insanlardan daha güçsüzdür?

Diğer insanlar daha güçlü, daha kuvvetlidirler;

bu Yoldaşların da güçlü olmaları gerekirdi."

“Güzel soru!” dedi

Gel ve gör:

İnsanların bütün gıdaları yukardan gelir.

Cennetten ve yeryüzünden gelen gıdalar bütün dünya içindir.

Bu gıdalar kaba veya ince olabilir.

Yargı küresinden gelen gıdalar,

en yukardan geldikleri için incedirler.

İsrail’in Mısır dışına çıktığında yedikleri gıdalar bunlardır.

[61]

İsrail’in çöldeyken buldukları bu gıdalar,

Cennet olarak adlandırılan yüksek küreden gelmişti,

“Melek ekmeği” olarak adlandırılan saf gıdalardı,

bedenlerinden bağımsız olarak,

hepsinin ruhlarının derinliklerine kadar sızmıştı.

Bedensel gıdalar değil,

Ruhun ve can'ın gıdalarını da yedikleri için

Tevrat çalışan Yoldaşların gıdalarının hepsi,

en yüksek gıdalardır.

Yüksek küreden gelenler, çok değerli olmanın ötesinde,

Aynı zamanda: Hikmettir.

Bunun için, Yoldaşların bedeni normal bedenden güçsüzdür

onlar, bedenlerinin beslenmesi için yemezler.

Onlar, ruhu ve can'ı besleyen,

uzakların ötesindeki bazı yerlerden gelen,

bütün herşeyden değerli olan gıdaları yerler.

Bu yüzden o gıdalar, güzelin güzelidir, herşeyin en güzelidir.

Onların payı mutluluktur!

Bu yüzden şöyle yazılmıştır:

‘Hikmet ona sahip olana yaşam verir’

ruhun gıdasıyla kendini besleyebilenin bedeni mutludur!”

Rabbi El’azar “Gerçekten doğru.

Ama şimdi böyle yiyecek nasıl bulunabilir?”

“Gerçekten güzel bir soru!

Gel ve gör:

Bu sözcüğün berraklığıdır...

Tevrat çalışan yoldaşların gıdaları bütün herşeyden değerlidir.

Bu gıda, yüksekteki Hikmetten yağar,

Neden bu küreden?

Çünkü, Tevrat yüksekteki Hikmetten türemiştir

ve onlar, Tevrat çalışarak onun kaynağına girerler;

bu yüzden, onların gıdaları, yüksek ve kutsal küreden, onlara yağar.” dedi.

Rabbi El’azar geldi ve onun ellerini öptü.

“Payıma düşenden mutluyum! bu sözcükleri anladım!

Gece gündüz Tevrat ile uğraşanların,

[62]

bu dünyanın ve bu dünyaya gelenlerin hakkını verenlerin,

Doğruyolda olanların payları mutluluktur!

Bu yüzden şöyle yazılmıştır:

‘Bu sizin hayatınız ve günlerinizin enginliğidir.’” dedi.

Bütün İsrail, harfleri gördü

Anokhi

[63]

Hikmeti bilen için bu gizlerin gizidir:

Bu harfler ilk geldiğinde,

herbiri saklı bir daire içine alınmıştı,

bir kıvılcım parladı oyulduı.

kenardan on kübit

[64]

kadar akarak uzatıldı

ve akan kuyruklu yıldızın içinden yetmişbir yıldız dışarı atıldı.

parlamadan çıkan kıvılcımlar, yukarı ve aşağı doğru yayıldılar,

ondan sonra sükûnetle aşağı ve yukarı doğru ötelere, ötelere yayıldılar.

Diğer taraftan da on kübit ölçüsünde dışarı aktılar,

ve öncekiler gibi, renkli yıldızlar dışarı atıldı.

Ve her yan böyleydi.

Kıvılcım, hızla halka halka yayıldı.

Kıvılcımlar, çakarak parladılar ve yukarı yükseldiler.

Diğer bütün güçlerle, Cennet alevlendi;

herşey hep birlikte çaktı ve parladı.

Sonra kıvılcım, Güney yönünden

bir yay çizerek Doğuya doğru döndü

ve Doğudan Kuzeye ve önceki gibi

bir daire çizerek Güneye kadar döndü.

Sonra kıvılcım bir girdap gibi gözden kayboldu;

yıldızlar ve parlamalar donuklaştı.

Şimdi, bunlar ilk geldiğinde, alev alev harfler olarak oyuldu

altın gibi parlarken göz kamaştırıyorlardı.

Kuyumcunun altın ve gümüşü eriterek arıtması gibi:

O onları yanan ateşten aldığında,

hepsi parlak ve saftır;

bu yüzden, kıvılcımdan akarak ilk uzaklaştığında

harfler de saf ve parlaktır.

Bundan dolayı şöyle yazıldı:

[65]

“YHVH’nın sözü saftır”

[Mezmurlar-Psalms 18:30]

gümüş ve altının saf olduğu gibi.

Bu harfler ilk geldiklerinde hepsi safdı,

tam olarak,kıvılcımlı, parlak oyulmuşlardı.

Bütün İsrail, gökyüzünde heryöne doğru uçan

harfleri gördü,

onlar, taş tabletlere kazındı.

İhtiyar adam ve güzel kız

Rabbi Hiyya ve Rabbi Yose bir gece Tyre Kulesinde karşılaştılar.

birlikte olmaktan zevk aldıkları için, orada beraberce oturdular.

Rabbi Yose, “Shekinah’ın yüzünü gördüğüm için çok mutluyum, dedi.

Şimdi tam yeri geldiği için, bütün yol boyunca, peşimi bırakmayan,

ve sorularıyla beni bunaltan, eşek sürücüsü bir ihtiyar’ın sorularını anlatayım:

‘Yılan, yalnız başına havada uçarken,

onun dişleri arasında bir karıncanın, huzur içinde durması nedendir?

Başlangıçtaki birlik, ayrılmayla sonuçlanır.

Neden bir kartal yuvası asla ağaçta olmaz?

Yaratıcının yaratmadığı,

herhangi bir yerde yaratılmadan yaşayan,

yıpranmış gençtir.

Onlar yukarı çıkarken aşağı düşer; düşerken yukarı çıkarlar.

İki bir’dir ve bir üç’tür.

Gözleri olmayan, gizlenen ve görünen bir bedeni olan

Güzel bâkire nedir?

O, sabah dışarı çıkar ve bütün gün saklıdır,

Olmayan süslerle kendisini süsler.

Yol boyunca bütün bunları sordu bana; çok sıkıntı verdi.

Şimdi rahatlayabilirim!

Eğer seninle beraber olsaydık, bu çapraşık garip sözler yerine

Tevrat sözcükleri ile konuşurduk.”

Rabbi Hiya, “O ihtiyar eşek sürücüsü hakkında,

herhangi birşey biliyormusun?” dedi

Rabbi Yose, “O sözcüklerde hiçbirşey olmadığını biliyorum.

Eğer o birşey bilseydi, Tevrat ile ilgili bir konu açardı;

o zaman yol boyunca boş şeylerle uğraşmazdım!” diye yanıtladı.

[66]

Rabbi Hiya, “O eşek sürücüsü buradamı?

bazan boş budalalıklarda, altın çanlar keşfedilir!”

Rabbi Yose, “O burda! Eşeğini ve yiyeceğini yerleştiriyor.” dedi.

Onu çağırdılar; hemen geldi.

Ve onlara; “Şimdi iki üçtür ve üç bir gibidir!” dedi

Rabbi Yose, Rabbi Hiyya'ya

"Size bütün sözlerinin boş saçmalıklar olduğunu söylemedimmi?" dedi.

İhtiyar, onlardan önce oturdu ve

"Rabbiler, Ben eşek sürücülüğüne kısa süre önce başladım.

Önceden öyle biri değildim.

Fakat benim küçük bir oğlum var ve onu okula verdim!

Onun Tevrat ile uğraşmasını istedim.

Yolda, seyahat etmekte olan rabbiler gördüğümde

onların arkasındaki eşeği rehber edindim.

Bugün, yeni Tevrat sözcükleri duyacağımı düşündüm

ama hiçbirşey duymadım!" dedi.

Rabbi Yose,

"Söylediğin bütün sözcükleri dinledim,

onlardan bir tanesi beni gerçekten şaşırttı.

ama diğer söylediklerin saçma veya boş sözler.” dedi

İhtiyar, “Hangi sözcük o?” diye sordu.

Rabbi Yose, “Güzel kız hakkında olan” diye yanıtladı.

İhtiyar açtı ve dedi

“YHVH benden yana; Korkum yok.

insanoğlu bana ne yapabilir?

YHVH benim tarafımda, bana yardım eder...

en iyisi YHVH’ya sığınmak...’

[Mezmurlar-Psalms 118:6-8]

Ne kadar iyi, hoş, değerli ve yücedir Tevrat sözcükleri!

Ama bunları nasıl söyleyebilirdim önceki Rabbiye,

dudaklarından şu ana kadar tek sözcük duymadım?

Ama onları(sana) söyleyeceğim

çünkü herkesin önünde,

Tevrat sözcüklerini söylemekten utanmam!”

İhtiyar düşünceye daldı...

sonra kendine geldi ve

“‘Musa bulut içine girdi ve dağa çıktı...’ dedi

[Exodus-Çıkış 24:18]

Bu bulut nedir?

Yazıldığı gibi:‘Yay’ımı buluta yerleştirdim’

[Genesis-Tekvin 9:13]

Öğrendik ki Gökkuşağı O’nun giysisinden alınmadır

ve onları Musa’ya vermiştir.

Giysiyi giydi, Musa dağa çıktı;

ne gördüyse onun içinden gördü,

onun üstündeki herşey zevkliydi.”

Yoldaşlar yaklaştılar ve kendilerini İhtiyarın önüne attılar.

Ağlayarak, “Eğer, dünyaya senin ağzından çıkan

bu sözcükleri duymak için geldiysek,

bu bile bizim için yeterli olurdu!” dediler.

İhtiyar

“Arkadaşlar, Yoldaşlar, ben sadece bu sözcük için başlamadım.

Benim gibi bir ihtiyar, sadece bir tek söz için gevezelik etmez.

İnsanoğlunun aklı çok karışıktır!

Onlar, Tevrat’ın gerçek yolunu görmezler.

Tevrat, onlara hergün sevgiyle seslenir,

ama onlar başlarını çevirmek istemezler.

Bu yüzden ben Tevrat'dan bir sözcüğün kılıfını kaldırırım,

kısa bir süre görünür ve sonra çabucak saklarım—-

gerçek hakikat budur—-

ama o kendi kılıfından açığa çıktığı zaman

hemen kendisini saklar,

bu yüzden, o bunu sadece kendisini içtenlikle bilenler için yapar.

Bir öykü.

Bu neyle karşılaştırılabilir?

Sarayında saklı güzel bir prensesle.

O'nun kendisi gibi saklı, kimsenin bilmediği bir aşığı vardır.

Aşık, aşkını dışa vurmuş, hergün prensesin kapısının önünden geçmekte,

gözlerini her yana kaldırarak gizlice bakmaktadır.

Prenses aşığının hergün sürekli kapısında dolaştığını bilmektedir.

Prenses ne yapmalıdır?

saklı sarayının penceresini azıcık açarak,

yüzünü aşığına gösteririr

ve hızla yeniden kapanır.

(Bunu) Aşığının yakınlarındaki hiç kimse göremez, sadece aşığına yansır ve o görür.

Ve aşığın kalbi, ruhu ve herşeyi sevgilisine doğru akar.

Ve sevgilisinin de ona aşkını açıkladığını anlar.

Prenses kendini sadece bir an için açık ederek,

aşığının ona olan aşkını uyandırmıştır.

Tevrat sözcüğü de böyledir:

O başkasına değil sadece aşığına kendini açar.

Tevrat, hergün kapısında dolaşanın

kalbinin hikmetini bilir.

O (Tevrat) ne yapar?

sarayından yüzünü gösterir

ve ona bir ipucu vererek

yanına çağırır

ve sonra hızla, saklı sarayına çekilir.

bunu kimse bilemez ve kimseye yansımaz,

sadece aşığından başka,

ve aşığın kalbi, ruhu ve herşeyi

ona doğru akar.

Bunun için Tevrat, kendisini açığa çıkarır ve gizler.

Aşığına sevgiyle yaklaşır

onun aşkını uyandırır.

Gel ve gör!

Bu Tevrat'ın yoludur.

Önce, insana kendini açığa çıkardığında,

ima ile çağırır.

Eğer o anlarsa iyi;

eğer anlamazsa, ona bir mesaj gönderir, onu bir aptalı çağırır gibi çağırır.

Tevrat, habercisine:

“Söyle o safa, daha yakına gelsin, onunla ancak o şekilde konuşabilirim!” der.

Şöyle yazılmıştır:

‘Kim sağduyusuzsa, safsa?

buraya gelsin, buradan yesin!

[Süleymanın meselleri-Proverbs 9:4]

O yaklaşır.

O (Tevrat), perdenin arkasından onunla konuşur,

o sözcükleri izler sonra onda kısa bir anlık yansıma olur.

Bu derasha’

[68]

dır.

Sonra üstü örtülü bir şekilde,

benzetme ve gizemli sözcüklerle,onunla konuşur,

Bu da haggadah'

[69]

tır.

Önce onu alıştırarak yetiştirir,

sonra onunla yüzyüze gelir ve yüzünü açar

ve ona ilk günden beri kalbinde gizlenmiş olan,

bütün saklı sırları ve bütün saklı yolları anlatır

Şimdi o, (artık) Tevrat'ın kocası, evin hâkimi

mükemmel bir insandır.

Bütün sırlarını ona açıklamıştır,

saklı tutulan, gizli ve kapalı olan hiçbirşey kalmamıştır.

O (Tevrat) ona der ki, ‘sözcüğü gördünmü?

Bu seni ilk kez işaretle çağırdığım sözcüktür.

Pek çok sırlar oradadır. Bu bir’dir ve o da bir’dir!’

Şimdi o görür ki, bu sözcükler hiçbir şey eklemeyecek

ve hiçbirşey alıp götürmeyecek.

Şimdi bu ayet’in peshat’ıdır

[70]

, tam ona benzer!

Dikkat et, hatta tek bir harf eklenmez veya silinmez.

İnsanlar, farkında olmalılar.

Aşıkları olmak için Tevrat'ı takip etmeliler!..”

Bir an sessiz kaldı.

Yoldaşlar şaşırmışlardı;

Onlar, gece mi gündüz mü olduğunu,

gerçekten orada olup olmadıklarını bilmiyorlardı...

“Yeter Yoldaşlar!

Şimdiden sonra, Günah tarafının sizin üzerinizde bir gücü olmadığını biliyorsunuz.

Ben, Yeiva Sava, sizden önce ayağa kalktım

bu sözcüklerle sizi uyandırmak için.”

Onlar, uykudan uyanan bir insan gibi fırladıkları gibi

kendilerini onun önüne attılar,

o sözcüğün çaresizliğiyle.

Bir süre sonra ağlamaya başladılar.

Rabbi Hiya açtı ve söyledi

“‘Beni kalbinin üstüne mühür gibi koy,

kolunun üstüne bir mühür gibi koy’

[Neşideler neşidesi 8:6]...

Kalplerimizin alevlerinden çıkan kıvılcımlar ve sevgi, size eşlik edecek!

Belki sizin imgeniz bize kazındığı gibi,

bizim imgemiz de sizin kalbinize kazınacak!”

Onları öptü, kutsadı ve ayrıldılar.

Onlar, Rabbi Shim’on’a yeniden katıldıklarında

ona herşeyi anlattılar,

o da hoşnut oldu ve şaşırdı.

“Bütün bunları kazandığınız için çok şanslısınız!

Burada bir cennet aslanı ile berabermişsiniz,

birçok kahramanla veya hiçbirşeyle karşılaştırılamayacak kadar

çok güçlü bir kahramanla,

ve siz onu hemen tanıyamadınız!

onun sizi cezalandırmasından nasıl kurtulduğunuza şaşıyorum!

demekki, Kutsanmış Kutsal Bir sizi korumak istemiş!” dedi

Onlar için şu ayetleri söyledi:

“Doğruların yolu, günün doğuşu gibidir,

gün tamamlanana kadar giderek aydınlanır.

Yürüdüğünüzde, adımlarınız özgür olacak;

eğer koşarsanız, tökezlemeyeceksiniz.

Halkınızın hepsi doğruluktadır,

topraklarınız sonsuza kadar duracak;

diktiğim filizler, ellerimle yaptığım işler, muhteşem olacak.

[71]

Tanrıya armağan (Kutsama yeri)

[72]

YHVH Musa’yla konuşup, dedi;

“İsrail oğullarına, Bana armağan getirmelerini söyle,

Her kim gönlünden verirse Benim ödülümü alacak.

Onlardan alacağınız armağanlar şudur:

altın, gümüş ve bakır;

mavi, mor ve kızıl yün ipliği, ince keten ve keçi kılı;

kırmızı boyalı koç derileri, yunus derileri ve akasya ağacı;

kandil için yağ, kutsama yağı için

ve hoş kokulu tütsü için baharatlar;

göğüslük ve efod

[73]

için

takılacak akik ve değerli taşlar.

Benim için kutsal yer yapsınlar ve Ben onların ortasında oturacağım

[Çıkış-Exodus 25:1-8]

Bir gün, Rabbi Şimon, Rabbi Elyazar, Rabbi Abba ve Rabbi Yose,

Ginnosar kıyısındaki ağaçların altında oturuyorlardı.

Rabbi Şimon;

“Şu ağaçların gölgesinde oturmak ne kadar hoş!

Tevrat sözcükleriyle burasını taçlandırmalıyız!" dedi

Rabbi Şimon açtı ve dedi:

"'Kral Süleyman, Lübnandan gelmiş sedir ağaçlarından,

kendisine bir tahtırevan yaptı'

[Neşideler neşidesi-Song of songs 3:9]

Şimdi bu ayet'in anlamını konuşalım;

Tahtırevan Saray gibidir ama

yüksekteki saraydan daha aşağıdadır.

Kutsanmış Kutsal Bir, onu Cennet Bahçesine

Kendi zevk ve arzularını ona aşılamak,

doğru yoldaki ruhunu hoşnut etmek için çağırdı.

Bu ruhların dünyada bir bedenleri yoktur.

Onlar yükselirler ve orada taçlandırılırlar.

Onların yerleri imrenilecek,

yüksek sevinçle zevklenilecek yerlerdir,

YHVH'in hoşnutluğu olarak adlandırılır.

Orası, saf lezzet ırmaklarının çok değerli akıntılarıyla doldurulur.

Tahtırevana ulaşana herşeye sahip olma yetkisi verilir.

Onlar, Kutsanmış Kutsal Bir'in gölgesinde oturma rahatlığına layıktır.

Bu yüzden denmiştir ki:

'O'nun gölgesinde zevkle oturdum'

[Neşideler neşidesi-Song of songs 2:3]

Şimdi biz o rahatlığın gölgesinde oturuyoruz,

Kutsanmış Kutsal Bir'in gölgesinde, tahtırevanda oturduğumuzun

bilincinde olmalıyız!

Salınmakta olan Tahtırevan ağaçlarının,

bizi diğer gölgelerden korumasını,

ulu taçlandırma ile taçlandırmalıyız...

Ne mutlu Kutsal kişilere!

Onların üstadları, onları arar, çağırır

onlara O'nun yakınlığını sunarlar.

Bu yüzden, Kutsal Kişiler, sinagoga hepbirlikte katılmalılar.

Her kim en erken oraya katılırsa, Şekinah onunla birebir ilişki kurar!

Gel ve gör:

Sinagogda ilk bulunan kişinin payı mutluluktur!

O, Zaddik

[74]

makamında Şekinahla birlikte oturur.

Bunun gizli anlamı şudur:

'Kim Beni erkenden ararsa bulacaktır'

[Süleymanın meselleri 8:17]

Bu en yükseğe yükselmektir.

Şimdi siz, ‘Ama öğrendiğimize göre “Kutsanmış Kutsal Bir sinagoga geldiğinde

orada on kişi bulamadı, ve çok kızdı!”

Nasıl olur da, erken gelen

Şekinah’a katılır ve onunla birlikte Zaddik makamında oturur?’ diyeceksiniz.

Bir öykü:

Bir Kral, ülkesindeki tüm uyruklarının belli bir gün ve yerde

huzurunda toplanmasını buyurmuştu.

Herkes bu olaya hazırlanırken, bir kişi

oraya zamanından daha önce geldi.

Kral geldiğinde erken gelen bu kişiyi gördü, canı sıkıldı.

“Sen! Tüm uyruklarım nerde? diye sordu.

Erken gelen kişi, ‘Efendim, Ben erken geldim,

ama onlar da Kral’ın buyruğu uyarınca arkamdan geliyorlar’

diye yanıt verdi.

Kral memnun oldu ve

O, Kral’ın sevgisini kazandı.

Bu arada diğer insanlar da geldiler.

Kral sakinleştiği için onlara hoşgörülü davrandı.

Eğer onlar gelmeselerdi,

veya onların yolda olduğunu söyleyecek,

erken gelen bir temsilci olmasaydı,

Kral çok kızacaktı.

Burada da, birisi erken gelip sinagogda bulunursa,

Şekinah gelir ve onu bulursa,

diğer hepsi de oradaymışlar gibi onu dikkate alır,

çünkü o bir kişi diğerleri için beklemektedir.

Şekinah, kendini onunla birleştirdiğinde

tek beden oldular.

Ve onu Zaddik makamına kabul etti,

Ama erken gelen olmasaydı

eğer orada kimse bulunmasaydı,

ne yazılacaktı?

‘Niye geldim? Burada kimse yok!”

[İşaya 50:2]

Bu ayet: ‘Burada on kişi yok.’ demiyor

Benimle birleşecek,

Benimle olacak,

‘Burada kimse yok’ diyor

söylendiği gibi: ‘Elohim adamı,

Zaddik makamında bulunur...’

Rabbi Şimon ve Yoldaşlar kalktılar.

Onlar kalkıp yürüdüler.

Rabbi Elyazar, babası Rabbi Şimon'a,

"Baba, şimdiye kadar, Cennet Bahçesindeki,

Yaşam ağacının gölgesinde oturmaktaydık,

Şimdiden sonra artık yürüdüğimize göre,

bu Ağacın gözeten yollarını izlemeliyiz..." dedi

Rabbi Abba açtı ve dedi

"'Armağan olarak Beni al. Herkesden...'

Kutsanmış Kutsal Bir, Tanrı evinin nasıl yapılacağını Musaya gösterdiğinde,

ona çok zor geldi, anlayamadı ama.

(Yine de) İşte, Tanrı evi yapılmıştı.

Şimdi zorluğu kaldırmalıyız:

Eğer Kutsanmış Kutsal Bir bu armağanı yalnız Musa'ya verdiyse,

İsrailoğulları armağan alacak diye nasıl söyleyebilirdi?

Bu yüzden, O O'nu Musaya verdi, başka birine değil!

Kısa öykü.

Her zaman halkının arasında olan bir Kral vardı,

ama kraliçe her zaman kralla birlikte olmazdı.

Kraliçe kralla birlikte olmadığı sürece,

halk kendini güvende hissetmiyor;

huzursuz oluyordu.

Kraliçe geldiğinde,

bütün halk huzur bulurdu ve kendilerini güvende hissederlerdi.

Bu yüzden, ilkin, Kutsanmış Kutsal Bir

Musaya işaretler ve mucizeler sergilediğinde,

halk kendini güvende hissetmedi.

Kutsanmış Kutsal Bir

'Benim armaganımı alın: Evimi ortanızda yerleştiririm!'

dediği zaman,

şöyle yazılmıştır:

‘Musa, Tanrı evini bitirip düzenlediğinde’

[Sayılar 7:1]

Musanın gelini için yeryüzüne indiğinde!”...

Rabbi Şimon ağlayarak

“Kesin olarak biliyorum ki

Ulu Kutsal Ruh sizin içinizde titreşiyor.

Bu Mutlu bir kuşaktır!

Kral Mesih’in görüldüğünden buyana böyle kuşak görülmemiştir.

Tevrat, eski günlerine geri döndü!

Doğrulukta olanlar bu dünyada ve gelecek dünyada

Mutludur!” dedi.

Shabat’ın (sebt gününün) gizemi

Sebt gününün gizemi:

O Sebt günüdür ki!

Bir'in gizemini birleştirdi

Bir'in gizemini O'nun üzerine örttü.

Sebt gününe giriş duası:

Ulu Kutsal Kral'ın, O'nun üzerinde dinlenmesi için Kutsal Görkem'in Tahtı,

Bir'in gizeminde birleşmiştir.

Sebt günü girerken O yalnızdır,

Diğer Taraf'dan ayrılmıştır,

Bütün yargılar O'ndan çıkmıştır.

kutsal ışığın birliğinde uzanmıştır,

Kutsal Kral ile yüzyüze gelmek için tekrar tekrar taç giyer.

Bütün gazap güçleri ve yargının hâkimleri Ondan kaçarlar.

O'nun dışındaki bütün dünyalar güçsüzdür.

O'nun yüzü, uzaklardan gelen ışıkla parlar;

Ona kutsal kişiler tarafından taç giydirilir

Ve onların hepsi yeni ruhla taçlandırılır.

O zaman dua başlar,

Onu neşe ve sevinçten parlayan yüzlerle kutsar:

Barekhu ET YHVH ha-Mevorakh,

"Kutsa YHVH, Kutsanmış bir,"

YHVH, önce Onu kutsa.

SEFER HA-BAHİR
"AYDINLANMA KİTABI"

Bahir, kabalistik metinlerin en eski ve en önemlilerinden biridir anlamı "parlaklık" veya "aydınlanma" demektir. Zohar'ın yayınlanmasına kadar Bahir, kabalıstik öğretinin en etkili kaynağıydı. Bütün Kabalistler Bahir'den alıntı yapmıştır ve özellikle Ramban'ın

[75]

Tevrat açıklamasında çok kullanılmıştır. Aynı şekilde Zohar'da da Bahir'den birçok alıntı ve açıklama vardır.

“Ve şimdi asûmandaki

[76]

parlak ışığı görmüyorlar...” [Job-Eyub 37:21]

Bahir kitabı aynı zamanda “Rabbi Nehunya ben haKana’nın

[77]

Midrash’ı” olarak da anılan toplam 12000 sözcükten oluşan oldukça küçük ama yüksek saygınlığı olan bir kitaptır. İlk baskısı, birinci yüzyıl Talmud bilgesi Rabbi Nehunya ben haKana’ya atfen, 1176 yılında Provenc’de yapılmıştır.

Bahir’de ortaya konan en önemli kavramlardan biri 10 sefirot’dur. Aynı zamanda Genesis’in ilk ayetinin açıklanması ve gerçek anlamı tartışılır. İbrani alfabesine mistik açıdan bakış, Gilgul (reenkarnasyon-yeniden doğuş) tartışması, Bilgelik (Hikmet)’in 32 yolu ve Tzimtum, kitapta yer alan diğer konulardır. Beş bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm. Yaratılışın ilk ayeti

Yaratılışın ilk ayetinin açıklanmasını içerir. Rabbi Nehunya ben HaKana, Rabbi Berekyah, Rabbi Amorai, Rabbi Bun, Rabbi Ishmael, Rabbi Rahumai adlı bilgeler, öğrencilerine, Yaratılış’ın (Genesis) ilk ayetinin açıklamasını, Tevratta yer alan diğer bölümlerdeki

ayetlere de gönderme yaparak ve örnekler vererek açıklar ve yorumlarlar.

2. Bölüm. Alfa-Beta

Bu bölümde Rabbiler; Rabbi Yanai, Rabbi Ahilai, Rabbi Levatas ben Tavrus ve Rabbi Yohanan'ın da katılması ile soru cevap yöntemini kullanarak, bu kez harflerin açıklama ve yorumları ile meleklerden söz edilir.

3. Bölüm, Yedi ses ve Sefirot

Yedi ses ve Sefirot açıklamalarına ayrılmıştır. Tanrı'nın Yedi değişik sesinin Tevrat ayetleri tanıklığı ile açıklamaları yapılmaktadır. 1. Ses Mezmurlar 29:3'de söz edilen "Tanrının suların üzerinde görkemle gürleyen" sesidir. 2. Ses Mezmurlar 29:4'de ve İşaya 10:13-48:13'de konu edilen "Tanrının güçlü" sesidir, 3. Ses, Mezmurlar 29:4-111:3'de "Tanrının ihtişamlı" sesidir, 4. Ses, Mezmurlar 29:5'daki "Tanrının ağaçları parçalayan" sesidir, 5. Ses, Mezmurlar 29:7'de "Tanrının ateş alevi çıkan ve ateş ile su arasında barış yaptıran" sesidir. 6.Ses Mezmurlar 29:8-18:51'de "Tanrının çölü sarsan ve Mesih ile Davuda ve onun kuşaklarına sonsuza kadar inayet eden sesi" ve son olarak 7. Ses, Yine Mezmurlar 29:9'da Tanrı'nın "Geyikleri doğurtan, Ormanları soyup çıplak bırakan ve Tapınağında her şeyin İhtişam diye çığlık attığı" ve Neşideler Neşidesi 2:7'de "Kudüs'ün kızları, kırların dişi geyikleri, sizi and ile bağlıyorum" diyen sesidir açıklaması yapılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin soruları üerine, Tevratta 7 sayısı

geçen diğer ayetler ile ilgili çok geniş açıklamalar bulunmaktadır.

4. Bölüm. Sefirot.

Bahir kitabının 4. bölümü; “*Ve Harun halkı kutsamak için ellerini kaldırdı, ve halkı kutsayıp günah sunusunu, yanmış sunuyu ve barış sunusunu sunduktan sonra indi*” [Levililer 9:22] ayetinin açıklaması ile başlar. Bu ayette ellerin kaldırılmasının nedeni araştırılır, ellerde 10 parmak olmasının 10 Sefirotu ima ettiği anlatılır. Buradan 10 emir ile ilişki kurulur, 10 emiri oluşturan toplam 613 harfin de 613 ayete karşılık geldiği söylenir. Bu ayetler, Teth dışında 22 harften oluşmaktadır.

Bundan sonra Sefirot’un açıklanmasına geçilir. “*Gökler, Tanrının şanını ilan (me-Saprim) ederler*” [Mezmurlar 19:2] ayeti ve daha bir çok ayetin Sefirot bilgileri verdiğine ilişkin bilgiler ile Rabbilerin açıklamaları sürer. Sefirottaki üçlemeler, Tanrının ilişkisine göre değişen adları ve bu adların herbirinin bir sefirah’a karşılık geldiği soru-yanıt şeklinde, bu açıklamalarda yer alır.

5. Bölüm. Ruhun gizemi.

Bu bölüm; “*Lütfen görkemini bana göster*” [Çıkış 33:18] ayetinin açıklaması ile başlar. Erdemli insanın kötülüğü ile kötü insanın erdeminden söz edilir. Bu ve benzeri ayetlerin ışığında, öğrenciler Rabbilerin gizli dünyalarının gizlerini öğrenmek için sorarlar. “*Ve O burnuna yaşam nefesini üfledi...*” [Tekvin 2:7] ayetinin

açıklaması yapılır. Tevratta geçen bazı kavramlar, güneş ve ay'ın pozisyonlarına göre özel adları ve etkileri anlatılır. Yaratılış sırasında, insanoğlunun cennetten kovulmalarının ardındaki giz açıklanır.

TANNAİM

[78]

Tannaim, Yahudi bilgelik öğretisidir. "tanna" adı, Aramice "teni" veya "tena" (= "öğretmek")'den alınmıştır ve genellikle, sözlü yasa öğretmenlerini belirtir. Mishna bilgeliğinin bir parçasıdır. Bu öğretmenler, Mishna ve Baraita'nın

[79]

içeriğini öğretirler. Bu terim ilk kez Mishna veya Baraita'dan bahseden öğretmenleri işaret etmek için Gemarada kullanılmıştır.

MİSHNA

Mishna, sinagoglarda bilginler ve öğretmenler tarafından yapılan Akademik eğitimde işlenen konuların ve bu konular hakkında bilginlerin görüşlerini toplayan kitaptır. Bütün rabbinik tartışmaları temel alan ve Dîni yasalara uygun konular, Tannaim de işlenmiş ve Mishna'da toplanmıştır.

Mishna, Arâmice aynı anlamdaki "teni veya "tena"dan türeyen "matnita"nın karşılığı olan "shanah" fiilinden

türemiş addır. “shanah” fiilinin orijinal anlamı “tekrarlamak”tır. Yazıyla değil, ağızdan kulağa geçmiş, zorla “öğretmek” ve “öğrenmek” olarak eski İbraniceden alınmıştır. Miras kalan öğretinin unutulmaması ancak sık sık ezberden tekrarlayarak olanaklı olabilirdi. “Mishna”: geleneği, öğrenme ve öğretme anlamına geldiğinden, “Mishna” sözlü olarak iletilmiş yasayı işaret eder. İ.S 10-220 yıllarını kapsayan çalışmaların 3.dönemi sayılan 120-140 döneminde yaşayan en önemli Mishna toplayıcısı Rabbi Akiba’dır (İ.S.140)

KABALA VE DİĞER GELENEKLER

Kendisinden sonraki Kabala çalışmalarının neredeyse tümünü etkileyen, Lurianik Kabala’nın

[80]

birçok fikri ve konusu, ilgilenen birçok bilgine göre Kabala’dan önceki başka düşünce sistemlerinde de vardır, (Hint felsefesi, platon felsefesi, gnostisizm) bunlardan en azından ikisi, platon felsefesi ve gnostisizm yahudi mistisizminin gelişmesinde etkili olmuştur. Ancak Kabala’nın batı düşünce tarihindeki yeri, incil geleneği, doğu gizemciliği ve batı felsefesinin yönelişi arasındaki “anahtar istasyon” özelliği ile tekdir. Bu geleneklerin kısmen hatalı olarak temsil ettiği, Tanrı ve insan doğasının filozofik ve psikolojik görünümü, İsaac Luria’nın Kabala’sında, Luria’nın derin ruhanî anlayışı, kapsamlı felsefesi, ve efsanevî hayal gücüyle çok kapsamlı olarak birleştirilir.

Ancak Kabala ve çağdaş sistemin düşünce ve pratiği arasındaki ilişki, eşit önemdedir. Kabalistlerin, Hrıstiyan mistiği Jakob Boehme

[81]

ve öğretisi ile Alman romantik filozofları Schelling

[82]

ve Hegel

[83]

üzerinde derin etkileri olmuştur. Lurianik Kabala'ın temel benzetmeleri, Freud

[84]

ve Jung

[85]

tarafından da sıkça kullanılmıştır. Jung, psikolojisinde, Kabala simya'sının ruhanî bakışından son derece etkilenerek, meditasyon metodunu geliştirdiğini ve simyacının gizli formülüyle, müridde gömülü duran metali değiştirerek Kabalistik "altın" ın çıkarıldığını ifade etmiştir.

Sonuç olarak, deconstruction'un

[86]

kurucusu olarak bilinen Jacques Derrida

[87]

tamamen kabalistik düşünceleri çağrıştıran birçok fikir ileri sürmüştür. Derrida, birçok kavramda olduğu gibi, “differance” (fark) ve “trace” (ipucu) kavramlarında, Lurianik semboller olan Ain-Sof ve Tzimzum’dan esinlenerek Kabalistik, “kapların kırılması” aşaması‘nın çağdaş yorumu olarak “deconstruction”u ortaya koymuştur.

KABALA’DA EVREN YARATILIŞ GELENEKSEL TEORİSİ

Başta, Kabala’nın kaynakları ve anlamı ile ilgili bilgileri aktarırken, onun bir “Evren Yaratılış Teorisi” olduğundan da söz etmiştik. Şimdi bu yaratılış sürecinin aşamalarını göreceğiz. Aşağıda, bu sürece ilişkin geleneksel görüş özetlenmektedir. Bir sonraki bölümde de geleneksel görüşü revize eden ve günümüz Kabala anlayışında büyük kabul gören Rabbi İsaac Luria ve izleyicilerinin yaratılış teorisi anlatılacaktır.

Başlangıçta tam boşluk, AIN vardı. AIN basit bir “hiçlik” değil ama kendi mutlak “hiçliği”nin varlığıdır. Hiçbir tanıma uymadığı halde bunu yakın bir şekilde söylemek istersek, AİN Tanrı’dır.

AİN’de bazı noktalar “yoğunlaşmaya” başladı (Bunun ne olduğunu veya nasıl olduğunu söyleyebilmek bir yana düşünülemez bile) ve bu yoğunlaşma, varlığın

yokluğu olan AİN SOPH'u "yarattı" ki biz buna, sonsuz/sınırsız bir şey diyebiliriz. AİN sonsuzluk fikri iken, AİN SOPH sonsuz'dur. Uygun bir söylemle, AİN SOPH Sular'dır.

Sonra AİN SOPH "hareket etti" ve "sınırsız ışık" AİN SOPH AUR'u yarattı. Sadece bu kadar değil "... ve Tanrı dedi, 'Orada ışık olsun'," ama bu aynı zamanda harflerin parlaklığı yolu ile, "Tanrının Ruhu veya nefesi" anlamına gelen kabalanın kutsal üçlemesini de simgeler. Buna uygun söylem ise, AİN SOPH AUR Işık'dır.

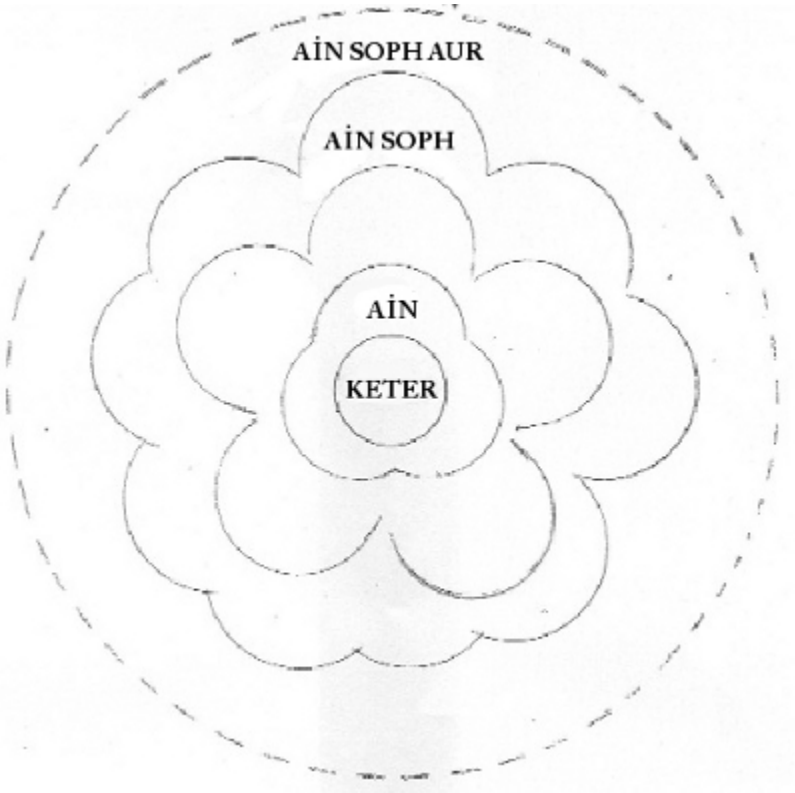

Tablo 3. AİN-AİN SOF-AİN SOF AUR ÖRTÜLERİ İLK SEFİRAH KETER'DE YOĞUNLAŞIRKEN

AİN, AİN SOPH ve AİN SOPH AUR aynı zamanda Aleph, Beyt ve Gimel harfleridir – mutlak sonsuzluk, mutlak boşluk ve mutlak eylem (hareket), aynı zamanda AİN- Anne, AİN SOPH-Baba ve AİN SOPH AUR – Taç, Kether ve Işığı simgeler.

AİN'in sürekli devinimi, SOPH ve AUR'dan sonra dokuz Sefirotu meydana getirir – "parlak küreler" – ki bunlar İbrani alfabesinin ilk dokuz harfidir. Bu kutsal üçlü sadece Sefirotu yaratmakla kalmaz, Aleph, Beyt ve Gimmel Kutsal üçlüsünü de yaratır.

AİN, Abyss'i geride bırakıp AİN SOPH AUR'u yarattığında, boşluk dört küre ile doldu, her bir küre, dokuz sefirotun giderek gelişen somut formları ile aynı zamanda AİN SOPH AUR'u da temsil ediyor ve içeriyordu. Böylece toplam 40 küre, artı dokuz orijinal sephirot ve AİN SOPH AUR'u topladığımızda 50 kapıya ulaşırız. İşte bizim, kendi küremizden başlayan serüvenimiz, Yaşam Ağacı'nın bu 50 kapısı boyunca sürer.

AIN SOPH AUR ve Sefirot kökenli olan (Teorik olarak AIN SOPH ve AIN) bu dört küre ve içerikleri aşağıda gösterilmiştir.

Assiah: Madde küresi (Maddesel varoluş)

Yetzirah: Biçimlenme küresi (Sınıflandırma)

Beriah: Yaratılış küresi (Arketipler-İlkörnekler)

Atzilut: Kutsal isimler küresi (Soyut kavramlar)

Bütün bu anlatılanlar İnsanla ilişkilidir ve her insanın Ego'su AIN SOPH AUR'u temsil eder (bilinçlilik ve doğru ile yanlış, iyi ile kötü arasındaki farkı bilme ve öğrenme yeteneği olarak)

İnsanlığın amacı, bizim varoluşsal maddemiz olan “Hakîkat Küresine” yükselmektir ve bunun için Dört Küre içinden geçen ve AIN’le yani Tanrı ile yeniden birleşene kadar süren bir yolculuk yapmalıdır. Bunun anlamı her kişi Yaşam Ağacının 50 kapısından geçme potansiyeline sahiptir. Ancak Musa bile AIN SOPH’dan öteye gidememiştir. AIN SOPH – sonsuz varoluş- “Tanrı”’dır ve insanlığın geleceğini göstermiştir.

AİN, saf ruhun yeridir, devinerek AİN SOPH’u veya sonsuzu yaratır. Yukarıda anlatıldığı gibi, AİN SOPH’un içinde yoğunlaşmış AİN SOPH AUR – Sınırsız ışık- vardır ve buradan dokuz sefirot çıkar. Dokuz Sefirotun “merkezi” – beyaz ve parlayan nokta—“kether” (taç) veya ışık olarak adlandırılır. Sefirot, dokuz küre gibi ışıktan Yaşam Ağacı biçiminde çıkmıştır. Sefirot ve AIN SOPH AUR, 10 “parlayan sefira” olarak adlandırılır ve İbrani alfabesinin ilk 10 harfi ile ilişkilidir. Buna göre: Alef (AIN SOF AUR; 1), Bayt (2), Ghimel (3), Dalet (4), Hay (5), Vav (6), Zayn (7), Hayt (8), Tayt (9) ve Yod (10). Bunlar AIN SOF’un 10 soyutlaması olup AIN’in “devingen” sonucudur.

AIN SOPH’un 10 soyutlaması dört küreye yansır: Atzilut – Kutsal Ad Küresi (soyut kavramlar); Beriah – Yaratılış Küresi (İlkörnekler); Yetzirah—Biçimlenme Küresi (sınıflanma); ve Assiayah—Madde Küresi (maddesel varoluş).

Bu kürelerin herbirinin yansıması –orijinal 10 Sefirottan uzaklaşan herbir küre, bir öncekinden daha çok somutlaşmaktadır- aşağıda gösterilmektedir:

Bu süreç ile soyut somutlaşır.

Her oluşumun “kuralları” öncekinin üstündedir, ruhun Yaşam Ağacı boyunca (10’dan 1’e ve AIN SOPH’tan AIN’e) yolculuğunu betimler. Oluşumun Hiyerarşisi aşağıda gösterilmektedir.

Sözü edilen bu dört derecede, yaratılış, biçimlenme ve yapma, Kutsal metinlerde ve Kabalada sıklıkla yinelenir. Sefirot’un “dört dünya” ile ilgili ortak düzenlemesi aşağıda gösterilmiştir:

Keter Ain Sof’a en yakın olduğundan bilinemez ve aşağıda kalan diğer dokuz’dan farklı kabul edilir. Bu yüzden düzenleme içinde yeralmaz.

Hokmah, olabilecek en yüksek Sefirah olarak kabul edilebilir. “Baba” veya zaman (geçmiş) ile ilişkili kabul edilir ve Y-H-V-H’in “Y”sidir.

Binah, zaman’ın (gelecek) boyutu ile ilişkilidir ve “Anne” kabul edilir. Y-H-V-H’in “H”sidir.

Sonraki altı Sefirot birlikte bir grup oluşturur ve uzayın devamlılığının altı yönü ile ilişkilidir ve “ilişki” anlayışını gösterir. Bu altı, birlikte “Zer Anpin” (küçük yüz) olarak adlandırılır ve “V”ı hatırlatır çünkü Vav’ın sayısal değeri 6’dır. Tiferet bu grubun merkezi kabul edilir ve o çoğunlukla Zer Anpin kabul edilir.

Sonuncu olan Malkut, Tanrının yeryüzündeki huzuru (Shekinah) ile çok yakın Sefirah olarak kabul edilir.

Gelin’dir ve Y-H-V-H’in sonuncu veya küçük “H”dir.

Not: Farklı Kabala sistemlerinde farklı düzenlemeler yapılır.

	Yayılma	Atzilut	Beriah	Yezirah	Assiyah
1	Birinci Taç	Eheieh	Varolma	Çarklar	Ateşli Duman (Samanyolu) Ben Metatron Orphanim rashit ha galagalum
2	Bilgelik	Yehovah	Açığa çıkma	"Kutsal Hayvanlar" Burçlar	"Oluşun Temeli" Raziel chaioth ha-kadosh Masloth
3	Anlayış	Yehovah Dalınç	Tefekkür	"Parlak Bir" Güneş	Elohim Tanrıların Tanrısı Tzapkiel Chasmalim Shemesh
4	Merhamet	El	Adalet	Uçan Yılan Saturn	"Yaratıcı Tanrı" Tzadkiel Sepharim Shabbathai
5	Sertlik	Elohim Gibor	Sertlik, Katılık	"Kudretli Bir" Jüpiter	"Etkili Tanrı" Samuel Aralim Tzedeg
6	Güzellik	Eloah Vodaath	Güçlü Zerafet	Tanrılar	Venüs "Güçlü Tanrı" Haniel Elohim Nogah
7	Zafer	Yehovah Tzaboath	Tanrı İmajı Tanrıların Oğlu;	Mars	"Evrenin sahibi Tanrı" Mikael Ben Elohim Madim
8	İhtişam	Elohim Tzaboath	İnsan-Tanrı Tam İnsan soluğu	Merkür	Evrenin sahibi Efendi Tanrı Gabriel İshim Kokab
9	Temel	Shaddai, El Chai	Kutsal Hekim	Oğullar Makamı Ay	"Herşeye gücü yeten" Rafael Kerubim (Şaman) Levanah
10	Krallık	Adonai	Melek Mesih Krallar	Yeryüzü	"Tanrı" Sandalphon Melakim Dört

Bu tablo, çeşitli farklı tabolardan, Grifasian sentezi esas alınarak,
birçok çelişkili tablodan daha basit ve anlaşılabir olması amaçlanarak hazırlanmıştır.
Bu hiyerarşinin bölüm ve nitelikleri, dünya üzerindeki farklı inançlarda da
aynı gezegenler ve anlayışlar için geçerli olduğu için, Grifasian sistemi karşılaştırmalı
teoloji sentezlerine temel kabul edilmektedir.

4. BÖLÜM LURİA KABALASI

1492 Yılında İspanya Kralı Ferdinand'ın Yahudileri İspanyadan kovma emri üzerine, Yahudiler bir kez daha geleneksel kaderleri olan sürgün ve göç ile karşı karşıya kalmışlardı. Bu durum kutsal metinlerdeki kehanetleri yeniden gündeme getirdi. Dünyanın sonunun yaklaştığı, kurtarıcı Mesih'in geleceği üzerine söylentiler ile çalkalanan endişeli, tedirgin ve sıkıntılı mânevî ortam, Kabala'nın yeniden ve etkili biçimde gündeme gelmesine yol açtı. İşte bu dönemde Kabala merkezi durumunda olan Safed'de en büyük Kabala bilgesi Isaac ben Solomon Luria'nın okulu ve öğretisi tüm dünyanın ilgi odağı oldu.

İsaac ben Solomon Luria'nın yaşamı hakkındaki bilgileri, ölümünden sonra yazılan ve yazarı bilinmeyen "Ari'nin Yaşamı" (Toledot ha-Ari) adlı biyografik kitaptan öğreniyoruz.

1534 yılında Kudüs'de dünyaya gelen Isaac ben Solomon Luria, daha sonra ailesi ile birlikte Mısır'a göç etmiş, orada Yahudi rabbilerden köklü bir dinsel eğitim almıştır. Yaşı ilerledikçe Yahudi hukuku konusunda derinleşen Luria'nın bu çalışmaları sırasında, Yahudi mistisizmi çok ilgisini çekmiş ve bundan sonra tüm yaşamını Kabala ve Zohar çalışmalarına adamıştır. Luria, çalışmalarını yazıya dökmeye önce Zohar'ın "Gizlilik Kitabı"'na (Sifra di-tzeni'uta) bir yorum yazarak başlamıştır.

Luria, 1570 yılında, çalışmalarından etkilendiği yaşayan en büyük kabalacı olan Cordovero'nun okuluna katılmak üzere Kabala merkezi Safed'e gelir. Burada Cordovero'nun öğrencisi olan Luria, eski kabala sistemini geliştirerek, kendi mistik okulunu kurar. Bu okulun seçkin öğrencilerinden olan Hayyim Vital'in sonradan yazdığına göre; Luria'nın geliştirdiği özel mistik metodlar "Kavvanot" (meditasyon) ve "Yihudim" (birleştirme) ile bedeni saran kaba kabuktan (Kelipot) kurtulmayı ve içsel arınmayı esas alan törensel çalışmalar, sadece Luria'nın öğrencilerinden oluşan kapalı mistik guruplar tarafından uygulanıyordu.

Luria'nın geliştirdiği ancak onun 1572 yılında bir salgında ölümünden sonra, öğrencisi Hayyim Vital tarafından Luria Kabalası adıyla, dünyaya sunulan Kabala sistemi, XVII. yüz yılda gelişen Sabetay Sevi, XVIII. yüz yılda ortaya çıkan Hasidizm ve tüm Yahudi mistisizmini derinden etkilemiştir.

İsaac Luria'da Evren yaratılışı:

İsaac Luria'nın Kabalası, eksiksiz bir yaratılış kuramı ortaya koymaktadır. Aşağıda ayrıntılı biçimde görüleceği gibi bu kuram üç evrede ele alınmaktadır. İlk aşamada, tüm evreni kaplayan Sonsuz "Ain Sof" kendi içine doğru büzülmüştür, bu evre "Tzimtzum" (büzülme/çekilme) adıyla anılır. Ancak sonsuzun sonluda kapsanması olanağı olmadığı için ikinci aşamada kendini sınırlayan sınırları/kapları kırarak ve içindeki uyum da bozularak evrene yayılmıştır. Bu evre de "Shevirat ha-Kelim" (kapların kırılması) olarak adlandırılır. Ve üçüncü

aşamada ise insanoğlunun mistik çabaları “kavannot” ile kutsal ışığın en yüksek formu “Adam Kadmon“’un yeniden doğması “Tiqqun” (restorasyon, tamirat) ile gerçekleşecektir.

Herşey, hiçbirşey (Ayin)’den, bir şey (Yesh)’in ve onun örülmesiyle meydana gelen sonsuzluk (Ain-Sof)’dan meydana çıkmıştır. Ain-Sof, bu meydana çıkış olayını, kendisinden bile gizli olan ve merkezdeki bu metafiziksel boşluktan bir tzimtzum hareketiyle gerçekleştirdi. Başlangıçta varolan adam (Primordial Man), Adam Kadmon ve bütün sayısız dünyalar (ki Olamot-Alemler olarak adlandırılır) bu boşluktan ortaya çıktı.

İlk Adem’in gözlerinden, ağız, burun ve kulaklarından çıkıp geri dönen ışıklar, 10 ilkörnek (archetypal) değeri yani *Sefirotu* ve 22 kutsal harfi (Otiyot yesod) oluştururlar. Bunlar, Evrenin temel ilkelerinin yapı taşları ve herşeyin yapısal elemanlarıdır.

Bu ışımalar, yayılmanın ötesindeki sonsuzluğun (Ain-Sof) ışıklarını da kapsayan ilk kab’ı (Kelim) biçimlendirir. Ancak bu ilk kap ne bu yayılmaları ve ne de Kapların kırılması (*Shevirat ha-Kelim*) olarak bilinen kozmik felâketi kapsayamaz. Bu kap parçalanmış ve değişmiştir. İlkin anlamlı gruplar olarak toplanan harfler, aslında anlamsızlığın kutsal metinleriydi. Evrendeki bu kopma, Tanrı ile ilk adem gibi, erkeklikle dişiliği ve tüm özelliklerin karşıtlıklarını ortaya çıkardı.

Kırık kapların Metafiziksel boşlukta yuvarlanması, Kutsal ışığın görkemli kıvılcımları gibidir. Önceden karanlığın katmanlarında örtülü dururken yakalanan bu kıvılcımlar, *Sitra Acra*'ya, yani diğer yana düşerler ki bu dünya, Bilgeliğin, Anlayışın, bilişin, Aşk'ın, Adaletin, Güzelliğin v.s dünyasıdır. Kırılmadan sonra, örtülü duran ışıklar ve kaplar *Kellipot* (kabuklular) olarak biraraya gelerek birleştiler ve sonuçda; bizim dünyamız (assiyah-yapma dünyası)'a kondular. Bu dünya, hem olabilecek en kötü dünyadır hem de paradoksal olarak aynı zamanda bu alanın kurtuluşunu sağlayabilecek en iyi dünyadır.

Kapların kırılması sonucunda, Primordial Adam da kendi ruhunun çokluğu içine kısmen kırılmıştı. Bu sırada, yaşadığımız dünyanın biçimleri aynı örnekler veya *Kellipot* olarak, "Diğer yan"da sürgündeydi. Bu yüzden, dünyada yaşayan her kadın ve erkeğin görevi, kendi kıvılcımları'nın (*netzotzim*) özüyle, gerçek yaşamda karşılaşma şansını yakalamak ve o ruhları yükseltmektir. Aynı zamanda, İlk Adem'ın beş partzufim (Tanrının kişilik olarak yüzü) figürünü ve Sefirotu yeniden yapılandırmaktır. İnsan ve dünya, Karı koca arasındaki evlilik ilişkisinde olduğu gibi karşıtıyla uyumunu yeniden kurmalıdır.

Kadın veya erkek, herkes kendi yaşamlarında birbirleri ile karşılaştıklarında, olayları ve şeyleri kapsayan uygun kıvılcımı birbirlerinden geri alırlar. Her karşılaşma ve herbir yaşam, kutsal ışığın kıvılcımının parlaması ve öteki karanlık dünyaya dalması için bir fırsat olup

“Kıvılcımın yükselmesi”’nin, *Tikkun ha- olam*’ın aracı ve dünyanın yeniden yapılmasıdır.

Kaosu ve şeytanı yenerek Dünyanın kurtarılması ve yeniden kurulması, anlamsız olana anlam kazandırmaktır. Sonsuz tanrının, *Ain-Sof*’un yeniden tamamlanmasının mutlak güveni ise, Sefirotun sembolize ettiği somut ve soyut değerleri gerçekleştirmekle olanaklıdır. Lurianik sistemde, Tanrısallık (*Ain-Sof*, sadece dünyanın kaynağı değil, bundan daha çok, Dünya, insanlık ve Tanrıyı da içeren bütün teosofik sistemle özdeştir) *Ain-Sof*’un tamamlanması, sadece insanoğlunun kendini yeniden yapmaya yönelik çabaları ile olanaklıdır.

Tanrının sonsuz ışığından Fiziksel Dünyamıza kadar, Yaratılış sürecinin aşamaları:

OR AİN SOF (Tanrının sonsuz ışığı)

Yaratılış sürecinin başlamasından önceki Tanrı’nın sonsuz ışığının on evresi.

Sod Ha’Tzimtzum (“’Büzülme”nin gizemi”) üç evresi:

1) Tanrı’nın sonsuz ışığının “kaldırılması”;

2) Tanrı’nın yaratılıştan “etki”sini “geri çekmesi”;

3) Kutsal ışık “ışın”ının, başlangıçta varolan ilksel karanlığa

Yayılması.

Adam Kadmon'un ("Başlangıçta varolan (ilksel) adam") iki evresi:

1) Tanrı'nın "dünyaları" oluşturma özel isteği ve planı:

2) Adam Kadmon'un "kulaklarından", "burnundan", "ağzından" ışıklar çıkması.

Akudim, Nekudim, Brudim ("Birleştirme, Noktalar, Bağlantı")

Adam Kadmon'dan çıkan ışınlar sonucunda oluşan "ışıklar" ve "kaplar"ın üç evresi.

Keter D'Atzilut ("Yaratılışın "Taç'ı"

"Taç"ın düzeltmesi ile başlayan Azilut dünyasının düzeltme sürecinin sekiz evresi.

Olam Ha'Atzilut ("oluşma dünyası")

Kutsal birliğin özel bilinci – Azilut dünyasının on evresi (partzufim/figürler)

ABİYA (Atzilut, Beriah. Yetzirah. Asiyah) dünyaları

Tanrı'nın sonsuz ışığından çıkıp, bizim fiziksel dünyamızda sonuçlanan dört evre ("dünyalar")

Ain-sof

Ain-Sof, sonsuz Tanrıdır, tanımlanacak bir formu yoktur ve durağan değildir. O, kabalistler tarafından, dünyanın ve insanlığın gelişmesine paralel olarak bir sonraki aşama bir öncekine karşı ama onu da kapsayarak, Tanrı yerine tasarlanmıştır. Ain-Sof, Kabalistin Tanrısı olarak, hem çok sâde, hem çok karmaşık, hem hiçbirşey, hem herşey, hem gizli, hem açık, hem gerçek, hem hayal, hem insanı yaratan, hem de insan tarafından yaratılandır.

Ain-Sof'da herşey, hiçbir şeyden (Ayin), gelişir ve açığa çıkar, o oluşun ve olacakların bütünlüğüdür (ratzon), o akıl ve hikmettir, o bütün anlam ve değerleri düzenler (Sefirot), o erkek ile dişinin birleşmesi ve bütün çelişkilerin sonundaki birliktir. Ain-Sof, yolun sonunda, hem noktaların herbiri hem de onların diyalektik birliğidir. O çok doğalı olması nedeniyle, sürekli olarak kendini yaratma sürecinin her aşamasında yeniden tanımlanmalıdır. Bu kendini yaratma, aslında insanlığın, içinde bulunduğu karışık, çelişkili ve eksikli dünyadan kurtularak, eylemsel, ahlaksal, zihinsel ve ruhsal yaşamında yaratılışının şekillenmesi ve mükemmelleşmesidir.

Kabalistler tarafından, Gizli Tanrı'yı tanımlamak için "Sırrın örtüsü", "Gizli ışık", "Düşüncenin kapsayamadığı" v.s. gibi

[88]

pek çok epistemolojik (bilgi bilimsel) terim kullanılmıştır; Herbiri de insan bilgi ve anlayışının

ötesindeki Tanrı anlamına gelmektedir. “Bütün köklerin kökü”, “Farksız birlik”, “Büyük gerçek”

[89]

, “Yaratıcı”, “Sebeplerin sebebi”, “İlk neden”,“Sonsuzluk” v.b. Hangi anlama gelirse gelsin O Dünyanın kaynağı, gerçeği veya bütün herşeyin toplamıdır. Olumlu çağrışımlara rağmen kabalistler, yine de bütünüyle bilinmeyen ve örtük olan Tanrı’ya gönderme yapmaktadırlar.

İlk Kabalistler, Sefer Yezirah’da, şu önermeyi yaparlar; Tanrıyı sezebilmek için “kalbinizi hiçbirşey düşünmeden, ağzınızı da konuşmadan kapalı tutun ve eğer kalbiniz çarparsa oraya geri dönün”

[90]

. Kabala sembolleri açıklandıkça, “Neden orada hiçbirşey yok?” ve “İnsan yaşamının anlamı nedir?” sorularına verilecek en akılcı ve ruhsal yanıt Ain-Sof’dur. Ain-Sof, dünyanın oluşumuna neden olmuştur, bütün anlam ve değerlerin kaynağıdır, sadece soyut olarak kendi değerinin düzenidir ve sadece o, insanlığı tamamen gerçekleştirebilir. Ain-Sof, insan kalbini ve ruhunu kendinden yansıtmıştır ancak insanın, kendi eylemlerini onun düzenine uygun gerçekleştirmesi daha önemlidir.

Tzimtzum

[91]

Tzim-tzum sözcüğünü genişleme ve büzülme, çekilme, kasılma veya bazı Kabalistlerin açıklamalarına gore “merkezkaç ve merkeze yönelme enerjisi” olarak açıklayabiliriz.

Bilinmeyen mutlak, henüz içkin değil ama aşkın durumdayken ve bütün sayıların üstündeyken, oluşumun içinden kendisini açığa çıkardı. İlk olarak kendi içinden kendini sonsuz uzaya, sonsuz boşluğa geri çekti; Önce ışık veya yaşam gücü yavaş yavaş azaldı ve ilk olarak dipsiz bir uçurum belirdi, bu sırada bir noktanın yavaş yavaş büyümesi gibi yaşam veren enerji veya güç bütün uzaya yayıldı. Bu yoğunlaşma veya büzülme ve genişleme, yaratılış ve varoluşun, merkeze doğru ve aynı zamanda merkezkaç enerjileridir, işte Kabalistler bunu Tzimtzum olarak adlandırırlar.

Yaşam formu, tüm kusursuz modeller, ideada bulunan ilk ilke ve kusursuz prototip, maddesel ve ruhsal olarak tüm yaratılanlar, Ain Sof’un iradesiyle ve kendisinden ortaya çıkmıştır. Bu oluşum, Ain Sof’ a göre Mikrokosm’dur, tüm yaratılanlara göre ise Makrokosm’dur. Tzimtzum olayı, özellikle üçüncü “olam”ın veya Sefirotal Kozmik ağacın alt üçlüsü’nün hareketidir —- Her Sefirotal Ağaç üç tane üçlü halindedir ve bu üçlükler, sırasıyla şöyle adlandırılır 1) Anlaşılabilir veya akılsal dünya: 2) Biçimlendiren veya örnekler dünyası: ve 3) Doğal dünya. Son üçlü Sefirot,

“olam ham-Muteba” olarak adlandırılır ve tzimtzum da özellikle bu dünyada aktiftir.

Tzimtzum sözcüğünün iki anlamı vardır. Birinci anlamı ontolojik (varlıksal) olup, kısalmayı çağrıştırır, geri alma veya yoğunlaşmadır. İkinci anlamı ise gizleme veya gizlemeyi çağrıştıran epistemolojikdir. Lurianik yaratılış teorisinde, Ontolojik ve epistemolojik anlamlarının her ikisi de yer almaktadır.

Tzimtzum doktrini, bilinen evren ile evrensel olumsuzlamanın sonucu arasındaki paradoksal düşünceler dizisini açıklar. Lurianik Kabalaya göre, Tanrısal gerçekliğin çekilmesi veya gizlenmesi ile Dünyanın yokluktan yaratılışa geçişi arasında pek fazla fark yoktur. Bir sinema filmini perdeye yansıtan ışık gibi Saf ve türdeş ışığın esrarengiz parçaları da dünyayı oluşturdu.

Tzimtzum anlayışına göre, Tanrı’nın evreni yaratması da bilinememeli ve anlaşılamamalıdır. Tzimtzum öğretisi, bilinmeyen yaratılışın özünü de içerir. Tanrının büzülme ve gizlenmesi olayı, dünya ve insanlığa, en büyük bilinmeyeni ve büyük kutsanmanın açıklamasını da sunmaktadır.

[92]

Bununla birlikte, zaman zaman Kabalist yorumcular, Tzimtzum doğabilimcileri ve karşıtları arasında sert tartışmalar da olmaktadır. Fizikçi yorumcular, büzülmenin Tzimtzum ile karıştırılmaması gerektiğini

ileri sürerler. Çünkü, Kabalistik geleneğe göre, Tanrı veya “Ain-Sof”un, başlangıçta zaman ve uzaydan varolmadığı açıktır. Gerçek Tzimtzumda, uzay, zaman, madde ve ışık hiçlikten oluşmuştur.

Lurianik Tzimtzum anlayışı, matematik dünyası örnekleri ile açıklanabilir. Bir sonsuz ve mükemmel akıl, 21/3, 126/18, 6.72 + 0.28 v.s gibi aritmetik açıklamalarla hemen görülebilir. Hepsi de 7 sayısına eşittir: Bu açıklamalar, sadece farklı matematiksel düşünceleri kavrayabilen ve sınırlı aklın, bakış açısına göredir. Gerçekten de matematikçi düşünürler Russel ve Whitehead tüm matematiği birkaç mantık ilkesiyle kanıtlayabilmişlerdir. Bir sonsuz aklın bir anlık sezgisi, tüm dünyanın yüksek matematiğinin ayrıntılarını basit bir düşünce gibi açıklayabilir ki dünya da böyledir.

Tanrının bakış açısına göre, bütün dünya, “Bir” kavramı altındadır; Oysa bizim sınırlı bakışımıza göre ise sadece kavramların ve hemen oluveren şeylerin çokluğu olarak görünür. Yaratılış kutsal oluşla sınırlanamaz, bütünüyle dokunulmamış ve tanrısal bilişle sınırlanmamış kalıntılardır. Dünya tanrısal bilişdeki bütün noktaların bütünlüğüdür ve daha çok, bilinmeyenlerden oluşur, Tanrı o oluşu değiştirmez, her ne kadar, oluş alanı bizim dünyamızsa da, kesin alanı tamamen bilinmez.

Uzay, zaman ve maddenin kendi kişisel varoluşları Tzimtzum’un gizlenmesi veya sınırlı bilgisinin mantıksal sonucu kadardır. Zamandan veya uzaydan uzak olan, örtük veya açık olan ve başka birine veya ilkenin

kendine ait olan, bilinmeyen veya sadece bir parçası bilinen kategorilerden her biri sınırlı bilginin araçlarıdır. Uzay, zaman, madde ve kişilik, yaratılış'ın mantıksal önkoşuludur, çünkü çelişkili ve kısmen açık bir çok ilke, gizlenmiş, ayrılmamış kutsal "Bütün"'lükten ortaya çıkar.

Schneur Zalman'a göre (ilk lubavitcher rabbi)

[93]

Tanrı'nın kendini Tzimtzum hareketiyle, harf ve sözcüklerle açıklaması, ayrıca Tanrısal ışık ve hayatın derece derece büzülmesine işaret eder. Luria'ya göre sefirotik araçlar, Tzimtzum'un ürünüdür. Zalman'a göre, İbrani sözcüğünün herzaman sonunda gelen beş harf "kök"tür. Harfler, yapılarıyla ve sınırlı kutsallıklarıyla, kutsal büzülme görevine hizmet ederler ve bu yüzden sefirotik araçlarla aynı işi yaparlar.

Reshimu (Etki/Sonuç)

Reshimu, Tzimtzum sürecinde, Tanrı'nın sonsuz kutsal ışığının Yaratılış'dan "geri çekilmesi" sırasında artakalan etkidir. Reshimu, sonsuz kutsal ışığa ve yaratılışın kutsal planından *avir kadmon*'da

[94]

kalan ışığa benzemez, ondan farklıdır. Buradaki reshimu, yeterince "zayıf"dır ve neredeyse "görünmeyen"'dir ("yokluk"). Öyle ki, varoluşa, bağımsız gerçekliğin ve Kutsallığın "arka planı" görevini yapar.

Reshimu'yu, şarap boşaltıldıktan sonra şişede kalan güzel kokusuna benzetebiliriz. Reshimu, "unuttuğunu" bilmenin, kaybettiğini arama isteği uyandıran bilinçliliğidir. Tanrı'nın kendi yarattığı ile oynadığı "sakla ve ara" oyunu'nun farkındalığıdır. Reshimu, çoğu kez, tzimtum'un başlangıcından sonraki Tanrı'nın aşkın ışığı (sovev kol almin) düzeyi olarak kabul edilmiştir. Gerçek aşkın ışık (tzimtzum'dan önce) ve içkin ışık (memalai kol almin, tzimtzumdan sonra, kav biçiminde beliren bir ışık olarak açıklanabilir) arasında bir orta aşama gibidir, Reshimu'ya "bütün dünyaların taşıyıcısı" (sovel kol almin) denebilir. Son çoklu varoluşun yükünü taşıma yeteneği olan ve Kutsallığa özgü bir güçtür. Reshimu, bütün dünyalara ait "kapların", "maddelerin" son kaynağıdır. Gerçekliğin mutlak soyut ilk "bedeni"dir. Canlı beden tam da Adem'in yaratıldığı gibi yaratılmıştır "toz'dan toprağa", "önce Tanrı onun burnuna yaşam nefesini üfledi". Buradan reshimu'nun da varlık haline getirdiğine, (tıpkı kav gibi) önce girdiği anlaşılmaktadır.

Shevirat ha-Kelim (Kapların kırılması)

İsaac Luria'ya göre, Tanrısal ışıkları kapsayan 10 kap, başlangıçta herhangi bir yerlerinden kırılmış oldukları için ışıkları tümüyle kapsayamazlar. Bu çatlaklar Tanrısal ışıkların yayılmasına neden olmuştur. Bu evrensel felâketin sonucunda, *Sefirot*, evrenin yaratılışı sırasında ortaya çıkan parçalanmış ve dışarı atılmış arketipal değerleri oluşturur. Bizler de bu kırık çömlek parçalarından oluşan dünyada yaşamaktayız. Bu olay Kabalistler tarafından 10 Sefirotun 6'sında (*Hesed*'den

Yesod'a) tamamen kırılması (*Malkhut*'da son parçanın kırılması) şeklinde yorumlanır. Ancak Kapların hepsi, Keter, Hokmah ve Binah'a sahiptir. Kırılmış olan evren, tam ve mutlak kaos durumundan er geç kurtulacaktır. Üç yüksek Sefirot, tümlüğün irade, hikmet ve anlayış'ını temsil ederken, sadece altı Sefirot kırılmış olan ruhsal, ahlâki, estetik ve maddi değerleri temsil eder ki bu yüzden de onarıma gereksinmeleri vardır (Tikkun).

Lurianik öğretide, kırılma olayının tûfanı ilgilendiren bir olay olduğundan da söz edilmektedir. İrâde, Hikmet ve Anlayış sağlam kalmıştır ama özellikle insanlığa özgü, kültürel ve sembolik düzeni oluşturan diğer bütün değerler kırılmıştır. Lurianik Kabalaya göre, Kapların kırılması, ancak bizim uygar yaşamımız ile eşitlenen, dayatmaya meydan okuma ile yeni bir başlangıçtır. Kısaca kaosun, ruhsal kalbimizin içinde patlaması, kavramsal, ahlâki ve psikolojik bir düzenlemedir.

Kapların kırılmasına aynı zamanda erotik açıdan da bakabiliriz. Lurianın en önemli öğrencisi Chayyim Vital'in bu konudaki tanımlamasında, kapların dişil Partzuf'un rahminde olduğu öne sürülür. Eski devir Kabalist sembolizmasında Kozmik Anne için "kaplar", "hazne" ve "taşıyıcı" "rahim" deyimleri kullanılırdı. Ayrıca kapların kırılması olayı, evrenin dişil ve eril yanlarının ilişkisini de düşündürür. Cinsel ilişki her zaman "yüz yüze" olmuştur, çiftlerin birbirinin üstünde geri döndürülmesi, tamamen ayrılmayla sonuçlanır. Shevirah ("kırılma") ile ortaya çıkan "kaos", cinsel soğumaya neden olur ancak cinsiyetlerin yenilenmesi ve onarılması koşuluyla bu

cinsel soğukluk ortadan kalkar, yeniden birleşme ve üreme olur. Aynı zamanda, doğum öncesi su gelmesi gibi kapların kırılması da Tikkun sürecinde kişisel ve dünyasal düzen tamamlandığında yeni bir doğumun habercisidir.

Teosofi, felsefe, insanın gelişimi ve psikoloji gibi birçok konuda da Kapların kırılması kavramını örtük olarak görmek ve uygulamak olanaklıdır. Gerek bu konuda ve gerekse diğer konularda, Kabala sembolleri ile Kabalistik benzetmeler, Hegel felsefesi ve dialektik anlayışta da sık sık tartışma konusu olmuştur.

Kellipot (Kabuklar)

Lurianik Kabalada Kellipot (tekil=kellipah), Kapların kırılması sonucunda, Tanrı katından sürülen kutsal ışıkları içine alan kabuklardır. Bildiğimiz dünya, tamamen Kellipot'tan oluşmuştur ki bazıları, insan tarafından, Tanrı buyruklarının yerine getirilmesiyle bile kurtarılamayacak kadar bütünüyle kirli ve karanlık, bazıları da insanoğlunu içine alamıyacak kadar yarısaydamdır.

Dünyanın yeniden yapılması, *Tikkun ha olam* evresinde, kutsal ışığın "yükselen kıvılcımıyla", "öz'ü kabuktan çıkarma" şeklinde olmuştur. Kellipot'un kendisi paradoksal bir emirdir. Bu emir; sadece insanlığın çevresindeki kıvılcımların yücelmesini sağlayan bir emir değil, aynı zamanda Tanrı tarafından, insanlığın ruhunu saran gizil yardımının açığa çıkmasını da engelleyen bir

emirdir. Bu nedenle unutmamalı ki, her Kellipot insanı kurtarmaz. Bazı Kellipot'tan da sakınılması gerekir.

Kellipot Nogah olarak adlandırılan üç Kellipot, yasaklanmış kötülüğü oluştururlar. Hiçbir erkek veya dişi onlara yaklaşmamalı ve onlardan hiçbir şey beklenmemelidir çünkü onların vereceği sadece kötülüktür. Ancak çok özel koşullarda, çok büyük aşk veya tamamen dürüst bir pişmanlık sonucunda bu üç "kirli" Kellipot kurtulabilir. Aksi halde, bunlar, sonsuzluk tarafından "tamamen yutulup ölene" kadar diğer yanda, Sitra-Ahra'da gömülü kalacaktır.

Kellipot doktrini ile Uzakdoğu (karma) doktrini karşılaştırması

Kellipot'un Lurianik sembolü ile Jaina, Yoga, Sankyha ve kader (karma) sembolleri arasında önemli paralellikler vardır. Yeri gelmişken bu konuya da bir göz atmakta yarar görüyoruz.

Karma doktrininin anlatımına göre, kişinin davranış biçimi, kendinden ayrılmaz ve bu da hem ruhsal durumunu hem de gelecekteki yaşamını belirler. Jaina doktrininde de buna benzer şekilde; kişinin atman'ı veya "kendi", karmik eylemleri sonucunda, yaptıklarının karşılığı olan, karanlık katmanları nedeniyle kapalıdır. Bu katmanlar renklerle gösterilir. Karma'nın altı rengi (lesyas)

[95]

vardır; koyu renkler daha çok aşağılık hareketlerin veya günahların renkleridir, parlak renkler ise bağışlanabilir günahlar veya erdemli davranışları gösterir. Büyük ahlâki suç işlemenin (öldürmek gibi) yaşam monadı nerdeyse görülemeyecek kadar koyu karanlıktır ve her erkek, örneğin; kim öldürme işiyle uğraşıyorsa (Jaina'da avcı, savaşçi hatta kasap da buna dahildir) bu yüzden tüm yaşamı hemen hemen ışıksız bir karanlıkta geçer.

Kellipotta da katmanlardan söz edilir. Karanlığın katmanları, merkezdeki kıvılcımları (netzots) veya kutsal ışığı kuşatır. Her iki görüşte de katmanlar, ruhsal kirlilik (aynı zamanda Yahudilikte, "ölüm"le temas olarak açıklanmıştır) ve ahlâki bozulmayı anlatır. Kelipotta aynı zamanda, ışığın parlaklığı kirlilik ve günahkârlığın derecesini gösteririr. Katmanların koyu rengi kötülüğün güçlü oluşunu, parlak rengi ise açıklığı ve Tanrısallığı düşündürür.

Şimdi de, Kabala'nın Kelipot kavramı ile Hint anlayışındaki benzerliği görelim. Hint düşüncesine göre; bütün yaşam, karmik renklenme ve kirlenmeden oluşur. İç cevheri temizlemek, berraklaştırmak ve yarı şeffaf olan bu cevheri, sözcüğün tam anlamıyla şeffaflıktan parlayana kadar, ruhu geliştirmek gereklidir. Cevher temizlendiğinde, insanoğlu ve evrenin her ikisinde de en yüksek hakîkat, Atman, yansımaya başlar. Kabalaya göre, işte o anda Kelipotun katmanları kalkar, mükemmel yansıma veya Tanrının imajı olan insan ruhunun iç kıvılcımı ortaya çıkar. Kabalistin Kelipotunun

yükten kurtulması gibi, lesya'nın kaldırılması da derindeki ruhsallığı ortaya çıkarır ve insan Tanrısal bilgisizlikten kurtulur. Tam "öz'ün çıkması" veya "kıvılcımların yükselmesi" Kabalistin ruhu ile sonsuzluğun "Ain-Sof" kaynağının birleşmesini sağlar. Jaina veya Hindu ise, karmik nedenle kendi iç özünü temizleyerek sonsuz dünya ilkesine Brahman-Atman'a ulaşır.

Karma ve Kellipot sembolleri arasında pek çok paralellik varken, pek az bilinen bazı farklar da vardır. Hint anlayışında açıkça ortaya konan irade, Kabalist tarafından o kadar öne çıkmaz. Bu fark, onların eğitici yanıdır. Hindu-Jainist görüşe göre, bir birey kendi karmasından sorumludur. Oysa Kabalist, yaratılışın kaçınılmaz sonucundan söz eder. Ancak bu doktrini daha iyi bir şekilde incelersek, karmayı da insan eyleminin kaçınılmaz sonucunu da çok iyi anlayabiliriz. Hindu-Jainist görüşe göre, herkes kendi özgür seçimiyle yaptığı eylemler sonucunda Tanrıdan uzaklaşır veya yaklaşır. Oysa, Kabalaya göre, insanın yaptığı her eylem, sadece kendini değil, "diğer taraf'ı da etkiler, yapılan olumlu veya olumsuz eylemler nedeniyle, "diğer taraf"'ın gücü de artar veya azalır. Bu konuda, daha derin irdelemeler, kitabın sınırlarını aştığı için, sadece yukarıdaki örneklerle yetiniyoruz.

Adam Kadmon: Primordial Man

İ. Luria, Tzimtzum ile birlikte Kabalistik kozmolojiye, Azilut dünyasının üzerinde yer alan "Adam Kadmon" veya "Primordial Adam" adlı üst dünyaları da tanıtmıştır.

Adam Kadmon, genellikle aşkın Tanrılık veya Ain Sof'un bilinen nitelikleri anlamına gelir; buna karşın paradoksal olarak aynı zamanda da ilk sınırlı dünyadır.

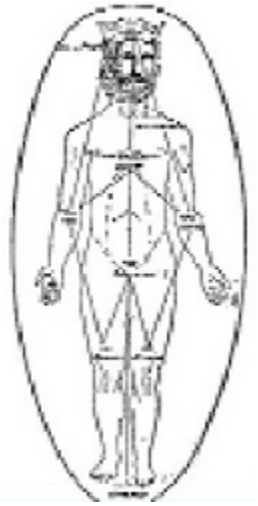

Tablo 4: Adam Kadmon

Primordial Adam sembolü, pek çok din ve felsefe geleneğinde, evrenin yaratılışında varolan âdem olarak görülmektedir. Upanishadlarda

[96]

, bedeninde dünyayı oluşturan elementleri taşıyan ilk insanı betimler. Upanishadlara göre, o "Kusursuz ve dev bir oluşum"du, yeri insan kalbinde bulunan gerçek kaynağa hem çok yakın hem de sonsuz uzaklıktaydı. Hindu geleneği, ilk insan (âdem)'in, hem bütün evrenin rûhu ve hem de bütün varolanların özü'ne sahip olduğunu kabul eder.

Plutarch'ın

[97]

makroantropoz'un (dev insan) cennete konmuş modelinde de benzer bir görüntü görünür. Plutarch'a göre; güneş kalp'de, oluş ay'dadır, güneş androgynous (çift cinsiyetli)'un habercisidir ve kalp ile karın arasına yerleştirilmiştir.

Başlangıçta varolan adam sembolünün, aynı zamanda gnotisizmde de önemli bir yeri vardır. Genesis'de yeralan "Bize, kendi görüntümüzde bir adam yap" dizesinden hareketle, ilk dünya insanının yukarıda sözü edilen, kozmik adam modelinde yaratıldığı şeklinde bir çıkarsama yapılır. Nag Hammadi yazılarından, John'un doğruluğu onaylanmayan kitabında da (apocryphon)

[98]

, ilk aydınlanan "bilge ve tümel akla sahip" ilk anthropos'un (varlık) cennette yaratıldığını öğreniyoruz.

Bu anthropos, demirci'nin (Demiurge)

[99]

ocağında şekillendirdiği, yeryüzü Âdem'inin cennetsel modelidir. Başka bir Gnostik kaynak ise, ilk insanı arkonlarla (7 gezegenin aralarında ilişki kurmaları için tasarlanan ikinci derecedeki dişi tanrılar) ilişkilendirir, şöyle ki; Yeryüzü Âdemi, cennetsel anthropos'un, ruhsallık dışındaki cinsel isteklerinin tamamlanması için yaratılmıştır.

Mandeanlar'a (Irak'da yaşayan gnostik mezheb) göre ise, Primordial Adam, evren ile paralel olan uzay-zamandadır, bedeni dünyanın bedeni, ruhu da bütün ruhların toplamıdır. Daha sonra Kabalada yeniden ortaya çıkan bir görüşte ise, Gnostiklerin kabul ettiği gibi, Dünya insanı, Primordial Adam'ın parçalarından oluşan evrensel âdem'in soyundan gelmektedir.

Kabalada Primordial Adam'dan Adam Kadmon olarak söz edilir ve Lurianik Kabalada bu sembole, Tanrı-insan-dünya üçlemesi ile bağlantılı olarak çok önem verilir. Adam Kadmon, Tanrısal sonsuzluktan ilk meydana çıkıştır. Aslında Ain-Sof, Tanrısallıktan ayırdedilemez, çünkü "*onun bedenine yayıl ve dünyayı oluştur*" diye henüz söylenmiştir. Kabalistlere göre İnsan, Tanrı görüntüsünde yaratılmıştır ve evrensel elementlerden oluşmuştur, Adam Kadmonun bedeni aynı zamanda sefirottan oluşmuştur. Adam Kadmon sembolü, Evrenin de tıpkı insan gibi, kendi bedenini ve ruhunu ifade ettiğini açıklar. Dünya da onun gibi donanmıştır.

Lurianik Kabalada, Adam Kadmon metafizik boşluktan, kendiliğinden ortaya çıkar ve Tzimtzum'dan sonra da evrenin merkezinde biçimlenir. Luria ve izleyicilerine göre; Adam Kadmonun başındaki çeşitli deliklerden, kulaklardan, burundan, gözler ve ağızdan Sefirot ve dünyalar olarak dirimsellik çıkar. Bu çıkanların en yüksek ve en yücesi İbranice "etzel" (sonsuz Tanrıya yakın) olarak ifade edilen Atzilut dünyasını oluşturur. Gerçekten de Luriacılara göre, Adam Kadmon'un dünyası, Atzilut'a göre daha yüksek düzeydedir. Adam

Kadmon dünyası çoğunlukla A.K olarak kısaltılır. A.K dünyası öyle yüksek ve uludur ki neredeyse Ain-Sof'dan ayırdedilemez. Sonsuz Tanrıya o kadar yakındır ki, neredeyse içindedir. Adam Kadmon, aşağı dünyalarda sürmekte olan olayların akışını yönetir.

Adam Kadmon en yüksek dünyadaki yerinden, sadece sefirotun doğumuna yardımcı olmakla kalmaz, onların gerektiğinde onarımını ve yeniden yapılmasını da sağlar. Bu iş sırasında Adam Kadmonun alnında ışıklar parlar. Başlangıçtaki, Partzufimde kırılan kaplar, yeniden yapılırken bunların yıkanmaları da A.K. tarafından yapılır. Luriaya göre, Primordial adam sadece dünyanın yaratılmasına yardımcı olmaz, aynı zamanda onu kurtarır da. O sırada ve halen, gerçek erkek ve kadının bilgi alanını da, sembolü Primordial adam olan Tikkun dünyası desteklemektedir.

Adam Kadmon, ortaya çıkan yüksek Tanrısallıktır; Mutlak belirmenin bir parçası hâlâ Ain Sof'a yakından bağlıdır ve bilinemeyen gibidir. Bu konu, genellikle pek az bilinen antropomorfik bir ayrıntı olup Lurianik literatürde, Ain Sof'dan ayrı, Tetragrammaton veya Kutsal Adlar içinde, yaratılışın orijinal arketipi olarak farklı bir şekilde yer almaktadır.

En yüksek dünya olarak Adam Kadmon, Kutsal ad YHVH (Yahveh")'in, diğer bütün dünyalar ve sefirot'un ilk örneklerini meydana getirmesine hizmet eder.

Adam Kadmon – Kutsal Ad – Dünyalar- Sefirot ilişkisi

Lurianik sistemde, her bir Adam Kadmonik Dünya, Kutsal Adlar tarafından daha çok da Yahudi düşüncesinde Tanrı'nın adı sayılan, YodHeVavHe (veya *YHVH*)'nin farkli dizilişleri ile nitelendirilir. Bu dört harf "Tetragrammaton" (Latince: "Dört Harf") olarak adlandırılır.

Tablo 5: Tetragrammaton (YHVH)

Yahudi düşüncesine göre, Tetragrammaton, Tanrının en özünü betimler. Bu yüzden, Adam Kadmon Dünyasını Tetragrammaton ile tanımlamak, Tanrının özünü betimlemek gibidir. Mutlak'ın ilk açılımındaki özgün tohum titreşimi olduğunu da söyleyebiliriz. Aşağıda, Tetragrammaton'un ilişkileri tablo halinde gösterilmektedir.

Luria'nın tanımlamasına göre, Yaratılmış çeşitli Kutsal Dünyalar, Adam Kadmon'un Görme, Duyma, koklama ve konuşma bölümleri gibidir.

Bu dünyaların biçimleri, sonradan gelen Atzilut dünyası partzufiminin temelini oluştururlar.

Yod	Hokmah	Eril	Atzilut	Kutsallık
He	Binah	Dişil	Beriah	Başmelekler
Vau	izleyen 7 Sefirot	Eril	Yetzirah	Melekler
He	Malkhut	Dişil	Assiyah	Madde

Tablo 6: YHVH ile Sefirot ilişkisi

Adam Kadmon Tetragrammaton Sefirot ve Partzuf ilişkisi

A.K.Dünyası	(Kutsal Adlar)	SEFİROT	PARTZUF
Görme	YOD HEH VYV H	Hokmah	Abba “Baba”
Duyma	YOD HY VAV HY	Binah	Imma “Anne”
Koklama	YOD HA VAV HA	Tiferet	Ze’er “Yahve”
Konuşma	YOD HH VAV HH	Malkhut	Nukvah “Gelin”

Tablo 7: Adam Kadmon ile YHVH ilişkisi

Adam Kadmon (Ak), Tanrının sonsuz ışığının (Or Ain Sof) kasılması (Tzimtzum) sonucunda oluşan vakum (*Chalal*) ile açığa çıkan ilk Partzuf’tur.

Chalal’ın içine ilk işleyen Kav’dan (Kutsal ışık ışını) yayılma başlar. Yayılma iki aşamada oluşur, birincisi Kav’ın ışığı olan *Egulim* - Ortak merkezli iç içe geçmiş daireler- den oluşan biçimdir ve ikincisi de çıplak kav olan Yosher (İnsan benzeri)’den oluşan biçimdir.

Adam Kadmon, saf Tanrısal ışıktır, kap’ları yoktur. *Chalal*’ın geniş boşluğu hem reshimu tarafından ve hem de ışığın kendine özgü gücü (Yaratıcı kapların, potansiyel ışığı) tarafından sınırlandırılır.

Tablo 8: YAYILMA İÇİÇE DAİRELER- EGULİM

Adam Kadmon, Tzimtzum'dan sonra açığa çıkar (Hamalbush

[100]

ise Tzimtzum'dan öncedir), ve buradan Tanrının özel ve çok iyi belirlenmiş plânı uyarınca Azilut dünyası ile üç aşağı dünya olan Beriah, Yezirah ve Asiyah yaratılır.

Dört ABİYAH dünyası, genellikle Tanrının Havayah adının dört harfi ile Hokmah, Binah, Tiferet ve Malkhut Sefirotu ile veya alt düzeydeki dört ruh, Chayah, Neshemah, Ruah ve Nefesh ile ilişilendirilirler. Keter'in Gulgaltası ile (Kafatası) Ak'ın kendine özgü ilişkisinden Kutsal yaratılacaktır.

Adam Kadmon adını oluşturan iki sözcük, bir yandan yaratılmış oluş – Adam – diğer yandan başlangıçtaki Kutsallığın ortaya çıkışı – Kadmon olmak üzere, oluşun paradoksal doğasını çağrıştırır. Bu nedenle, Adam Kadmon'un, sıklıkla Mesih'in ilkörnek ruhunu betimlediği

söylenir. İsrailin bütün ruhunun yechida'sı genellikle, Tanrının bütün yaratısının en son "Taç"ıdır.

Orot Ozen-Chotem-Peh [ACHAP]

'Kulak – Burun – Ağız'ın Işıkları

Yukarıdaki açıklamalardan Adam Kadmon formunun "insan-gibi" bir görünüme sahip olduğu anlaşılmaktadır. Adam Kadmon'un başlıca amacı, ışıklarını içeren ve (dış gerçeklerden) gizleyen "kaplar"ı açığa çıkarmaktır. Bu amaç için, ışıkların, Adam Kadmon'un "kulaklarından, burnundan, ağzından" çıkması ile süreç başlar. "kulaklar", "burun" ve "ağızdan" çıkan ışıklar ("buharlar" olarak da betimlenir) yaratılmış kaplar olana kadar hâlâ "ruhsal"dır. Bununla birlikte, ilk kaplar "ağız" dan çıkan buhar vasıtası ile yaratıldığı için kaçınılmaz olarak hazırlığın içinde yer alır.

"Kulaklar"ın buharı, Ak'ın "çene"sine iner. "Burun"un buharı, Ak'ın göğsüne iner. "Ağız"ın buharı Ak'ın "göbeğine" iner.

"kulak"ın buharı İsrael'in ruhu olan ruhsal can-kökü'ne karşılıktır [Kutsal ("duyma") anlayış, İsrael'in ilk "doğal yeteneğidir]. İsrael'in başlıca doğal yeteneklerinden olan, Tanrıya hizmet için yapılan bağlılık duası ("kalbin hizmeti")ki bu bütün İsrael ruhunun ruhsal can-kökü'dür, "burun"un buharı da bu yeteneğe karşılık gelir. Yine İsrael'in başlıca "yetenek"lerinden olan Tora sözcüklerini başkalarına öğretmek de İsrael ruhunun ruhsal can-

kökü'dür ve "ağız"dan çıkan buhar da bu yeteneğe karşılık gelir.

Adam Kadmon Dünyaları - Akudim, Nekudim, Brudim

Adam Kadmon'dan çıkan ışıklardan meydana gelen "ışıklar" ve "kaplar"ın üç aşaması.

Olam Ha'Akudim - "Bağlantı" dünyası

Olam Ha'Akudim, Ak'ın "ağzı"ndan çıkan buhar'ın yarattığı kap'ın tek işareti sonucunda oluşan ilk "dünya"dır. Ak'ın ağzından çıkan on "ışık", on sefirot da bu dünyadadır ve hepsi bir tek kap içinde kapsanır. Bu yüzden bu dünya Akudim "bağlantı" olarak adlandırılır çünkü bütün ışıklar hep birlikte bir kap'a "bağlı"dır.

İnsan, kendi akılsal ve duygusal özelliklerini sadece bir yolla veya anlatım şekli ile dışa vurabilir. Bunu bebeğin, her duygusunu sadece bir tek sözcükle (veya ağlama) ifade etmesine benzetebiliriz.

Işıklar, bir kap içinde "durağan" duramaz, mati v'lo mati "ulaşmak ve ulaşmamak" olarak adlandırılan "dinamik" bir şekilde kap'ın içine girer. Işıklar, Ak'ın "ağzın"dan iner ve Akudim'in kab'ına girer ve sonra (bir kısmı) Ak'ın yüzün'deki kaynağı olan "ağzına" doğru geri yükselir ve sonra yeniden sonsuza kadar dışarı çıkar.

Olam Ha'Nekudim "Noktaların dünyası"

Ak'ın "gözler"inden çıkan ışık, "göğsünden" "ayaklara" kadar inerek Ak'ı kuşatır. Burada, dünyanın on ışığını kapsayan on bireysel kap yaratıldı. Bu kaplar, küçük, gelişmemiş veya "olgunlaşmamıştı". Bunlar, Azilut dünyasının gelerek düzeltmesi ile daha çok gelişmiş ve olgunlaşmış kaplar, olacaktır. Bu kaplar sadece "noktalar" olarak dikkate alınır. Bu yüzden bu dünya olam ha'nekudim "noktaların dünyası" olarak adlandırılır.

Bu dünya, insan ruhunda, kişisel özelliklerin her birini ifade için oldukça farklı ama çok da sınırlı dil veya "ayetler"e sahip olan, ham gençlik evresi ile karşılaştırılabilir.

Akudim dünyasından farklı olarak, burada on ışık serbestçe akar ve hepsi de tek kap'tan tüm güç olarak Nekudim dünyasının içine girer. Burada her sefirot kendi küçük kaplarını bire birer "kırar".

Bu durum, İnsan ruhunda (gençlik bunalımı sonucu) psikolojik çöküntüye benzer. İnsan bedeninde ise bu durum fiziksel "ölüm" gibidir. Işıklar ("can") kaynağına döner, kırılan kaplar ("bedenin fiziksel organları") gerçekliğin aşağı alanına iner ("toprağa gömülme") ama kırılan kapların içinde halâ yaşam gücünün "kıvılcımlar"ı (*nitzozot*) vardır. Buna karşın, kırılan kaplar etkisi ile yeniden canlanana kadar, geçici olarak hareketsiz ve güvenli bir şekilde saklanır

Nekudim dünyası genellikle olam *Hatohu*, "kaos" dünyası olarak betimlenir. Akudim ve Nekudim dünyaları sıklıkla, tam olarak "kaos" değil de daha çok "dengeli

kaos” (Akudim “kaos”tur, kırılma değildir) ve “dengesiz kaos” (Nekudim “kaos” durumudur ve kırılmadır) olarak düşünülür. Bir benzetme yapmak istersek, Modern “Kaos” teorisi”nde de yer alan kaos’un bu iki tipi, fiziksel dünya ile ilişkili olarak tanımlanır.

Ak’ın “gözlerinden” çıkan Nekudim dünyasının ışıkları, İsrael canlarının ruhsal can kaynağıdır. Bunların başlıca fonksiyonu ve amacı, Tanrı’nın iyiliğini ve ışığını, tüm gerçekliğe ve insanlık bilincine yaymak ve yerleştirmek için, yaşamda, Tanrının ve O’nun (Her kuşakta var olan) Mesih’inin, Tanrının iyiliğini ve ışığını getiren “habercisi” veya “görevlisi” gibi davranmaktır.

Bu anlayışa göre, “kapların kırılması”nın anlamı bu “habercilerin” plânlanan görevlerini yeterince başaramadığıdır. Haberciler, sadece Tanrı’nın kurallarının tüm gerçekliğin üstünde olduğuna dikkat çekmişlerdir. Bunu *Tohu*

[101]

(Tora’da, İsrael krallığından önce, Edom kralları bölümünde bu kurallardan söz edilmektedir) “krallar”ının her birinin “Ben kural olayım” demelerinden de anlıyoruz.

Olam Ha’Brudim–Olam Ha’Tikkun “Bağlanmışlık” dünyası – “Düzeltme” dünyası

Nekudim dünyasında kapların kırılmasından sonra, Tanrı, Ak’ın “alnından” yeni ışıklar çıkardı. Bu ışıklar,

Nekudim dünyasının bulunduğu bölgeye (Ak'ın "göğsünden" ayaklarının dibine kadar) indi. Bu yeni ışığın gücü ve amacı, tohu'nun kırık kaplarını onarmak ve yeniden canlandırmaktı. Atzilut dünyasının bölgesinde, bu onarma süreci tamamlanır. Üç aşağı dünya, Beriah, Yezirah ve Asiyah bölgesinde, bu onarma süreci, İsrael'in hizmetine bağlıdır. Bu hizmet, onarılmış gerçekliğin gücü olan, yeni ışığın Kutsal ruh olarak parlaması ile ortaya çıkacaktır.

Temel olarak, İsrael'in bütün ruhları bu düzey ile ilişki kurarlar. Hepsi de gerçekten ve doğallıkla, Tanrının huzurunda kendini düşünmeme ve kendini yoksayma erdemleri ile, Tanrının "Yeryüzünün kralı" görevini başaran "ikinci" görevlidirler.

Kabala terminolojisinde, Berudim ışığı, *Mah* (45 sayısına eşit olan, Tanrının esas Adı Havayah) adını betimler. *Mah* sözcüğünün anlamı "Ne [Ben mi?]"dir, bu sözcük, Musa'nın kendini yoksayma halini anlatır. Tohu'nun kapları ile yaşam gücünün kıvılcımları da Ban (Tanrının esas adlarından 52 sayısına eşit olan Havayah) adını betimler.

Onarma sürecinin gizliliği, Ban adının her noktasının *Mah* adının doğasındaki "ruh-dostu" ile ilişkide olmasındandır. *Mah*, onarma gücü, evliliğin eril birleşenidir oysa *Ban*, onarma eyleminin gerçek realitesidir ve evliliğin eril bileşenidir.

Böylece, onarma dünyası, evlilik dünyası olarak karşımıza çıkmaktadır. Önceki oluşumda, *tohu*

dünyasında “krallar” evlenmemişlerdi. Aslında evlenmek için henüz olgunlaşmamışlardı. Onarma dünyası, evlilik için, psikolojik ve fizyolojik olgunluğu zorunlu kılar. Zoharda onarma, eril ve dişil birleşenlerin, gerçekliğin her noktasında “yüz yüze”, ve birleşik olduğu, “kusursuz denge” durumu olarak betimlenir,

Onarma dünyasında, tohunun kaplarının her birinin ilk noktası, “nokta”-“çizgi” aşamalarını geçip “alan” olarak olgunlaşmıştır. Onarma bilinçliliği böylece bir “alan” haline gelmiştir. Yakubun dünyasında (Kabalada onarma dünyası olarak sözedilir), “nokta” durumu, “taş”, “çizgi” durumu “anıt” olarak ve “alan” durumu da “ev” deyimi ile anlatılır. Bilgelerin öğretisinde, “insan” (adem)’ın onarılmış bilince ulaşması için, “alan”ın tamamlanmış bilincinde bir eve sahip olmalıdır- “alan” olgunluğuna ulaşmış birinin, bundan böyle Tanrının görevli ve hizmetçisi olarak çalışması zorunludur.

DÜNYALARIN ONARIMI

Keter D’Azilut – Azilut’un Taçı

Azilut dünyasının “taç”ının onarımı ile başlayan onarma sürecinin, sekiz evresi.

Partzufei Ha’Keter (Taç’ın “Şekilleri”)

Azilut dünyasının onarma süreci, Azilutun “taç” (keter)inin onarılması ile başlar. Dünyanın “taç”ı da onun “baş”ı veya “önder”idir. Bu konuda Zoharda: “insanların önderi iyileştiğinde bütün insanlar da iyileşir” denmiştir.

Bu deyiş iki anlamda da alınabilir, şöyle ki; Hasta bir insanın başının iyileştirilmesi sonucunda bedeni de iyileşir, Huzursuz ve gergin bir toplumun yöneticisinin eğitilmesi (Tanrı yolunda olması), toplumun da barış ve huzura kavuşmasını sağlar.

Azilut dünyasında onarma, keter sefirahındaki Atik Yomin ve Arik Anpin olarak betimlenen iki farklı partzufimde

[102]

gelişir. Azilut'un keterinde "iç baş" olarak daha fazla bölünme vardır, her biri "Bilinemez Baş", "Yokluğun başı" ve "sonsuzluğun başı" veya "Bilinemez Baş", "kafatası" ve "gizli Beyin" olarak tanımlanır. Bu kavramların her biri aşağıda birer birer açıklanacaktır.

1) Atik Yomin - "Antik (eski) günler"

Atik Yomin, keter'in iç partzufudur. Ruhtaki zevkin üst bilinci ile ilişkilidir. Atik Yomin (Aramik) terimi, Kutsal kitapta Daniel'in kitabında, Mesihin gelişi düşünde, Her şeye Kadir Tanrı olarak görünür.

Genellikle dünyanın keteri, aşağı dünya ile yukarı dünyayı bağlayan orta düzey olarak görevlidir. Her orta düzeyin de yukarı ve aşağı veya yanlara bağlanmak için iki düzeyi olmalıdır. Bunlarla, başka iki farklı düzeye (çoğunlukla karşıt realiteye) bağlanılır.

Bu bakımdan keter'in: Atik Yomin partzuf bağı, yüksek dünyaya (Yüksek dünyanın en alt sefirahı Malkhut ile) bağlanan önemli ve ayrılmaz bir bağ olarak düşünülürken, Arik Anpin bağı da aşağı dünyanın başlangıcı için önemli ve gereklidir. Böylece Atik Yomin, "yukarının altı" iken, Arik Anpin "aşağının üstü" olarak betimlenir.

Atik Yomin terimi "Eski günler" anlamına gelir ve mutlak aşkınlığı anlatırken, "dünya günleri" sıradan bilinçle ilgilidir. Atik sözcüğü "çok eski" ya da "kopyalamak" anlamına da gelir. Kutsal gücü, yüksek gerçekliğe veya yüksek dünyayı aşağıya veya aşağı dünyayı yukarıya "kopyalamak"tır. Böylece dünyanın Atik'i, yüksek dünyanın toplam süper bilinç kodunu (DNA-gibi) aşağıya kopyalama hizmeti yapar. İnsanda ise bu güç, süperbilinçliliğe ulaşıldığında aktif hale gelir ve duyulan coşku ile kendini belli eder.

2. Arik Anpin- "Uzun çehre" veya "Sonsuz sabırlı olan"

Arik Anpin, keter'in dış partzufudur, ruhda üst-bilinçlilik gücü ile ilgilidir. Arik Anpin, Arik "uzun" sonsuz genişlemeyi imlediği için genellikle, "sonsuzluk" veya "sonsuz güç" ile tanımlanır.

Yukarıda açıklandığı gibi, Arik Anpin, tüm Azilut dünyası ile bağlı olduğundan "aşağının üstü" olarak tanımlanır. Varoluşun veya dünyanın her aşaması, yayılmanın veya yaratılışın irade gücüyle başlar, "dünya" veya "çevresindekileri" çoğalmaya uygun hale getiren "ev", bilinçliliğin özel durumudur. Oluşun içinden

gerçeğin yeni ülkesinin gelişip tamamen olgunlaşması için Arik Anpin'in doğasında varolan "sabır" zorunludur.

Arik Anpin terimi, "Uzun Yüz", Kutsal kitap ayetlerinden Erek Apaim (sayısal değeri=sonsuz sabır) de, tam olarak, "uzun soluk" anlamına gelen "uzun burun"dan çıkmaktadır. "kısa soluk" deyimi kızgınlığı, sabırsızlığı anlatırken, "uzun soluk" sonsuz sabır ve merhameti anlatır. Gerçekten de Kutsal merhametin onüç ilkesi, Kabalada sembolik olarak Arik Anpin'in "sakalının" onüç teli ile anlatılmaktadır.

3. Resha D'Lo Ityada—Radla - "Bilinemezlik"

Zoharda "Bilinemez Baş" için "Ne bilen ne de bilinen Baş" anlatımı bulunmaktadır. Bu, keter düzeyinde ne kendi iç bilinçliliğinin ve ne de kendisinin dışındaki farkındalığın bilinmediğini ifade eder.

Kabala ve Hasidutta bu düzeyin, Azilut keterindeki üç üstün "baş"'ın, Mesih'in ruhunun kaynağı olduğu açıklanmaktadır. Önceleri, İsrail Kralına taç giydirilmeden önce, Mesih ne kendi iç yeteneğini biliyordu ne de halk tarafından tanınıyordu.

Radla düzeyi Atik Yomin partzufunun üç yüksek sefirotunu içerir (keter, hohmah, binah). Oysa Atik Yomin partzufunun aşağı yedi sefirotu, Arik Anpin partzufunun içinde "giysisiz"dir (ruhun bedenin içinde olduğu gibi). Radla'nın üç yüksek sefirotu "giysisiz" değildir. Bu yüzden Radla "Açığa çıkan Baş" olarak betimlenir. Ama yine de aslında diğer herhangibir

gerçeklik yanında kesinlikle “gizli” veya “kapalı” olduğu için bu bilinçli bir açığa çıkma değildir.

İsrail ruhunda, Radla, her yahudinin, arı ve temel Tanrı inancının kaynağıdır. İsrail, içindeki bu temel inançla, dünyaya gelmenin sonsuz zevkini derinden duyumsar. Genellikle, Radla’nın ruhun süperbilinçlilik zevki ile ilişkilendirilmesi de, Atik Yomin’in Keteri içindeki baş partzuf olduğunu açıklar.

4. Resha D’Ayin - “Yokluk”

Keter’in üç “başı”’nın ikincisi, “Yokluğun Başı”dır. Genellikle Atik Yomin partzufunun aşağı yedi sefirotu ile ilişkilendirilir. Bunlar Arik Anpin partzufu içinde, ruhun bedende olduğu gibi yer alır, “giyinik değil”dirler. Diğerlerinden farklı olarak, yukarda açıklandığı gibi, Arik Anpin’in keterinin (Gulgalta,”kafatası”) içindeki “giyinik olmayan” Atik Yomin’in chesed’i ile ilişkilendirilir.

İsrael’in Kutsal ruhu içindeki, doğal mükemmel zevk ve dinginlik duygusu, aslında gerçek “yokluk” duygusudur. İnsan ruhunun sıradan ve hayvansal deneyimlerinin zevki “birşey” gibiyken, Kutsal ruhun deneyiminin zevki “hiçlik”tir. Basit sözcüklerle şöyle anlatabiliriz, “daha az Ben olursam, bağımsız bir oluş olarak uzamda daha az yer kaplarsam kendimi daha iyi hissederim”. Aksi halde Bütün herşey, Kutsal “yokluk”dan yaratıldığı için, kendimi ne kadar “birşey” sayar, yokluğun yerine koyarsam, Tüm gerçekliğin Kutsal kaynağını deneyimlemenin zevki de o kadar azalır.”

Bu düzey için “Bilgelik yoklukta bulunur” denmiştir.

5. Resha D’Arich - “Sonsuzluk”

Resha d’Arich, genellikle, keter’in diğer partzufu ve ruhun süperbilinç iradesi olan Arich Anpin partzufu’na karşılık gelir. Özellikle, Gulgalta (“kafatası”) olarak açıklanan, Arich Anpin’in keteri ile ilişkilidir.

Zoharda: “Kim küçükse o büyüktür” olarak yazılmıştır. Varlığın “küçüklük” veya “yokluk” deneyiminden (Resha d’Ayin’in deneyimi), sonsuz genişleme deneyimi gelir (“giysisiz” Resha d’Ayin olan Resha d’Arichin deneyimi), ki bu da yeni ve onarılmış gerçeği yaratan irade gücüdür.

“hiç” İradenin yüzünde yer alır”. İrade gücünün yeni alanlara genişlemesi ve fethetmesinin, sınırı ve limiti yoktur.

“Uzunluk” somut bir kavram olarak, Kabala ve Hasidutta “doğru yol” veya chesed’in ilkesi “hayırseverlik” olarak tanımlanır. Böylece, bu sonsuz güç, genişlemek ve fethetmek, yaratmak ve sürdürmek sonsuz gücü ile birlikte, iyilik ve sevgiyi vermek, bağışlamak ve sabır göstermektir.

6. Gulgalta - “Kafatası” - İrade

Gulgalta, Arich Anpin partzufunun keteridir. Hasidutta, “iradenin kaynağı” olarak anılır. “İradenin iradesidir”. Gulgaltanın içinde, Atik Yominin chesedi “giysisizdir”.

Başlangıçta “toplanma noktası” ve “zevk”in iradeye bağlanmasıdır. İrade ve zevkin (“zevk” “mutluluk verirken” “irade” tam tersidir frenler, buradaki karşıtlık açıkça görülmektedir) birleşmesi “arzulama” (Chefetz) olarak anlaşılır. Her ikisi de irade ile ilgilidir ve iradenin ereğine ulaşmak, zevk duygusu verir. Ancak ruhu harekete geçiren arzulama duygusunun, sadece bir araç olduğu amaç olmadığı unutulmamalıdır.

Dünyanın yaratılışından söz edildiğinde, “Bütün her şeyi Tanrı istedi ve yaptı” denmektedir. Bu Kabalada ve Hasidutta, “yaratılışın boyutları doğrudan Gulgaltadan alınmıştır” şeklinde açıklanır.

Gulgalta düzeyinde, “irade için sebep yoktur”. Burada doğuştan varolan yaratma isteği, bütünüyle ruhun varoluşsal “tutku”sudur, akılsal bir nedeni yoktur.

7. Mocha Stima’ah - “Gizlenen Beyin” - Bilgelik - Hikmet

Moca Stima’ah (veya Hohmah Stima’ah, “saklı bilgelik”) Arich Anpinin içindeki hohmah sefirahıdır, bilgeliğin kaynağı irade gücünün doğasında vardır. Hasidutta coach hamaskil “yeni zekânın ürettiği güç” olarak betimlenir.

“iradenin saklı sebebi” Mocha Stima’ah’dadır. Bu düzeyde “araç” ve “amaç” arasındaki ayrım açıkça görülür. Her “araç” bir “amaç” içindir. Bu durum ise, iradenin arkasındaki gizli mantıktır.

Atik Yomin'in gevurahı, Mocha Stima'ah'da "giysisizdir" ve Arich Anpin'in hohmah'ının içindedir. Atik Yomin'in gevurahı, gerçekliğin ölçüsünü sınırlayan gücün kaynağıdır.

Mocha Stima'ah, yaratılan ve yayılan bütün oluşun limiti ve sınırını tanımlar. Böylece Mocha Stima'ah, Azilut dünyası "kaplar"ının mükemmel kaynağıyken Gulgalta da ("Atik Yomin'in chesedi "giysisizdir") Atzilut dünyası "ışıklar"ının kusursuz kaynağıdır.

Mocha Stima'ah'ın doğasındaki mükemmel gücün görevi, henüz onarılmamış realiteyi "aydınlatmak" ve "onarmak"tır. Mocha Stima'ah, üst aklın sezgi gücü sayesinde tanımlanırken Kutsal kıvılcımları, henüz onarılmamış gerçeklik içinde saklı tutulmaktadır.

İrade, doğuştan varolan gücü ile (ki bu onun bilgeliğidir) köle ve sürgün durumundakilerden kutsal kıvılcımları çıkarmaya ve onları "kurtarmaya muktedirdir". İlk gücü, Mesih'in açıklamasında buluyoruz, coach hamaskil (kurtarma gücü). Bu konudan İşayada söz edilmiştir; "Gör, Yapması için gönderdiğim [*Mesih*] başarıya ulaşacaktır..." [İşaya 55:11] Mesih'in ilk "başarısı" Kutsallığın düşen kıvılcımlarını kurtarma yeteneğidir (Ruhlar sürgündedir ve kıvılcımlar baştan başa dünyasal gerçeklik içindedir) ve onları Kutsal bilinçliliğin en üstüne yükseltmektir.

8. Dikna - "Sakal"

Arich Anpin'in Dikna veya "sakal"ı, onüç parçaya veya özelliğe "onarmanın düzeyleri"ne (Tikunai Dikna) sahiptir. Yukarda açıklanan Kutsal merhametin onüç ilkesi ile ilişkilidir. "Sakal"ın her "tel"i, timtzum'un özel gücünü temsil eder.

Tikkun ha-Olam (Tikkun Dünyası) Dünyanın yeniden kurulması

[103]

Başta Kabala'yı tanımlarken söylediğimiz gibi Kabala, ruhsal ve entelektüel disiplinin eski ve yeni enkarnasyonudur. Bu nedenle, Hasidim'de de anlatıldığı gibi, pratik yaşam bilgisi, disipline edilmediğinde boş bilgiden başka bir şey değildir.

Hasidik doktrin'inin Tikkun inancına göre insan, ruhunun çevresindeki objeler ve insanlarla uyum içinde olmasıyla varolur. Öyle anlar olur ki, "kıvılcımın parlaması" kişiye böyle bir uyumu yakalaması için bir fırsat olarak sunulur.

İnsan, yaşamı sırasında bazan, bir kişi veya bir eşyayla karşılaştığında, içindeki ruhsal enerjinin özgürleştiğini ve aynı zamanda ruhundaki kıvılcımın parladığını, karşılaştığı ile bütünleştiğini duyumsar. Bu tamamlanma nasıl olur? Bunun gelenekteki yanıtı, "tamamlanan kişi, geleneksel yahudi pratiğinin 613 kutsal emrine (mitzvot) bağlı kalmıştır" şeklindedir. Yani kişi Tanrısal buyruklara uygun yaşadığı için ödüllendirilmektedir.

Herbir sevap (mitzvah), “Kapların kırılması”’ndan sonra dünyaya düşen kurtarıcı kıvılcım parçalarının özel olarak tasarlanmış hâli olarak tanımlanır. Örneğin, Kashrut yiyeceklerle ilgili kurtarıcı kıvılcım, Kellipotun kandırmasıyla kanuna karşı gelme, loshon hora (dedikodu) kurtarıcı kıvılcımları.

Ancak, herkes sadece Tikkun inancıyla geleneksel yahudi yaşam tarzını yaşamak zorunda değildir. Örneğin tzedakah (sadaka, hayırseverlik) mitzvah’ı, herkeste her zaman bulunabilir. Geliştirici veya önleyici herhangibir eylem Dünyanın son kurtuluşuna neden olabilir. Komşumuza selâm vermemiz veya vermememiz, kötü niyetli dedikodu yapmamız veya dedikodudan kaçınmamız, ana, baba, karı, koca, çocuk, iş arkadaşı ve yabancılara karşı sabır ve anlayış göstermemiz veya göstermememiz, bütün bunlar Tikkunun konusudur.

Tikkun’un hangi hareketinin kendimizde ve dünyada bilgiyi, aklı, anlayışı, sevgiyi, adaleti, şefkati, güzelliği v.s.ortaya çıkardığı, evrenin yaratılışı, onarımı, yenilenmesi ve tamamlanması konuları da dünyanın yaratılış amaçları kapsamındadır.

Tikkun ha-Olam, Yahudiliğin kendine özgü sembolü olan ve aynı zamanda Kabala’nın da tek ve en önemli ahlâki hükmüdür: Tikkun, Kırılıp dökülen dünyanın kurtulması ve yeniden yapılması için insanlığa verilen bir emirdir. (Bkz. Shevirat ha Kelim) 16.yüzyılda İsaac Luria’nın açıkça ifade ettiği gibi Tikkun sembolü hem metafizik ve hem de teolojik anlamlar içerir. Luria ve

öğrencileri Tikkun dünyasının, evrenin yaratılışındaki her olayın başı ve girişi olduğunu ileri sürmüşlerdir. Onlar için, evren ve Tanrı'nın tamamlanması, Dünyanın yeniden yapılmasının sadece sonucudur.

Kabalistik sembollerin kapsamlı bir şekilde sıralanışı, Tikkun dünyasının Lurianik anlayışında düzenlenmiştir. Bunlardan herbiri Lurianik anlayışta çok önemli rol oynarken anlamlı ve ahlâklı yaşamın nasıl olacağını anlatır.

Tanrı ve Shekina'nın birleşmesi sembolizması: Tanrı açısından, erkek ve dişi arasındaki erotik birleşme, Tikkun'un Lurianik sembolü içinde öncelikli olarak yer alan önemli bir Kabalistik semboldür. Bu yüzden Zohar'da, "Kutsal olan kutsanmıştır" sözcüğü, sürgündeki dünya ile Tanrı'nın dişi tarafı "Shekinah"ın yeniden birleşmelerini anlatır. İnsanoğlunun günahı nedeniyle bozulmuş olan Tanrısallık, Yahudilerin sürgünü ve ayrı durmakta olan "Diğer taraf", Dişi ve erkek arasındaki fark ve birleşme gibidir. İnsanoğlunda, Mitzvot'ları (Yahudi şeriatı) eksiksiz uygulama ve Tanrısal tapınma yoluyla, Tanrı ve onun Shekinah'ı arasındaki birliği yeniden kurma yeteneği bulunmaktadır. Bu birleşme Sefirotta Tiferet ve Malkut ile sembolize edilir.

Kabalistlere göre, Kutsal dişilik ve erkekliğin birleşmesi, mükemmelliğin bir parçası ve birliğin uyumudur, bu da karşıtların birleşmesi sembolü ve ilahi bakışla anlaşılabilir. Dişi ve erkeğin kendi

bölünmüşlüklerinin yeniden birleşmesi ise, psikolojik terimlerle açıklanabilir.

Yaşam ağacı ve biliş: Zohar'daki Midraş ha neelam'a

[104]

göre, Sefirot, Âdem'e ikiz yaşam ağacı ve biliş olarak bildirildi. Âdem, günâhından, bu ağaçlar yoluyla kurtuldu ve yaşamla bilgi arasındaki bölüme yerleşti. Bu bölüm, Tanrı ve Dünya arasındaki ince bir çatlaktı. Âdem daha yüksekteki birliğin ve yüksek ruhsal formların farkına varmadan, on sefirah'a tapmaya hazırdı (Shekinah, Tanrının Dünya üzerinde açığa çıkması). Âdem Shekhinah'a tapınırken aynı zamanda maddî dünyaya da bağlıydı, Bilme ağacını (iyilik ve kötülüğü gösteren) ve "Yaşam ağacı"'nı bilmiyordu.

Tikkun ha-Olam'ın amacı; yaşam ve bilme arasındaki çatlağı onarmak, aynı zamanda Tanrısal buyruklara uyan kişinin Sefirot ile (Dinsel değerler bağlamında) kişisel bağını yeniden kurması ve "bilme" ile "yaşam" arasında yeniden birleşmenin sağlanmasıdır.

Tikkun ha-Olam, Sürgünden kurtuluşa geçişte çok önemli bir (metafor) benzetmedir. Cennet bahçesinden Âdem ve Havva'nın sürgün edilmeleri, Yahudi halkının Mısır, Babil ve Dünyadaki diğer sürgünleri, Luria ve izleyicileri tarafından evrensel bir süreç olarak açıklanır. Yahudi halkı, tarihin çeşitli zamanlarında Tikkun ha-Olam'ın tamamlanması fırsatını bulmuştur (bu bağlamda Sina vahyi en önemlisidir), ancak her

seferinde, Yahudi halkı bu fırsatları “diğer taraf” gibi değerlendirmiş ve görevlerini yerine getirememişlerdir. Hâlen, Yahudi diasporasının görevi ve amacı, Dünyanın her yerindeki kıvılcımları toplamaktır. Bu gerçekleştiğinde, tarihsel ve evrensel sürgün sona erecek, Zion yeniden canlanacak ve kötü Kellipot ortadan kalkacaktır.

Şefkat etkisi ile yargının hafifletilmesi: Lurianistlere ve diğer Kabalistlere göre, dünyanın gelişmesi, karşıtlığın dialektik karışımıdır. Lurianik anlayışda Tikkun ha-Olam’ın rolü karşıtlıktır. Chesed (Lütuf) ve Din (Yargı) arasındaki ahlâki bölünmeye, Kabalistler tarafından özel bir önem verilir. Zohar’a göre, önceki dünyalar yok edildiler çünkü o dünyaların katı yasaları lûtuf ve cömertlik tarafından yumuşatılmamıştı. Yasanın lûtuf tarafından yumuşatılması (ya da tersi), Kabalistler’in “hakîkat” ile eş tuttukları, Rachamim Sefirahı‘nın (Bağışlama, şefkat) temel özelliğidir. Şefkat ile yargı arasında denge arayışı [Cordovero’ya

[105]

göre bu dengede şefkatin küçük bir ağırlığı olmalıdır] Tikkun ha-Olam açısından çok kritiktir.

Kıvılcımların parlaması (Netzotzim): Kıvılcımların parlaması, Dünyayla ilgili Gnostik bir semboldür. Gnostik versiyonda, Kutsal kıvılcımlar bir yabancı ve kötülük dünyasında tuzağa düşürülür ve insan da içinde hapsedilir. Gnostiklere göre, kıvılcımlar kendi içlerinde bulunan kişilerin bilgileri (Gnosis) sonucunda, bu

dünyadan özgürleşirlerken, hapsettikleri gnostik ruhlar da kendilerini ve bedenlerini terkederek sonsuz pleroma'ya

[106]

katılırlar.

Yukarıda gördüğümüz gibi, Dünyanın onarılması, Evrenin en uzak köşelerine kadar yayılmış ışık zerreciklerinin bir araya getirilmesi yoluyla olmuştur.Tanrı'nın Shekinah'la yeniden birleşmesi ve böylelikle evrenin düzen ve uyuma kavuşması ancak anımsama aracılığıyla mümkün olabileceğine göre, bunu gerçekleştirebilmenin tek yolu, kuşkusuz önce kendimizin iyileşmesi, yani TİKUNN HA NESPHESH olarak adlandırılan sürecin tamamlanmasıdır.

Tanrısal Işığa ulaşacak ruhların tekâmülü, bedenlerde olacak ve tikkun'a ancak o olgunluktaki ruhlar ulaşacaktır.

Tanrı'nın Sefirot ile işbirliği, Onbir Kutsal Ad

Tanrı Adı	Sefirot ilişkisi
Havayah	Hohmah ve tiferet sefirahı
Ekyeh	keter ve binah sefirahı
Kah	hohmah sefirahı
Kel	chesed sefirahı
Elokah	chesed sefirahı
Elokim	gevurah sefirahı
Tzevakot	netzach ve hod sefirahı
Shakai	yesod sefirahı
Adnut	malkut sefirahı
Akvah	da'at'ın sağ tarafı veya yesod
Ehevi	da'at'ın sol tarafı

Tablo 9: Onbir kutsal ad, Sefirot ilişkisi

5. BÖLÜM TANRI ADLARI

Havayah

Kutsal kitap veya dinsel tören dizeleri ezberden okunduğunda. Tetragrammaton adının dört harfi Adonai olarak telaffuz edilir. Aksi halde, Hashem (“İsim”) veya “Havayah” (Tetragrammaton’un harflerinin permütasyonu)’dan söz ediliyor demektir.

Havayah adı, Tanrı adlarından en kutsal olanıdır. Temel ad olan “shem ha’etzem”’e atfedilir ve Kutsal temel’in (Atzmut) mutlak aşkınlığını anlatır. “Eşsiz ad (shem hameyuchad)”, yaratılıştan önce ve sonra da değişmeden kalan heryerde hazır ve herşeye gücü yeten Tanrının varoluşsal paradoksunu anlatır ve “açık adı (shem hameforash), kendi özünden açığa çıkardığı Dünyanın son yaratılışını kasteder.

Kabalada, Havayah adı, en iç ruhu ve kutsal çıkış olan Sefirot’un bütün ışığını anlatır. 4 harf, kotzo shel yud (yud’un çivisi) ile birlikte Kotzo shel yud—keter; yud—hohmah; ilk hei—binah; vav—midot (chesed’den yesod’a); son olarak hei—malkut, sefirot’un bütün konfigürasyonları ile ilgilidir.

Havayah adı, 2 aşamada açıklanır. İlk aşama chochmach olup bitul (özgecil)’in iç ruhsal durumudur ve Kabalanın “baba” ilkesidir. İkinci aşama tiferet’dir, rachamim (merhamet)’in iç ruhsal durumudur ve Kabalanın “oğul” ilkesidir. Bu iki ilkenin birliği Havayah

adının gücüdür. Bunu “*O’nun adı nedir ve o’nun oğlunun adı nedir?* [Mezmurlar 30:4]” mısraı çağrıştırır. (Havayah’ın ilk “tam yazımı”’nda, “ne” sözcüğü, ma olup sayısal değeri 45’dir.)

Hohmah sefirahı ile ilişkisine baktığımızda, Havayah adının, doğası gereği sürekli olan tüm gerçeklik ara verdiği zaman ortaya çıkan kutsal gücü yansıttığı görülür (bu süreç 4 evreyi içerir bunlar da Havayah’ın 4 harfiyle ilişkilendirilir: yud—büzülme [Tanrının sonsuz ışığının nokta içine büzülmesi]; hei—büyüme[saklı âlemde]; vav—uzama [saklı âlemden açığa çıkmış âleme]; hei—genişleme [alemin açığa çıkması]). Bu Tanrısal güç hohmah sefirahından sağlanır (bu, zamanın hohmah’dan yaratıldığının apaçık bir işaretidir) ve ayette “*Havayah, hohmah ile yeryüzünü kurdu*” [Mezmurlar 3:19]” denilmiştir.

Havayah adının ilk açığa çıkışı, yaratılışın tiferet aşamasındadır (ki ketere yükselip, Malkhuta inen “orta sütun” olarak adlandırılır), genellikle Tanrının “merhamet özelliği”nin yansıması olarak görülür. Tevratta yaratılışın ilk açıklaması Elokim adı olarak görünürken, ikinci açıklamada Havayah adı Elokim adından önce gelir. Bilgeler, bu fenomeni “Başlangıçta, Tanrı dünyayı katı kurallara uygun olarak yaratmayı tasarlamıştı ancak bu dünyanın ayakta kalamayacağını gördü; bu yüzden O, yaratılışta katı yargıyı merhamet özelliği ile birleştirdi”

Havayah adının sayısal değeri = 26’dır, 26 sayısı da = 2 x 13. 13 sayısı= echad (“bir”)sözcüğünün sayısal değeridir. Böylece, biz “Duy İsrail, Havayah bizim

Tanrımızdır, Havayah bir'dir" diye ilân ettiğimizde, Tanrının mutlak birliğinin 13'e 26 oranını yani "yarım"ın "bütün"e oranını ifade etmiş oluyoruz. Dolaylı olarak, Tanrı (bütün) ve Onun yarattığının (yarım) aslında Bir olduğu anlaşılıyor.

Havayah adı, at-bash'da

[107]

, sayısal değerleri toplamı 300 olan, mem, tzadik, pei, tzadik'e kadar değişir. 300 sayısı aynı zamanda shin harfinin ve tam yazılım olarak Tanrı'nın en yüksek adı olan Elokim'in sayısal değerine eşittir. Bu eşitlik, "Havayah'ın [doğaüstü vahiy], [mutlak bir ile] Elokim [doğal buyruk] olduğunu işaret eder." Tefilin

[108]

biri üç başla, diğeri dört başla olmak üzere başta iki shin ile yazılmıştı. Üç başlı shin, bu dünyanın shin'i, Elokim'in "tam yazım"ını betimlerken, dört başlı shin, gelen dünyanın shin'i, at-bash'da değişmiş hâli olarak Havayah'ı betimler.

Toplamda, Havayah'ı tam olarak hecelemek için 27 yol vardır (üç harfin hei, vav, hei, herbiri de üç hecelemeye sahiptir; 3x9=27). Onlar birlikte = 1521= 39'un karesidir (39=Havayah echad). Dört temel "tam gramatik" Kabala=72,63,45,52'yı imler ki bunlar da birlikte 232'ye eşittir. Onların ortalama değeri (232'nin 4'e bölünmesi) = 58, Tanrısal esinlenme olan "zerafet" dir.

Ekyeh

Ekyeh adı, genellikle keter sefirahı ile ilgili olduğu gibi aynı zamanda Binah sefirahı ile de ilgilidir.

Ekyeh Tanrısal bir ad olup, Kitab-ı Mukaddeste, sadece bir ayette görünür [Exodus 3:14]. Tanrı ile Musa'nın diyalogunda, Tanrı'nın halkını Mısırdan kurtarmak için seçtiği haberci olan Musa Tanrıya, "insanlar seni bize gönderenin adı nedir diye sorduğunda ne diyeyim" diye sorar. Tanrı "Ekyeh asher [kimdir] Ekyeh" diye yanıtlar ve İsrailoğulla-rına "beni size gönderen Ekyeh'tir" diyeceksin der.

"Ekyeh" sözcüğünün tam anlamıyla, karşılığı "olacağım"dır. Yeni "doğum" veya kendini "açığa çıkarmak" anlamlarını içerir. Buradan, Yahudi halkının sürgünden kurtulma sürecindeki ruhsal doğumları ile Tanrı'nın özünün kendi gerçeğinden doğuşu (Burada Mısır bir rahim durumundadır) anlaşılmaktadır. Tanrı keter sefirahının gücünde, kendine yakışır bir şekilde yansımıştır. Bu nedenle de genellikle Ekyeh adı keter ile ilişkilendirilir. Doğaüstü rahimden İsrail ruhunun doğuşu da, binah (anne) sefirahı ile Ekyeh ilişkisini açıklar. Kabalada Ekyeh Tanrıdadır açıklaması iki şekilde anlaşılır: "Ekyeh binah'ta olduğu için keter'dedir"

Kah ve Havayah adları gibi, alef, hei ve yud harflerinin özel birleşmesinden oluştuğu için Ekyeh adı da Tanrının temel adı olarak dikkate alınır. (– kutsal dilin dört temel kaynağı –dört harfli grup olan alef, hei, vav ve yud [Ehevi]).

Kah (Yah)

Kah adı, Tetragrammaton olarak bilinen, Tanrının asıl adı olan Havayah'ın ilk iki harfinden oluşur ve Kabalada genellikle Hohmah sefirahı ile ilişkilendirilir.

Havayah'ın ilk iki harfinden yud özellikle hohmah ile ilişkilendirilirken, hei harfi binah ile ilişkilendirilir "bu iki parça hiçbir zaman ayrılmaz."

Bu iki harf, aynı zamanda Havayah'ın gizlenen (son iki harfin ilişkisi bu boyutu açığa çıkarır) boyutundan da söz eder ve Kah aşamasından sağlanan Tanrısal inayeti işaret eder ki bu genellikle (veya önce) insan aklıyla kavranılamaz. Böylece çekilen bütün acılara karşın sonunda iyilik olur (ve aslında şimdi bile biz onu iyilik olarak algılarız) ve iyiliğin Kah'dan çıktığı söylenir.

Bu paradoks Davut'un mezmurlarında açıkça görülür, Kah'ın övgüsü defalarca anlatılır (özellikle hallelu-Kah ayetinde). Mezmurların hepsi şu ilahi ile sona erer: "Her ruh Kah'ı övecek, hallelu-Kah." Bunu bilgeler, "her soluk" bir ruh" gibidir şeklinde yorumlarlar. Bununla da her yaşam soluğunun Kah'a övgünün bilinçliliğini taşıyacağını işaret eder. Kabalada ve Chassidutta, bir övgünün samimiyetle yapılması ve övgüye gerçekten değer olana yöneltilmesi öğütlenmektedir. Böylece Kah'ı sürekli överek, görünürdeki çilelerde "saklı" olan sonsuz iyilik ve zevk'in açığa çıkmasını ve onu yaşayabilmeyi hakederiz.

Hohmah, İç ruhsal durumun temsilcisi gibidir. Kah'ın farkındalığı (ve övgüsü) gerçek bir bitul

[109]

durumudur, Tanrının huzurunda duyumsanan özgeciliktir. Bu durum, Sonsuz Tanrısal ışığın ve zevk'in içe akmasının ve bütünlüğe katılmanın duyumsanmasıdır. Bu deneyim, "Cennet bahçesi"'nin de üzerinde olan "Cennet"'te olmak gibidir.

Kah'ın sayısal değeri=15. Yarımın bütüne oranı olduğu gibi, İki harfin birbirine oranıdır, 10 (yud): 5 (hei). (bkz. Havayah ile aynı fenomen olan "bütün ve yarım"'ın ilişkisi, *Havayah*'ın oranı 26, echad 13)

"Bütün"'ün boyutu, süper bilinçlilik hâlindeki lûtfun kaynağını, "Yarım"'ın boyutu ise süper bilinçlilik istencinin kaynağını yansıtır. Böylece Kah adı, *hohmah*'ın (Süperbilinçliliğin başlangıcı) perspektifinden yansır. Bu süperbilinçlilik ve Keter yolundaki ruhun iki temel ilkesidir.

Evli çiftlerden birinin eşi ile aralarında ortaya çıkan bütün olumsuzlukları, deneyimi ile "tatlandıran" güç, onun içinde yattığı için Kah adı, evlilikteki uyumun gizemini temsil eder. Kah'ın gücü aracılığıyla, beden ve ruh "ayrılmaz dostluk" düzeyine yükselir.

Kel

Kabalada Kel adı, genellikle chesed sefirahı ile ilgilidir (Elokah adı gibi).

“Kel”in kökü, ibranice “güçlü” anlamına gelmektedir. Bu durumda Kel, Tanrının yaşamı sürdüren sağ elinin gücünü, onun sonsuz cömertliğini ve o’nun yarattığı gerçeği işaret eder.

Arizal el yazmalarına

[110]

ve Zoharın sayısal sistemine göre Kel adı, Tanrının 13 merhamet sıfatından birincisidir.

Kel adı, Tanrının diğer üç adıyla birleşirken, Tanrısal inayetin açığa çıktığı, üç aşağı dünya olan Beriah, Yetzirah ve Asiyah’ı betimler. Bunlar; Beriah dünyasında Kel Shakai; Yetzirah dünyasında Kel Havayah; Asiyah dünyasında Kel Adnut olarak adlandırılırlar.

Kel’in sayısal değeri = 31’dir. Kitab-ı Mukaddeste, Yeşu (Joshua) tarafından seçilmiş ülkeye girerken fethedilen Kenan diyarındaki 31 Krala karşılık geldiği için 31 sayısı çok önemlidir [Yeşu 12:24]. Bu yüzden, Kel adı, Tanrının seçtiği İsrail halkına, seçtiği toprakları (sağdaki topraklar) verdiği (Sağ eli ile) Tanrısal güç ile ilişkilendirilir. Rashi tarafından Tevrat’ın başında açıklandığı gibi, gerçekte Tanrının İsrailoğullarına eliyle uzatıp armağan ettiği topraklar, aslında İsrailoğullarının kendi gücü ve mirascısı oldukları topraklardır.

Elokah

Kabalada Elokah adı genellikle chesed sefirahı ile ilişkilendirilir (Elokah'ın ilk iki harfinin birleşiminden oluşan Kel adı gibi)

Elokah'ın (Kel'de olduğu gibi) çoğu kez bir "meta-ad" imlediği düşünülür, eş deyişle Adların (veya "giysiler")in "tayfı"na sahip olan Tanrının en temel ("adlandırılamaz") adı kastedilir.

İsrailin ruhu "Yukardaki Elokah'ın gerçek kısmı" olarak tanımlanır.

Elokah'ın sayısal değeri = 42 (2x21, Tanrının Musa'ya "Ekyeh asher Ekyeh" derken iki kez söylediği Ekyeh adının değeridir). Tanrının 42 harfinin gücü ile dünyanın, yaratılması gibi Elokah adı, yaratılışın gücünü imler. Yukarıda açıklanan, Kel adı'nın sayısal değeri at-bash'da 420'ye eşittir ki bu da 10 x Elokah'dır.

Kabaladaki 42 sırdan biri olan evrenin yaratılışı ile ilişkilendirilen Tanrısal yaratılış eylemi, Tanrının *yehi* =25 ("olsun..") sözü ile başlar ve yarattığını seyrettiğinde söylediği tov = 17 ("iyi") sözü ile biter. 25 (yaratılış sürecinin başlangıcı), 17 (yaratılış sürecinin sonu) toplamı 42 olur, bu sayı da yaratmanın herşeyi kapsayan gücü'dür.

Elokah'ın en temel söylenişinin sayısal değeri = 203'dür, bu sayı, Tevrat'ın ikinci sözcüğü olan (Tevrat'ın ilk sözcüğü olan Breishit'in, ilk üç harfidir) ve "yaratıcı"

anlamına gelen Barah‘a eşittir. İlk baba Abraham (adının harflerinin permutasyonu barah ma’dır ve “O ma’yı yarattı” anlamına gelir [ma, ‘hiçbirşey’ ile ‘bir şey’ arasında, devam etmekte olan yeniden yaratılış sürecinin yansıması olan, yaratılışın şekilsiz halidir]. İki sözcük barah ma = 203 ve 45 sayıları, Elokah ve Havayah’ın “tam söylenişi”nin sayısal değerleri olup, Chesed (Tanrısal adı Kel veya Elokah) sefirahı ile ilgilidir ki Tanrının yeryüzünde varettiği ilk insanı ortaya çıkarmıştır. Tevrat sözcüklerine göre Tanrı, Havayah kel olam’dan açığa çıkmıştır (“Havayah, Tanrı evren’dir”). Bu ayetin [Genesis 21:33] “evrenin Tanrısı” olarak okunması halinde [Tanrı, yarattığı evrenin efendisidir] anlamı çıkar ki Tanrı ve evren iki ayrı eleman gibi anlaşılır, oysa okunması gereken, “Tanrı evrendir” ifadesi, mutlak hakîkati imlemektedir, bu da, Tanrı evreni ile bir’dir veya evren Tanrıdadır sonucunu verir. Bu bağlamda, İdeal tektanrıcılığı ve gerçek anlamda yahudilliği Abraham’ın ilân ettiği anlaşılmaktadır.

Elokim

Kabalada Elokim adı genellikle Gevurah sefirahı ile ilişkilidir. (Kel adı, Elokim’in ilk iki harfinden oluşur, Chesed’in tamamlayıcı gücüdür)

Bilgenin deyimiyle, Tanrı’nın Elokim adı onun “kesin yargısının özelliğidir.” Bu ad Tevratta Yaratılış konusunda açıkça sözedilen tek ad olan Elokim (sayısal değeri= 86) bu da “hateva” (doğa)’nın sayısı olan 86’ya eşittir. Önceki bölümlerde anlatıldığı gibi, Elokim’in, “doğa”yı tzimtzum (Tanrının kutsal ışıklarının açıkça

büzülmesi veya geri çekilmesi) eylemi boyunca yarattığını anımsayalım.

Elokim adının açılımı, sefirotik düzenin üç noktasında farklı özellik gösterir: Binah düzeyinde, Tetragrammaton'un dört harfi Elokim'in sesli harfleriyle noktalanmıştır ve Elokim olarak telaffuz edilir. Burada Tanrı'dan, Elokim Chayim ("Yaşayan Tanrı") olarak söz edilir, gerçeklik boyunca (kan gibi) akan yaşam gücünün temel kaynağıdır. Tanrı ve onun Yaratılışdaki kesin yargısı, gevurah düzeyindeki Elokim'in açılımı ile ilgilidir. Son olarak da malkhut düzeyinde Elokim, doğanın iç özü ve Tanrı yasalarıdır.

Elokim'in sayısal değeri = 86 olup bu da = 26 (Havayah) + 60 demektir. 60 = kli, "kaplar"'ın sayısal değeridir. Buradan, Elokim'in Havayah'ın kapları olduğu anlaşılır. Buna ayette işaret edilmiştir; "Havayah [ve] Elokim için [hem] güneş ve [hem de] kalkandır" [Mezmurlar 84:11]. Güneş ve kalkan ışık (kaynak) ve kap'tır, 86 (Elokim) + 60 (kap) = 146 sayı değeri ise olam "alem-dünya"nın sayısına eşittir. Bu tam olarak Elokim'in Havayah'ın kab'ı olduğunu belirtir (e.d. kutsallık düzeyine göre, Havayah'ın son amacı, dünyayı açığa çıkarma görevidir), böylece dünyanın da Elokim'in kabı olduğu anlaşılmaktadır. (e.d. Kutsal yaratılış bağlamında doğa, Tanrının kendisini açıkça belirtmesi deneyimidir)

At-bash'da Elokim adı tav, kaf, tzadik, mem ve yud'un toplam sayısal değeri = 560 olarak dönüştürülür. 560 aynı zamanda (tav,samech,kuf)'a dönüştürülen echad

“bir” dünyasının değeridir. Öğretiye göre, Tanrının son birliği, O’nun Elokim adının gücüyle, yaratılış boyunca açığa çıkmıştır. Yahudi inancının esasının duyurusuna göre: “İsrail burasıdır, Havayah bizim Elokim’imizdir, Havayah bir’dir”. Bu “bizim Elokim’imiz” Havayah vasıtası ile varoldu anlamına gelmektedir. Havayah Bir gibi yaratılış boyunca ortaya çıkmıştır.

Elokim adı, üç yazım şekline sahiptir, 291, 295, 300 bunların toplamı ise 886 olur. Havayah’ın 4 harfinin birlikte ilk yazılımı = 232, bunun yukarıdaki 886 ile toplamı = 1118 olur ki bu da tam olarak “İsrail burasıdır, Havayah bizim Elokim’imizdir, Havayah Bir’dir” ayetinin toplam sayısal değerine eşittir.

Tzevakot

Kabalada Tzevakot (“ev sahibi”) adı genellikle netzach ve hod sefirahları ile ilişkilidir. Tzevakot, Havayah adını izlediği zaman bu birleşim netzach sefirahını, Elokim adını izlediğinde ise hod sefirahını imler.

Tanrı adı olarak Tzevakot, Pentateuch’da

[111]

kapalı geçen kutsal adlardan, açığa vurulan tek ve Kitab-ı mukaddeste meydana çıkan ilk Kutsal addır, kısır kadın Hannah’ın içten duası karşılığında bir erkek çocuk doğurduğunda: “ve o and içerek: Havayah Tzevakot (orduların rabbi), hizmetçini dertli gördüğünde beni anımsarsan ve hizmetçini unutma ve hizmetçine bir

erkek tohumu ver; sonra onu tüm yaşamı boyunca Tanrıya vereceğim...” [Samuel 1:11]. Tanrı onun dualarına karşılık ona “Musa ve Harun’a eşit değerde” Samuel adında bir oğul verdi.

Musa ve Harun netzach ve hod sefirotuyla ilgilidir. Hannah’ın duasındaki Havayah Tzevakot adı, özellikle Musa düzeyindeki netzach sefirahına uygundur. Samuel kitabının başlangıcındaki metinde Tanrı adı Tzevakot ‘un 148’inci sözcük olarak geçmesi çok dikkat çekicidir, çünkü 148 = netzach sefirahının’ın sayısal değeridir!

Kabalada, Samuel, Netzach’ın son düzeltmesinin somut örneğidir (Esav’ın meleğinin, Yakubu uyluğundan sakatladığı zaman meydana gelen hatanın düzeltilmesi). (Esav’ın torununun, İsrailin başdüşmanı Amelek’e karşı zaferinde) O tek bir şey söylemişti: “*İsrailin kuvveti (Netzach İsrael) ne aldatır ne de düşüncesini değiştirir, çünkü O ölümlü değildir ki düşüncesini değiştirsin*” [Samuel 15:29]

Kabalada, Netzach ve hod sefirotu, “dışsal” bedenin iki bacağına karşılık gelir (diğer sefirotun aksine). Bu nedenle Kitabı Mukaddesteki Tzevakot adı, Pentateuch’un “dış beden”i olarak yorumlanır. “Dışsal” oluş, (mezara “inişle” biten) dış etkiye maruz kalabilir. Netzach’ın onarılması (ve netzach ile birleştiğinde hod’un; hod başlangıçta, netzachdan çok daha fazla etkilenmiştir) bu şekilde kendi ölümünün onarılmasıdır, böylece yukarıdaki ayette söylendiği gibi, (ölümsüz) yaşamın zaferi ölümün üstündedir (Netzach İsrael’in zaferi).

Tzevakot adı, O'nun konuğu olarak aşağı dünyalarda bulunan Beriah, Yetzirah ve Asiyah ilişkisindeki Tanrının, açığa çıkmasını betimler. Bilgeler, Tzevakot'u -Ot hu btzava shelo- "O'nun ev sahipliği işaretlerinden biridir" şeklinde anlatırlar. Burada "O'nun ev sahipliği" meleklere veya daha ziyade İsrael'in ruhlarına (İsrail'in ruhları aşağı dünyaların bilinçlenmesinden açığa çıkar) karşılık gelir.

Exodus'de (çıkış) (12:41), Mısırı terk eden Yahudi halkı Tzivot Havayah'a ("Havayah'ın ev sahibi") olarak anılır. Chanah'ın Peygamberinde

[112]

, bu adın evsahibinin gücünü temsil ettiğini, kutsal ruh, fizik beden içine indiği için sonunda, fiziki plânda sonsuz yaşamın kutsal "işareti" olarak açığa çıktığını ifade eder.

Tzevakot'un sayısal değeri = 499. Rambam'a (Maimonides) göre, erkek 248 adet eklemli organa sahipken kadında ise bu sayı 251 dir. Çocuk yapmak üzere birleştiklerinde ebeveyn organlarının toplam sayısı 248 + 251 = 499. Yeni bir form olan cenin'i 1 olarak hesaba katarsak, 499 + 1 = 500 = pru urevu ("Verimli olun ve çoğalın"). Böylece Tanrının Kitab-ı Mukaddesteki, ilk adı ile sonsuza kadar bağlı olan son adı ortaya çıkar, yeni yaratılan insan, Tevrat'ın herşeyi içeren buyruğundadır, "Tanrının işareti (veya imajı)" yeryüzünü doldurur (Birlikten açığa çıkan her kutsal ruh fiziksel bedene girer). Bu yüzden 499 = guf kadosh, "kutsal beden". İsrail'in kutsal ruhunun konakladığı her

yahudi kadın veya erkeğinin bedeni kutsaldır, “Tanrının yukardan gelen gerçek parçasıdır”.

At-bash’da, Tzevakot adı, hei, shin, tav, pei ve alef’in dönüşümüdür. Shin, tav ve pei köklü sözcüğün gramatik okunuşu “ortak” anlamına gelir. Netzach ve hod sefirotu “ortaklar” olarak anılır, yürüme işlevini birlikte yapabilen “ortak” iki ayak [ya da iki el] gibi. Bir çocuğu dünyaya Tanrıyla (Yaşamı veren) iki ebeveyn birlikte getirir, Bilgeler bunu “insanın üç ortağı” diye yorumlarlar. Ortaklığın bu şeklinde, Koca’nın durumu netzach (Havayah Tzevakot), karısının durumu ise hod (Elokim Tzevakot) olarak açıklanır.

Tzevakot adı, gramatik olarak 18 farklı şekilde yazılabilir ve bu yazılışların toplam sayısal değeri, en yüksek sayısal değer olan 1165’e eşittir. Yaratılış serüveninde, Tanrı Cennet bahçesine iki özel ağaç diker, bunlar, “yaşam ağacı” ve “iyi ile kötüyü bilme ağacı”. “Ağaç” sözcüğünün İbranicesi etz, danışma sözcüğünün ibranicesi yaatz ile bağlaşık sözcüklerdir. Kabalada netzach ve hod (Yaygın Kutsal ad olarak Tzevakot) sefirahları bedenin iki böbreğine karşılık gelir, bilgeler “böbrekler öğüt verir” derler. Bu bağlamda, Cennet bahçesinin iki ağacı insanın öğütle bilinçlenmesine ilişkin iki kaynaktır, “yaşam” hakkındaki öğüt sağ böbrekten, netzach ve “iyilik ve kötülüğü bilme” hakkındaki öğüt ise sol böbrekten, hod’dan gelir.

“Yaşam ağacı”nın sayısal değeri = 233’dür; “İyi ve kötüyü bilme ağacı”nın sayısal değeri ise = 932’dir. İki ağacın birleşik sayısal değeri, 233 + 932 = 1165, tam

olarak Tzevakot'un sayısal değerine eşittir (Kutsal ad, iki ağacın gizinden açığa çıkmıştır)!

Tanrı adı Tzevakot'un son etkisi, cennetteki iki ağacın özünü birleştirmek aynı zamanda Tanrısal tasarımdaki sonsuz yaşamı ve göze çarpan bütün günahların Tanrısal hayırlara dönüştürme bilgisini dünyaya getirmektir.

Shakai

Kabalada Shakai ("Her şeye kaadir") adı, genellikle bütün varlıkların altyapısı olan yesod sefirotu ile ilişkilidir.

Bilgeler, Shakai adını şöyle yorumlar: "O, (yarattığı) dünyası için dedi ki: Yeter." Böylece Shakai adı, Tanrının, durmadan genişleme eğilimindeki yaratılışı, sınırlama etkisini temsil eder.

Tanrının temel adı olan Havayah, çoğunlukla doğaya ve doğa yasalarına meydan okuyan "açığa çıkan mûcizeler" ile ilgilidir, Shakai adı, doğanın açık bir şekilde izlemekte olan yolunu değiştiren "gizli mucizeler" ile ilgilidir. Yukardaki bu güç, sonsuz uzayın dinginliğini sınırlayan gizli mucizenin klasik örneğidir.

Shakai'nin bilgeler tarafından bir başka okuma şekli ise: "O'nun Tanrısallığı bütün yaratılanlar için yeterlidir." Bu gönderme, Tanrısal gücün kendi bilincini ve "duyarlığını" her yaratılana, onların Yaratılış

hiyerarşisindeki yeri ve ruhsal durumunu gözetmeden vermesini gösteririr.

Yesod sefirahı her zaman (her kuşakda) tzadik figürü ile kişiselleştirilmiştir, o görünen sınırlı kırallığa (kendi bedeni ve bilinçliliği) kutsal girişin ideal bir modeli olmuştur, bu nedenle ona bir “fener” gibi hizmet verir. Bu hizmetle, Tanrının gizli mucizeleri açığa çıkar ve böylece doğa’nın bozulmaya eğilimli olan yapısallığıyla kuşatılmaktan kurtulan onarılmış dünya’nın bilinçlenmesi sağlanır.

Shakai adı sıklıkla Kel adıyla birlikte Kel Shakai olarak anılır. Bu ad, Tanrının kendini ve kendi saygınlığının inayetini açığa vurduğu addır, Tanrı Musa’ya Mısır’a gitmeden ve 10 felâket mucizesinden önce şöyle demişti; “Ve Ben İbrahime, İsak’a ve Yakub’a Kel Shakai (Kâdir) olarak göründüm fakat adım Havayah’dır, onlara bu adımı bildirmedim” [Exodus 6:3].

Shakai sayısal değeri = 314’dür. Sayısal değeri =31 olan Kel ile birlikte, 31 + 314 = toplam 345 sayısı, Musanın sayısal değeridir (Ters çevrilmişi 543 ise “Ekyeh asher Ekyeh”in sayısal değeridir). Böylece bu kesin duygu ile, Tanrı kendi saygınlığını apaçık bir şekilde Musa’nın ruhsal kökünde açığa vurdu, o da onların çocuklarını Tanrının ihsanıyla sürgünden kurtararak Tanrının son hediyesi olan Tevratı onlara getirdi.

Kabalada, doğa’daki örtük mucizelerin gizi, bir çemberin çapının çevresiyle ilişkisi ile açıklanır

(genellikle pi sayısı'na gönderme yapılır). Bilgeler, pi sayısını yaklaşık 3 kabul ederler. Tanrının 2 adı, Kel Shakai, "aşkın sayı" pi' (sayı teorisinin "örtük mucize"si)nin gösterdiği tek gerçek yolu anıştırır, şöyle ki; pi limitinin sonsuz dizisi gibi: 3,3.1 (Kel) adı, 3.14 (Shakai) adı...(Burada Shakai adının özü olan "limit"in gücü görülmektedir).

At-bash'da, Shakai adının değişimi beit, kuf ve mem olarak görülür. Bu üç harf aynı zamanda Kabile reisi (Patriarch) olan Abraham (adının sonu mem ile biter), İshak (adının sonu kuf ile biter) ve Yakub (adının sonu beit ile biter) adlarının sonlarındaki harflerdir. Bu da yukarıda "Tanrı kendini Kabile reislerinde Shakai adı ile açığa çıkardı" şeklindeki açıklamayı destekler.

Kabile reislerinin "mühürü" (son harf) ndeki, (Herşeye kaadir) Tanrı adının gücü, Tanrının somutlaşmış halidir. "mühür" yesod sefirahı'nı temsil eder (Kabalada "hakikatin mühürü" olarak betimlenir). Üç kabile reisinin "ortak" mühürü olan, Yusuf'un ruhu tzadik, yesod'un arketipal ruhudur (tzadik yesod olam'dır). (Yakub'un, Yusuf'a ve bütün oğullarına, İsrail kabileleri ve onların evlatlarına sonsuza kadar çoğalmanın ruhsal gücünü vermesi, Kabalada ve Hassidut'da açıklanmıştır).

At-bash'da Shakai; beit, kuf, mem olarak okunur, oysa Kabile reislerinin adlarının son harfleri de mem, kuf, beit'dir. Bu, ayetlerde Kabile reislerinin zamanda geriye doğru dizildiklerini ima eder: "Ve Ben sizin için Yakup ile ahdimi hatırlayacağım ve İsakla ahdimi ve İbrahimle ahdimi hatırlayacağım ve ülkeyi hatırlayacağım"

[Levililer 26:42]. Bu ayet Levililer kitabında beddualaların sonuna doğrudur, (Kabile reislerinin Tanrıyla ahidlerinin karşılığında), İsraile sadece iyi şeyler ve kutsama için söz vermediği anlaşılmaktadır. Fakat yargılamada “beddua” da “dua” da gelmiştir, buradaki bütün “örtük” kutsamalar hakikatı açığa çıkarır.

Bu hakiki tzadik’in gücü, yesod’un ve Shakai adının gücü olduğu kadar, bedduayı değiştirmek ve kutsamayı açığa çıkarmanın da gücüdür. Tanrının, (kendisinden ayrı ortaya çıkan) krallığı yaratırken söylediği, “hile dünyası” —- “yeter!” apaçık bedduadır. Bu, doğadaki örtük mucizelerin sürekliliğinin ve Tanrının her yarattığında varolan kutsallığın açığa çıkmasıdır.

Shakai’nin gramatik okunuşunun sayısal değeri = 814’dür, bu sayı aynı zamanda 314=(shakai) + 500 (onun “hamile” bölümü) toplamına eşittir. 500 = pru urevu, “kazançlı olmak ve çoğalmak” anlamına gelir ve Tevrattaki ilk “büyük” emir olup Yesod’un emridir, Adam’ın yaratıldığı altıncı günde verilmiştir, yesod sefirahı da 500 sayısı ile ilişkilidir.

814 = 22 x 37. işlemi, Ot “işaret”i veya “harf”i gibi Yesod sefirahını imler. (ot brit kodesh olarak adlandırılan, kutsal ahiddeki (sünnet) insan eti’nin işaretidir “ahdin kutsal işareti”). Bu bütün Varolan 22 potansiyel gücün özünü oluşturan alef-beit’in 22 harfini kapsar (tam da insan tohumunda varolan 22 bağımsız kromozom gibi [23’ncü ünite, dölün karşı cinsiyetini belirler], ve Kabalada açıklandığı gibi, hepsi de şekilsiz olarak yaratılmış olan “buhar” (hevel=37)’dan oluşur.

dnut

Adnut, (veya ezberden okunurken dua veya ayet'in içeriğine göre Adni olarak da, okunur) Kabalada Adnut adı (lit. "üstadım") genellikle malkut sefirotu ile ilişkilendirilir.

Adnut adı, Havayah (Tetragrammaton) adının zorunlu "giysi"sidir. Bu iki ad yâni Adnut ve Havayah arasındaki ilişki Tanrı sözcükleri olarak ilk kez, Musa yanan çalıyla karşılaştığında, açığa çıkmıştır: "Bu benim ebedî adımdır ve kuşaktan kuşağa böyle anılacaktır" [Çıkış 3:15]. "Benim adım" ifadesi, Havayah adına gönderme yaparken, "Ben anılacağım" ifadesi ise, (aynı zamanda "Ben söyleneceğim" olarak da okunabilir), Adnut adına gönderme yapar. Emirlerin içinde Havayah adı, dua ederken veya Tevrat ayetleri ezberden okunurken de Adnut adı kullanılır (ağıza alınamayan ad, sadece kutsal mabette ve hecelenerek söylenir).

Adnut adı, Tanrının her yerde varolduğunu betimler, Havayah adının yansımasını sağlar, kendisinden açığa çıkan, zaman ve uzayın yaratılış boyutundaki Tanrının aşkınlığını gösterir.

Kabalada, Havayah'ın 4 harfi ile Adnut'un 4 harfinin (Havayah yud ile başlar, Adnut yud ile biter) birbirine dolanmış kavanah'ı, bulunur. Bu kavanah, yichuda ilaah'ı (yüksek birleşme) betimler. Yaratılan zaman ve uzay, Tanrının aşkın üst zaman ve uzayı ile birleşerek, "yüceltilmiş"dir.

Havayah'ın 4 harfi ile Adnut'un 4 harfinin birbirine dolandığı (Adnut alef ile başlar, Havayah son hei ile biter) kavanah, yichuda tataah (alt birleşme)' ye gönderme yapar. Bu birleşme, Tanrının aşkınlığı ile, Kendisinde içkin olan ve O'ndan açığa çıkan zamanın ve uzamın sürekli yaratılışının, birliğidir.

Bu iki ad arasındaki sayısal ilişki ise, Havayah = 26 (2x13) iken Adnut = 65 (5x13)dir, ikisi birlikte = 91 (7x13 veya 1den 13'e kadar sayıların toplamı) olur ki bu da âmen'in sayısal değeridir.

Adnut adının at-bash değişimi, tav, kuf, tet, mem olur ve sayısal değeri 549'a eşittir. 549 = 9 x 61. 61 sayısal değerinin sözcük karşılığı ise ani'dir ki türkçe anlamı "Ben" demektir, ani, Kabalada malkut sefirahı için en yaygın yananlamdır. Malkut sefirahı, kendisine ait hiçbirşeye sahip değildir, sadece üstünde yer alan 9 sefirot'un özelliklerini içerir (hohmah'ın malkutu, malkut'un hohmah'ı, binah'ın malkutu, malkut'un binahı v.s.). [Bkz. Sefirot bölümü]

Havayah'ın (=232) başlıca 4 "tam okunuşu" birlikte, 232 + 671 = 903 toplam sayısal değerine ulaşır (903= 1'den 42'ye kadar sayıların toplamı), bu da Yaratılışın saklı sayısıdır. 903 sayısı aynı zamanda = 7 x 129'a eşittir. Bu 129 sayısı = Yom kippurda

[113]

okunan, Niela duasının sonunda 7 kez tekrarlanan "Havayah Elokim'dir" duasının sayısal değeridir.

Akvah

Tanrının saklı adı Kitabı Mukaddes metinlerinde asla açıkça görülmemesine karşın Tevrat ayetlerinde çoklukla ilk harf (rashei teivot) veya son harf (sofei teivot) şeklinde “şifreli” olarak görülür. Akvah’ın söylenişi da bu kullanışlardan biridir ve alef, hei, vav, hei olarak yazılır.

Kabalada, da’at sefirahı (kalpdeki sevgiyi ortaya çıkaran “sağ yan” ‘a özgü, zekânın yoğunlaşmış gücü) ile veya bazan da yesod sefirotu (yeryüzü ve cennet bağlantısının [tzadik yesod olam] gücü olarak açıklanır) ile ilişkilidir. Da’at, Keter’den Malkhuta 10 sefirot arasında saklı olandır bu yüzden Akvah adı da Tevrat boyunca saklıdır.

Akvah adının, sayısal değeri = 17’dir. Bu sayı aynı zamanda “güzel” (tov = 17) sayısal değerine eşit olduğu için genellikle “Tanrının güzel adı” olarak anılır. Tanrı yaratılışın ilk günü ilksel ışığın “güzel” olduğunu gördü ve gelecekte (israilin erdemli ruhu) dünyada açığa çıkana kadar onu Tevrat’ta gizledi.

Tevrat’ın açılış ayeti “Başlangıçta Tanrı, cenneti ve yeryüzünü yarattı” sözleriyle başlar. Bu tümcedeki 4 sözcüğün ilk harfleri Akvah’ın okunuşunu verir. “Tanrı yarattı” ibaresinin sayısal değeri = 289, bu da = 17’nin karesidir. Buradan Tanrının yaratılıştaki amacını öğreniyoruz. Bu O’nun yaratılıştaki sonsuz tanrısal iyiliğinin, gerçekliği baştan sona kapladığını ve özellikle 2 dünyayı yani “cennet” ve “dünya” kırallıklarını—ruhsal

ve fiziksel âlemler— birleştirdiğini açıkça göstermektedir.

Tevratta, “iyi” kavramı “yapıştırma” gücü ile ilişkilidir, [“yapıştırdı iyi oldu diyor” [işaya 41:7]] ve iki oluş durumunu birbiri ile birleştirme gücüdür. Tam okunuşu olan Ba’al Shem Tov “iyilik adının üstadı”

[114]

, bu Tanrısal adın gücünü gözler önüne sermek için dünyaya geldi. Gerçekten de, adının 3 sözcüğünün sayısal değerleri 17’nin katlarıdır (Ba’al = 102 = 6 x 17; Shem = 340 = 20 x 17; Tov = 17). O, İsraili’in kutsal ruhunun, en son ortaya çıkışı, onun hem “cennette” ve hem de “yeryüzünde” eşzamanlı olarak varolma yeteneğinde olduğunu, bu yeteneği ile, cennet ışıkları’nın yeryüzünde parlaması için arada kutsal “köprü” olarak hizmet ettiğini öğretmiştir. O bu deyimi (Yiddiş’de)

[115]

ideal oluş durumu “in velt ouis velt” (“dünyada ve dünya dışında”, eşzamanlı) olarak kullanmıştır.

Akvah, Tanrının gizli adıdır, bir farkla Tanrının temel adı olan Havayah’a çok benzer şöyle ki; Havayah adı yud ile başlar, Akvah adında ise yud ile alef yer değiştirmiştir (yud = 10; alef = 1) yud, mispar katan’dır [“küçük sayı”].

Hokmah sefirahı ile özel ilişkisi olan Havayah'ın her harfinin karelerinin toplamı = 186 (100+25+36+25) olup bu da tam anlamı "yer/alan" (genellikle bütün yaratılışın soyut "mekân"ı) olan makom'un sayısal değerine eşittir ve bu çağrışım bilgeler tarafından Tanrı için kullanılır.

Aynı işlemi (da'at sefirahı ile özel ilişkisi olan) Akvah adına uyguladığımızda, sonuç 87'dir (1+25+36+25) bu da blimah'ın sayısal değeridir. Blimah, Tevratta ("Ve hiçliğin üzerine dünyayı asar" [Eyub:26:7]) dünyanın yaratıldığı "uzay" veya "boşluk" olarak kullanılır. Ayrıca bu deyim = 913 = Breishit, Tevrat'ın ilk sözcüğü olan "başlangıçta"'nın sayısal değerine eşittir).

Aynı işlem, Tanrının 4 harfli 3üncü adı olan (Binah sefirahı ile özel ilişkisi vardır) Ehyeh'e uygulandığında (1+25+100+25) sonuç, "Dünya" anlamına gelen "haolam"'ın sayısal değeri 151'e eşittir.

Böylece bu üç ad'ın (hokmah, binah ve da'at'ın "doğal" sırasında), birlikte okunuşu (mikom haolam blimah = 424) anlamı "dünya'nın yeri [Tanrısal] boşluk'tur" olur ki. Bu da Kutsal gizem'den ortaya çıkarak dünyaya gelen, Mesih Ben David'in= 424, sayısal değerine eşittir. Kutsal gizem ise; "sizin boşluğunuz [hatta yaratılışın "boşluğu" veya vakumu bile olmayan] hiçbir yerdir".

Ehevi

Ehevi, İbrani alfabesinin, sessiz gibi görev yapan, dört sesli – alef, hei, vav, yud—harfinden oluşur. Bunlar böylece, alef-beit'in ruhu veya ruhsal boyutudur.

Tanrının bütün temel adları (Havayah, Kah, Ekyeh ve saklı ad olan Akvah) yalnız bu harflerden kurulur. Bu harf grubu, alef—beit düzeninin, 1'den 10'a kusursuz simetrisidir (10 sefirotun gizli varlığının alef-beit'in 22 harfinin içinde olduğunu imler): alef=1; hei=5; vav=6; yud=10. Bunların toplamı 22'ye eşittir (buradan, alef-beit'in 22 harfine özgü 22 güç kaynağının, bu dört harfin özünde kapsandığı anlaşılır).

Çoğu kez, Ehevi, Akvah adı ile birlikte, Kutsal Ad'ın kendisi sayılır. Akvah, daat'ta içkin eril ilkenin kaynağı olarak daat'ın "sağ taraf"ını betimlerken, Ehevi ise daat'ta içkin dişil ilkenin kaynağı olarak daat'ın "sol taraf"ını betimler.

İki Ad, birlikte = 39 (17 + 22 = 39), "Havayah bir'dir" anlamına gelen Havayah Echad'ın (26+13=39) sayısal değerine eşittir. (Akvah adı, Tevrattaki ilk dört sözcüğün, ilk harfleri ile ortaya çıkar, "cennet ve yeryüzü". Tevrat'ın başındaki bu dört sözcüğün, sıra ile değerleri 4, 5, 6, 7'dir ki toplamı = 22 olur ve bu da Akvah ile Ehevi'nin birlikteki sayısal değeridir ve aynı zamanda, Yaratılış ayetindeki 7 sözcüğün ilk harflerinin toplamıdır.

6. BÖLÜM YAŞAM AĞACI VE SEFİROT

Kutsal yayılma ile oluşan evren yaratılışı, Kabalistik öğretide, sembol ve grafiklerin yerleştirildiği Yaşam ağacı ile anlatılır. Yaşam ağacı aynı zamanda Batı gizemcilik geleneğinin de en bilinen sembolüdür. Ağaç, çeşitli Kutsal Adları, gezegenleri, Başmelekleri, Melekleri ve maddelerin mantıksal düzenlerinin anlamlarını anlatabilmek için kullanılır.

Kutsal kitapta, Oluşum kitabının son bölümünde, Genesis bölümünün başında, birçok kez Yaşam Ağacından, söz edilir. Kutsal Kitaba göre, bir kişi bu ağaçtan yerse, “sonsuz yaşama” kavuşur. Aşağıdaki Yaşam ağacı diyagramı, Kabala antik geleneğinin önemli bir bölümüdür.

Günümüzden yaklaşık yüz yıl önce, bugünkü Irak’da kil tabletler bulundu. Bunlar, o yöre insanlarından kalan, insan eliyle yapılmış oymaları ve çivi yazılarını içeriyordu. Bu bölgede Asur ve Babil krallıkları uzun süre egemen olmuştu ama onlardan da önce Kutsal kitabın “Şinar” diye adlandırdığı bu yerde Sümerliler yaşıyordu.

Sümer (Kutsal kitapta Şinar adıyla geçer), birçok belgeden anlaşıldığına göre, altı bin yıl önce ansızın ortaya çıkan tufandan sonra uygarlığın yükseldiği bir ülkedir.

Burada ortaya çıkan bazı oymalarda görülen motifler Kabalistik Yaşam ağacına çok benzemektedir. Tarihin en eski öyküsü Gılgamış destanı da aynı zamanlarda bulunmuştur. Gılgamış, Tanrının parçası olan bir kraldı, ölümsüzlük veren bitki veya ağacı aramak üzere çok uzak bölgelere seyahatler yapmıştı.

SEFİROTİK YAŞAM AĞACI

Kabalistik ağaç bazen Sefirotik Yaşam Ağacı olarak da adlandırılır. Dairelere veya kürelere sefirot adı verilir. Tek daire veya küre ise sefira olarak adlandırılır. Kabalistik Yaşam Ağacı öğretisi çok derin ve komplekstir. Ağacın On küre ve 22 yolu, genellikle mikroskopikten makroskopiğe, Yaratılışın tüm evrelerinin arkasındaki güç olarak bilinir. Tarot kartları da yine bu ağaçla ilgilidir.

Kabala'nın önemli bir bölümü olan Yaşam Ağacı, Yahudi mistikler tarafından 100 ve 600 yılları arasında geliştirilmiştir ve daha sonra 1280-1286 yılları arasında İspanyada Moses ben Shem tov de Leon tarafından yazılı metinlere konu olmuştur. Ağaç, yaşama denge ve uyum getiren, kişisel enerji ve düşüncenin yol haritasıdır. Kabala öğretisine göre, Sefirotta görülebilen bir dengesizlik, "yama ile" veya "aktif hayal gücü" ile, ritüeller ve eksersizler yardımı ile dengeye getirilebilir

Bazı görüşlere göre, Musa'ya Sina dağında verilen 10 emir'in aynı zamanda Yaşam Ağacının 10 sefirotu olduğu söylenir.

Yaşam ağacı, 10 Küre (Sefirot) ve her bir kürenin (sefirah) 22 yol ile bağlantısından oluşur. Küreler statik fizik enerjileri, yollar ise dinamik fizik enerjileri anlatır. Yaşam ağacındaki bağlantılardan oluşan her bir yol'un farklı tanımlanmaları vardır:

İbrani Alfabesindeki harfler.

Büyük Tarot kozlarından her biri.

Burçların işareti veya Beden.

Alt belleği (Mitos alanı) tetikleyen her bir sayı, koku, maden, değerli taş, sihirsel silahlar, hayvanlar, Mısır, Nordik veya Yunan Tanrıları, bu bağlamda dikkate alınır.

Kabalada, Tarot Kartları, kutsallık ve geleceği söylemek için kullanılmazlar. Onlarla, "rüya durumlarını" veya "senaryoları" karakterize eden Yol'un özel dersleri görülebilir.

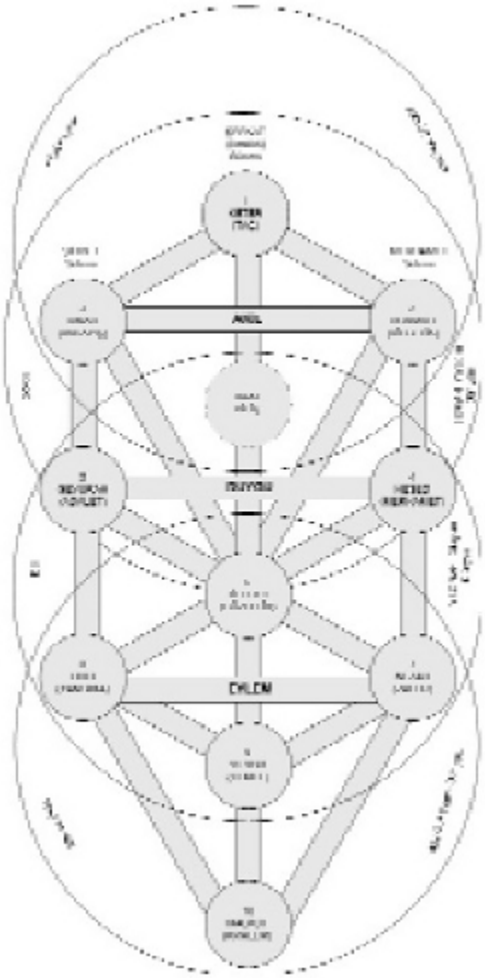

Tablo 10: Sefirotik Yaşam Ağacı

7. BÖLÜM KABALİSTİK TEORİYE GÖRE DÜNYALARIN OLUŞUMU

Kabalistlerin “Dünyalar”’ında, her dünyanın yapısal elementlerini Sefirot’un sağladığı düşünülür. Olamot (Âlemler), Tanrı’nın yaratma sürecinde, ikinci aşamayı içerir. Bu aşamada, Sefirot, Tanrının ilk özü veya ışığından giderek uzaklaşan dört (bazı şemalarda beş) temel dünyanın sırasını düzenler. Herbir Olamot, kutsal varoluşun ayrı bir yönünü saklamaya yardım eder.

Olam (dünya) terimi birçok anlamda kullanılır. Dünya “âlem” (gizli anlamında) etimoloji ile ilgilidir ve Kabalistik doktrinde de bu anlam verilir. Sefer ha bahir’de “Dünyalar”, Tanrının kendisini gizlediği kutsal giysiler’dir. Tanrı, böyle giysileri veya örtüleri çoğaltmak yoluyla üzerinde yaşadığımız fiziksel dünyayı yarattı. Bizim fiziksel dünyamız, Tanrı ışığının en gizli olduğu dünyadır ve kutsal açılmanın sadece küçük bir parçasına sahiptir. Peygamber. Tanrının buna “*gizlilerin en gizlisi*” dediğini söylemektedir [İsaiah 45:12]. Bu söylem, öğretide Tzimtzum’la da doğrulanır. Aslında Tanrının yaratışının akılsal açıklaması, insanoğlundan gizli kalmalıdır.

Beş dünya, kaynaktan göreceli uzaklıklarına göre birbirlerinden ayrılır, ancak aynı zamanda onları kapsayan <EM SEFİROT EM> alaşımına göreceli olarak karışıktırlar da. Aynı zamanda her bir sefirotu ayrı birer dünya olarak da düşünmeye çalışmalıdır, o zaman herbir dünyada bir sefirotun hâkimiyeti olduğu anlaşılır. Beş dünyanın en üstündeki Adam Kadmon ‘da Keter

hâkimiyeti olduğu gibi. Atzilut'da "yakınlık dünyası" Hokmah (Bilgelik), Beriah "yaratılış dünyası" Binah (Anlayış), Yetzirah'da "oluşma dünyası" Chesed'den Yesod'a kadar altı sefirah ve en alt dünya olan Assiyah'da "hareket – yapma dünyası", en alt sefirah olan Malkut da (Krallık) hakimiyeti söz konusudur.

Dünyalar, insanoğluyla ilgili gerçeği yansıtan ama Tanrı'nın kendisi ile ilgili gerçeği yansıtmayan ve kapsadıkları sefirot gibidirler.

Diğer yandan, Lurianik Kabalistlerin kendi aralarında da, "Nokta'ların dünyası" ve "Yeniden yapmanın dünyası (Tikkun)" arasında önemli bir fark vardır. Bir gruba göre, "Noktaların dünyası" uzayda Adam Kadmon ile Atzilut arasındaki sayısız dünyalardan biridir. Sefirot da bütünüyle bağımsız ve ayrı olup, kozmik felaket olarak bilinen kapların kırılması sırasındaki parçalanmada ortaya çıkmıştır. Kapların kırılması olayının sonrasında parçalanan sefirotlar yenilenmiş, biri diğeriyle birleşmiş böylece Dünyanın yenilenmesi kuvvetlendirilmiştir.

Dirimcilerin söylediğine göre ise, Kapların kırılmasından sonra, noktaların dünyasında sefirotik parçaların yenilenmesinin ardından, dört dünya Atzilut, Beriah, Yetzirah, Assiyah ve altı Partzufim veya kutsal kişilik tamamen biçimlenmiş ve yaratılmıştır.

Neoplatonismi benimseyen Kabalistlere göre, Yaratılış teorisinde; Ain Sof ("sonsuz" Mutlak veya Tanrı) ilk sefirah Keter'i oluşturdu, Keter'den, sonraki sefirah

Hokmah ve böylece aşağı doğru sefirot oluşarak en alt sefirah Malkhut'a ulaştı.

Oluşmanın alternatif versiyonu ise; Ain Sof'un Atzilut Dünyasını, Atzilut'un Beriah'ı, Beriah'ın Yetzirah'ı ve onun da en alt dünya Assiyah'ı oluşturduğu şeklindedir.

Bu yüzden, Kabalada Judeo-Hrıstiyan anlayışındaki geleneksel "yokluktan yaratılış" yerine, daha çok, her bir sefirot ve dünyanın tam olarak bitişik dünyalarla yakın bir ilişki içinde olduğu görüşü benimsenmiştir. Bu konuda çağdaş Kabalist yazar Rabbi Levi I. Krakovsky şöyle demektedir:

"... Ain Sof Adam Kadmon'un ruhu ve Adam Kadmon da o ruhun dış kabı olarak sembolize edilmelidir... Adam Kadmon, Atzilut'un ruhu ve aynı şekilde Atzilut da Adam Kadmon'un dış kabıdır. Beriah ise Atzilut'un kab'ı, Atzilut Beriah'ın ruhu, böylece, Assiyah ve Yetzirah'a kadar iner."

[116]

Aynı ilişki, birbirini izleyen diğer dünyalar için de geçerlidir. Bu konuda Krakovski şöyle devam eder; "*... Oluşumun dünyası [Atzilut], Yaratılış dünyası [Beriah]'ın kaynağı, aynı şekilde, Yaratılış dünyası, Biçimlenme dünyası [Yetzirah]'ın kaynağı ve böylece döngü devam eder...*"

[117]

Tıpkı Sefirotik konfigürasyonda olduğu gibi, her alt dünya da kendisinden önce geleni kapsar. On Sefirot, Tanrının on arketip niteliği olduğu gibi onlar da, varoluş planında veya her bir Dünyada tekrarlanır.

Kabala öğretisinde söz edilen, Evrenin yok'tan varoluşu ile ilgili önsel bilgilerden sonra, şimdi de yaratılış aşamalarını göreceğiz.

Bu bölümde, Tzimtzum'un yaratılıştaki vakum etkisini, yaratılışın zincir düzeninin farklı aşamalarındaki detaylarını inceleyeceğiz. Kabalist metinlerde, bu konunun zihinde canlandırılabilmesi ve daha iyi anlaşılabilmesi için, bu aşamaların tanımlanmasında, sıfırdan yeni bir bina inşaatı benzetmesi kullanılır.

Bir çift, önce kendileri için ideal bir ev inşa etmek isterler. Bahçesi, havuzu olan büyük bir ev görüntüsü zihinlerinde canlanır. Bu düşünceden hoşlanan çift, zihinlerinde, yatak odaları, mutfak, garaj, yemek odası v.s çözümlerini ayrıntıları ile canlandırıp geliştirirerek bütün yapıyı zihinlerinde kurarlar.

Bu güzel düşten sonra, bu düşünceyi, kâğıda geçirecek bir mimar ve inşaatı yapacak usta ararlar. Bundan sonra, projenin gerçekleşmesi için finansman gerekir. Bu da bulunup, evin inşaatı bittiğinde çiftin düşü gerçekleşmiş olur.

Dikkat edilirse, ideal bir ev inşaatı süreci, başlıca dört aşamadan oluşmaktadır:

Başlangıçta aniden zihinde ortaya çıkan parlak fikir (kavram)

Kavramın genişletilmesi (kavramın detaylandırılması)

Duyguları da kapsayan gerçek planın çizilmesi

Uygulama (inşaatın yapılması)

Kabalada bu dört aşama, evrenin yaratılışını açıklamak için kullanılır. İlk aşama çok geniş kapsamlı olan kavramsallaşmadır.

Kavramsallaştırmanın ilk düzeyi, Sefirot'un ortaya çıktığı başlangıç aşamasıdır, bu aşama "Olam haAtzilut" Atzilut dünyası olarak adlandırılır. Atzilut sözcüğü, "sonraki" veya "-den çıkmak" anlamına gelen İbranice Aitzel sözcüğünden gelmektedir. Bu dünya Or Ain Sof'un Tzimtzum'undan bir sonraki aşamada ortaya çıkar. Kabala anlayışına göre, sonlu yaratılışın meydana çıkabilmesi için, Tanrının farklı özellik ve niteliklerini betimleyen Tzimtzum aşamasından geçilmesi gerekiyordu.

Daha önceki bölümlerde görüldüğü gibi, Tevratda, Tanrı için farklı İbrani adları kullanılır. Bunlar, farklı Sefirot'u tanımlayan olgularla ilgili isimlerdir. Örneğin, "El" adı Chesed Sefirahının, Tanrı gibi olmak, Tanrının özelliklerine sahip olma halini tanımlarken, "Elokim" adı yine Tanrı özelliklerine sahip Gevurah Sefirahını belirtir, diğer sefirahlar da Tanrı Adları bölümünde anlatıldığı gibi, Tanrı özelliklerinin farklı tanımları ile açıklanır.

Olam Ha’Atzilut (Azilut Âlemi [Dünyası])

Azilut dünyası, kutsal bilinçle Tanrısal kaynaktan yayılmanın dünyasıdır. Bu yayılma süreci, Hassidutta, he’elem v’gilui (“Saklanmak ve keşfolmak”, öz’de saklı duran hakikatin keşfedilme süreci) olarak tanımlanır. Aşağı üç dünya ise, hiçbirşeyden (saklı olan kusursuz kaynaktan), bir şey olan (Bağımsız ve kendi bilinci olan) bütün yaratılmış krallıkların dünyalarıdır. Hassidutta yaratılış süreci etzem v’hitpashtut (“oluş ve kapsayış”), güneşin kendi kaynağında saklı olan ışık ışınını, kendisinin dışında kalanlarda yansıması yoluyla deneyimlemesi, olarak da tanımlanır.

Atzilut dünyası, kendinden önceki Tohu

[118]

dünyasından bir anda ortaya çıkan düzensiz yayılmayı, sonsuz ve eksiksiz düzeltme görevini de üstlenmiştir. Aşağı üç dünyanın böyle bir görevleri yoktur. Atzilut’un bu işlevi, yeryüzüne düşen ilâhi kıvılcımdan dünyayı korumak için yapılan, Tanrısal bir yardımdır. “Ve Tanrı yeryüzü krallığında ‘BİR’ olarak anılacaktır”.

Genellikle 4 dünya, 4 harfle yazılan ve Tanrı’nın esas ismi olan HAVAYAH’a benzetilir. Üstünde yod harfi olan Taç’a benzetilen Havayah, Adam Kadmon’un dünyasıdır. Havayah’ın Yod’u Atzilut dünyasının üzerindeki zaman ve boşlukta parlamaktadır. Diğer üç harf Hei- Vav- Hei, hangi kombinasyonla biçimlenirse,

dünya o halde olur ve içsel gerçeği yansıtacak zamanı ve uzayı yaratmak üzere aşağı üç dünyanın üzerinde parıldarlar.

Sonsuzluk ülkesinde dingin duran Atzilut dünyasında her Sefirot da sonsuzdur. Yokluktan yeni çıkmış olması Azilut dünyasının en önemli özelliğidir. Önceden, olasılıkla diğer yaratılanların da var olmasına karşın, bunlar tümüyle Or Ain Sof tarafından örtülmüş durumdaydılar. Atzilut dünyasında Kutsallık bütünüyle duyumsanmaktadır ancak henüz hiçbir bağımsız varlık bulunmamaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi, yaratılışın her bir aşaması, Tetragrammaton'un dört harfinden birisi ile ilişkilidir. Atzilut dünyası Yud harfi ile betimlenir. Bu harf nokta şeklindedir ve diğer harfler arasında en küçük olandır. Diğer bütün varlıkları geliştirebilecek tam bir noktadır. (Sperme benzerliği düşündürücüdür)

Yud harfi aynı zamanda Hohmah sefirahı'na da uyar. Bütün on sefirot, her dünyada bulunur ancak her aşamada bir sefirah (veya Sefirot grubu) ağır basar. Azilut dünyasının baskın sefirahı Hohmah'tır.

Atzilut dünyası, bir başka yaratılışı açığa çıkaracak potansiyeli içinde barındırır.

İnşaat örneğinde gördüğümüz, bağımsız varlığın bazı biçimleri zihin içinde binaya uygulandığı gibi, İkinci aşamada, yaratılışın bir ileri gelişmesi için ilk kavram çözülür ve plânlanır.

Atzilut, “Oluşumun Dünyası” veya “Yakınlık (Tanrı’ya)”, aynı zamanda Cennetsel adam (Adam Kadmon” olarak da adlandırılan), Kutsal gerçekliktir: Tanrının özellikleri veya Sefirot, Ain Sof’dan dolaysız olarak varolmuşlardır ve bu yüzden Mutlak Tanrısallıkla çok özel, mükemmel ve değişmez bağları vardır. Kral ve Kraliçe’nin birleşmesi ve dünyaların birbiri ardınca üretilmesi buradadır (Tifaret ve Malkhut, Tanrının kutuplaşmasında eril ve dişiliği temsil ederler).

[119]

ATZİLUT, ateşin, derin kutsal sezgilerin ve Tanrı ile olmanın holistik dünyasıdır. Gerçek karışıktır ama her şey bir’dir. Bu dünya, öz’ün dünyasıdır ve bu dünya ile Tanrı ateşinin kıvılcımından oluştuğumuzu anlarız. Bu dünyada, biz kendimizi Tanrının gözü ile görürüz. Ruh olarak, Chaya ve Yechidah’a

[120]

karşılık gelir. Öğretide, Kabalistik Birlik dünyasıdır, Sefirahı Hokhmah, Ruh ilkesi: Hayyah ve Yehidahtır. Tanrısal hiyerarşide Sefirot ve Partzufimdir.

Atzilut – Lurianik sistemde:

Lurianik sistemde Atzilut evreni, Partzufim (Kutsal yüzler) ve Tanrı Kişiliklerinin evrenidir.

Partzuf teorisinin teolojik açılımında, Tanrı’dan gelişen ve açılan oluşmanın organik bir süreç olduğu

anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, geleneksel Teizm'de olduğu gibi Partzuf'dan, değişmez ve sonsuz varolan Kişi anlaşılır. "Kişi" için değişim ve transformasyon çok doğaldır; sadece kişisel olmayan Mutlak, değişimin ötesindedir.

Luria sisteminin yaratılış hiyerarşisinde, Tanrısallığın bu alt derecesi, Ze'er Anpin ("alt yüz") olarak, Tanrının kişisel yaratıcı duygusu ile ilişkilidir. Kişiselleşmiş Tanrının eril ve dişil kutuplaşması Ze'er Anpin ve Nukvah'ın ötesinde olup daha yüksektedir ve Baba (Abba) ile Anne (Imma) diye adlandırılır. Yine onların ötesinde Arik Anpin ve onun da ötesinde yüksekte ve daha aşkın Adam Kadmon yer alır ve son olarak da Ain Sof (görülmeyen Mutlak) gelir. Sonuçta, kutsal hypostases'de

[121]

sayısı bir olan biricik Kişileşmiş Yaratıcı Tanrı görülür.

Luria, Partzufim düşüncesini Zohar'dan almış ve formüle ederek Kutsallığı Partzufim sayısına (genellikle 5 veya 6) bölmüştür. Bu bölünme, Kutsallığın ortaya çıkmasının veya açılımının 5 aşamasına karşılık gelir. Partzufimler şunlardır.

Atika Kadisha, Keter sefirah'ının üstündedir. "Kutsal Kadim Bir"

Atik Yomin, Keter'in üst kısmı. "Günlerin Kadim'i"

Arik Anpin, Keter sefirah'ının dış partzufu. "Makroprosopus" veya "Büyük Karşılık"'tır; "Uzun Acı" veya Bağışlayıcı'dır.

Abba, Hokmah sefirahı ile ilişkilidir. "Baba" olarak, Tanrı'nın aşkın eril tarafıdır. (Tanrı tüm karşıtlıklara olduğu gibi "eril-dişil" cinsiyet karşıtlığına da sahiptir)

Imma, Binah sefirahı ile ilişkilidir. "Anne" olarak Tanrı'nın aşkın dişil yanıdır.

Ze'er Anpin, Hesed'den Yesod'a kadar diğer altı sefirot ile ilişkilidir. "Mikroprosopus, Küçük Karşılık" veya "Kısa ılımlı"'dır. "İsrael'in Tanrısı" veya "Yaratıcı Tanrı"dır. Aynı zamanda Tanrı'nın zayıf eril yanıdır.

Nukvah, Malkhut sefirahı ile ilişkilidir. "Dişil" cinsiyet olup Şekinah'tır; İsrael'in Tanrısının huzurudur; Tanrı'nın gelinidir; Kutsal içkinlik ve Tanrı'nın zayıf dişil yanıdır.

Partzuf, birliğin tamamlanmış ve kutuplaşmış olan dualite'nin arasından geçerek ilerlemesini temsil eder. Dikkat edilirse, burada diğer düşünce sistemleri ile de paralellikler görülür. Önce birlik pozisyonu, sonra birlik içinde kutuplaşma ve sonuçta ikilik ve çokluk.

Biraz ileride Sefirot bölümünde ayrıntılı olarak görüleceği gibi, Kabala yaratılış teorisinde, sonsuz ve bilinmez tanrı (Ain Sof) ile dünyamız arasında 10 yaratıcı güç vardır. Tanrı evreni bir akım şeklinde bu güç/ler aracılığı ile yaratır ve yönetirken, insan için

yeryüzüne Merhametini/Şefkatini (Erkek, sağtaraf) ve Adaletini (dişi, sol taraf) de göndermiştir.

Sefirot, Dört dünyaların her birinde bütün sefirot olarak, özel ilişkileri ile birlikte yer alır. Ancak bilindiği gibi, Atzilut dünyası zamanın dışındadır ve diğer üç dünyayı (Beriah, Yetzirah ve Asiyyah) kapsar. Bu nedenle Atzilut “kendisinin içinde”Sefirotun saf özüdür.

Atzilut dünyasının 10 Sefirotu, rûhun 10 aslî gücü olarak, aşağıdaki 3 dünya ile, 3 giysi gibi, düşünme, konuşma ve hareket ilişkisi kurar. Yukarıda, konuşma dünyasında kendini ifâde etmenin bütün formları açığa çıktığı halde, 3 aşağı dünya olan Beriah, Yetzirah ve Assiyah ile ilişki, rûhun gerçek giysisi (rûhun kendisi de denebilir) olan Atzilutun Malkhutu aracılığı ile kurulur.

Yukarıda açıklanan, Atzilut’un dünyası (Çocukluğun bilmezliği, gençliğin isyankârlığı ve yaşanarak öğrenilen yetişkinliği de barındıran) Mutlu bir “aileye” benzetilebilir.

Aşağı dünyaların görevi, aşağı düşen kıvılcımlardan yükselmeyi hak edenleri yükseltmektir. Buna profesyonel iş yaşamından bir örnek verebiliriz. Buna göre; Bir insanın seçebileceği 3 pozisyondan, iş adamlığını Assiyah dünyası’na (Hareket dünyası), danışmanlığı Yetzirah dünyası’na (konuşmanın dünyası) ve iş’in uzmanlığını da Beriah dünyası’na (Düşüncenin dünyası) benzetebiliriz.

Atzilut dünyasını açıkladıktan sonra, şimdi de sıra, Atzilut dünyasının üç aşağı dünya ile ilişkilerini

açıklamaya geldi.

Olam Ha’Beriah (Beriah Âlemi [Dünyası])

Bazı şeyler sadece teoride yaratılmışsa da “yaratma” sözcüğü her zaman, hiçbirşeyden (ain) bir şey (yesh) yaratma anlamına gelmez, ikinci dünya Beriah dünyası (Yaratılış) olarak adlandırılır..

Atzilut’un başlangıçta sahip olduğu kavram, Beriah’ta en-boy ve derinlik olarak genişletilir. Hei harfi Beriahın hâkim Sefirahı Binah’a uygundur, Binah, Hohmah’ın ilk kavramını bütün ayrıntıları ile geliştirir.

Beriah dünyası Atziluttaki Sefirot’un ortaya çıkardığı ilk açılımı alır ve onları bağımsız birer varlık haline getirecek bazı formları yaratır. Atzilut’un “etkisiz bırakması” (Bittul) nedeni ile, hiçbir şey bağımsız olarak var olamaz.

Beriahta duyumsanan Kutsallık, Atzilut’a benzemez, Beriah bazen hareketsiz kaldığında tümüyle etkisiz ve Tanrının dışında gibi duyumsanır. Bu yüzden Beriah dünyası “Kutsal Taht” dünyası –Kisei Hakavod olarak adlandırılır. Aslında, bir taht, üstündeki insan bedeninin hareketini kısıtlayan süslü bir iskemledir. Bu yüzden Kutsal Taht, diğer dünyalar ile Kutsal ilişkiyi kısıtlayan bir düşüncedir.

Beriah, “Yaratılış Dünyası” ve “Taht” olarak adlandırılır. Beriah’ın varlığı, Ain Sof’dan çok uzaktadır, canlılığını Azilut’dan alır, bu yüzden Atzilut, Beriah’ın “ruhu” dur.

Bu nedenle kutsal doğum veya varoluş gücü, Beriah'da Atzilut'dan daha düşük şiddettedir.

Ain Sof'a oranla yetenekleri daha sınırlı olup yapısı, en saf ve katışıksız maddeden oluşmuş Atzilut evrenindeki sefirottan daha uzakta olan on sefirotu içerir. Beriah dünyası, ilk Yaratılış veya Çıkış Dünyasıdır ama aynı zamanda, Atziluta yakınlığından dolayı, son derece yüce ve ruhsal olan baş meleklerin de bölgesidir. Metatron meleği bu dünyada oturur. Bu dünyayı, Shaddai giysili saf ruh oluşturur, e.d. Kutsallığın, görülebilen oluşumudur. O, görülebilen bu dünyayı yönetir, uyumu korur ve sayısız meleklerin başıdır.

[122]

Beriah dünyası Zoharda, yedi yüksek cennetten veya Atzilutun yedi alt sefirotundan doğmuş olan gökyüzünden oluşmuş bir dünya olarak yer alır (geleneksel sabit yedi yıldız veya gezegen'in dışında).

[123]

Bu dünyada da, melekler Tanrının tahtının etrafındadır.

Lurianik gelenekte, bu dünya Tzimtzum'un ilk duyumsandığı yer olduğu için bireysel varlığının oluşma yeteneği vardır.

[124]

Beriah dünyasında, ruhlar ve yüksek meleklerin yaratılışını da görürüz. Melekler (malachim), öykülerde anlatıldığı gibi, gökyüzünde bir yerden biryere uçuşan yaratıklar değildir. Onları Kutsal enerji akışının kanalları olarak düşünebiliriz ve onlar dünyaya enerji akışını sağlarlar. Beriah dünyası melekleri, İbranice Seraiphah (alev) sözcüğünden gelen Seraphim olarak adlandırılır. Bu yüzden bu melekler “yanma” duygusu verirler. Bu aynı duyguyu kapsamaz ama onların dayanılmaz bir yoğunlukta Tanrıya yakın olması, ruhsal coşkularından kaynaklanan kararlı bir duruş sergilemelerine yol açar. Beriah dünyası aynı zamanda, dünyadaki çabaları sonucunda ödüllendirilmek üzere bu yüce ülkeye girmeyi hak eden ruhların geldiği Yukarı Eden bahçesinin yeridir.

Beriah, hava’nın, intellekt’in (aklın), dalınç’ın (contemplation) ve saf düşüncenin sembolik dünyasıdır. Bu dünyada her şey örnek parçaları halindedir ve her şey anlamdır. Biz burada kendimizin, tasarlanmış bir sonuç olduğumuzu, aşkı ve yaratılışın sürekliliğini anlarız. Burada düşünülebilecek ve anlaşılabilecek olanlara ulaşmaya çabalarız. Bu şiirselliğin gerçeği, hayret, sezgi ve hayâldir. Bu dünyada rüyalar ve semboller aracılığı ile çalışabiliriz.

Beriah dünyası, Binah sefirahı ile tanımlanır (ya da Binah, Beriah ile), bu bölge kutsal ruh (Neshemah)’dan türemiştir. Tetragrammaton-da He harfine karşılık gelir.

Olam Ha’Yetzirah (Yetzirah Âlemi [Dünyası])

Sonraki aşama Yetzirah dünyasıdır. Bu dünya, gerçek yaratılış için sınırlı dünya plânlarının çizildiği yerdir.

Bu dünyada, Chesed'den Yesod'a kadar olan 6 duygusal Sefirot hakimdir. Bunlar, Tetragrammaton'da vav harfine karşılık gelirler.

Bu dünya, proje formları ile duygusal bağların yeridir ve kendi kendine devinir. Bu son proje sadece daha uzun süreli bir kavram olmayıp aynı zamanda, düşüncenin gerçekleşmesi aşamasında somut adımlar gerçekleştirir. Kutsal ışıktan mutlu olmayı hak eden ruhların yeri olan Aşağı Eden Bahçesi buradadır.

Yetzirah dünyası bir ara düzeydir. Yaratılış sürecinde, Yüksek ruhsallık (Beriah) ve alt ruhlar (Asiyah) arasındaki geçiş derecesidir. Bu aşağı ruhlar dünyası açıklaması, Sühreverdi ve İbnî Arabî'nin "İmajinal" dünyası ile büyük benzerlik gösteririr.

Yetzirah Dünyası, halâ Tanrısallığın uzağında olan on sefirotu kapsayan "Biçimlenme Dünyası"dır. Kendisinden önceki Beriah dünyası kadar saf olmamakla birlikte henüz maddeleşmemiştir. Burası, ışık saçan giysileri olan meleklerin bulunduğu yerdir. Sayısız melek, on sefirota göre on dereceye bölünmüştür ve her melek evrenin farklı parçasında oturur, adını da koruduğu element veya cennetsel beden'den alır.

Zoharda bu bölgeden, gökyüzündeki yedi gezegeni kapsayan, aşağı cennet olarak söz edilmiştir.

[125]

G. Scholem’e göre Merkezde Başmelek Metatron’un ve onun etrafında da meleklerin olduğu bir dünyadır.

[126]

Yetzirah, su’yun ve yaşamın duyumsandığı öznel dünya olduğu gibi ayrıntının, havanın (aura), iç ve dış duyarlılığın ve sezginin de etkili olduğu dünyadır. Bu dünyada görünen şeyler, içinde oldukları dünya ile senkronize (eşzamanlı) halindedirler. Burası karşılıklı dayanışma ve ilişki dünyasıdır. Burada duyumsal oluşumumuz, minnettarlığın, mutluluğun ve değerbilirliğin yerine kızgınlığın negatif duyumsamasına, düş kırıklığına, kinciliğe ve paranoyaya ayak uydurabilir. Biz burada senciliği (Empati), insancılığı ve ölümlülüğümüzün farkında olmayı öğrenebiliriz. Ruh olarak Ruah’a karşılık gelir. Hesed’den Yesod’a kadar altı sefirot ile ilişkilidir, Tetragrammatondaki yeri ise Vau harfidir.

Yetzirah dünyası, Chayot Hakodesh (kutsal oluş) olarak adlandırılan meleklerin ülkesidir. Burada da melekler, adlarını ilişkide oldukları Sefirottan alırlar. Örneğin, Mikael meleği, Chessed sefirahı ile, Cebrail Gevurah ile ve Raphael Tiferet ile uyuşur. Amidah’ı

[127]

tekrarlayarak Kedushah dendiğinde üç kez “Kadosh” denmiş olur ki bu durumda, Beriah, Yezirah ve Asiyah

meleklerinden söz ediliyor demektir ki bunların hepsi birden Tanrıya saygıyı ifade etmenin farklı yollarıdır.

Ezekielin vizyonu (Ezekiel 1.) aslında, Yetzirah dünyasına meditatif tekniklerle girme denemesiydi. Bu deneyini insanlara aktarmak istediğinde, yaşadığı metafizik fenomeni anlatmak için konuşma dilini kullanmak zorundaydı. O, Yetzirah dünyasında melekleri yaratık şeklinde betimler. Altındaki Asiyah dünyası meleği Ophanimdi. Beriah dünyasının tahtı kendisinin üstündeydi. Atzilut dünyasının düzenine göre Tahtta oturanı insan şeklinde tanımlıyordu. İşaya'nın kehaneti Beriah dünyasının içine aynı derinlikle girdi ama onun sonradan gelen açıklaması çok daha az detaylıdır.

Olam Ha'Assiyah (Assiyah Âlemi [Dünyası])

Son olarak, dördüncü dünya Assiyah'tır (eylem dünyası), yaratılış burada gerçekleşti. Kutsal yaratıcı akış, Yetzirah dünyasından melekler aracılığıyla aşağı doğru, dört krallık olan, Mineral, Sebze, Hayvan ve insan yaratılışının içine aktı. Assiyah dünyasının hâkim sefirahı Malkhut'tur. Assiyah, henüz Tanrı yanında Kralın kul gibi kabul edildiği yerde, yaratılışın toplam bağımsızlık biçimini aldığı dünyadır.

Assiyah dünyası biraz aykırıdır. Usta Yaratıcı, üstün sanatçı, en güzel ve çeşitli yaratıklar yarattı. Tanrının yarattığı yalnızdır ve bu düzeyde, henüz Tanrı saklıdır onun yarattıkları yaratıldıklarının farkında değildir. Tanrı tamamen saklı olduğundan, bu dünyada Tanrının orada bulunuşunu tümden yadsımak mümkündür. Tanrının

tamamen gizli olması, dünyaya özgür ülke olma seçimini yapabilme olanağı verir. Bu dünya, yaratmanın son amacıdır, O, yarattığı yaratıkların ve evinin bu dünyada olmasını istemiştir.

Gerçekte dünyalar, güneşten çıkan ışınlar gibi sadece Kutsal yaratıcı yeteneğin ortaya çıkmasıdır ama yüksek ülkeden Işığın ortaya çıkması, bu dünyada anlaşılamaz, onu gerçekten Atzmut (Tanrının özü) değerlendirebilir.

Bu dünyada biz, kendimizi Tanrı özelliklerini taşıyan akıştan farklı ve ayrı olarak algılarız ve bağımsız varoluşu duyumsarız, Tanrının özünü ancak en yüksek derecede görme iznimiz vardır.

Assiyah dünyası, yaratılış sırasına göre son dünyadır veya yaratılmış gerçekliğin sonudur. Bu dünya sadece maddeyi değil aynı zamanda aşağı psişeleri ve yaratılışın negatif güçlerini, kelipot olarak adlandırılan “kabukları” da içerir. Bir başka deyişle, hem fiziksel ve gizli gerçekliği hem de kaynağından ayrılmış olan “aşağı” dünya bölümlerini eşit şekilde içerir.

Assiyah’ın anlamı “yapılmanın dünyası”dır. Kabalistik okulların anlatımlarında detay farklılıkları bulunmasına karşın, yine de Assiyah Evrenini, fizik veya maddeden düşen yaratılışın “kabuk”ları ile alt-ruhsal veya aşağı dünyaların oluşturduğu konusunda bir uzlaşma vardır.

Zohar, dünyaların gelişmiş kozmolojik bir doktirini olmamasına karşın, madde dünyasına, değişim ve bozulma dünyasına ve günahkâr ruhların bölgesine

ilişkin göndermeler yapar. Bu bölge en kaba sefirot bölgesidir, kaba maddeden oluşmuştur ve her biri diğerinden daha aşağıda olan on derece vardır. Alternatif olarak, yedi dünya (büyük ihtimalle insanın dünyası olan, e.d. fiziki evren) altında diğeri ve altında en aşağıda olanlar, yedi cehennem ile ardışıklığın yeniden düzenlenmesi yer alır

Assiyah, yeryüzü, nesnel dünya, bedenimizle yaşadığımız eylemlerin fiziksel dünyası ile ruhsal amaç ve eylemlerimizi de içerir. Bu dünya, somut gerçekler ve onların verileri olan duyguların dünyasıdır. Biz bu dünyada, fiziksel krallık ve gözlemlediğimiz doğa yasalarının bilincindeyizdir. Burada Tanrı'nın yarattığı oluşumun farkındayız. Burası, her şeyin ayrılığının gözlemlendiği ve öznel sebep sonucun olduğu, ikiliğin (Dualite) dünyasıdır. Burası aynı zamanda Tanrının oluşturduğu yaşam gücünün, duyguların, soluğun, yaşama aşkının ve özgürlüğün deneyimlendiği dünyadır. Ruh olarak Nefesh'e karşılık gelir. Malkhut sefirah'ı ile ilişkilidir, Kutsal hiyerarşide Ofannim'e uygundur, Tetragrammatonda, son Hei harfidir.

Assiyah dünyası, evrenlerin en alt derecesi olduğu için, buradaki melekler, sadece az iyiliğe ama çoklukla günaha sahiptir. Bu derecede iyilik ile kötülük içiçedir. Bu nedenle, Assiyah dünyası, iyiliğin ve kötülüğün, gerçek ve yalanın kombinasyonu olarak algılanmalıdır.

[128]

Yaratılışın dört dünyası ile Tetragrammaton ve Sefirot ilişkisi:

Tetragrammaton	Dünya	Sefirah	Yapım aşamaları
Yod	Atzilut *Oluşum*	Hohmah *Bilgelik*	*Esinlenmek*
Hei	Beriah *Yaratmak*	Binah *Anlayış*	*Kavramın genişletilmesi*
Vau	Yetzirah *Biçimlenme*	Chessed *Sevecenlik*	*Planın içselleştirilmesi*
Hei	Assiyah *Hareket*	Malkut *Krallık*	*Projenin yapılması*

Tablo 11: Dört dünya-YHVH-Sefirot ilişkisi

Arba’ah Olamot Yasaları (Dört Âlem-“Dünya”)

Dört Dünya, planetler gibi dizilmez, daha çok (Ain Sof’tan) “çıkmanın evreleri” olarak düşünülür. Başka bir bakış açısına göre de bu evreler, Genesis’de anlatılan Yaratılışın “altı gün”ü ile farklı bir “yaratılış süreci” olarak ilişkilendirilir. Ain Sof’un kaynaktan ileri doğru (Atzilut’dan Assiyah’a) ilerleyen ışığının, daha çok fiziksel ve daha çok kendine özgü olan yasaları vardır.

Atzilut (Oluşum) - Sonsuz değişmez Kutsal dünyadır.

Beriah (Yaratılış Dünyası) – Kutsallıktan ilk ayrılma olup tam olarak tasarlanmış “Cennet”tir. Tanrı ve başmeleklere ait Taht konumundadır.

Yetzirah (Biçimlenme Dünyası) – “aşağı melekler”in konutu olup insan’ın ruhu ve Eden Bahçesidir.

Assiyah – (Eylem/Aksiyon Dünyası) – İçinde yaşadığımız madde evrenidir.

İşaya kitabında anılan dört dünya, yaratılışta birbirleri ile ilişki halindedir. [İşaya 43:7] "*görkemimle yarattığım, biçimlendirdiğim ve yaptığım Adımla çağrılan her birini...*"

Ezekiel'in vizyonu, ilk dünya olarak Assiyah'ın fiziksel sunuluşundan başlar [Ezekiel 1. bölüm]. Onun gördüğü "Chariot" (Araba) Yetzirah'tır, Chariot'un "Taht'ın benzeri" içinde uzanan üçüncü dünya Beriah'tır. Son olarak, tahtın üstünde "insan benzeri görüntü" Atzilut'un Kutsal dünyasının varlığıdır.

Ezekiel'in anlatımında sadece Yetzirah açık olarak anlaşılmaktadır. Beriah ile ilgili olarak ise (Yetzirah düzeyinden uzak bir dünyaydı), sadece "Taht benzeri"nden söz etmektedir. "Azilut'un içindeki görüntü daha belirsizdi, bu yüzden sadece "insan görüntüsü benzeri" gördü (her iki dünya da Yetzirah'tan uzaktı).

Zohar'da sadece dört dünya veya evren (varoluş plânı) varken, Lurianik sistem Tanrı'nın açılımında, dört alt dünya ile Ain Sof arasına, beşinci evren olarak Adam Kadmon'u da eklemiştir. Bundan dolayı, Lurianik kozmolojide, sıralama aşağıdaki gibi olmaktadır:

* Ain Sof - Mutlak veya sonsuz – bütün arketiplerin ötesinde

1- Adam Kadmon – Tetragrammaton veya Kutsal Ad,

2- Atzilut - Sefirot veya Kutsal Arketipler ve Partzufim veya Kutsal Kişilikler,

3- Beriah - Başmelekler ve Kutsal Ruh (Neşamot),

4- Yetzirah - Melekler,

5- Assiyah - Aşağı melekler ve kelipotlar; Fiziksel dünya.

Diğer önemli bir nokta da, diğer Kabalistler Ain Sof ile Tanrı'yı hemen hemen aynı tutarken, Luria'da Tanrı, Atzilut dünyasında veya en azından en yüksek yüzlerdedir. Luria bu kutsal yüzlerden kısaca Partzufim olarak söz etmektedir

[129]

Her yüksek dünya "üstün görüş", "güç","irade" veya "bağışlama" nitelikleri ile altındaki dünyaya hizmet eder. Veya basit dille, her üst Dünya göreceli olarak komşu dünyanın "ruh"u veya Yaratıcısıdır.

Bundan başka, Sefirot'un her birini, akıl-parçasına böler ve yine her biri daha alt- sefirota ayrılır. Dünyalar doktrininde de aynı şekilde, alt bölüme ayrılma vardır. Böylece Atzilut'un Atzilutu, Atzilutun Beriahı, Atzilutun Yetzirahı, Atzilutun Assiyahı, Beriahın Atzilutu, Beriahın Beriahı ve böylece Assiyahın Assiyahına kadar aşağı iner.

Rabbi Moses Cordovero bunu bir analoji (örnekseme) ile şöyle açıklar

[130]

Gümüşçü, gümüşü mâdenin saflığına göre değerlendirir: ilk önce en saf derecedeki gümüşü, mâdenden çıkmış ham kitleden ayrıştırır (özgürleştirir), ikinci olarak, kalan kitlede birinciden daha az saf olanı, üçüncü olarak yarı saf yarı karışık kitle ve dördüncüde ise artık gümüşten daha çok maden vardır. Yine de ilk arıtmada bile tamamen ve bütünüyle saflaşma olamaz, her zaman içinde bir miktar cüruf kalır. Hattâ ilk derecede de kendi içinde yine dört saflaştırma işlemi yapılabilir. Aynı uygulama diğer dört derece için de yapılabilir.

Tabii burada oluşma ve yokluğun (eksikliğin) temel ilkesini buluyoruz; Kutsal öz'ün ("gümüş") derecesi veya varlık planlarının eksiklik derecesi belirlenmektedir. Bu kavram, Neoplatonizmde çok geniş biçimde rol oynayan önemli bir kavramdır ama asıl büyük gelişmeyi Safed Kabalistlerinde özellikle Cordovero ve Luria'da kazanmıştır.

10 Sefirot ve Partzufim, üstteki Atzilut dünyasının içinde ve dört dünyada da tanımlıdır. En yüksek dünya Atzilut, Kutsal birliğin tek ve özel bilincini taşıdığından, çoğu kez diğer 3 alt dünyayı (ki her birinin kendi değişken bilinçleri vardır) da betimler.

Kabalistik yaratılış teorisinde, gerek yaratılış öncesi ve gerekse yaratılış evreleri ile, İslâm/Sûfi geleneğinde öne sürülen yaratılış teorileri arasında çok büyük benzerlikler görülmektedir. Kitabımızın sınırlarını zorlamamak ve sadece ilgilenenlerin dikkatini çekmek üzere, aşağıda bu konuda, basit bir karşılaştırma özeti sunulmaktadır.

Sûfi Yaratılış Teorisi

Sûfi yaratılış teorisine göre, Evrenin Tanrı tarafından yaratılışından önceki oluşumun, üç boyut/mod'u vardır ve yaratılan evrenin üç dünyası onu izler.

1. Âlem, anlaşılamaz Tanrı'nın özü'dür: Görülmeyen Tanrı'nın dipsiz uçurumu olarak nitelenir. Sûfi geleneğindeki bu âlem ile ilgili terimler ise; Gayb ul Gaib (Gizlerin gizi / Sırların sırrı), Âmâ (Karanlık), Zât (Öz). Bu âleme uygun düşen ruhsal evre'nin adı ise Ahâdiyet – Teklik'tir.

2. Âlem ise Görülen Mutlak/Tanrı'dır. Sûfi terimlerinde Er-Ruh al Kûdsi (Yüce Ruh), Akl-ı Evvel (İlk İntellekt/Akıl) veya Akl-ı Külli (Evrensel Akıl) olarak adlandırılır. Uygun olduğu ruhsal evre adı ise Vâhid – Bir'dir.

3. Âlem, Kutsal adlar ve nitelikler'den açığa çıkan Tanrı'nın yaratıcı enerjisi'dir (Âyan-ı sâbite). "Enerji"/yaratıcı bakış, Kuran daki kavramı ile, Nefes-i Rahmânî ile temizlenir. Aynı zamanda Nefs-i Külliye

(Evrensel Ruh) olarak adlandırılır. Ruhsal evre adı Vahdaniyet – Birlik'dir.

Yaratılışla ilgili ikinci doktrin iki kavram ile işler

1. Açığa çıkmamış Mutlak (Âlem-i Hâhut / "O'nun" "dünyası", Hûva [Belirsiz üçüncü şahıs]), Arapçada, Tanrının açılmadan önceki öz'ü olarak adlandırılır "Dünya" sadece sembolik bir referanstır. Bu açığa çıkmamış boyut, sıklıkla sadece Hâhut için kullanılır. Ruhâni aşamadaki yeri ise Ahâdiyettir.

2. Açığa çıkmış Mutlak (Alem-i Lâhut / Tanrı "dünyası", Al-Lah gibi "Lah" kökünden gelmektedir). Ruhsal evresi konusunda farklı görüşler vardır, bazan Vâhidde bazan da Vahâdiyette gösterilir. Yukarıda açıklanan her iki doktrinde de evrensel yaratılış açılımının evreleri için aynı terminoloji, "tenezzülât" kavramı kullanılmıştır.

3. Âlem-i Ceberrut / Kuvvet dünyası Aynı zamanda Âlem-i Ervah'tır (ruhlar dünyası).

4. Âlem-i Melekut / Melekler dünyasıdır.

5. Âlem-i Nâsut / İnsanlık dünyası'dır.

Yukarıdaki açıklamalar, Neoplatonist ve Hermetik sınıflandırmalar ile birlikte aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Kozmoz *(Alem)* Sûfi Terminolojide	Kozmoz *(Yaygın teori)*	Hermetik teori
Hâhut	Görülmeyen Mutlak	-------
Lâhut	Görülen Mutlak	-------
Ceberut	Sebep dünyası	Sebep Planı
Melekût	Sübtil (ince) dünya	Mental / Akılsal Plan
Nâsut	Fiziksel dünya	Kaba / Fiziksel Plan

Tablo 12: Karşılaştırmalı yaradılış teorileri

8. BÖLÜM TANRISAL YAYILMA- SEFİROT

Önceki bölümlerde de ele aldığımız gibi, Tzimtzum, Or Ain Sof''un Seder Hishtalshlut'a

[131]

uygun biçimde gizlenmesi ile son bulur. Yine yukarıda gördüğümüz gibi, ancak bu "ara aşamalar dizisi" veya dünyalar'ın yaratıcılıkları sonucunda yaşadığımız dünya var olabildi. Yaratılış sürecindeki Dünyaların her birinin ruhsal altyapısında en önemli temel bileşen Sefirottur.

Hassidut'ta ise yayılma; Sefirot'un, Yaratılışta bu dünya insanlığına yardımcı olmak için Tanrı'nın rolü ve durumunu anlatmakla ilgili olduğu şeklinde açıklanır.

[132]

Sefirot, Tanrı'nın açılımının on biçimi veya niteliğidir. Sefirot Tanrı değildir ama O'nun özel niteliklerini sembolize eden araçlar olarak yorumlanabilir. Sefirah dünyası "açığa vurmak" veya "iletmek" anlamlarına gelen lesaper fiili ile ilişkilidir. Bu nedenle de Sefirah'ın fonksiyonu kuşkusuz açıklamak anlamına gelir. Aynı zamanda "safir" (Sapir) ile de ilişkilidir. Safir, parlak ve ışıklı bir taştır, bu bağlamda Sefirah'ın fonksiyonunun ışık vermek olduğu da çıkarılabilir. Bu iki kavramın birlikteliğinden Sefirot'un iki temel fonksiyonu olduğunu anlayabiliriz. Birincisi ışığı ortaya çıkarıp iletmeye hizmet etmek ve diğeri de açılmanın özel niteliği olan

ışığı tanımlayan ve sınırlayan taşıyıcı olmak. Sefirot'u belki de (Kabala terminolojisi ile) kralın iki eline de benzetebiliriz, kral bazen sağ bazen da sol elini kullanır ama sonuçta kralın işini yapan elleridir.

Gerçekte her Sefirah, Işık ve Taşıyıcı olarak iki fonksiyona bölünebilir. Sefirotun ışığı temel ve biçimseldir. Bu ışıklar, Sefirot ile ortaya çıkan, Tanrının sonsuz gücünü yansıtırlar. Taşıyıcılar'ın ise karakteristik özellikleri vardır ve bu sebeple Tanrının gücünün sınırlanması sorununu ortaya koyarlar. Tanımı gereği sınırsız ve sonsuz olan "Ain Sof", sınırlı dünyaları, Sefirot vasıtası ile yaratır ve yönetir.

Tevratta insan'ın Tanrı görünüşünde yaratıldığı yazmaktadır, bu bağlamda Sefirot'un dinamiklerini anlama amacı ile insan yapısına göz atmak yerinde olur.

Tevratta bir çok yerde Tanrı'nın, "Tanrının gözü", "Tanrının eli" gibi insana ait özellikleri varmış gibi konuştuğu yazılıdır. Oysa Tanrının ne bedene ve ne de beden formuna sahip olmadığını biliriz. O halde Tevrat neden Tanrıyı insan özellikleri ile açıklamaktadır? Bu soruya bilgeler şöyle yanıt verirler; Tevrat insanlara, onların anlaması için insan dili ile hitap etmektedir.

Tanrı, dünya ile ilişkisinde, yarattıklarına anlatmak istediklerini onlardan ödünç aldığı terimler ile anlatır. Tanrının gözü yoktur ama gözü yaratır ve dünyada olan her şeyi onunla görür, eli yoktur ama eli yaratır ve dünyanın kaderine ilâhî takdiri ile yol gösterir. Tevrat bize, "Tanrı insanı kendi görüntüsünde yarattı"

dediğinde, İnsan Sefirotun mikrokosmosudur (küçük evreni) ve tüm ruhsal altyapısı da insanda yansır anlamı çıkar.

Tanrının ne olduğu, ne yaptığı, yaratılışın her yerinde var olduğu hakkında konuşmak ancak Sefirot yardımı ile olanaklıdır. Ruhsal güzellik ve fiziksel yapısından olduğu kadar Kutsal özellikler de İnsan'dan yansır. Bu yüzden, Kabalistler, Sefirotu insan bedeninin çeşitli organları ve fonksiyonları ile açıklamayı seçmişleridir. Yalnız bu noktada, insan modelinin Sefirotun sadece bir yansıması olarak kullanıldığı unutulmamalıdır, bu benzetmeler sadece insan boyutunda geçerli olabilir, yüksek dünyalar için kullanılamaz.

Sefirot aynı zamanda İnsan'ın süpernal Sefirot'tan türeyen yeteneklerini ve ruhsal yapısını da yansıtır.Bu bağlamda bilinmelidir ki, İnsan, bu dünyada on ruhsal gücünü Kutsal hizmet için değerlendirdiğinde, onun kaynağı olan yüksek dünyalardaki Sefirotu etkileyebilir.

Buradan sonraki bölümlerde, on sefirot adlarının sıralamada zaman zaman farklı olduğunu göreceğiz. Genellikle 6. sefirah olarak Tiferet adı geçmekte ise de İ.Luria'nın sefirot düzeninde, Tiferet çıkartılıp "yukarı üçlü" bölgesinden doğan Da'at (Biliş) sefirahı yer almaktadır.

On Sefirot genellikle, İntelekt/Akıl (sechel) ve duygular (middot) olarak iki kategoriye bölünür. İntelekt kategorisi Hohmah, Binah ve Daat'ın (Baş harfleri ChaBaD sözcüğünü oluşturur) entelektüel gücünü içerir. Duygu

gücü ise Chesed, Gevurah, Tiferet, Netzah, Hod, Yesod ve Malkhut'un yedi kanalını gösterir. Bu bölünme aynı zamanda Üç Anne ve Yedi Çift olarak da adlandırılır.

SEFİROTUN NİTELİKLERİ

Chessed	Şefkat	Aşk, Sevgi
Gevurah	Güç, Şiddet	Korku, Endişe
Tiferet	Güzellik	Merhamet, Lutuf
	İÇGÜDÜ	
Nezah	Zafer	Egemenlik
Hod	Görkem	İçtenlik
Yesod	Temel	Bağlanma
Malkut	Krallık, Yönetim	Hizmet, Görev

Tablo 13: Sefirotun özellikleri

İlk olarak, ilk üçlü üç "anneler" olarak görülür çünkü bunlar diğer yedi'nin kaynağı ve köküdür, tam da annenin çocuklarının kaynağı olduğu gibi. Yedi Duygu'nun çift olması, onların ikiye katlanarak kendilerini ortaya çıkarmaları ile açıklanır.

Sefirot arasındaki hertürlü etkileşim ve tzinarot ("kanallar") 'ın ağ boyunca bağlanması, Yaratılış boyunca Tanrısal enerjinin akışını gösterir. Bu bağlantılar, sefirot'un çeşitli alt grupları arasında yayılan dinamiğin herbir sefirotta yansımasını içerir.

Sefirotun ilk bölümü hohmah, binah ve da’at (veya keter), farkındalığın dinamiği alt grubuna aittir; chesed, gevurah ve tiferet ise saf duygu dinamiği alt grubu; netzach, hod ve yesod, içgüdü ve pragmatik dinamiği alt grubu üyesidirler.

Malkhut, kendisinden önce gelen tüm enerjileri alan bağımsız bir eleman veya son alt grubun herhangi bir eki olarak görülebilir.

Sefirotu bölmenin bir başka yolu da partzufim (“profiller”) dir. Bir partzuf insan figürüne benzer, tek bir sefirah’ın (veya sefirot grubunun) kendi bağımsız on sefirotunu detaylı göstermek için kullanılır.

Kabala’ya göre, keter, hohmah, binah ve Malkhut sefirotunun herbirinin ayrı ayrı iki partzufimle ilişkisi vardır. Chesed’den Yesod’a altı sefirot olduğu için, bunlardan herbirinin hem ortak ve hem de bağımsız olmak üzere çift partzufimi vardır.

Tanrı, kendi sonsuz oluşumunun özlerinden bizim sınırlı fiziksel evrenimizi yarattı önkabulu ile Sefirot sıralaması, bu yaratıcı sürecin aşamalarını da temsil eder.

Ayrıca Sefirot yani bu birlikte varolan grup, “genetik” baskı olarak tanımlanabilen bir tek metafiziksel yapının, her bakımdan ve her düzeyde birbirini etkileyen parçalarından oluşur.

İnsan ruhunun psiko-spritüel durumu, herbir sefirah'ın saklı devindirici gücünün, sadece işlevsel ve yapısal bağlamda karşılaştırılmasıyla anlaşılabilir.

Kabalistik metinlerde Sefirot'un düzeni, herbiri yaratılışın ilahi etkisini simgeleyen üç paralel dik sütun olarak grafikleştirilir. Bu düzene, metinlerde ya sulam ("merdiven"), ya etz ("ağaç") veya tzelem Elokim ("Tanrı'nın imajı") olarak üç farklı gönderme yapılır. Son niteleme, Kutsal Kitapta "Tanrının insanı kendi görünüşünde şekillendirdiği"'ne dayanarak, sefirot düzenini, insan bedeni olarak ileri sürer. Bu yüzden herbir sefirah anatomik sefirotik yapının pozisyonuna uyan eklem veya organla da ilgilidir.

Birçok kabalistik kaynakda, Sefirot'un Ain-Sof ile ile mi yoksa bağımsız eleman mı olduğu sorusu belirsizdir. Azriel

[133]

ve sonra gelen Zohar'da Ain-Sof'un ateş, alev duygusu, kıvılcımlar ve aura ile birlikte olduğu öne sürülür. Azriel'e göre, Sefirot'un dialektik karakteri "karşıtların birliği ilkesi" bakımından Ain-Sof'un kendisi gibidir, herşey her ne ise enerjilerinin kaynağının birliğidir.

Zohar metinlerinde Sefirota gönderme yapan "güçler", "gökler", "dünyalar", "sütunlar", "ışıklar", "renkler", "tarihler", "kapılar", "akıntılar", "elbiseler" veya "taçlar" gibi birçok terim bulunmaktadır. Zoharda Sefirot,

Tanrının bakış açısından yaratılışı açığa çıkaran, boyutlar, ilkörnekler ve ruhsal güçlere kadar çok farklı şekillerde canlandırılır. Ayrıca Sefirot sembolizması, Tanrı, evren, insan ruhu, bütün ve tek'in bilgisinin, birleşik bir öz veya madde olduğunu açıklar.

Tzimtzum ile Ain-Sof'un "içe dönüş"ünün ilk sonuçları olarak, Tanrısal middot

[134]

düşüncesi Lurianistler arasında çok yaygındır. Bu görüşe göre; Tanrısal ışığın aşağı dünyalara yayılması sırasında, Tanrısal özelliklerde giderek büyüyen farklılıklar oluşur ve sonunda bu farklılaşma, kaplar (Kelim) olarak Sefirot'u meydana çıkarır. Luria bunlara ek olarak, Sefirotun geçirdiği dinamik değişimin, Tanrısallık ve dünyaların yaratılışı sırasında ortaya çıkan dramatik olayların sonucu gibi olduğunu ileri sürer. Bu olaylar, "Gürültünün Katarsisi" ve "Kapların kırılması" olarak adlandırılan olaylarıdır.

Sefirot sayısı on'dur ancak pek çok adlandırmaya konu olurlar. Kör İsak (Isaac the Blind)

[135]

Kitab-ı Mukaddesin Tarihler bölümünde geçen, Tanrıya 6 övgüyü Sefirotun 6 adı olarak verir. "Ya rab, büyüklük (gedullah) ve ceberrut-güç (gevurah) ve cemal-güzellik (tiferet) ve zafer (netzach) ve haşmet

(hod) senindir... krallık...(Malkhut) senindir” [Tarihler 29:11]

Geç dönem kabalistleri tarafından herbir sefiraha yeni adlar da verilmiştir. Örneğin; Keter (Taç), ayni zamanda Ayin (Yokluk), Ratzon (irade-istenç), Atika Kaddisha (Kutsal antik Bir) ve Ehyeh (Ben olan) gibi.

[136]

Ancak Sefirot plânı, geç kabalistler tarafından, Moses Cordevero’nun düzenine uygun olarak benimsenmiştir.

On sefirot arasındaki ilişkinin (ve Da’at’ın quasi-Sephirah”ı), Tanrısal ilkelerin buyrukları olduğu söylenir; Lütuf, Adalet ve Tanrısal istek (veya zerafet) gibi. Bu yüzden de Sefirot üç “kolon” veya “sütun” halinde anlatılmaktadır. Bu düzenleme “Yaşam Ağacı” veya “Tanrının görüntüsü” olarak da bilinir. [Yaşam Ağacı diyagramında “doğu” üstte, “güney” sağda, “batı” dipte ve “kuzey” soldadır.]

Sefirah (çoğul. ”Sefirot”) kutsal enerji veya yaşamgücünün bir kanalıdır. Kabalistik literatürde, zaman zaman hepsi birlikte onbir sefirottan söz edilir. Keter ve Da’at, bir tek güc’ün farklı boyutunu temsil ettiklerinden, gelenekte genellikle on sefirot kabul edilir. Sefirot düzeni, aşağıdaki gibi tanımlanır.

Sefirot sembolü, aynı zamanda Kabalistik teosofiyi (Tanrıbilim) tanımlayan bir kavramdır. Sefirot genellikle yaratılışın yapı taşları, varoluşun ilk örnekleri

(arketipleri), Tanrının kişisel özellikleri ve dünyanın başlıca değerleri olan 10 sayıyı çağrıştırır. Daha önce gördüğümüz gibi, İlk-Kabalistik kaynaklarda Sefirota ilişkin en erken referanslardan Sefer Yetzirah (Oluşumun kitabı)'da Tanrının "Dünyaya yaratılışta kazıdığı" "bilgeliğin otuziki yolu"nun, Sefirotla birlikte ibrani alfabesinin 22 harfinden oluştuğu söylenmektedir. Sefirot sembolizmi, sonradan Sefer ha-Bahir, Zohar ve sonraki bütün Kabalistik metinlerde de hâkim konu olmuştur.

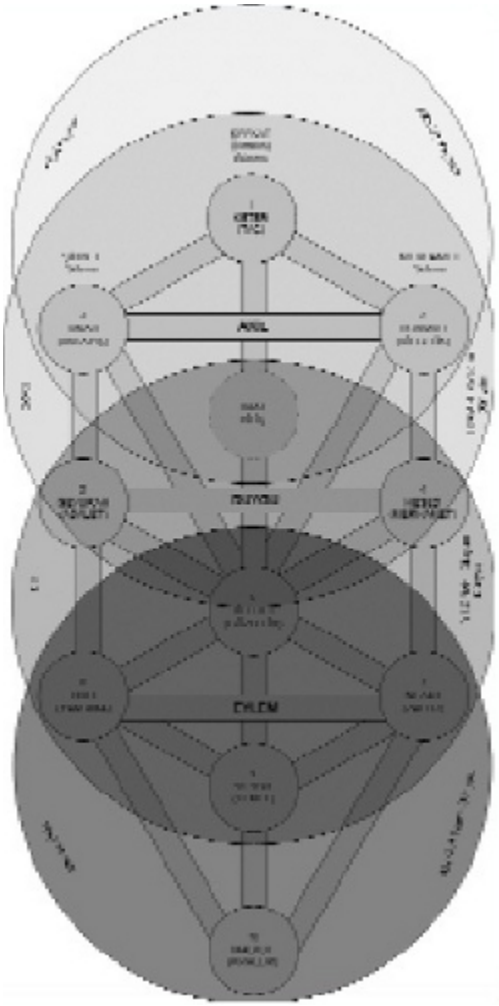

Tablo 14: Ain’den Malkut’a 4 dünya’da sefirot dizilişi

32 harika yol, ilk dört sefirotun enerji transferinin işaretini anlatır. Bu enerji, Ayn-Sof ve Adam Kadmon'dan aşağı doğru, biçimlenmenin ilk mekânı olan ilk 4 adımdır ki, evrim sürecinin tamamını kapsar. Bu yüzden, 32 harf ilk dört sefirahın projeksiyonudur diyebiliriz. Kısaca, ilk dört sefirah, İnsan Bilinçlenmesine ait iç mekânın doğuşunu anlatır"

Sepher (metin), sepharim (kitaplar), sippur (iletişim), sappir (safir, parlaklık, ışıklı), separ (sınır) ve safra (kâtip,yazıcı) sözcüğü gibi çok genişletilmiş anlamlar içerdiği de Scholem tarafından ileri sürülmüştür. Sefer Ha Bahir (12.yy.sonları)'den önce Sefirot, sayılar kadar önemsenmiyordu fakat Gnostik veya Neoplatonik terminolojide çok eski zamanlardan beri yaratılışın araçları olarak kullanıldıkları anlaşılmaktadır. Sefer ha-Bahirde Sefirot, ma'amaroth (on sözcük veya yaratılışı oluşturan on kelam) ve middot (Tanrı'nın özellikleri veya sıfatları) ile tanımlanır.

SOL SÜTUN	DENGE SÜTUNU	SAĞ SÜTUN
	KETER Taç	
BİNAH Anlayış		***HOHMAH*** Bilgelik (Hikmet)
	[DA'AT] Biliş	
GEVURAH Kudret		***CHESED*** Sevecenlik
	TİFERET Güzellik	
HOD Şükür		***NETZACH*** Zafer
	YESOD Temel	
	MALKUTH Krallık	

Tablo 15: Üç sütun üzerinde Sefirot

Sefirot'un, üç sütun halinde görünüşünde, Merhamet sütunu (Chesed) sağda, Yargı veya Şiddet (Gevurah) solda ve Denge veya Şefkat veya Güzellik (Tiferet) orta sütundadır, aşağı dünyaların Kutsal denetlemesini bu üç sütun birlikte oluştururlar. Bu yüzden Bahirde, sefirot ile bilinen Talmudik düşünceler arasında bağlantı kurulmaktadır. Örneğin; Talmudda okuduğumuza göre, dünya on özellik boyunca yaratılmıştır: "bilgelik ve anlayış, akıl ve şiddet (Gevurah), azarlama ve kudret, doğruluk ve adalet, merhamet ve şefkat". Bunlar ile sefirot arasındaki ilişkilerin diğer talmudik, aggadik ve Kitab-ı Mukaddes pasajları'nda da bulunduğu ileri sürülmüştür [I. Tarihler/Chronicle 29:11].

Sefirot dizilişinde, sağ sütûnu merhamet kuralları ile Chokmah (Hikmet) Sefirahı yönetir, bu sütun genişleyen veya aktif taraftır. (Tanrının sonsuz lütfuna "sonsuza kadar dayanmayı" düşündürür)

Sefirotun karşı tarafı Adalet'tir ve bu sütunu, Binah (Anlayış) Sefirahı yönetir. Sıkan, sınırlayan veya pasif taraf sayılır. (Cezalandıran Katı Adaleti düşündürür)

Son olarak orta sütun, Keter (Taç) Sefirahı tarafından, Tanrının İsteği (veya zerafeti) ile işbirliği yaparak yönetilir. Bu sütûn eşitlik veya kusursuz uyumdur. Görüldüğü gibi orta sütunda Keter'den Malkhuta, iyilikten kötülüğe doğru boyutsal bir akış vardır. Orta sütun aynı zamanda "Bilme Ağacı" ile ilişkilidir. Genesis 2:9'da sözü edilen, "İyilik ve kötülüğü bilme ağacı"

Bu üç sütun örneği Zohar'dan alınmıştır, İsrailoğullarının Kabîle reislerinin konuşmalarında Tanrının birçok özelliğinden bahsedilir, örneğin; Yakup ile (orta sütûn) uyum, İsak'ın adalet yanı ve Abraham'ın sevecen yanı gibi. (Örn. İçin Bkz. Zohar bölümü: Sh. 97 "*Jakob (Yakub) ortaya çıkana ve herşey uyum içinde olana kadar*")

Bu konuda daha önce de gördüğümüz gibi, Yaşam Ağacı'nın "orta sütûn"u, Yakup, Mesih ve Metatron figürü ile yakın ilişkilidir. Bu orta sütûn (denge sütûnu), eril ve dişil yanlar arasındaki "dengeyi" de düşündürür.

Bu on Sefirot kapsama alanı olarak da iki gruba bölünür. İlk üçü "yukarı" sefirot olarak bilinir ve "daha yüksek cennetsel alanlar" ile ilgilidir.

1. *Keter Elyon* (En üst Taç) veya *Ratzon* (İrade)

2. *Hohmah* (Hikmet-Bilgelik)

3. *Binah* (Akıl) veya Gedulah (Büyüklük)

Kalan yedisi, "alt" sefirot olarak dikkate alınır, yaratılış ve dünya ile ilgilidir.

4. *Chesed* (Sevgi-aşk)

5. *Gevurah* (Güç) veya *Din* (Adalet)

6. *Tiferet* (Güzellik) veya *Rachamim* (şefkat-merhamet)

7. *Netzach* (Dayanma gücü-dayanıklılık-tahammül)

8. *Hod* (Görkem-haşmet)

9. *Yesod* Olam (Dünyanın temeli) veya *Tzaddik* (doğruluk-erdemli-âdil)

11. *Malkhut* (Krallık) veya *Atarah* (itibar-otorite-asalet) veya *Shekhina* (dişil tanrısallık

Sefirot, en çok Keter ile başlayıp Malkut ile biten, ortak merkezli daireler serisi olarak tarif edilmiştir. Bu düzen, Başlangıçtaki adam (Adam Kadmon)'un organları veya yaşam ağacı olarak da gösterilmiştir. Lurianik kabalada ise Keter'in yerine, Binah ve Chesed sefirahları arasına Da'at (Biliş) Sefirahı yerleştirilmiştir.

Yukarıda ayrıntılı olarak anlatıldığı gibi, Sefirot birçok özelliklerinin yanında bütün dünyaların alt yapısıdır ve insan mikrokosmosu ile yansımasıdır.

Şimdi Sefirot dizilişi ve ilişkileri ile ilgili genel bilgileri daha ayrıntılı olarak göreceğiz. Birçok metafora (Kozmik ağaç, renkler, sorular, giysiler, cinsellik v.s.) ilişkin ayrıntılı açıklamalar, herbir sefirahın çalışması, birbiriyle diyalektik ilişkisi, evren yorumları ve kabalistik terimler, daha sonraki bölümde, her bir sefirah için ayrı ayrı ele alınacaktır.

Sefirot, yukarıda değindiğimiz gibi, insanın hem bedensel hem de Tanrısal ruhunun altyapısıdır; Her iki ruh da İntelekt ve Duygunun kombinasyonudur. Nefesh

HaBehamit (Bedensel ruh) duygulara hakim olacak güçte olup çoğunlukla günaha eğilim (Yetzer HaRah) olarak bilinir. İntelekt Nefesh Elokit'te (Tanrısal ruh) baskın olup iyilik eğilimi (Yetzer HaTov) olarak bilinir. Nefesh HaBehamit'in akıl yetisi Nefesh Elokit ile birlikte öncelikle duygulara hizmet için kullanılırken, duygular meditatif aklın bir ifadesidir. Nefesh Elokit'de duyguların canlandırılması, öncelikle duyguları etkileyen meditasyon gücü ile başarılır.

Sefirot'un "dört dünya" üzerindeki düzeni, şöyle olmaktadır.

Keter, Ain Sof'a yakındır ve bu yüzden bilinemez, aşağıda kalan diğer dokuz'undan farklı olarak değerlendirilir.

Chokmah'a en yüksek Sefirah olarak bakılabilir. O "Baba"nın ve Y-H-V-H'dan "Y'"nin zamanı (geçmiş) ile ilişkilidir

Binah, "Anne"dir, zamanın (gelecek) boyutu ve Y-H-V-H'den "H" ile ilişkilidir.

Sonraki 6 Sefirot birlikte bir gruptur ve zamanın sürekliliğinin 6 yönü ile ilişkilidir ve "İlişki" kavramını betimler. Bu altılıya toplu olarak "Zer Anpin" (küçük yüz) adı verilir ve sayısal değeri 6 olan "V" Vav ile birleştirilir. Tiferet bu grubun merkezinde ve Zer Anpin'in kendisi olarak betimlenir.

Sonuncu Malkhut Sefirahı, Tanrının yeryüzündeki varlığı (Shekinah) ile çok yakın ilişkilidir. O gelindir ve Y-H-V-H'in son veya küçük "H"sidir.

Chokmah	"Y" (Yod)	Baba
Binah	"H" ("Büyük" He)	"en üst" Anne
Chesed		
Gevurah		
Tipheret	"V" (Vav)	Oğul, Damat
Netzach	*"Zer Anpin"*	
Hod		
Yesod		
Malkut	"H" ("son" He)	Kız çocuk, Gelin, "Aşağı Anne"

Tablo 16: Sefirot-YHVH ilişkisi

Aşağıdaki tabloda dört dünya için başka bir Sefirot düzeni gösterilmektedir.

Keter		
Chokmah	4. cennet -"Y" (Yod)	*Ain Sof Krallığı*
Binah	(Azilut – Oluşum dünyası)	*İnanç birliği*
Chesed	3. cennet - "H" ("büyük" He)	Zihin/Düşünce
Gevurah	(Beriah – Yaratılış dünyası)	*That Krallığı*
Tipheret		
Netzach	2. cennet - "V" (Vav)	Duygusal/Konuşma
Hod	(Yezirah – Biçimlenme dünyası)	*Melekler Krallığı*
Yesod		
Malkut	1. cennet - "H" ("küçük" He) (Asiyyah – Hareket dünyası)	Fiziksel/Hareket *Şekinah ve fiziksel yaratılış dünyası*

Tablo 17: Sefirot-YHVH-Dünyalar ilişkisi

On Sefirot'un adlarına, Kutsal metinlerde dağınık olarak rastlanır. Bu konuda aşağıda birkaç örnek göreceksiniz.

Tabernakl'ın yapımı sırasında Tanrı'nın Betzalel ile konuşmasında, üç yüksek sefirot'a büyük anlama gücü verdiği yazılıdır.

Exodus 31:3 – "*Ve onu, hikmette ve anlayışta ve bilgide ve işçilikle ilgili davranışta Tanrının ruhu ile doldurdum.*"

Burada Chokmah- Hikmet ve Binah-Anlayış Sefirotu ile ve aynı zamanda "Tanrının Ruhu" ile doldurulduğunu görüyoruz. Da'at-Biliş ilişkisinden daha sonra söz edeceğiz.

Yedi alt Sephirot ile başka bir metinde karşılaşıyoruz:

1.Tarihler 29:11 – "*(O LORD) Ey Efendi, büyüklük, ve güç (ceberut) ve görkem (ihtişam) ve zafer ve yücelik: cennette ve yeryüzünde bütün her şey senin içindir: senindir krallık, Ey Efendi ve başın her şeyden yücedir.*"

Yukarıdaki ayette, büyüklük Chesed (Merhamet) ile ilgilidir ve "bütün" ise Yesod (Temel/Altyapı) ile ilgilidir.

İlk Sefirah Chokmah, ruhun herhangi bir konuyu tasarlayan yeteneğidir ve bu yüzden, nedir? sorusunun gizil gücü anlamına gelen, koach mah sözcüklerinden meydana gelmiştir. Orijinal düşünce üretir ve sık sık

aklın ilk parlaması olarak anlamlandırılır. Baştan itibaren düşüncenin tüm ayrıntıları onun içinde barınır ama henüz sıkıştırılmış/konsantre ve örtük haldedir, her şeyin potansiyelidir. Bu potansiyel, her şeyi kapsayan ama hiçbir tanım ve gerçekleştirme vermeyen bir nokta işareti ile kıyaslanabilir. Tetragarammatonda, noktaya benzeyen ilk harfin, yud ile betimlendiğini anımsayalım.

İkinci Sefirah Binah'ın anlamı "anlayış" olup açılımı ise; "bir konudan başka bir konu üretmek veya anlamak"tır. Binah orijinal fikri alır, enine boyuna genişletir ve geliştirir. Chokmahda kapalı olan bir düşünce'nin detayları berraklaştırılır ve aydınlatılır. Konsantre haldeki biçim açığa çıkarılır ve anlaşılır. Tanrı isminde Binah, ikinci (h) harfidir. Onun biçimi, daha çok uzatılmış çizgiden oluşmaktadır, noktanın enine ve boyuna genişlemesini çağrıştırır. Chokmah ve Binah eşit iki yoldaştır ve asla ayrı olamazlar. Zohar onlardan "sarayın noktası" olarak söz eder; Chokmah'ın noktası ile Binah'ın sarayı gerçekleşir. Chokmah'ın koach mah'ı ("ne dir" in potansiyeli) Binah'ı gerçekleştirir.

Kabalistik literatürde bunlar "küçük yüzler" olarak da adlandırılırken, Tetragrammatonda, yud Hohmah'ı, Hey Binah'ı ve vov ise Zeir Anpin'i belirtir.

Bir fikir önce soyut olarak tasarlanır. Daat'ın anlamı şu ayetin ilişki ve birleşmesini gösterir, "ve Adem Havvayı (Daat sözcüğünden) bildi" [Tekvin/Yaratılış 4:1]. Daat'ın gücü, gerçeklikten soyut kavramı getirir. Bir fikir duyumsanmış ve tamamlanmıştır, dolayısı ile Daat intelekt ve duyguların birleşiminin gücüne sahiptir. Daat,

Hohmah ve Binah arasında bağlayıcı görevi yapar ve bedenin (Sefirot) desteğidir. Daat'ı İnsan bedenine uygularsak, bedenin desteği olan ve gövdeyi beyine bağlayan spiral bir sap gibi, ChaBad'ın sağ yarım küre, sol yarım küre ve beyincikdeki üç kavrama yeteneğine karşılık gelir.

İzleyen diğer üç Sefirot Duygulara aittir. Bedende Chesed sağ kolla, Gevurah sol kol ve Tiferet kalp ile ilişkilidir. Kabalistler ataları Abraham, İshak ve Yakub ile üç üstün Sefirot olan Chesed, Gevurah ve Tiferet arasında paralellik kurarlar

Chesed'in (sevgi-sevecenlik) karakteri heryere dağılmış sınırsız yardımseverliktir. "Dünya Chesed ile kurulmuştur" dendiği gibi Yaratılış Chesed'in doğal özgün davranışıdır. Yaşam sınırsız sayıdaki dünyalara ve yaratılışlara ondan dağıldığı için, Chesed'in niteliği aynı zamanda "büyüklük" (Gedulah) olarak da adlandırılır. İyilik yapmak iyilikseverin doğasıdır söyleminde olduğu gibi, Abraham'dan çıkan sonsuz sevgi, sevecenliğin paradigması olarak gördüğümüz Chessedde somutlaşmıştır. Abraham'ın çadırının her tarafı açıktı ve onun sıcak konukseverliği her yere yayılmıştı.

Chesedin niteliği sınırsızlık ise, Gevurah'ın niteliği de engellemektir. O'nun doğal gücü ve yeteneği, sınırlamak ve küçültmektir. Yaratılış sürecinde, Gevurah, yaratılanların içinde bulunan va yaratılışı harekete geçiren gücü sınırlayarak, onların içlerindeki kaynaktan kopuk varlıklar olmak yerine, dokunulabilir bağımsız

varlık olmalarını olanaklı kılar. Aksi halde beden boşlukta dağılır gider. Bu bağlamda, Ata İshak'ın yaşantısı ile Gevurah Sefirahı arasında tam bir paralellik vardır. (İshak'ın, iki oğlundan, eylem adamı ve sınır tanımaz Esav ile düşünce insanı Yakub arasındaki dengeyi kurmasını anımsayalım)

Gevurah aynı zamanda "yasa" ve "yargı" (Din) olarak da adlandırılır. Chesed'den çıktığı gibi sınırsız ve karşılısız bir şekilde değil de, alıcının hak ettiği kadar ve doğru oranda yargı dağıtması istenir. Yaratılışın düzenli olarak var olması için Chesed'in sınırsızlığının Gevurah tarafından sınırlanması gereklidir. İnsanlık açısından bakarsak, eğer Chesed yani sınırsızlık baskın durumda ise, sınırsız sevgi bütün adaletsizliği örteceği için yeryüzü günahkarlarla dolardı. Aksine eğer Gevurah baskın olursa, hiç kimse yargının katı ve kesin araştırmasına dayanamazdı.

Hem Chesed hem de Gevurah, arabulucu bir yeteneğe sahip olan Tiferet Sefirahının başarısı için çalışırlar. Tiferet Chesed ve Gevurah'ı uyumlu bir şekilde karıştırır ve bu da güzel bir sonuç verir. O güzel ve süslü bir kumaş elde etmek için, bir çok rengi karıştıran bir kumaş boyayıcısı ile karşılaştırılabilir. Tiferet, İnsan içinde de "sevecenlik" (Rachamim) yeteneğini dengeler.

Oysa Chesed, sevecenliği kimseyi ayırmadan, herkese eşit şekilde verir; Tiferet, sevecenlik verilecek uygun kişiyi arar ve ancak buna değen kişiye yardımseverlikle verir. Tiferet aynı şekilde Chesed ve

Gevurah'ın anlaştığı bir akış sağladığında, oluşan denge ortamında "hakikat" (Emet) ortaya çıkar. Tiferet gövdede sağ ve sol arasında, yaratılıştaki uyuma aracılık eden merkez pozisyonundaki kalp'dir. Atalarda ise Tiferet, Abraham'ın büyük oğlu İshak'ın oğlu Yakub'da görünür. Chesed ve Gevurah'ın mükemmel dengesi olan Yakubdan meydana gelen çocukların hepsi de âdildirler.

Chesed'in içsel çevirisi sevgi, dışsal çevirisi ise şefkattir. Chesed'in içsel bakışı Tanrı sevgisidir ve en büyük isteği O'na bağlı olmaktır. Chesed'in dışsal özellikleri ise, kişinin isteklerini elde ederken Tanrının emirlerini daha iyi uygulayarak deneyimlemesi ve O'nun özelliklerine bağlı olmaktır.

Sonraki üç Sefirot Netzah, Hod ve Yesod'dur. Bu üçü Chesed, Gevurah ve Tiferet'in uzantılarıdır. Netzah Chesed'in uzantısı, Hod Gevurah'ın ve Yesod da Tiferetin.

Bu üç sefirotun İnsan bedeni ile paralellikleri ise; Netzah ve Hod iki bud'a ve Yesod ise üreme organı'na (Brit Kodesh) karşılık gelir. Tam olarak budlar bedeni destekler ve bedeni gideceği yere taşırken, aynı zamanda Netzah ve Hod üst Sefirota kanal olurlar. Kabalistler, Netzah ile Musayı, Hod ile Harun'u ve Yesod ile Yusuf'u kişiselliştiren paralellik kurarlar.

Netzah sözcüğü "fatih" veya "galip" anlamına gelen menatzeach sözcüğünden gelir. Bu yüzden Netzah üstünlük düşüncesini belirtir. Belirlenen sınırsız yolda,

diğerlerini ezerken Chesed'in uzantısına saygılıdır. Hod ise Gevurahta olduğu gibi varlığın genişlemesinin tam karşıtıdır ve uyulması gereken nokta veya sınırların zorlamasını gösterir. Hod "şükran" veya "itaat" anlamına gelen Hodaah sözcüğünden gelir. Diğerleri üzerindeki toplam üstünlük Netzah bağlantısı ile, toplam itaat ise Hod bağlantısı iledir. Yesod sefirahı ise bu ikisini dengeler, iletişimi kolaylaştırır ve bu yüzden de dünyanın temelidir.

Netzah, Hod ve Yesod'un görevi (NeHiY kısaltması olarak bilinir) Chesed, Gevurah ve Tiferet üzerindedir, bu durum belki oğluna deneyimlerini aktaran baba'ya benzetilebilir. ChaGaT uyandırıldığında NeHiY'in fonksiyonu, alıcının nasıl alacağına dikkat etmektir. NeHiY'in üçlü fonksiyonu olduğu düşünülebilir. Eğer baba bilginin tümünü kendi zihninde beliren şekilde verecekse, oğlu bunu sindiremez. Baba daha çok, konuyu çocuğun anlayacağı şekilde basitleştirmeli ve azar azar vermelidir. Kabalistik terminolojide Netzah ve Hod'un işlevleri için bu duruma uyan, "böbrekler haber verir" ve sperm üreten "iki testis" örneği verilir. Bunun anlamı, güç algılanan bir kavramın babanın zihninde düzeltilerek, çocuğun kapasitesine uygun hale getirilmesidir

Netzah ve Hod aynı zamanda "öğütücü" ve "değirmen"'i de çağrıştırır. Değirmen buğdayı öğütür un haline getirir, baba da kavramları parçalar ve hangisini vereceğini, hangisini vermeyeceğini belirler. Netzah ve Hod, kavramları bütün boyutları ile küçültme hizmeti

yaparlar. Sonuç olarak Netzah da baba gibi kendisinin üstünde egemen olmasını sağlayacak hiçbir yararlı etkiyi saklamaz veya oğlundan öğrenmesini sağlar

Bu benzerliği daha ileri taşıyarak Yesod Sefirahını da açıklayabiliriz. Baba özel olarak, bıkmadan tekrarlayarak ve aklını çocuğuna sevgiyle bağlayarak öğretecektir. Onun gerçek isteği oğlunun konuyu anlamasıdır. Babanın en büyük amacı ve zevki oğlunun öğrenmesidir. Çocuk, babası ile olan ilişkisinin kalitesine göre daha çok sindirebilir veya tersi. Baba ile oğlun bu birleştirici bağı Yesod'un niteliğidir. Yesod da önceki sefirota kanal olan huni işlevi görür.

Buradan, ChaGaT ve NeHiY üçlülerine neden çift dendiğini anlayabiliriz. ChaGaT alıcıyı dikkate almadan, onların içinde varolan duygulardır. NeHiY, ChaGaT'ın diğerleri tarafından alınan duygularını odaklayan güçlerdir. Bu yüzden ChaGaT ve NeHiy birbirlerine bağımlı olan çiftler olarak adlandırılır.

Sonuç olarak, Chessed sınırsız vermeyi, Gevurah buna benzer şekilde sınırsız dizginlemeyi ve Tiferet de bu ikisinin karışımının uyumlu olmasını belirtir.

Onuncu Sefirah Malkhut olarak adlandırılır. İlk Sefirah Hohmah'ın son gerçekleşmesidir. Hohmah, koach mah – ne'dir?'in potansiyeli ve Malkhut Mah'ın- hangi'dir?'in potansiyelidir. Malkhut Tetragrammatonda, son He, insan bedeninde ise ağız'dır. Kabalada Malkhut, Kral David olarak kişiselleştirilir. Malkhut, yüksek Sefirot'tan gelen etkiyi alan veya alıcıdır ve dişil niteliktedir.

Kadının, erkekten aldığı ile çocuk doğurması gibi, Malkhut da Zeir Anpin'den alır ve yeni bir bağımsız varlık yaratır. Krallıkta kral "alıcı", halkının egemenliğini alır ve karşılığında onların ihtiyaçlarını karşılar.

Son Sefirah Malkhut, kendisi hariç, diğer Sefirot'a hiçbir etki kullanmaz. Ay ile karşılaştırırsak, onun kendi ışığı olmadığı halde, yeni bir varlık gibi güneşin ışığını yansıtır. Zeir Anpin ve Malkhut birleşmesi'ne Kabalada Yichud Zun – Zeir Anpin ve Nukvah (Malkhut) kombinasyonu denir. Bu fiziksel birleşme yaşam verebildiği gibi, Yichud Zun vasıtası ile tümüyle süpernal yayılma etkisi de yapar.

Bu konular kral düzeyinden ayrı ve uzaktır ancak sonradan krallığın egemenliğini kabul ederler. Tzimtzum'un bütün amacı, dünyanın yaşam gücünü kapatmak ve gizlemektir bu yüzden bağımsız olarak belirlediğini, gerçekleştirir. Uzay ve zaman Malkhut sefirahı boyunca varolur. Uzay boyutu içinde biz Tanrı'yı (kral) "sonsuz yukarda ve sınırsız aşağıda" ve aynı şekilde dört yönde de sınırsız. olarak adlandırabiliriz. Zaman boyutunda da Tanrı hükümdardır, hükümdardı ve hükümdar olacak olarak, sonsuz varoluşu anlatabiliriz. Malkhut sefirahı, Or Ain Sof ile başlayan oluşumda yaratılışın içinde bulunmaktaydı ve adı Shekinah idi.

Malkhut, aynı zamanda Tanrı tarafından dünyayı açığa çıkaran sefirah olduğu için, "Tanrının ağzı" veya "Tanrının konuşması" olarak da adlandırılır.

Yukarıdaki on Sefirot sıralamasında Daat Sefirahını da anlattık. Kabalistik metinlerde çoğunlukla Daat yerine Keter Sefirahı sayılır. Keter sözcüğünün anlamı “Taç”dır ve başa konulan taç gibi diğer bütün sefirotun üzerinde yer alır. Kralın tacı onun halkından seçkinliğidir ve halkı bu yüzden ona boyun eğer. Bu egemenliğe ve onların bağlılığına uygun olarak halka “tacın kulları” adı verilir. Keter bütün Sefirotun üzerinde yer alan bir Sefirahtır ve “Kutsal irade”’ye (Ratzon) ve “Zevk”’e (Taanug) eşittir. Kutsal irade, Keter’in dışsal derecesidir ve Zevk ise içsel derecesidir. En yüksek, en büyük derecesi ise “İman/inanç” (Emunah) derecesidir.

İnsan modelinde, Keter’in karşılığı, İntelekt ve Duygular’dır, intelekt ve duygular bedendeki ruh güçleridir. İntelekt zihinde ve Duygular ise kalptedir ancak zihin ve zevk kişiyi yönlendirdiğinde herhangi bir organdan aşkındır. Keter’in içsel boyutu Kabalada Atik Yomin (“günlerin eskisi”) ve dışsal boyutu ise Arich Anpin (“uzun yüz”) olarak adlandırılır.

Seder Hishtalshlut’un herhangi bir aşamasında Keter, bir derece ile diğeri arasında arabulucu olarak hareket eder. Yüksek derecenin Malkhutu, izleyen bir alt derecenin Keter’idir. Örneğin, dört dünya hiyerarşisinde, Atzilut’un Malkhutu, Beriah’ın Keteridir.

Keter’in Atik Yomin’i yüksek derece ile, Arich Anpin’i ise aşağı derece ile sınırlandırılır.

Sefirot, dikine dört grup olarak da düzenlenir. Bunlardan her grup, dört cennetten biri ile ikişki kurar.

Dört cennet, Tanrısal isteği taşıyan bir zincir gibi birbirlerine bağlanarak O'ndan uzaklaşırlar. Yukarıda anlatıldığı gibi, "dört dünya" olarak betimlenen bu dünyalar "oluşma", "yaratılış", "biçimlenme" ve "yapılma" dünyaları olarak adlandırılır.

Bu dört dünya Tevratta İşaya 43:7'de birlikte anılmaktadır, "*Her biri benim adımla çağrılan; Görkemim için yarattığım, biçim verdiğim, evet yaptığım...*"

Boyutların kavramı ile ilgili olarak, bu çalışmada en eski fikir olan beş boyut gerçeği benimsenmiştir. Bunlar yer'in üç (kuzey-güney, doğu-batı, aşağı-yukarı) ve zamanın bir (başlangıç-son) boyutu ayrıca ek olarak tinsel/ruhsal beşinci boyut iyilik-günah (veya temiz-pis) alanı vardır. Bu boyut doğrudan ruh ile ilgilidir.

On Sefirot, bu beş boyutun on yönetimine paraleldir. Bu beş karşıt çift, Ain Sof'un doğasında bulunan derinliği betimler. Aşağıdaki tablo bu durumu göstermektedir.

Keter	İyilik-Kötülük	Malkut
Chokmah	Geçmiş - Gelecek	Binah
Netzach	Üst - Alt	Hod
Tipheret	Doğu - Batı	Yesod
Gevurah	Kuzey - Güney	Chesed

Tablo 18: Sefirot çifleri ve özellikleri

Keter ile Malkhut arasındaki ilişkide, diğer Sefirahlar gibi, Tanrının bir görünüşü olduğu için iyi olduğu, Malkhut'un kendisinin "kötü/günah" olmadığı, unutulmamalıdır. Malkhut Ain Sof'tan en uzak Sefirot olduğu basitçe söylenirse de aynı zamanda Tanrı ile ilişkide başlangıç noktasıdır.

Chokmah ve Binah üst Sefirotu başlangıç ve son'u (geçmiş ve geleceği) anlatır. Tanrının kendisinin Aleph ve Tav olduğu gibi. (İncilde Grekçe Alpha ve Omega)

Netzah ve Hod, Tanrının yönetimini yukardan aşağı getirmekle görevlidirler ve kehanetin kaynağıdırlar, bu nedenle üst ve alt arasında bağlantıyı sağlarlar.

Tiferet, Doğu ile ilişkilidir, bu özel olarak Kutsallar Kutsalının kapısıdır. Yesod cennetin "aşağı son"'u ("batı"ya doğru) sayılır.

Gevurah Yargı'dır, kuzeyden geldiği söylenir (ayrıca günah'ın çağrısı da ordan gelir). Diğeri Hesed (lütuf) güneyden gelir, Tanrının "sağ kolu"dur.

SEFİROT'UN ÖZELLİKLERİ VE DÜZENİ

Keter – "Taç"

Keter, on sefirotun ilkidir, deneyimin süperbilinç alanına karşılık gelir ve farkındalık aurasının kuşattığı bir "taç" imajıyla anlatılır. Keter, sefirot düzeninde orta eksenin üstünde görünür. İnsan tarafından

düşünülebilecek ve iradenin kaynağı olan en üst sefirah'tır.

Zohar'da bildirilen: "O süpernal taç [keter elyon] krallığın (âlemin) tâcıdır [keter malkut]" O ilktir, keter'den Malkhut'a bağlanan ilâhi yayılmanın en yükseğidir.

Keter sözcüğünün sayısal değeri = 620 olup İsraile gönderilen Tanrı buyruklarının toplam sayısıdır. Tevratta yazılı olan 613 mitzvoth (öğüt) ile sözlü Tevrat'ın 7 mitzvoth'u birlikte toplam 620 olur.

On emrin Tevrat metni 620 harf olduğu için, 620 mitzvoth'un hepsi de on emirde içerilmektedir.

Kabalada, 620 emrin sırrı, keter'den (=620) çıkan "ışığın 620 sütûnu", keter'in "tavan" ile Malkhut'un "tabanını" bağlama görevini görür.

Bu ışık sütunları, kutsanmış olan kutsal'ın (Malkhut) Krallar kralı (keter)'de tamamlanmasına adanmış olarak İsrail ruhunu kuşatır.

Keter sefirahı, iki partzufimle ("profil") gelişir. Onun dış partzufu Arich Anpin ("uzun surat") (Acılı/Hüzünlü çehre) olarak adlandırılır, ruhun istenç (irade) gücü olan süperbilinçle ilişkilidir. İç partzuf Atik yomin'e (Günlerin eskisi) gönderme yapar, ruhun lütuf gücü ile (ta'anug) ilişkilidir.

Atik Yomin'in Altındaki diğer yedi sefirot, Arich Anpin'in etkisindedir (böylece istenç ve lütuf etkisinde

yönlendirilirler). Atik Yomin'in üstündeki üç sefirot Arich Anpin ile kuşatılmamıştır, hiçbirşeyle karışmamış, Tanrısallığın öz deneyiminden türeyen inancın (emunah) süperbilinçli lûtfu halindedir.

Bu yüzden Kabalada Zohar'a referans vererek keter'in üç Reishin'den (baş) söz edilir; irade gücü ile ilgili olarak, Reisha d'Arich (uzamış baş), lütuf gücü ile ilgili olarak Reisha d'Ayin (yokluk başı), inanç gücü ile ilgili olarak da Reisha d'lo Ityada (bilinemeyen baş).

Keter'in bu üç başı, İbranice Keter sözcüğünün üç anlamıyla ilişkilendirilir. "Taç" anlamına ek olarak, keter'in kök anlamı olan "beklemek" veya "sarmak-kuşatmak" olarak da kullanılır. Bizler, bu dünyanın farkındalığından mutlak saklı olan ve ancak öz tanrısallık katından bu dünyaya indiği zaman açığa çıkacak olan bilinçliliği yani saf inancı beklediğimiz için "Bilinemez baş" ile Keter'in "Beklemek" anlamı uygun düşer.

Keter'in Üç Baş'ı (Reishin)	Güç	Keter'in "Anlamı"	Tanrı'nın Yansıması
Reisha d'lo Ityada	Emunah	"Beklemek"	Tanrı her şeydir, Her şey Tanrı'dır
Reisha d'Ayin	Ta'anug	"Taç"	Her yerde ve her zaman hazır Tanrı
Reisha d'Arich	Ratzon	"Kuşatmak"	Sınırsız güç (Kudret)

Tablo 19: Keter'in üç başı

"Taç"ın anlamı, ruhun Kutsal lûtfun kaynağı bağlamında, özellikle "yokluk başı" ile ilişkilendirilebilir.

“Taç” sembolü, Tanrısal vahiy ruhuyla bilinçlenmenin ve bütünlenmenin sembolü olarak kabul edilebilir. Bilgelerin saygıyla anlattığı gibi “Tanrısal varlığın parlaklığından gelen lûtfu almak için başlarının üstündeki taçlarıyla erdemli bir şekilde beklerler”

“Uzamış baş” anlamı, süpernal geleceğin “kuşatma” sı ile ilişkilendirilebilir. Ruhun bilinç gücü, geleceğin gücü ile kuşatılmıştır. (hohmah’dan Malkhuta Kutsal yayılma). Açığa çıkarken emirlerle uyum içinde olmaları, emirleri aşmamaları konusunda düzenleyicilik görevini yapar.

Keter’in insan ile ilişkilendirilen görüntüsü, Adam Kadmon (Başlangıçta varolan adam) ve ağarmış (Bilge) saçlarla taçlanan baş, olarak anlatılır. Dört harfli (Tetragrammaton) Tanrı ad’ında, ilk harf olan “yod” harfine karşılık gelir ve Tanrı adlarından EHYEH ile ilişkilendirilir. Bu kürenin insan evrimindeki hedefi, bilinçliliği dengede tutmaktır. Mutlak soyluluk ve Ezelî Ether’dir (Başlangıçta var olan). Antik Kutsal, Sonsuz Doğu ve “O”, sembolleri ile de anılan Keter sefirah’ı, İradenin kaynağı olarak da bilinir ve Hermon dağı’nın (Suriye ile Lübnan arasında) çiğ’i ile sembolleştirilir. Birçok Kabalistik metinde de diğer imleme ve sembolleri ile; Ayin (yokluk), Hokhmah Penimit (iç akıl), Mahshavah Elohit (kutsal düşünce), Tanrının Ruhu, köklerin kökü, gizemli bilgelik, (ilksel) nokta, “beyaz baş”, antik, irade, Ehyeh Asher Ehyeh (BEN OLAN BEN) geçmektedir.

Hohmah - ”Bilgelik/Hikmet”

Hohmah, on sefırotun ikincisi, yaratılış sürecinde bilinçli aklın ilk gücüdür.

Hohmah, sefirot konfigürasyonunun düz ekseni üstünde ortaya çıkar ve Beyin'in sağ yarımküresi, tzelem Elokim ile ilişkilidir.

Hohmah, iki partzufimi kontrol eder: Bunlardan yüksek olanı Abba İlâ'ah ("yüksek baba"), altta olanı ise Yisrael Saba ("Yaşlı İsrail") olarak adlandırılır. Bu iki partzufim'e birlikte Abba ("baba") adı verilir.

Hohmah, ruh ve sezgi gücü ile ilişkilidir, ani bilinçlenmeyi sağlar. Abba ilâ'ah partzuf'u, süper bilinç krallığından doğan kendiliğindenliğin gücü ile işbirliği yapar. Oysa Yisrael Saba partzufu, bilinçlenmeye, sonradan ve doğrudan etki eder.

Hohmah'ın "bilgeliği" ayrıca gerçeğin derinliğine bakmak ve soyut kavramsal öz'e kadar altta yatan aksiyomatik hakikati soyma yeteneğine sahiptir. Hakikatın bu tohumları, işte o zaman, entelektüel analiz ve gelişme yolculuğunda binah'ın gücüne katılmayı hak ederler. Hohmah, Tanrı adlarından "Yah" adına karşılık gelirken, Başlangıç ve (Başlangıçta varolan) Ezelî nokta olarak bilinir. Kral Süleyman ile kişiselleştirilebilen Hohmah sefirahı, yer olarak Cennet'i, boyut olarak derinliği, zaman olarak geleceği ve imge olarak pınar'ı simgeler. Hohmah, Orada olan, Hiçliğin dışındaki oluş'dur, düşüncenin kaynağı ve tohum'dur, aynı zamanda açığa vurma olarak bilinir. İnsan bedeninde üçüncü göz bölgesi (Alnın ortası) ile ilişkilendirilen

Hohmah, en derin dalınç hali'ne ulaşmayla ve misk kokusu ile ortaya çıkan Hikmetli ruhsal irade ve amacı betimler. Potansiyeli ise, amacın gelişmesi ve inisiyatif ile dünyada evrensel planı açıklamaktır. Birçok Kabalistik metinde, İlksel Torah (Yaratılıştan önce varolan Torah), Yesh me-ayin (yokluktan oluş) olarak da söz edilmektedir.

Binah "Anlayış"

Binah, on sefirotun üçüncüsüdür ve yaratılıştaki intelekt'in ikinci bilinç gücüdür.

Binah, sefirot konfigürasyonunda sol eksen üstünde belirir ve beynin sol yarımküresinde tzelem Elokim ile ilişkilidir.

Binah, tamamen açık biçimde, iki parzufim'i kontrol eder: yüksekteki İmma İlâ'ah ("yüksek anne"), aşağıdaki Tevunah ("kavrayış")'tır. Bu iki partzufimden birlikte, İmma ("anne") olarak söz edilir.

Binah, ruh ile hem tümevarım hem de tümdengelimde kavramsal analiz ve akıl yürütme gücü ile işbirliği yapar. İmma Ilâ'ah partzuf'u da hohmah'ın içindeki kavrayış ve kapsama gücü ile işbirliği yapar, oysa Tevunah, bir'in bilinçlilik düşüncesini tamamen özümser.

Binah'ın "anlayış"ı aynı zamanda idea'nın içindeki gerçeklik derecesini inceleme yeteneği'ni de içerir. "Dinle O İsrail..." [Tesniye 6:4] anlamı "Anla..." Ayetteki ilk harfler "Kulağınla dinleyerek kontrol et" demektir.

Binah başka bir özelliği ile öne çıkar, bu da, hem kendini ve hem de diğer kavramları açıklama ve aydınlatma yeteneğidir. Bu nedenle, Kabalada “geniş nehir” olarak sembolize edilir.

Binah sözcüğü “arasında” anlamına gelen bein kökünden türetilir. Fikirler arasındaki farklılık ve ayrılıklar, Binah’ın gücü ile anlaşılır. Binah, hohmah ve da’at arasındaki ikinci “beyin”dir.

Hohmah ve binah’ın birliği (Kabalada “yüksek birliktir”), “baba ve “anne” (beynin sağ ve sol yarımküreleri) süreklidir ve Zohar’da “asla ayrılmayan iki arkadaş” olarak anlatılır. Bu birlik dünyanın sürekli olarak yenilenmesi için gereklidir (kalbin yedi özelliği “anne” (binah) rahminden doğumla başlar ve yaratılışın yedi günü ile ilişkilidir)

Hasidutta, binah sefirahı, simchah (neşe) ruhsal durumu ile ilişkilendirilir.

Binah, Tanrının mükemmel düşüncesinin analitik bakışını imler. Tanrı katındaki en üstün dişil elementtir. Shekinah’ın annesi sembolüyle açıklanır. Bu nedenle, Binah ile ilgili sembollerin bir çoğu Shekinah’la özdeşleştirilir. Hochmah’tan tohumu alır, aşağıda kalan diğer 7 sefirahı tasarlar ve doğurur. İnsan bedeninde Alın ve Rahim olarak yer alan Binah, Aile (Kabilenin) Anası (Kadın reisi), Yakubun ilk karısı Leah olarak kişiselleştirilir. Tanrı adı telâffuzu YHVH ELOHİM, Tetragrammaton’un “He” harfi’dir. Saf anlayış bölgesi olan, Ruhsal aşk ve farkındalık duyguları veren Mür

kokusu ile özdeşleşen Binah'ın potansiyeli: öz-kontrolu geliştirmek, sessizlik, sır saklama, kişisel olmayan anlayış ve objektif aşk'tır. Kabalist metinlerde, daha birçok farklı özelliklerle Binah sefirahından söz edilmektedir; Göklerdeki Anne, En üst Shekinah, Saray, Pişmanlık, Nehrin 7 kolundan biri, En üst kutlama (Jübile), İbrani Alfabesi, En üst Yargı (Adalet), Beersheba, Lübnan (Yahudi geleneğinde yukarı Kudüs), Kurtarma, Yeminler / Andlar, Teshuvah (pişmanlık), sebep, tapınak, özgürlük.

Da'at "Biliş"

Da'at, Yaratılıştaki intelekt'in üçüncü ve son bilinç gücüdür.

Da'at Genellikle, ancak keter olmadığında sefirot arasında sayılır. Bundan dolayı da da'at, bilinçlenme bölgesindeki keter'in (iç boyutunun) yansıması olarak temsil edilir. Yine bu yüzden sefirot konfigürasyonunun orta sütununda doğrudan keter'in altında ortaya çıkar ve beyincik (alt beyin), tzelem Elokim ile ilişkilidir.

Da'at, bellek ve konsantrasyon gücü ile ruha katılır. Bir'in güvenilir "farkındalık" (hakarah) ve "duyarlık" (hergesh) güçleri'nin ortaya çıkardığı anlamlılık potansiyeline sahip olup, Hokmah ve binahın güçleri bu düşüncelerden bilinçlilik üretir. ruhun kaynağındaki süperbilinç ile da'at bağlantısından bu duyarlığın kendisi ortaya çıkar.

Da’at genellikle iki düzeyde işler; yüksek düzey - ki bu da’at elyon (“yüksek biliş”) veya da’at hane’elam (“gizli biliş”) olarak adlandırılır - intelekt’in iki yüksek gücü olan hohmah ve binah arasındaki sürekli bağlantıya hizmet eder; alçak düzey ise da’at tachton (“alçak biliş”) veya da’at hamitpashet (“dağınık biliş”) olarak adlandırılır ve duygu bölgesi ile intelekt bağına hizmet eder. Bu yüzden bir’in, bilinçliliğin bütünleşmesi anlamına gelen hakikat ile bu hakikate uygun eylemi belirlemesini ve uygulamasının kusursuz olmasını sağlar.

Da’at elyon	Yüksek biliş
Da’at hane’elam	Gizli biliş
Da’at tachton	Aşağı biliş
Da’at hamitpashet	Dağınık biliş

Tablo 20: Da’t düzeyleri

Da’at’ın bu düzeyi için Torah’da, [Süleymanın meselleri 24:4]: “odalar da’at ile dolar.” denmiştir. Burada söz edilen “Odalar” kalbin odalarıdır (cheder sözcüğü “oda” anlamına gelmektedir ki ruhun üç temel duygulanımı olan chesed – din - rachmamim’in kısaltmasıdır). Can’ın bedeni doldurması gibi, da’at’ın iç bilinçliliği de odaları doldurur ve canlandırır.

Zohar’da da’at’ın bu düzeyi “altı’yı içeren anahtar” olarak geçer. Da’at’ın “anahtarı”, kalbin altı odasını da (Özellikler) açar ve onları yaşam gücü ile doldurur.

Hasidut’da, da’at sefirahının ruhsal durumu yichud (“birleşme”) olarak tanımlanır.

Chesed - Gedullah “Sevecenlik/Şefkat”

Chesed, sefirotu oluşturan on sefirah’ın dördüncüsü ve yaratılış özelliklerinden olan duygu’nın ilk sefirahıdır.

Chesed, sefirot konfigürasyonunda sol sütunda belirir, doğrudan doğruya chochkmah’ın altında yer alır ve “sağ kol” olan tzelem Elokim ile ilişkilidir.

Chesed, bütün yaratılışı kucaklayan ve iyiliğini sunan ruh ile işbirliği yapar. Chesed, ruh’un diğer gerçeklik ile bağ kurmaya zorlayan büyük gücünden esinlenir ancak işbirliği açık değil örtüktür bu yüzden bütün diğer duygulanım güçlerinin anlatımlarında, ruh’dan sonra gelir.

Chesed, Yaratılışın ilk “gün”üdür. Bütün yaratılanlarda var olan sevecenliğin iyilik ışığı onda yaratılmıştır. Torah’da ilk gün “birin günü” olarak adlandırılır (yom echad) [Genesis 1:5]. Bu gün’ün Kutsal bilincine göre, bütün yaradılış, yaratıcının “bir”liğinde aşkla sarmalanmıştır. Bu gün için şunlar söylenmiştir: “Tanrı “Gün[leri] kendi sevecenliğinden buyurdu” [Süleymanın meselleri 42:9]. Zohar’da yomam sözcüğü, “gün[ler]” tek bir sözcüktür: “bir gün diğer bütün günlere eşlik eder ve onlarla uyumludur”. Buradan ilk gün’ün sevecenlik günü olduğunu, “eşlik” ve ışıması ile yaratılışın diğer bütün günlerini aydınlattığını öğreniyoruz..

Hasidutta, Chesed sefirahının ruhsal durumu ahavah (aşk) ile benzeştirilir.

Chesed sefirahı, Sevgi, Derin Aşk, Şefkat, çok büyük mutluluk ve Acıma duyguları ile Bolluk, Başarı, Büyüklük ve Zerafet özelliklerini içinde barındırır. Tanrının sevgisi, merhameti ve lûtfu ile cömert ve Hayırsever (Eril) tarafını simgeler.

Chesed'in 72 köprüsü vardır. Adam Kadmon'un Sağ koludur. Torah'da Abraham'ı gösterir. Tanrı adlarından "El"e karşılık gelir ve En yüksek (Süprem) Tanrı'dır, "El "Elyon"dur. Chesed için Kabalistik metinlerde, En yüksekteki Sular, Tanrı içkisi, ödül ve canlanma olarak da söz edilmekte, Sedir kokusu ile ilişki kurulmaktadır.

Gevurah "Yargı/Güç/Kudret"

Gevurah, on sefirot'un beşincisi ve yaratılış sırasına göre, duygusal özelliklerin ikinci sefirahıdır. Gevurah, sefirot konfigürasyonunda sol sütûn üzerinde, doğrudan binah'ın altında belirir ve "sol kol" anlamına gelen tzelet Elokim ile ilişkilidir.

Gevurah, doğuştan varolan dürtüleri kötüye kullanma eğiliminde olan ve bu nedenle Tanrı'nın yargısını da hak etmeyen birini, iyilikle engelleyen ruh ile işbirliği yapar. Bu güç, Yaratılışa lâyık bir ölçüde ve değerdedir. Gevurah, Kabalada midat hadin ("yargının niteliği") ile ilgilidir. Gevurah'ın kudreti bir'e karşı içten (kötü eğilimler) veya dıştan (düşmanca) davranışları engeller.

Chesed ve Gevurah, ruh'un dış dünya ile yakınlaşmasında, yaratılışın iç dengesinin kurulması için birlikte hareket ederler. Chesed'in "sağ kolu" diğerlerini yakına çekmeye çalışırken, gevurah'ın "sol kol"u istenilmemeye mahkûm olmuşları uzaklaştırma hakkını elinde tutar. Başlangıç ilişkisi, "sol elin uzaklaştırması" gerekenler için bile sonunda, tamamlayıcı ilke olan "sağ elin yakına çekmesi"ni uygular.

Sonuçta, gevurah'ın kudreti, chesed'in doğasında var olanı gerçekleştirmek için, bir'in gücü ve etkin bir aracı olur.

Musa'nın Sina dağında aldığı ahid tabletleri 6x6 avuç

[137]

ölçüsündeydi. Torah Musa ve İsrail'e "Gevurah'ın ağzından" verilmişti." Bilgelerin dediğine göre, Tanrının kendisinden başkasının kullanamayacağı bu en değerli ad'ı anma onuru sadece gevurah'a verilmiştir. "*İsrail'in Yüceliği olan Tanrı yalan söylemez, düşüncesini de değiştirmez. Çünkü O insan değil ki, düşüncesini değiştirsin.*" [Samuel 1 15:29] âyetinde Tanrı'nın îma ettiği "israil'in netzah'ı" [yücelik] gibi ama yalnız netzah niteliği ile sınırlı değildir. Burada gevurah, Tanrı'nın öz gücünü yansıtan sonsuz ışık ve şiddetin, sıkıştırılmış ve yoğunlaşmış olarak Torah'ın (özellikle On Emir ahdinin kazındığı tabletlerin) son harflerinde olduğunu işaret eder.

Gevurah sefirah'ının ruhsal durum tanımlaması, Hasidutta yirah (korku) ile ilişkilendirilir.

Gevurah, Dünyadaki kusursuz ceza ve öfkenin korkunç güçlerini temsil eder. Evrenin üstündeki denetimi sürdürmek için böyle bir güce gereksinme vardır. Ancak bu güçler yıkıcı olmasına karşın, gerekli düzeni sağlar ve işlenen suçun tam karşılığı olan cezayı uygular. Aynı zamanda Şeytânî günahın tohumlarını da taşır. Diğer taraf (Sitra Ahra) 'da konumlandırılır...

Gevurah sefirahı, Adam Kadmon'un (insan bedeninde) sol koluna, Tevratta İshak'a (İbrahimin oğlu) karşılık gelir. Tanrı Adlarından "ELOHİM"dir. Renk olarak Kırmızı'ya karşılık gelir. Kuzey yönüdür, Cennetsel mahkeme, yok eden büyük yangın ve Adâletin şaşmaz ayırıcı özelliğidir. Maden olarak Altın, yiyecek olarak, Ekmek-Tuz-Şarap-Et'i betimler. Hayvan olarak Yılan, Meteorolojik olarak, karanlık gece-bulut-sis ve Mekân olarak da Bronz Altar'a (Kurban kesme yeri) karşılık gelir. Gevurah sefirahı, aynı zamanda "Din" olarak da adlandırılır, başlıca anlamı Yargı olmakla birlikte aynı zamanda şiddet, sertlik, katılık ve Tanrı korkusu olarak da bilinir. Gevurah'ın potansiyeli: Gücü doğru kullanmak, öz-savunma, karşılama, baskı gücü, cesaret ve nedenselliktir. Birçok kabalistik metinde, Gevurah sefirahı, Savaşçı, atlet, serüvenci, savaş sanatçısı ve Adâlet özellikleri ile belirtilirken, Tütün ve Deri kokusu ile de ilişkilendirilir.

Tiferet "Güzellik"

Tiferet on sefirotun altıncı ve Yaratılış içindeki duygusal özelliklerin, üçüncü sefirah'ıdır.

Tiferet, sefirot konfigürasyonunda orta sütunda ve da'at'ın hemen altında (veya da'atı saymazsak keterin altında) yer alır.

Tiferet'in sevecenliği, chesed ve gevurah arasındaki çatışma eğilimini uzlaştırma gücü olarak ruh ile işbirliği yapar. Bu durum Kabalada midat harachamim ("merhamet niteliği") olarak belirtilir. Tiferet'in güzelliği, içindeki duyguların ifadesi ve duygulandırıcı zerafetinin karışımı olarak ortaya çıkar.

Dolaylı olarak ifâde etmek gerekirse, Tanrı İsrail halkının gururunu kaldırdığı gibi Tiferet'in kaynağı da gururlanmayı kaldırma olarak anlaşılabilir. Tanrı'ya hizmet ve dua, tiferet'in kazandırdığı bilinçlilik ile gerçekleşir ve bu yüzden, inançlı insanda gurur, burun büyüklüğü olarak değil, saygı uyandıracak şekilde yeniden canlanır.

Tiferet sefirah'ının ruhsal durumu Hasidutta, rachamamim (merhamet) olarak tanımlanır.

Tiferet, şeref ve güzellik Sefirahıdır. Hochmah ve Binah'ın yavrusu olan Tiferet, Evrenin uyum içinde kalması için, ideal dengeyi ve gereken Adâleti simgeler. Üstündeki diğer bütün (9 Adet) güçleri birleştirir. Ezelî İnsan'ın (Adam Kadmon) bedeninde Omurgayı betimler. Torah'da Yakup (İsrael), Musa ve Adem'i işaret eder. Tanrı Adlarından LORD (Efendi) olarak anılır,

Tetragrammaton'un "vav" harfidir. Rabbiler literatüründe, "Kutsal olan, Kutsanmış olan" olarak anılır.

Tiferet'in rengi yeşil ve pembe'dir. Genellikle Shekinah ile birleşmeye çalışan Damat veya Prens olarak sembolize edilir ki bu birleşmeden insan ruhu doğacaktır. Ben'in ham formu, Tora Tomarı, Bir bakış, süt ve bal, büyük kollu şamdan (Menorah), Altın Atlar, Acıma ve Gerçek Yargı da Kabalist kaynaklarda kullanılan diğer imgeleridir.

Tiferet'in Başlıca anlamı Güzellik olmakla birlikte, birçok farklı yazılı metinde aynı zamanda: Uyum, Rahamim (merhamet), Damat, Koca, Oğul, Kral, Baba, Mesih, Tabernacl (Tapınak), Kutsal Ağaç (Yaşam ağacı), cennet, "vav" harfi, Yaratıcı, dürüstlük, Güneş, "Kutsal Bir Kutsanmış", HA-SHEM, YHVH, YHVH-ELOHİM, Büyük İsim, Biricik İsim, Ze'ir Anpin (Kısa çehre), Net Ayna, Açık mucize, lulov [sukkot bayramı], shofar [boynuz çalgı], Baş Tefilini, Yakup ile ilgili simge ve özelliklerle de ilişkilendirilmektedir.

Tiferet, Altın anlamına da gelir. Altın spiral boyunca makro ve mikro ile ilişkilidir.Yaşam Ağacının merkezidir. Kişiselleşmenin ve yukarı hareketin denge noktası'dır, koku özelliği olarak tütsü/buhur kokusu ile ilişkilendirilir.

Tiferet sefirahı, Ruhta olup inişte fiziksel başlangıcın ilk bölünmesidir, sıradan dünya ile ruhsallığın karşılaşma noktasında Dünyaya uyum ve sevecenlik getirmek görevi vardır

Netzah “Zafer”

Netzah on sefirot’un yedincisi ve Yaratılış’ın duygusal özelliğinin dördüncü sefirahıdır.

Netzah, chesed’in Yaratılış’a vermek istediği iyiliklerin gerçekleştirilmesi sırasında, ortaya çıkan engelleri alteden ruh ile işbirliği yapar. Netzah sözcüğü hem “zafer” ve hem de “sonsuzluğu” belirtir. Netzah’ın son zaferi, kendi ölümü üstünedir denebilir ancak buna son engeli chesed oluşturur.

Amalek Kralı Agag’ı öldürmeden önce, peygamber Samuel “ve İsrail’in [Tanrı] netzah’ı da aldatmaz ve pişman olmaz, O insan değil ki pişman olsun” [I.Samuel 15:29] demiştir. “Pişman olmak” fikir değiştirmek anlamına gelir. Netzah sefirahı her zaman sabit durur ve asla pişman olmaz. Netzah ölümlü değildir “insan değildir” ki ölümle karşılaştığında “pişman olup” ölümden korksun.

Bu sonuca göre, mesirut-nefesh’in

[138]

gücü, yaşamını Tanrı ve Torah için kurban etmeye hazırdır, saklı olan her Yahudi ruhu, en son ifadesini netzah sefirah’ında bulur.

Netzah aynı zamanda “yönetmek” veya “orkestra için bir müzik parçası yazmak” anlamına da gelir (bu sözcük, Davud’un birçok mezmurunun ilk sözcüğüdür).

Bu bağlamda, sağ kol'un karşılığı olduğu için doğa'dan yararlanma bilincidir ayrıca süpernal bedenin "yere dokunduğu" ilk koludur.

Tiferet'in (kutsal damat) ve Malkhut'un (kutsal gelin)"aşağı birlik"inde duygu birliği (kalp) ve anlatım (ağız) vardır – "O [damat] netzah'tadır [netzah'ın bilinçliliği ile] ve diğeri [gelin] hod'dadır [hod'un bilinçliliği ile]. Netzah sefirahı'nın ruhsal durumu, Hasidutta bitachon (güven)'e karşılık gelir.

Bu sefirah, Dünyada Tanrının aktif zerafetini temsil eder. (Adam Kadmon) Bedende sağ bacak, Torah'da Musa, Tanrı Adı olarak "YHVH ZEVAOT" Evsahibi, Efendi "LORD", Mabette sağdaki "JACHİN" sütunudur "*Ve direkleri mâbedin eyvanında dikti; ve sağ direği dikti, ve onun adını Yakin (Pekiştirecek) koydu: ve sol direği dikti, ve adını Boaz (Kuvvet bunda) koydu*" [I.Krallar 7:21].

Netzah sefirahı'nın başlıca anlamı, Zafer olmakla birlikte aynı zamanda sonsuzluk, sabır, kehânet, orkestrasyon, inisiyatif ve sebât özellikleri ile de anılır.

Hod "İhtişam", "kabul etme"

Hod, on sefirotun sekizincisi ve Yaratılışın duygusal özelliklerinin de beşinci sefirahıdır.

Hod, sefirot konfigürasyonunda sol sütunda, gevurah'ın altında yer alır ve sol ayak tzelem Elokim ile ilişkilidir.

Hod, bir'in yaşam amacını gerçekleştirmesi yönünde, ruhun süreklilik gücü ile işbirliği yapar. Bunu, en derindeki içsel sorumluluğundan doğan kararlılık ve azim ile başarır. Bu durum, yüksek yaşam amacının kabul edilmesidir ve bu işte, görkem ve heybetin aurası ile bir'in esinlendiği kaynak ona hizmet eder. Bu bağlamda hod sözcüğü yan anlam olarak "kabul etme" (hodo'ah) ve "ihtişam/görkem" karşılığıdır. Işığın "yankılanması" gibi bir izlenim duygusu yaratır.

Hod'un hoda'ah tarafı aynı zamanda kendisinin minnettalık (sefirotik karşılığı chesed'dir) gücünü ortaya koyduğu gibi aynı zamanda "itiraf" (vidui) gücüdür.

İki sefirot, netzah ve hod "tek bedenin iki yarısı" ile ilgilidir. Kabalada sık sık bir sefirah sayılır (bunlar, Tanrının Tzevakot adı ile temsil edilir). Bu yüzden netzah ve hod (sağ ve sol bacaklar) görevlerini –yürümek- ancak birlikte oldukları zaman gerçekleştirebildikleri için tek başına da iş gören, chesed ve gevurah (sol ve sağ kollar) kadar saygın değildirler.

Zohar'da Netzah ve hod sefirahlarından "adalet ölçüleri" olarak söz edilir. Netzah erdem iken hod itiraf'tır ("kabul etmek" veya "itiraf etmek"). Bedenin dengesinin genel durumundan sorumlu olan iki kalça gibidirler.

"Aşağı birlik" de, gelin hod'un bilinçliliğini paylaşır. O, dâmadı hazırlayarak kendisi ile birlikte Kutsal huzura getirmeyi deneyimlerken evliliğinin "üçüncü ortağı" olan

Tanrıya, kalbinin derinliklerinden gelen minnettarlık ve şükranını dile getirir.

Hasidutta Hod sefirahı, temimut (içtenlik) ruhsal durumu olarak tanımlanır.

Hod, Tanrı yargısıyla Dünyaya indirilen alt kanalı temsil eder. Kehânetin gücü ile aynı zamandadır. Tora'da Hârun, Tanrı Adı olarak ELOHİM ZEVA'OT – Evsahibi Tanrı, Mabette sol sütun "BOAZ" [I.Krallar 7:21] tarafından temsil edilir.

Hod'un Başlıca anlamı Görkem olmakla birlikte, Kabalistik metinlerde, aynı zamanda: Haşmet, heybet, parlaklık, yankılanmak, kehânet, feragat, güven kaynağı, sadakat özellikleri ile de anılır.

Yesod "Temel"

Yesod, on sefirotun dokuzuncusu ve Yaratılışın duygusal özelliklerinden altıncı sefirahdır.

Yesod, sefirot konfigürasyonunda orta sütunda tiferet'in altında yer alır ve (erkekte) üreme organları (kadında rahim) olarak tzelem Elokim ile ilişkilidir.

Yesod, dış realite (Malkhut sefirahı) ile bağlantı ve haberleşme gücü olarak ruh ile işbirliği yapar. Yapının temeli (yesod), yeryüzü (Malkhut) ile birlikte "toprak"tır.

Yesod İnsan'ın üreme organı ile ilişkili olduğundan, gelecek kuşakların temelidir. Sonsuz oluşum

bağlamında Üreme gücü, yaratılmış insan'ın sınırlılığının dikkat çeken özelliğidir. Her bireysel insan'ın yeri (o'ndan) gelen bütün kuşaklara oranla göreceli olarak "küçük"tür. Yesod, insanın "küçük organ"ı ile ilgilidir ancak "küçük büyüğü (sonsuzluk) içerir." Yesod, insan çocuklarının gerçek oluşumu ve üremenin sonsuz potansiyeli arasında "küçük" ve "dar" köprüdür.

Bu nedenle, yesod sefirahı, Torah'da tzadik (erdemli) olarak tanımlanır, "tzadik dünyanın temelidir" derken, özellikle kuşakların kusursuz tzadik'ine gönderme yapılır. Tzadik'in tam bedeni, uzayda ve zamanda, sonlu ve limitlidir. Bu bağlamda Tanrı'nın sonsuz ışığı ve yaratıcı yaşamgücü bu oluşuma uygundur.

Tzadik, ruhsal plânda olduğu gibi fizik plânda da üremeyi sürdürür. Tevrattaki hakiki buluşlar ve yeni anlayışlar'ın sürekli akışında O, üremeyi bilinçlenmesinin iç gözünde deneyimler. O üreme yoluyla, onun kuşaklarının ruhu uyanarak Tanrıya ve Torah'a döner.

Yesod aynı zamanda (Tanrı'nın ilk Yahudi Abraham ile yaptığı) ahdin kutsal imzâsı olan brit ile de ilgilidir. Peygamberin dediğine göre, özellikle Yesod, hakîkat ve barış'ın kutsal özellikleri arasında bir ahiddir. Torah'da "*ve hakîkati ve barışı sevin.*" [Zekeriya 8:19] olarak yer alır. Sevginin kökü Abrahamın ruhu ile ilgilidir ve denmiştir ki: "*Abraham, Benim dostumdur*" [İşaya 41:8].

O'nun bütün sevecenliği (chesed) yesod'da yoğunlaşmak için (su gibi) aşağı akar. Torah'ın mutlak

hakikati ve (mitzvot) âyetin barışı arasında, İsrailin sevgi ile iyi eylemleri yerine getirmeleri için ahid orada yapılmıştı.

Tam, “temel”, “başlangıç” anlamında iken, yesod “bedenin bitimi” olarak adlandırılır (beden için, tiferet üreme organı yesod’a kadar uzanır ve denmiştir ki “beden ve brit bir sayılır”). Yesodun doğasında “barış” ın özelliği olan – shalom –vardır.

Yesod sefirah’ının bütün duygu ve gücü, başlangıç ile bitiş arasında birlik oluşturma yeteneğine sahiptir. Bu konuda Sefer Yezirah’da “son başlangıcın içinde ve başlangıç da sonun içindedir” denmiştir.

Chesedden yesoda altı sefirot katılıp gelişerek Zeir Anpin partzuf’u biçimini oluşturur ve Zeir Anpin, yüksek partzufim Abba ve İmma’dan “baş” veya “beyin-gücü”nü alır (hohmah, binah ve da’at’ın üç yüksek sefirotu)

Yesod sefirahı’nın, ruhsal durumu, Hasidutta, e met (hakikat) ile ilişkili olarak tanımlanır.

Yesod, Tiferetin yaratıcı ve iyiliksever kuvvetlere karar vermek üzere Shekinah’a bağlanmaya çalıştığı kanaldır. Bu sefirah, yukarıda da belirttiğimiz gibi, erkek fallusunu ve Kutsal sünnet ahdini sembolize eder. Torada Yusuf, Tanrı Adı olarak “EL HAY” veya “ELOHİM HAYYİM”, Yaşayan Tanrı veya sonsuz yaşam’dır. “EL SHADDAİ” (her şeye kâdir olan Tanrı) olarak da anılır. “ADON” Hâkim olarak da kullanılır. Tetragrammaton’da “VAV” harfinin dip uç noktasıdır.

Yesod’un Kabalistik metinlerde geçen diğer sembol ve işaretleri: Yaşam Ağacı, Yaşam suyunun kaynağı, Dürüstlük, (Tanrı ile insan arasındaki) Kutsal sözleşme, Gökkuşağı, İşaret (imza, mühür), Emir, Anı, Kutsal Dağ (ZİON), Kurtarıcı (Erkek), Yemin, Aşağı Hesed.

Malkhut “Krallık”

Malkhut, on sefirotun ve Yaratılış içindeki duygusal özelliklerin sonuncusudur.

Malkhut, sefirot konfigürasyonunda orta sütunun dibinde yesod’un altında yer alır ve yaşam veren organ “taç”(erilde kalp, dişilde dudak) veya ağız, tzelem Elokim ile ilişkilidir.

Malkhut, ruh ile kendini ifade gücü olarak işbirliği yapar. Kabalada, ruhun kendini ifade etmesine olanak veren üç temel giysi (levushim) olarak tanımlanır: “düşünce” (Machshavah), içerde olanı dışarı çıkaran ruh ve “konuşma yetisi” (Ma’aseh) ile dıştan açığa çıkaran ruh.

Malkhut, kendini ifade etme’yi temsil ettiğinden sık sık “konuşma dünyası” olarak anılır. Ancak fonksiyonu sadece kendini dışarı açmak değil aynı zamanda gerçeğe rehber olmak ve etkilemektir. Bu nedenle, Malkhut’a literal anlamda, bir’in yetkisini deneyimlemesi ve “amiral gemisi” olarak da yer verilir.

Malkhut aynı zamanda, dış gerçeğin tanınmasına da aracı olur. Bir yöneticinin, yönettiği ülkede, hangi

kuralların gerekli olduğunu duyarlılıkla deneyimlemesi gereklidir. Bu yüzden Malkhut, Yaratılış içindeki her etki aracının isteğini, kendini onun yerine koyarak ve bütün yetkisi ile Kutsal kaynaktan araştırır. Bir ülke de ancak o zaman güvenli olur.

Tevratta söylendiği gibi; "*Tanrının kapısı budur, erdemliler girebilir*" [Mezmurlar 118:20], Ruh Tanrısal derin düşünce halindeyken, sadece Malkhut kapısından ya da "penceresinden" yüksek sefirota yükselebilir ve olayları kavrayabilir. Anılan âyet, Tanrıya bağlılıkla hizmet edenler ondan karşılığını alır anlamına gelir ve burada bütün sorumluluk "cennet krallığına bağlılıktır".

Malkhut sefirahı, Nukva d'Zeir Anpin partzuf'unun biçimini de geliştirir. Başlangıçta tek nokta iken, her bir yüksek sefirot'u (Malkhut'un chochmaı, hohmah'ın Malkhutu olur v.s.) içinde barındıran Malkhut'un bireysel düzeyinden, 9 yüksek sefirotun tümünün biçimini alır.

Malkhut sefirahının ruhsal durumu, Hasidutta shiflut "alçakgönüllülük" ile ilişkilidir.

Malkhut sefirahı Ezelî Adamda ağız olarak da görülür. Torah'da Kral Davut ve kadın olarak da Rachel kimliği ile yer alır. Malkhut sefirahı Tanrı Adı olarak "Adonai" Efendi'ye karşılık gelirken, Tetragrammaton'un sonuncu "He"sidir, aynı zamanda, sol taraftan daha çok etkilenen "ELOHİM" olarak bilinir.

Kabalistik terminolojide, Malkhut sefirahı ile ilgili olarak kullanılan diğer sembol ve imler: Havuz, Deniz, Pınar

başı, “Beersheba” (Yedinin en iyisi), yerküre, verimsiz toprak, toprağın altındaki asıl kaya, güneş ışığını pasif olarak yansıtan Ay, Kral Davut’un evindeki Kraliçe, Gelin, Kız evlat, Prenses, Erotik ve Romantik şarkılardaki erkeğine hasret kalan kadın, kehanetle ilgili görüntüler, dişi element, Moriah dağındaki toplantı çadırı, Tapınak, İsrail vatanı, Ayna, Gül, Şeref Tahtı, Adalet, Cennet bahçesi, Bilme ağacı, Fakir biri, Elma ağacı, Sözel Tora, Kutsama, Özgürlük, Sebt günü, ücretli izin dönemi, Jübile, Düşüncenin sonu, Herşey, Kartal

Malkhut’un başlıca anlamı Krallık olmasına karşın, birçok Kabala metninde aynı zamanda: Atarah (başbandı), Saygınlık, Alt Taç, adalet özelliği, İsrail topluluğu, Tanrı oturumu, aşağı Anne, “O Kutsallığın Ruhu”, küçük “hai”, Net-olmayan Ayna, Gizli Mucize, etrog [Sukkot’ta]

[139]

, yeryüzü, El Tefilini, alçakgönüllülük, anlamları ile de anılmaktadır.

Shekhinah, Malkhut

Shekinah Malkhut, Tanrının bulunduğu Krallık, (Talmudik anlayışa göre, yaratılan dünya olup aynı zamanda, heryerde hâzır ve nâzır olan Tanrının da evidir) Keneset İsraille, (Shekinah) İsrail halkının kişilikleri ve ruhlarını bir araya getirdi. Rabbiler geleneğine göre; Yahudiler, Shekinahtan aldıkları pay

oranına göre sürgüne gönderildiler. Bu nedenle, geleneksel Yahudi kurtarıcı Mesih eskatolojisine

[140]

göre, insanın Tanrı ile barışması için, içindeki kendisi ile, ayrılmaz bir şekilde yeniden birleşmelidir. İnsan bu kutsal deneyi Shekinah aracılığı ile yaşayacaktır. Shekinah'ın en yüksek Sefirottan aldığı güçten dolayı pasifliği, eylemsizliği (Kadın tarafı ile eşitlendiği için) sık sık vurgulanmıştır. Diğer 9 sefirot ile birlikte çizilen resimlerde, Shekinah bir erkeğe aşık olan gelin veya prenses şeklinde temsil edilmiştir ki yanındaki damat veya prens de Tiferettir.

KİŞİLER DİZİNİ

Abraham ben Abulafya (1240 – 1290) Saragosada doğup Malta adalarından Comino'da ölen Abulafya "esrik kabala" olarak bilinen mistik geleneğin kurucusudur. Moses Maimonides ve Veronalı Rabbi Hillel'in yazılarının öğrencisiydi. Abulafya'nın yazıları; Sefer haYashar (Doğruluk Kitabı), Sefer ha-Ot (İşaretin Kitabı ve Imre Shefer (güzellik Dünyası), Get HaShmot, Gan Na'ul (Sefer Yezirah açıklaması), Otzar Eden Ganuz (Sefer Yezirah açıklaması) ve Sefer HaCheshek kitaplarında toplanmıştır. Abulafya, gematria ile yakından ilgilenmiş, harf ve sayıların sembolik anlamları üzerine çalışmalar yapmıştır.

Adolph Franck: (1809-1893) Zohar'ı bölümler halinde incelemiştir. Tanrıya itaat etmedikleri için meleklerin cennetten kovulmasını ilk kez öğretiye alan Fransız yazar. Zohar'ın Moses de Leon tarafından yazıldığını kabul etmemektedir.

Aleister Crowley: (12 Ekim 1875 – 1 Aralık 1947) İngiliz gizemci, mistik, astrolog, yazar. Yazdıkları ve eylemleri nedeni ile daha ölmeden önce "Dünyanın en kötü adamı" olarak anılan A. Crowley, Altın şafak tarikatı, Ordo Templi Orientis gibi farklı okült organizasyonlar üyesi idi.

IV. Amenofis "İkenaton": Firavun Merenptah M.Ö. 1213 – 1203 yılları arasında 10 yıl hüküm süren

Merenptah, 19. Sülalenin 4. Kralı, Ramses II'nin onüçüncü oğluydu.

Arthur Edward Waite:(1857-1942) Kehanetler, Rozkruva, Masonluk, Kara ve törensel büyü, Kabalizm ve simya konularını kapsayan gizli metinlerin verimli bir yazarıydı. Aynı zamanda, bir çok önemli mistik ve alşimi çalışmanın çevirisini yapmış ve yayınlamıştır. Kutsal kase çalışmaları de dikkat çekmiştir. *Book of Ceremonial Magic (Törensel Büyü)*, *The Holy* Kabbalah *(Kutsal Kabala)*, ve *New Encyclopedia of Freemasonry (Özgürmasonluğun yeni Ansiklopedisi)* adlı önemli kitapları vardır.

Aslan Yürekli Richard (1157 -1199) Eyyûbîler üzerine Papa III. Clemens'in teşvikiyle düzenlenen Üçüncü Haçlı Seferi (1189-1192) Fransa, İngiltere kralları ile Almanya imparatorunun kumandasında yapıldı. Fransa Kralı Filip Ogüst ve İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard, deniz yoluyla Filistin'e sâhilden gelip, Sur'da karaya çıktılar. İngiliz Kralı Arslan Yürekli Richard, Eyyûbîlere esir düştü. Selâhaddîn Eyyûbî, Hıristiyanlara karşı büyük bir âlicenaplık gösterdi. Arslan Yürekli Richard'ı serbest bıraktı. Hıristiyanların kutsal yerleri ziyâretine izin verdi. Hıristiyan âlemin bütün olanakları ile hazırladığı Üçüncü Haçlı Seferi, dördüncü yılın sonunda, yenilgi ile sonuçlanmıştır.

Azriel ben Menahem: 13.yy da önemli bir Kabala merkezi olan Gerona'da yaşamış yahudi mistiği. Nahmanides'in öğretmeni ve Kör İsak'ın öğrencisidir. Yazdıkları, Yahudi mistisizminin önemli eserlerinden

aggadah yorumlarını ve sefirot ile ilgili konularını kapsamaktadır.

Baal Şem Tov (İyi adlı usta) anlamına gelir. Asıl adı Rabi İsrael ben Eliezer olup 1698-1760 tarihleri arasında yaşamış Hasidizm`in kurucusudur

Balaam: Beor'un oğlu büyücü Balaam (Yeşu:13:22)

Büyük İskender: M.Ö. 336-323 yılları arasında Makedonya kralı, ünlü düşünür Aristo'nun öğrencisiydi.

Colin Law: 1951 İskoçya doğumlu fizik ve astronomi eğitimi alan yazar, 1968 yılından itibaren büyük merakı olan Kabala ile ilgilenmeye başlamış ve 1990 yılında çok genç yaşta ölümüne kadar bu konuda araştırmaları ve yayınları sürmüştür.

Dion Fortune: Asıl adı, Violet Mary Firth Evans olan İngiliz Mistik ve yazar (1890 – 1946) Takma adını da aile sloganı olan "Deo, non fortuna" (Lat: "Yazgı değil, Tanrı tarafından")'dan esinlenmiştir.

Eliphas Levi: Asıl adı, Alphonse Louis Constnat olan Fransız mistik yazar ve büyücü. 1810 – 1875 yılları arasında yaşayan Levi, ünlü "Dogma ve törensel büyü" kitabının yazarıdır.

Sigismund Scholomo Freud: (1856 – 1939) Modern Psikolojinin kurucusu kabul edilen ve psikanaliz öğretisini geliştiren Avusturyalı Psikolog.

Gershom Scholem: (Berlin 1897 – Kudüs 1982) Alman-Yahudi filozofu ve tarihçisi. Kabala çalışmalarının modern kurucusu olarak bilinir.

Hegel: Georg Wilhelm Friedrich Hegel: (1770 – 1831) Diyalektik Mantık sistemini kuran, Alman İdealizm felsefesinin en önemli dizgeci filozofu.

Isaac the Blind: Rabbi İzak Saggi Nehor (1160-c. 1236) Franca (Provence)'da yaşamış ünlü Kabalist bilgelerdendir. Kabala'nın telem kitaplarından Sefer ha Bahir'in onun tarafından yazıldığı söylenir. Körlüğüne ve mistik derinliğine gönderme olarak Aramice'de Çok ışık anlamına gelen "Saggi Nehor" takma adı da kullanılmıştır.

İsaac Luria: Haham ısaac lurıa (1534 temmuz 25. 1572) Yahudi mistik ve öğretmeni. Kabala'nın en önemli branşlarından biri olan Lurianik Kabala'nın kurucusudur. Aynı zamanda kısa adı Ari olarak, He-Ari (Aslan), Ari Ha- Kodoş (Kutsal Ari) adlarıyla da anılır

Ishmael ben Elisha: (90 – 135) Yahudi Talmud öğretmeni (tanna) ve bilgesi. Kısaca rabbi İsmail olarak bilinir.

İsrail Regardie: (1907 – 1985) 20.yy.'ın en önemli okültisti ve okült yazını canlandıran kişisi. Kabala, teosofi, özellikle Hindu felsefesi ve yoga ilgi alanlarıydı ve bu alanlardaki yazıları günümüzün en önemli kaynaklarındandır. Aleister Crowley ile birlikte 4 yıl kadar çalışmış bu dönemde Rozkruva ve Altın Şafak

Hermetik tarikatı üyesi olmuştur. Bu konularda da yazıları bulunmaktadır.

Jakob Boehme: (1575 – 1624) Asıl işi Kunduracılık olduğu halde, Mistik deneyimleri yardımı ile Tanrı/İnsan, Günah/Sevap ilişkilerini irdeleyen ve Evreni açıklayan yazıları ile ünlü Hrıstiyan Mistik yazar.

Jacques Derrida, 15 Temmuz 1930 El-Biar, (Cezayir) dogdu; 8 Kasım 2004'te Paris'te öldü. Fransız filozof, edebiyat eleştirmeni ve Yapısökümcülük (*deconstruction)* olarak bilinen eleştirel düşünce yönteminin kurucusudur.

Joseph Yeruşalmi: Prof. Dr. Joseph Hayim Yerushalmi. Kolombiya Üniversitesi Yahudi ve İsrail Enstitüsü Başkanı. Yahudi tarihi ile ilgili birçok eseri ile birlikte, *Zakhor: Jewish History and Jewish Memory* (Zakhor:Yahudi Tarihi ve Yahudi belleği) yazarı.

Jung: Carl Gustav Jung (1875 – 1961) Freud'un psikanaliz yönteminden hareket ederek, bireysel ve kolektif bilinç üzerine çalışmış, analitik psikolojinin kurucusu, İsviçreli ünlü psikolog ve psikiyatrist.

Lion Mayer Lambert: (1863 – 1930) Arapça, Süryanice ve İbranice Profesörü. Tora ve Talmud öğretmeni. İbranice ve Yahudi din kitapları konusunda yayınlanmış bir çok eseri bulunmaktadır.

Maimonides: (Cordova 1135-Kahire 1204) İbranice Rabbi Moshe ben Maimon sözcüklerinin baş harflerinin

oluşturduğu RAMBAM adı ile ünlü olup, Arap literatüründe Abu'İmran Musa ben Maimun İbn'Abd Allah olarak bilinir. Yahudi yasalarını düzenleyen Mishna Torah yazarı olan Maimonides, Yahudi imanı esaslarını 13 maddede toplamıştır. Büyük bir Din bilgini olmasının yanında önemli bir düşünürdür. "Aklı karışanlara rehber" adlı yazıtı ünlüdür. Yaşamının son dönemini geçirdiği Mısır'da Saray doktoru olarak görev yapmasına karşın, düşünsel yazılarına daha çok zaman ayırmış ve görüşlerinin İslâm Tasavvufunu da büyük etkileri olmuştur.

Marrano Pedro de la Caballeria: İspanya/Aragon'da zamanın en geniş ve önemli ailelerinden olan Marano ailesinin reisi. Maranolar gerek varlıkları, gerek etkinlikleri ve gerekse verdikleri burslar nedeni ile ülkede söz sahibi olmuşlar ve Ülkenin kültürünü önemli ölçüde etkilemişlerdir.

Melkizedek: Efsanelere göre, dünya üzerindeki Ley hatlarını çizen Hızır ile İlyas'ın (Melkizedek ve Elijah) buluştuğu gün olan Hidrellez kutlanılır. Eski Antlaşma'da Melkizedek kelimesi sadece iki kez kullanılmıştır. İbranicesi El Elyon olarak yani "en Yüce Olan" olarak acıklanan Melkizedek Salem Kralı ve EnYüce Olan Tanrı'nın prensi olarak tanıtılır. Melkizedek kelimesinin kökeni "melekzedek" kelimesinden gelir, yani İbranice'de "melek" kelimesi kral ve "zedek" kelimesi ise dogruluk anlamına gelir. İşte, Melkizedek kelimesinin anlamı "Doğruluk Kralıdır"...

Moses ben Jacob Cordovero: (1522-1570) İbranicede adının baş harflerinden oluşan (RMK) Ramak adı ile de bilinir. Yahudi Kabalasının ilk ve en büyük rabbilerinden ve mistik düşünürlerindendir. 16. Yy Kabalistik öğretisi tamamen onun etkisi altında gelişmiştir.

Moses de Leon: (1240-1305) Asıl adı Shem tov'un oğlu anlamına gelen Moses ben Shem Tov De Leon'dur. İslâm kontrolundaki dönemde İspanyada yaşamıştır. Genç yaşları, eğitimi, öğretmenleri hakkında hiçbir bilgi yoktur. Zohar yazarı olarak bilinir. Dini konular dışında felsefeyle de ilgilendiği anlaşılmaktadır.

Merenptah: Merenptah: Mısır Firavunu II. Ramsesin 13. Oğlu olduğu tahmin ediliyor. Yaklaşık 10 yıl süre ile Mısırı yönetmiştir. (M.Ö. 1203-1213 arası)

Nahmanides: (1194 – 1270) Asıl adı Rabbi Moshe ben Nahman olup Yunanca Nahmanides veya daha genel olarak RaMBaN olarak adlandırılmıştır. İspanyol Yahudilerinin, Türkiyeye göç etmeden önce, sorunlarla boğuştuğu dönemdeki en önemli lideridir. 1267 yılında 72 yaşında, Kudüs'e göç ederek Haçlılar döneminden kalan bir kilisenin kalıntıları üzerine kurduğu sinagog, bu gün onun adı ile anılan Kudüs'ün en büyük Ashkenazi Sinagogudur.

Papus: Asıl adı Gerard Encausse (1865-1916)'un ezoterik takma adı "Doktor anlamına gelen Papus'dur. İspanya doğumlu Fransız doktor, hipnotizör olan Papus, okültizm'i yayan Modern Martinist tarikat'ın kurucusudur.

Kabala, büyü, simya ve tarot çalışmaları yapmış, Altın Şafak Hermetik tarikatı üyesi olmuştur.

Plutarch: (46-122) Tam adı, Plutarch of Chaeronea olan, bilim ve ahlak konulu eserleri ile ünlü Yunanlı filozof.

Rabbi Akiba: Rabbi Akiva (50 – 135) Yahudi dininin en büyük bilginlerinden biridir. Mishna yorumlama metodunu geliştirmiştir. Her bir geleneksel pratiğin Kutsal kitap temeli ile ilişkisini sağlamıştır. Diğer bilgeler alay ederken, Akiba Ünlü isyancı lider Bar Kohba'nın beklenen Mesih olduğuna inanmıştır. Bu nedenle de isyanın bastırılmasından sonra Romalılar tarafından işkence ile öldürülmüştür

Rabbi Shimon Bar Yochai: (135– 170) Rabbi Akiva'nın öğrencisi ve "beşinci kuşak" Tanna yazarlarındandır.

Rabi Shneur Zalman: (1745-1813) Alter Rabbe ("yaşlı Rabbi), olarak da bilinir Hasidim hareketinin lideri Rabbi Dov Baer HaMaggid'in öğrencisi ve Chabad Chassidus'un kurucusudur. Chabad Chassidus'un yazılı yasası olarak kabul edilen Tanya adlı kitabın yazarıdır. Döneminde, en karmaşık Tora metinlerini açıklamakla ünlü olan Zalman aynı zamanda bir Matematik bilginiydi.

Rabbi Yehuda Ashlag: (1884-1954) Zohar'ın Sulam açıklamasını yaptığı için aynı zamanda "Sulam'ın sahibi" anlamına gelen Baal Ha-Sulam olarak bilinir. Kudüs'de yaşadığı 1922'den öldüğü 1954 yılına kadar,

yaşayan en büyük Kabalist kabul edilirdi. En önemli eseri *Talmud Eser Sefirot* (On Sefirot çalışması)'dır.

Rabbi Nehunya ben haKana: 1. yy. rabbinik bilgelerden. Bahir kitabının ilk uygulayıcılarından

Saadia ben Joseph (al-Fayyumi): (882-942) Mısır Fayyum doğumlu Yahudi filozof ve dinsel tartışmacı. Arapça-İbranice sözlük yazarı ve Eski Ahid çevirmeni. Tanrı, yaratılış, eskatoloji, ruhun temeli gibi konularda, aklın özgürlüğünü savunur, İslâm Mutezile mezhebi ile paralellikler görülür.

Schelling:Friedrich Schelling (1775-1854) yılları arasında yaşamış, kendisinden sonra gelen bir çok düşünürü etkilemiş Alman İdealist düşünürü.

Theodor (Binyamin Ze'ev) Herzl: (1860-1904) Siyonizm hareketinin kurucusu, yazar, oyun yazarı ve gazeteciydi. Gerek yazılarıyla ve gerekse bitmez tükenmez politik ilişkileriyle tüm yaşamını Siyonizm hareketine adamıştı. Yaşarken Siyonizm'in gerçekleştiğini göremedi ama ektiği tohumlar ve harekete katkılarından dolayı, Yahudilerin en önemli Ulusal Kahramanlarından bir oldu.

Yehudah HaNasi: (135– 219) Rabbi Yehudah HaNasi, Mişna'nın son şeklinin editörüdür. İbranice bizim Kutsal Rabbimiz anlamına gelen "Rabbeinu HaKadosh" adı ile de bilinirdi.

Z’ev ben Shimon Halevi: (1933 -) Asıl adı Warren Kenton olan ünlü Kabala öğretmeni ve yazar.

KAYNAKLAR

Abhaz Mitolojisi Anaç mı? B. Ömer Büyüka- İstanbul Matbaası 1971. Abhazoloji Yayınları No:2

“ARİSTO METAFİZİĞİ İLE GAZZALİ METAFİZİĞİNİN KARŞILAŞTIRILMASI” Prof. S. Hayri Bolay MEB Yayınları 1993

“*BÂTINî GELENEK Hermetik ve Sanskrit öğretiler” Metin Bobaroğlu.* AYNA YAYINLARI 2002

“ÇAĞDAŞ FELSEFEDE İLİM VE DİN” E. Boutroux Hasan Kâtipoğlu çevirisi MEB Yayınları 1997

“Der Sohar” Eugen Diederichs Verlag, *1984 (Ümit Sakar çeviri notları)*

“Dünya İnançları sözlüğü” O. Hançerlioğlu, Remzi Kitabevi 1975

*“Felsefe Ansiklopedisi”*O,Hançerlioğlu, Remzi Kitabevi 1979

“Filozoflar Ansiklopedisi” Cemil Sena, Remzi Kitabevi 1976

“Geçmişten günümüze Yahudi tarihi ve kültürü” R. Benjamin Blech. Seval E. Vali çevirisi Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın 2004

Hazreti İbrahim'le Awubla ve Kafkaskar – B. Ömer Büyüka. Abhazoloji Yayınları No:3.Ekim 1975

"HZ. MUSA VE TEKTANRICILIK" Sigmund Freud, Kâmuran Şipal çevirisi, Bağlam Yayınları 1997

"İBN ARABİ'DE VARLIK DÜŞÜNCESİ Ferid Kam-M.Ali Aynî. İNSAN YAYINLARI1992

İNSANIN KOSMOSDAKİ YERİ" Max Scheler. Tomris Mengüşoğlu çevirisi İSTANBUL MATBAASI 1968

"İslâm İnançları sözlüğü" Orhan Hançerlioğlu, Remzi Kitabevi 2000

"Kabala", Ahmet Akıncı, Dharma Yayınları, 2005

"Kabala Musevi Mistiklerinin Yolu", Perle Epstein, N. Karayazgan ve Ş. Barkın çevirisi, Dharma yayınları 1998

"Kabbalah An introduction to the esoteric heart of Jewish mysticism" T. Dedopulos, *London 2005*

"The Kabbalah Experience The Practical Guide to Kabbalistic Wisdom". N. Ozaniec, London 2003

"Kabbalah fort he Layman Volume II – Volume III" Philip S. Berg, New York 1988

"KABBALA – PAPUS" (1903) Jullius Nestler *çevirisi Wiesbaden 1988 (Ümit Sakar çeviri notları)*

“Kabbalah”, Gershom Sholem Plume Books 1987

“Kabala, the Light of Redemption”, Rabbi Levi I. Krakovsky, Research Centre of Kabala,

“Kabbalah The Untold Story of the Mystic Tradition”, Hanson Kenneth, Tulsa/San Francisko 2004

“Kabbalah Yahudi Gizemi”, Arzu Cengil, Ayna Yayınevi, 2002

“Kabalaya Giriş ve Sefer Yezirah (Oluşum Kitabı)” Wescott ve Mathers, çevirisi, K. Menemencioğlu, M. Sağlam, Hermes Yayınları 2007

“KİTABI MUKADDES”, Kitabı Mukaddes Şirketi 1976

“Major Trends in Jewish Misticism”, Gershom Scholem, Random House 1995

“METAFİZİK VE DİN ÜZERİNE GÖRÜŞMELER” N. Malebranche, MEB. Yayınları 1997

“MISIR TARİHİ” Yusuf Ziya Özer, T. Tarih Kurumu Basımevi 1987

“MİSTİK KABALA” Dion Fortune, M. Sağlam çevirisi, Hermes Yayınları, 2006

“MUSA VE YAHUDİLİK” Hayrullah Örs, Remzi Kitabevi 1966

Mystical Concepts in Hassidism Kehot Publication Society, Brooklyn New York, 1979

“On the Kabbalah and Its Symbolism”. G. Scholem. New York 1996

“ORTADOĞU MİTOLOJİSİ” S.H.HOOKE, Alâeddin Şenel çevirisi İMGE Kitabevi 1993

“TANRILAR MEZARLAR VE BİLGİNLER” C. W. Ceram, Hayrullah Örs çevirisi, Remzi Kitabevi 1969

“The Essential Kabbalah” C. Matt Daniel, San Fransisco 1996

“The Holy Kabbalah A Mystical Interpretation of the Scriptures” Arthur Edward Waite, Kensington Publishing Corporation 1976.

“THE KABALA OR THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF THE HEBREWS REVISED AND ENLARGED” Adolph Franck Translation by Dr. I. Sossnitz KESSINGER PUBLISHING 2003

“The work of the Kabalist” Z’ev ben Shimon Halevi, London 1984

“The way of Kabbalah” Z’ev ben Shimon Halevi, London 1991

“The Wisdom of the Zohar”, Isaiah Tishby,.Litman Library 1991

“YAHUDİ TARİHİ” Paul Johnson. Filiz Orman çevirisi Pozitif Yayınları 2000

“YAHUDİ TARİHİ” Yusuf Besalel. Gözlem gazetecilik Basın ve yayın 2003

“YAHUDİ TARİHİ VE SİYONİST LİDERLERİN PROTOKOLLERİ” Will Durant *&* Roger Lambelin, S. Sami Karaman çevirisi İnkilab Yayınları 1992

“YARATILIŞ MODELİ” Dr. Henry M. MORRİS M.E BASIMEVİ ANKARA 1985

“Zohar The Book of Enlightenment” Green Arthur, New Jersey 1983

”*ZOHAR”* Sperling H. – Simon M. *(Ümit Sakar çeviri notları)*

“*Zohar – The Book of Enlightenment*” Translation and introduction by DANİEL CHANAN MATT, Paulist Pres, *1983 USA*

YARARLANILAN İNTERNET SİTELERİ

http://wolf.mind.net/

http://www.wbenjamin.org/

http://www.sacred-texts.com/

http://www.yashanet.com/

http://www.flamelcollege.org/

http://www.jewfaq.org/

http://www.digital-brilliance.com/

http://www.mechon-mamre.org/

http://www.hermetics.org/

http://www.jewishencyclopedia.com/

http://www.inner.org/

http://www.sevivon.com/

http://www.the-book-of-thoth.com/

http://www.jewishvirtuallibrary.org/

http://www.inner.org/

http://www.theosociety.org/

http://www.haruth.com/

http://www.gnosis.org/

http://www.touregypt.net/featurestories/merenptah.htm
,

http://touregypt.net/victorystele.htm

http://wolf.mind.net/library/ancient/qabala/sephir.htm.

http://www.alchemylab.com/sepher_yetzirah1.htm.

http://www.hermetics.org/GD-kabala.html

http://www.felsefe.info/kabbala.php

http://www.sacred-texts.com/jud/t03/hgg03.htm

http://www.experiencefestival.com/tzim-tzum

http://www.answers.com/

http://www.newkabbalah.com/kellip.html

http://www.acns.com/~mm9n/articles/man/theosis.htm

http://www.kheper.net/topics/Kabbalah/Asiyah.htm

http://failedmessiah.typepad.com/failed_messiahcom/chabad_theology/index.html

DİPNOTLAR

[1] The Holy Kabbalah A Mystical Interpretation of the Scriptures - Kensington Publishing Corporation 1976. Arthur Edward Waite *için bkz Kişiler dizini*

[2]Rabbi Akiba: (50 – 135) *bkz. Kişiler dizini*

[3]Rabbi İsaac lurıa (1534 temmuz 25. *1572*) *bkz. Kişiler dizini*

[4]ZOHAR İbranice'de ZHR veya ZUHR olarak yazılan "Zohar" veya" Sohar" olarak bilenen "İhtişam Kitabı" veya "Işık Kitabı", Tanrı, Melekler, Ruhlar ve Kosmoloji konularını içeren bir çok farklı metinin derlenmesinden meydana gelmiştir. Kitabın yazarı 160 yılında yaşayan Rabbi Simon ben Jochai'ya atfedilmektedir. Kendisi Lucius Aurelius Verus, İmparator Marcus Aurelius Antoninus'un valisi tarafından zulme uğradı ve bir mağarada yaşamaya zorlandı. Bu eserin önemli bölümleri sözlü geleneklerden derlenmiş olabilir. Ancak başka bölümler şüphesiz zamanla, hatta 1290 yılı civarlarında İspanya, Guadalajara'lı Rabbi Moses de Leon tarafından yayınlandığı zamanda dahi ilave edilmiştir. Yayınlandıktan sonra tarihsel gelişi bilinmektedir. Kitap baskısı Mantua'da 1558 yılında, Cremona'da 1560 yılında ve Lublin'de 1623 yılında çıkarılmıştır; bunlar "Zohar"ın İbrani dilinde yazılı üç ünlü kodeksleridir.

[5]Zohar The book of Enlightenment Translation and introduction by DANIEL CHANAN MATT Paulist Press International,U.S. (Dec 1983)" Sh.45

[6]*(age. Sh.49)*

[7] (age. Sh.50)

[8] XVV. Yy'ın en önemli Rabbilerinden Menasseh ben Israel, Musa'nın kitaplarını insan bedenine, Mishnada toplanan yorumları ruha, Kabalayı da ruhun özüne benzetmiştir: "cahil insanlar ilk olanı irdeleyebilirler, bilgili olanlar ikinciyi, ancak en bilge olanlar yüksek düşüncelerini üçüncüye yöneltirler."Kabalistleri, kutsal metinlerde saklı olan sırlara erişim sağlayabilecek on üç kurala sahip kutsal tanrıbilimciler" olarak tanımlamıştır. Kabala İncelenmesine Giriş Yazan Dr. William Wynn Westcott - *Çeviren Kemal Menemencioğlu* - Translation Copyright © 2001 hermetics.org

[9] "*THE KABALA OR THE RELIGIOUS PHILOSOPHY OF THE HEBREWS REVISED AND ENLARGED"* Adolph Franck Translation by Dr. I. Sossnitz KESSINGER PUBLISHING 2003

[10] Tevrata göre yaratılış İsanın doğuşundan ya da Miladi takvim başlangıcından 3761 yıl önce başladı, Buna göre bu gün Yaratılışın 5768'inci yılındayız.

[11] G. Scholem'in "Yahudi gizemciliginde Büyük egilimler" adlı eserinde, Abulafya'nın bir ögrencisinin bu yolla yaptıgı bir deneyi ile hakikatin derin çevrimine

ulaştığı anlatılır. Major Trends in Jewish Mysticism - Schocken; Reissue edition (May 2, 1995) Sh.391 *Gersom Scholem için bkz. Kişiler dizini*

[12] Bkz. Kişiler dizini

[13] “Kabalanın kesinlikle gizemcilikle hiçbir baglantısı yoktur. Kabala, sadece yüksek düzeyde bir bilim gibidir, bilim dünyayı beş duyumuzla anlamaya çalışırken, Kabala, ruh olarak adlandırılan altıncı duyu ile kavramaya çalışır. Kabala, ruhun aklıdır. Kutsanmış su veya başka tür saçmalıklar satmayız. Mistik degiliz, tamamen akılcıyız”. Friday Magazine Thursday, December 20, 2001 Tevet 5, 5762 The Bnei Baruch group “Master of the Ladder,” *Rabbi Yehuda Ashlag için bkz. Kişiler dizini.*

[14] Abhaz Mitolojisi Anaç mı? B. Ömer Büyüka-İstanbul Matbaası 1971. Abhazoloji Yayınları No:2

[15] Hazreti İbrahim’le Awubla ve Kafkaskar – B. Ömer Büyüka. Abhazoloji Yayınları No:3.Ekim 1975

[16] Yahudi takvimi Nisan, Yiar/Mayıs, Sivan/Haziran, Tamuz/Temmuz, Ab/Ağustos, Elul/Eylül, Tişri/Ekim, Hesvan/Kasım, Kislev/Aralık, Tebet/Ocak, Sabat/Şubat ve Adar/Mart. 7 Av = 7 Ağustos

[17]Artakhshasta I: MÖ. 465-424 yılları arasında hüküm süren Pers imparatoru. Yunanca Artaxerxes olarak söylenirdi.

[18] Büyük Meclis,-İbranice'de Knesset Agedola -MÖ 410 ve MÖ 310 yılları arasında Yahudi liderliğini üstlenmiş, cemaatin önde gelen insanlarının oluşturduğu, alışılmışın dışında bir kurumdu.

[19]*pasuk: Tevrat cümlesi (Ayet). Tevrat ayetleri sıralanış biçimi şöyledir: Bölüm (Örn:Tekvin), Sure (Bab), Ayet (pasuk). Örn:Tekvin 10:10*

[20]Berel Wein: Amerika 1934 doğumlu Yahudi bilgini. Yahudi tarihi konusunda uzmandır.

[21] O. Hançerlioğlu, İnanç Sözlüğü İstanbul. 1975, s. 609

[22] Sefer Yetzirah [Book of Creation] & Saadia's Commentary (excerpts) translated into English from the French & Hebrew by Scott Thompson and Dominique Marson, San Francisco, 1985.

[23]Papus. *Bkz. Kişiler dizini*.

[24]M. Mayer Lambert*Bkz. Kişiler dizini*

[25]Tohu: Bütün dünyanın etrafını çevreleyen yeşil hat'dır;

[26]Bohu: Kayaların yarığından akarak cehenneme batmış su kaynağını betimler.

[27]Ofarim: Göksel teker

[28]Serafim: Kutsal hayvan

[29]Kerubim: Yardımcı melekler

[30]Üç Baba: Abraham – İshak – Yakub

[31]Üç Ana: Sara - Rebeka – Rahel

[32] Zohar The book of Enlightenment Translation and introduction by DANIEL CHANAN MATT Preface by ARTHUR GREEN 1983 USA

[33]Baal Shem Tov. *Bkz. Kişiler dizini*

[34]Maimonides (1135-1204) *Bkz. Kişiler dizini*

[35]Nahmanides*Bkz. Kişiler dizini*

[36]Marrano Pedro de la Caballeria*Bkz. Kişiler dizini*

[37] Zohar The book of Enlightenment Translation and introduction by DANIEL CHANAN MATT Preface by ARTHUR GREEN 1983 USA, Sh.19

[38]*A.g.e Sh.20*

[39] Sefirot konusu ilerideki sahifelerde geniş bir şekilde incelenmektedir

[40] Zohar The book of Enlightenment Translation and introduction by DANIEL CHANAN MATT Preface by ARTHUR GREEN 1983 USA- Sh.21

[41] (A.g. e Sh.23)

[42] (A.g. e Sh.28)

[43] (A.g. e Sh.30)

[44] (A.g. e Sh.32)

[45] (A.g. e Sh.33)

[46]Mizvah: “On emrin her biri”, çoğulu mitzvot; bu sözcük, Yahudilikte (a) Tevratta verilen 613 emirden her birini veya (b) Yahudi yasalarının tümünü anlatır. Bu terim aynı zamanda, karşılık beklemeden yapılan bir iyilik, şefkat veya yerine getirilen sevap anlamına gelir.

[47]Rosh Hashanah: Terimin tam karşılığı yılbaşıdır. Bu sözcük, aynı zamanda dünyanın yaratılışının yıldönümüdür. Yedinci İbrani ay’ının (Tişri) ilk ve yedinci gününde kutlanır, Tişri ayı, güneş takvimine göre Eylül veya Ekim aylarına denk gelir.

[48]Shofar:Dînî törenlerde kullanılan, koç boynuzundan yapılan müzik aletidir. Yahudilerin en kutsal günleri olan, Rosh hashanah ve Yom Kippur “Kefaret günü” törenlerinde çalınır.

[49]Günah keçisi:İki küçük keçi (Levililer bölüm 16-17) Tanrı Musa’ya, Harun’un Yom Kipur dualarını yönetmesi gerektiğini söyler. Tanrı’ya Israiloğulları için yalvarmak, onların dualarını göklere taşımak, günahları için af dilemek Harun’un göreviydi. Duanın içindeki ana olay iki

keçi için kura çekmekti. Keçilerden biri kurban edilir ve kanı Çardağın en içteki en kutsal yerine serpilirdi, Kutsalların Kutsalına. Diğer keçi ‘günah keçisi’ olurdu. Harun ellerini üstüne koyar ve ulusun günahlarını itiraf ederdi, sonra Günah keçisi uçurumdan aşağı fırlatılırdı, simgesel olarak başında insanların suçunu taşıdığına inanılırdı. (Levililer 16:1-28)

[50]Yom kippur:Kefaret günü

[51]Amram:Levi oğullarından Kohath’ın oğlu. Jochebed ile evli olup, Harun,Miriam ve Musa’nın babasıydı. 137 yaşında Mısır’da öldü. Oğulları, yabancı eşlerle evlendiler.

[52]Yocheved:Musa, Harun ve Miriam’ın annesi.

[53]Shekinah: Tanrının hûzûru anlamına gelir ve kutsal üçlünün dişil yönü ile bağlantılıdır. Shekınah, Tanrısal hûzûrun görünebilir şekilde ortaya çıkmasıdır. Eski Ahitde, İsrailoğullarını çölde izleyen bulut olarak yer alır.

[54]Balaam: Moab kralı Balak tarafından İsrail halkını lanetlemek üzere kiralanan Tevrat-Sayılar 22. bölümde söz edilen Balaam, Yahudi olmayan, ün ve servet kazanmak için İsraile ihanet eden bir kâhindi. Musa şeriatinin yasakladığı günahlara düşkün olduğu söylenir.

[55]Pelesenk*:* Türlü bitkilerin özsuyundan elde edilen kokulu bir reçine.

[56]Matronita Hanım*:* Shekinah, ruhülkudüsün gücünü taşıyan Tanrı sözü (kelâm) veya Cennetsel Kral'dır. Shekinah aynı zamanda Sebt günü gelinidir. Yahudi mistik geleneğinde Shekinah'ın iki yüzü vardır. İlkin Tanrı evidir ve ikinci olarak da İsrail'in mistik bedeni veya Tanrı insanlarının topluluğu olarak anılır. Shekinah'ın bu ikinci yüzüne Kabalada Matronita adı verilir. Matronita Kilisenin prototipidir. Matronita veya Matron Kabalada Kraliçe gibi görülür, Tanrı insanları veya İsrail'in (ruhsal) annesidir. Matronita Kabalada aynı zamanda Cennettekilere komuta eden savaşçı Kraliçedir, İsraili fiziksel ve ruhsal olarak işgal eden düşmanları yener. Matronita aynı zamanda Metatron'un annesidir.

[57]El Shaddai*:* Tanrı adlarındandır, Her şeye kâdir Tanrı anlamını taşır.

[58] Zohar The book of Enlightenment Translation and introduction by DANIEL CHANAN MATT Preface by ARTHUR GREEN 1983 USA- Sh.111

[59] a.g.e Sh. 112

[60] a.g.e Sh.113

[61] a.g.e Sh. 114

[62] a.g.e Sh.115

[63] Anokhi*:* On emir, bir deklerasyonla (bildiri) başlar; "Ben (Anokhi) sizin Tanrınız Lord'um" (Efendi) ve

“(başka ilahlara) imrenmeyeceksin“ emriyle biter. Tanrı, Tevratta fonksiyonlarına göre değişik adlar alır, Anokhi de çevirilerde Lord olarak kullanılan, “buyruklarının üzerinde hak sahibi olan Tanrı” adı olarak kullanılmıştır. “Sizi Mısırdan çıkaran Tanrınız’ım” olarak da yorumlanmıştır. ilgili ayetler: Exodus 3:12,20:2-3,33:13, Tesniye 4:34-35-36-39 (Bkz. Tanrı adları)

[64] Kübit: (Dirsek) Antik çağlarda bir erkeğin dirseğinden parmak ucuna kadar olan uzunluğu simgelemekteydi. Piramidin ölçüsü olarak kullanılan kübit, eski Mısırlıların kullandığı bir ölçü birimidir. Bir kübit’in uzunluğu bir metreye çok yakın olmakla birlikte, metreden daha hassas bir birimdir Çünkü bu ölçü dünya çevresine göre değişen herhangi bir meridyen uzunluğuna göre değil, kutup ekseninin uzunluğuna göre hesaplanmıştır.

[65] Zohar The book of Enlightenment Translation and introduction by DANIEL CHANAN MATT Preface by ARTHUR GREEN 1983 USA- Sh.119

[66] a.g.e Sh.121

[67] a.g.e Sh.122

[68]derasha: Vaaz veya dini bilgiler içeren söylev.

[69]haggadah: Pesah bayramının ikinci gecesi ritüeli olarak okunan, Mısır’dan çıkış öyküsü

[70]peshat: Tevrat ayetlerinin basit yorumu. Deresha ile farkı, deresha'nın daha bilimsel yorum olmasıdır.

[71] Zohar The book of Enlightenment Translation and introduction by DANIEL CHANAN MATT Preface by ARTHUR GREEN 1983 USA- Sh. 126

[72] a.g.e Sh.127

[73]efod: Koen Gadol'ün törensel giysilerinden, önlük.

[74]Zaddik: Tam inançlı dindar.

[75]Ramban: Bkz. Kişiler dizini.

[76]Asûman: Gökyüzü.

[77]Rabbi Nehunya ben haKana: Bkz. Kişiler dizini.

[78]Tannaim: Arâmi-Suriye dilinde TANNA'nın çoğulu = Çalışma veya öğrenme yapan kişi.

[79]Baraita: Aramice sözlük anlamı "dış-dışta" demek olup, Mishna okulu dışında öğretilen Mishna öğretisidir.

[80]İsaac Luria: Bkz kişiler dizini.

[81]Jakob Boehme: Bkz kişiler dizini.

[82]Schelling: Bkz kişiler dizini

[83]Hegel: Bkz kişiler dizini

[84]Freud: Bkz kişiler dizini

[85]Jung: Bkz kişiler dizini

[86]Deconstruction: Çağdaş Fransız düşünürü, Jacques Derrida'nın önerdiği, sözcüğün yapısını bozup yeniden yapmak (Yapısökümcülük) olarak çevrilebilecek bir eleştirel düşünce yöntemi.

[87]Jacques Derrida: Bkz kişiler dizini

[88] http://www.felsefe.info/kabbala.php

[89] Gershom Sholem, Kabala sh.88

[90] Gershom Scholem, Büyük Eğilimler {Major Trends,sh.12)

[91]*"The Wisdom of the Zohar"*, Isaiah Tishby,.Litman Library 1991Vol.1p234

[92] http://www.experiencefestival.com/tzim-tzum

[93]Schneur Zalman: Bkz. Kişiler dizini

[94]Avir kadmon*:* İlksel nefes (Hava)

[95]lesyas: Karma doktrininde, insan bedeninde 6 renk olarak görülen elektro manyetik dalgalar.

[96]Upanishadlar: Hinduizm felsefi ve daha çok onun mistik yapıdaki kutsal kitaplarıdır.

[97]Plutarch: Bkz kişiler dizini

[98]Apocryphon: Anlamı gizli yazışma, çoğulu apocrypha. Hrıstiyanlığın gizli öğretildiği erken dönemlerdeki ruhsal bilgileri içeren yazılar.

[99]Demiurge: Eski Yunan geleneğinde Dünya'yı düzenleyen mimar Tanrı. Yaratıcı olmayan bu Tanrı "insanlar için üreten, şekil veren ve düzenleyendir." Plato'nun Timos kitabında sıklıkla kullanılmaktadır.

[100]Hamalbush: Giysi dünyası. Mezmurlar 104:2 "Işığı giysi gibi giyinmişsin"

[101]Tohu: Efrayim oymağının Suf boyundan Yeroham oğlu Elihu oğlu Tohu

[102]Partzufim: "kimlik" veya "profil", Çoğulu Partzufim. Sefirah'ın gelişmesinde üçüncü ve son aşamadır.

[103] http://www.newkabbalah.com/

[104]Midraş ha neelam: mistik midraş, gizli midraş

[105]Cordovero: Bkz kişiler dizini

[106]Pleroma: Yunanca "dolmak" anlamına gelir. Bütün sonsuzluğu dolduran, ondan başka hiçbir şeye yer bırakmayan Tanrısallık olarak kullanılır. Gnostik Kozmolojide Pleroma'nın yeri ruhtur, maddesel olmayan gerçeklikteki bütün varoluşlara nüfuz eder.

[107]At-bash: İbrani alfabesindeki harflerin birbirlerinin yerine koyarak şifrelenmesi. Kabalada, İbrani dinsel metinlerinin yorumlanmasında, Yahudi mistisizminin ezoterik yöntemi ile birleştirilmiştir. (ilk harf) aleph, (son harf) tav, (ikinci harf) beth, (sondan bir önceki harf) shin ATBŞ v.b.

[108]Tefilin:Tevrat emri gereğince, Yahudi erkeklerinin, sol kollarına ve başlarına taktıkları, evlerinin kapı üstüne koydukları, içinde Tevrat ayetleri yazılı olan küçük kutu.

[109]Bittul: kendini yok etme (mahviyet) (özgecilik)

[110]Arizal: İ.Luria'ya yakıştırılan adı Adoneinu Rabbeinu İtzak (Bizim Üstadımız,bizim Rabbimiz Yitzak)'ın kısaltması "ARİ" ve He-Ari (Aslan), bazan da (kutsal anısına, anlamına gelen) Zikhrono Livrakha'nın kısaltılmışı "ZAL" eklenerek söylenir.

[111]Pentateuch: Eski Ahid'in ilk beş kitabına verilen Yunanca ad. Yunanca "penta" (beş) ile "teuksos" (tomar/dosya) sözcüklerinden oluşmuştur. Musa'nın (Yaratılış-Çıkış-Levililer-sayılar-Tesniye) 5 kitabının adıdır.

[112]Hannah'ın Peygamberi: 1.Samuel 1:9-17

[113]Yom kippur: Kefaret günü

[114]Baal Shem Tov: Bkz. Kişiler dizini

[115]Yiddiş: İbrani harfleri, sözcükleri ve sayısal ilişkilerinin anlam ve mistik yorumları 2. kitabımızda daha ayrıntılı olarak incelenecektir.

[116] Kabala, the Light of Redemption, Rabbi Levi I. Krakovsky, Research Centre of Kabala, 1970, p.19

[117] (a.g.e. p.86)

[118]Tohu evresi: Evren yaratılmadan önce varolan “kaos”, karışıklık dünyası.

[119] [C.D.Ginsburg, S.A.Cook, “Kabala”, Encyclopeadia Britannica, 11th ed. 1911, vol xv, pp.620-1].

[120] Chaya ve Yechidah: Chayah (Azilut dünyasından), Neshemah (Beriah dünyasından), Ruah (Yezirah dünyasından) ve Nefesh (Asiyah dünyasından), insan ruhunun dört aşamasına, Yechidah ise Adam Kadmon dünyasına uygun düşer. KETER’İN GULGALTASIYLA (KAFATASI) AK ‘IN KENDİNE ÖZGÜ İLİŞKİSİNDEN KUTSAL YARATILACAKTIR.

[121]Hypostasıs: Değişen durum ve niteliklere karşı kalıcı olan; bir başka şeyle ya da bir başka şeyde değil, kendi kendisiyle, kendi kendisinde var olan. Öznede değil, kendinde var olan. Bağımsızca kendi içinde var olan. Spinoza’nın tanımı ile “varoluşu için başka birşeye gereksinme duymayan şey.” Modern doğa bilimleri için töz, görüngülerin taşıyıcıs anlamında biçimsel bir

kavramdan başka birşey değildir. (TDK) Tanrı'nın kendi kişiliğini (hypostasis) Oğul'da gösterdiği söylenmektedir

[122] http://www.acns.com/~mm9n/articles/man/theosis.htm

[123] http://www.kheper.net/topics/Kabbalah/Asiyah.htm

[124] http://failedmessiah.typepad.com/failed_messiahcom/chabad_the ology/index.html

[125] Paul Krzok, "The Cosmological Structure of the Zohar, p.32 The Hermetic Journal no.20, Summer 1983.

[126] Scholem, *Kabbalah*, sh. 118-119.

[127] Amidah: İbr. Ayakta durma. Ayakta okunan bir dua.

[128] http://www.kheper.net/topics/Kabbalah/Lurianic-Asiyah.htm

[129] http://kheper.net/topics/Kabbalah/worlds.htm

[130] Mystical Concepts in Hassidism Kehot Publication Society, Brooklyn New York, 1990, sh..111 not 24)

[131]Seder Hishtalshlut: Kabalada, yaratılış sürecinin incelenmesi ve bu sürecin tüm aşamalarının tasarlanması, Seder Histhalshlut – “yaratılışın zincirleme düzeni”- olarak adlandırılır

[132] http://www.bibletopics.com/BibleStudy/70a.htm

[133]Azriel*: Bkz. Kişiler dizini.*

[134]middot: Mishna’da Tapınağın düzeni ve boyutları ile ilgili paragraflara verilen ad. Sefer Ha-Bahirde Tanrı’nın özellikleri veya sıfatları olarak tanımlanır.

[135]Isaac the Blind: Bkz kişiler dizini

[136]*The Way of Kabbalah,* Z’ev ben Shimon Halevi, Samuel Weiser, Inc. York Beach, Maine, 1976, p.142.

[137] 1 avuç = 4 inç = 10,16 cm. (10,16 x 6) X (10,16 x 6) = 0,37 m2

[138]mesirut-nefesh:Bir şey uğruna, canını vermek, kendini kurban etmek, kendini adamak

[139]Etrog:*Sukkot* (Çadır) bayramı ritüellerinde kullanılan bir tür bitki.

[140]Eskatoloji: Kıyamet günü inancı.

[*1]Necef: Sözcü.